

مجله ایران مهر

گزارشی از یازدهمین
نشست استانی خبرگزاری مهر و
نخستین جشنواره مهر غدیر

تولیدات استانی خبرگزاری مهر
برترین های خود را شناخت

نخستین جشنواره ملی مهر غدیر

استان گلستان مهرماه ۹۴

فهرست مطالب

- ۴ یازدهمین نشست استانی خبرگزاری مهر و نهمین نشست استانی مهر غدیر برگزار شد
- ۴ ابتکار خبرگزاری مهر؛ فرصتی برای همکاری رسانه و محیط زیست
- ۶ وقتی برادری، شرط مسلمانی است
- ۹ شما را خواندیم
- ۱۰ برگزیدگان نخستین جشنواره آثار و تولیدات برتر استانی خبرگزاری مهر
- ۱۴ حیات دوتار زیر ضرب آهنگ ساز «آی محمد»
- ۱۵ واگذاری غیرقانونی جان «کیاکایه» را گرفت
- ۱۶ ۸ مامور مرزبانی در مرز ایران و پاکستان شهید شدند
- ۱۶ ستاره‌های فولاد نوین در تورااستقلال خوزستان
- ۱۷ مخالفت وزیر اسبق با طرح تحول نظام سلامت
- ۱۸ تعطیلات استاندارد لرستان چگونه گذشت
- ۱۹ این کلاس سیاه است
- ۲۰ بررسی روند آماده‌سازی زیرساخت‌های مرز مهران برای اربعین
- ۲۱ یک هزار و صد کودک بی هویت در حاشیه
- ۲۲ قنات‌ها حماسه کویر در گذر تاریخ
- ۲۴ کسی که در کفشهای «ابتکار» نهال کاشت
- ۲۶ گذر از دالان فراموش شده‌ها

نشست استانی

۴

شناسنامه مجله

□ مدیر مسئول: علی عسگری

□ شورا ی سردبیری: سید امیر حسن دهقانی، سید نوید بر کچیان، مریم خلیلی، محمد عکاف

□ دبیر تحریریه: آزاده سهرابی

□ مدیر هنری: محبوبه عزیززی

با تشکر از: محمد چراغعلی، صدیقه حسینی، دبیران استانی خبرگزاری مهر و سرپرستان ۳۱ استان خبرگزاری مهر

شماره تماس: ۸۸۰۹۵۰۰

پست الکترونیک: Township@mehrnews.com

آدرس: ایران، تهران، خیابان استاد نجات الهی، کوچه بیمه، پلاک ۱۸

علاقتمندان می توانند مقالات و مطالب خود را برای مجله ایران مهر ارسال کنند

- ۲۸ وعده هایی که هنوز عملی نشده است
- ۳۰ حقوق صنعت گردشگری در مصادره زائرسراهای غیر مجاز
- ۳۱ مهار آتش در دمای ۴۰ درجه
- ۳۳ مردی که ۲۳ سال سر وقت زباله ها رفت
- ۳۴ خدا همین نزدیکی هاست
- ۳۵ رد پای صاحبان نفوذ در تغییر کاربری باغات
- ۳۶ وقتی رودخانه کرج اعتراض خود را از حنجره باران فریاد زد
- ۳۸ طاعون هفتاد قلعه فرونشست
- ۴۰ پیش‌بینی ۴ راهکار برای بحران باغ ها
- ۴۲ کابوس آژادراه قزوین - تهران جایگزین رویای مترو می‌شود
- ۴۴ سایه مدیریت دوگانه بر حریم شهرستان‌های استان تهران
- ۴۵ «سنگان» سیستان و بلوچستان دهکده «ارشد‌ها»
- ۴۷ پای صحبت کفشداران آستان حضرت معصومه(س)
- ۴۹ ماجرای آقا و خانم «راهپیمایی»
- ۵۰ شترداری در خراسان شمالی با ساربانان خسته
- ۵۱ استعداد فوتبال انزلی دست‌فروشی می‌کند
- ۵۲ همت هنوز به کرج نرسیده است
- ۵۳ اینجا لرستان است؛ باد بوی «زلف» سوخته می‌دهد

جامعه ایران

۲۷

فهرست مطالب

فرهنگ و هنر ایران

۵۶

- ۵۷ ..... حاصل عمر عکاس گیلانی در آستانه نابودی
- ۵۸ ..... هنرمندان در آستانه ورشکستگی
- ۵۹ ..... دست رد متولیان برای بازسازی سینماهای اردبیل
- ۶۱ ..... فراق یار مهربان در ادبیات کودک خراسان شمالی
- ۶۲ ..... ساز مستولان در حمایت از «موسیقی مقامی» تایباد ناکوک است

میراث ایران

۶۳

- ۶۴ ..... درگرمای سوزان تونل سرما در لرستان
- ۶۵ ..... جاذبه‌های چهارمین جاده زیبای جهان محو می‌شود؟
- ۶۷ ..... جلوه هنر در گورستان «دانسفهان» قزوین
- ۶۹ ..... مرمت بازار شاهرود تاریخی شد
- ۷۰ ..... ماجرای شهر نهفته در زیرزمین
- ۷۲ ..... سایه تخریب بر گور دخمه‌ای ۶۰۰۰ ساله
- ۷۳ ..... «کلپورگان» تنها موزه زنده سفال جهان
- ۷۶ ..... نعره دایناسورها در اعماق تاریخ خفه شد
- ۷۷ ..... ثبت طولانی‌ترین دیوار گلی ۲۵۰۰ ساله در گینس
- ۷۸ ..... روستای «ایر» سمنان همچنان می‌لرزد

اقتصاد ایران

۷۹

- ۸۰ ..... ماجرای شهری که مردمش قصاب شدند
- ۸۱ ..... حراج محصولات آب‌بر در بحران آبی اردبیل
- ۸۳ ..... هجوم ترک‌ها و چینی‌ها به بازار کفش
- ۸۴ ..... صنایع کوچک آب می‌رود
- ۸۴ ..... بازگشت عصر باج بگیران
- ۸۷ ..... قاچاق کالا تجارتی که پایان ندارد
- ۸۸ ..... پروژه‌های که امسال هم اعتبار نگرفت

- ۹۰ ..... تصویر ایران

یازدهمین نشست استانی خبرگزاری مهر و نخستین جشنواره ملی مهر غدیر برگزار شد

«انتخاب برترین آثار و تولیدات استانی خبرگزاری مهر»، «ضرورت های ملی محیط زیست از نگاه رسانه» و «ضرورت های ملی وحدت اقوام و مذاهب از دیدگاه رسانه» سه محور اصلی این نشست سه روزه در استان گلستان است. در ماه های اخیر، سه موضوع حاشیه نشینی، بحران آب و همچنین پروژه های نیمه تمام در دستور کار استان های خبرگزاری مهر بوده که نتایج موضوع پروژه های نیمه تمام در این نشست مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

یازدهمین نشست استانی خبرگزاری مهر و نخستین جشنواره مهر غدیر نیمه مهرماه با حضور ۱۳۰ عکاس و خبرنگار از ۳۱ استان کشور در گرگان، مرکز استان گلستان آغاز شد. این همایش بین بخش های رسانه ای و مدیران دستگاه های دولتی برگزار می شود و هدف از برگزاری آن شناخت و بررسی چالش هایی چون «محیط زیست از دیدگاه رسانه و کارشناسان این بخش» است تا در ادامه بتوان به راهکارهایی برای برون رفت از این چالش ها دست یافت.

همایش «ضرورت های ملی محیط زیست از نگاه رسانه» برگزار شد؛

ابتکار خبرگزاری مهر؛ فرصتی برای همگرایی رسانه و محیط زیست

● ورود مطالبه گر و منصفانه خبرگزاری مهر به حوزه محیط زیست

مدیر کل اخبار استانی خبرگزاری مهر نیز در ادامه این همایش گفت که خبرگزاری مهر تلاش دارد تا در حوزه محیط زیست با حضوری مطالبه گر و منصفانه ورود پیدا کند.

سید نوید برکچیان اظهار کرد که حال زمین خوب نیست و اگر نگاه دقیق به این موضوع بیندازیم خواهیم دید که در این خصوص وظیفه خودمان را به خوبی انجام نداده ایم.

مدیر کل اخبار استانی خبرگزاری مهر با تأکید بر اینکه ما هم در مقام شهروند و مردمی که از محیط زیست بهره مند هستیم و هم در مقام مدیران تصمیم گیرنده و هم در مقام رسانه ای که مطالبه گر و دیده بان است به وظایفمان خوب عمل نکرده ایم و برای مهار این موضوع و اندیشیدن چاره برای حفظ محیط زیست ناگزیریم همه به نقش مان توجه کرده و این رسالت را به طور جدی دنبال کنیم.

برکچیان گفت: خبرگزاری مهر تلاش دارد تا در حوزه محیط زیست با حضوری کنشگر، مطالبه گر، دلسوزانه و منصفانه با اولویت اول در تمامی استان هایی که با چالش محیط زیست دست به گریبان هستند ورود پیدا کند.

وی افزود: از ۳۱ دفتر سرپرستی خبرگزاری مهر در استان های مختلف خواسته ایم در حوزه محیط زیست ورود جدی داشته باشند و دفاتر استانی به مراکز رصد و دیده بانی

در این دوره تمام شکایت دولت قبل از خبرنگاران را پس گرفته و تاکنون هیچ شکایتی از رسانه ها و اصحاب آن نداشته است.

ابتکار همچنین در پیام خود به نقش خبر در راه اندازی جریان های اجتماعی در حوزه محیط زیست اشاره کرده است که با اطلاع رسانی شفاف و بیان مشکلات به جنبه های مثبت دستاوردها و پیشرفت ها در این عرصه پرداخته و با ایجاد امید سبب افزایش انگیزه اجتماعی در حمایت از محیط زیست شوند.

● تمجید مدیر کل محیط زیست گلستان از اقدام مثبت خبرگزاری مهر

در ادامه این همایش، مدیر کل محیط زیست استان گلستان با اشاره به اینکه محیط زیست استان گلستان شکننده و پردردسر است تأکید کرد که چالش های این حوزه باید توسط رسانه ها به گوش مسئولین برسد.

اسماعیل مهاجر تأکید کرد که مشکلات محیط زیست در ایران و جهان باید به عنوان یک چالش مطرح به گوش مسئولان برسد و در اختیار مسئولین ارشد استان و کشور قرار گیرد.

وی با تقدیر از اینکه خبرگزاری مهر در حرکتی مثبت اقدام به برگزاری چنین همایشی با محور محیط زیست کرده است، گفت: گلستان دارای ۴۵۰ هزار هکتار جنگل های باستانی و هشت هزار کیلومتر دشت است که باید در حفظ و حراست از آن کوشا باشیم.

معصومه ابتکار در این پیام با تأکید بر اینکه رسانه قادر به ایجاد جریان های اجتماعی برای حفاظت از محیط زیست است، گفت: کار خبررسانی و خبرنگاری در بالاترین رتبه ها قرار دارد و تلاش برای اطلاع رسانی و آگاهی به طور ذاتی ارزشمند و مقدس است.

وی تأمین فضای باز و سالم نقد و نقدپذیری از سوی دولت ها و رعایت موازین اخلاقی و حقوقی، برخورد علمی و غیرپوپولیستی با مسائل، شفافیت طلبی و افشای فساد بدون در نظر گرفتن منابع چنانچه از سوی سازمان های تهیه و انتشار خبر را از ملزومات ایفای نقش درست رسانه در جامعه نام برد.

ابتکار در جایی دیگر از پیام خود به رویکرد دولت یازدهم در خصوص رسانه و جایگاه خبر و خبرنگاری اشاره کرده و ادامه داده است که سازمان حفاظت محیط زیست

نشست تخصصی با موضوع ضرورت های ملی حفاظت محیط زیست و مدیریت منابع آب از نگاه رسانه با حضور مسئولان کشوری و استانی و ۱۳۰ خبرنگار و عکاس خبرگزاری مهر در گلستان برگزار شد. همچنین در این نشست پرونده بررسی پدیده کم آبی و مدیریت بحران آب در استان های کشور که در قالب سلسله گزارش های مشترک خبرگزاری مهر منتشر شده است در این همایش با حضور مسئولان به جمع بندی نهایی رسید.

● پیام معصومه ابتکار به همایش ضرورت های ملی محیط زیست از نگاه رسانه

در ابتدای این همایش متن پیام معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست توسط مدیر کل حفاظت محیط زیست گلستان قرائت شد.

همایش ملی بیان کرد: برگزاری چنین همایش‌هایی نیاز است و انتظارم این است که بتوانیم مجموعه این نشست‌ها خروجی مطلوب برای استان و کشور داشته باشد.

● تاکید مدیر کل آموزش و مشارکت های مردمی سازمان محیط زیست بر نقش رسانه ها

در ادامه این همایش، مدیر کل آموزش و مشارکت های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست با بیان اینکه ضایعات بخش کشاورزی ۶ برابر حد مجاز است آب مصرفی برای تولید محصولات کشاورزی را سالانه ۲۷ میلیارد متر مکعب اعلام کرد. محمد درویش نداشتن سردخانه، دپو و حمل و نقل مناسب را دلیل افزایش این ضایعات عنوان کرد و بر هدر رفت راندمان پایین آب در بخش کشاورزی اشاره کرد.

وی به ۳۵ هزار حلقه چاه غیر مجاز در اطراف دریاچه ارومیه و احداث ۴۴ سد در این حوزه اشاره کرد که سبب شده امروز هزار میلیارد تومان پول برای حل بحران این دریاچه اختصاص دهیم.

درویش این بودجه را ۱۲ برابر بودجه سازمان حفاظت محیط زیست عنوان کرد و اشاره کرد که نظیر این مشکل در تالاب های بین المللی گلستان، پاپاب اترک و تالاب انزالی و ده ها منطقه مهم دیگر کشور دیده می شود.

درویش همچنین به وظیفه رسانه ها در حوزه محیط زیست اشاره کرد و گفت: امروز همه ای که علیه محیط زیست در کشور وجود دارد و آن را در تقابل با اقتصاد معرفی می کند باید حل شود و باید به مردم گفته شود اگر در کشور ما ملاحظات محیط زیستی رعایت شود می توانیم به رفاه و توسعه برسیم.

● استمرار حرکت خبرگزاری مهر در حوزه محیط زیست

بنابراین گزارش خبرگزاری مهر با برگزاری نشست ضرورت های ملی محیط زیست و مدیریت بحران آب از نگاه رسانه تلاش دارد تا حرکتی که در استان گلستان و با همکاری و همراهی مدیر کل محیط زیست این استان آغاز شده است را به حرکتی ماندگار و ادامه دار تبدیل کند.

در این همایش علاوه بر ارائه مسائل کارشناسی و طرح هفت سوال در حوزه چالش های محیط زیست از مدیران کل محیط زیست استان های مهمان در یک حرکت نمادین سندی بین هفت خبرنگار و مدیران کل استانی حاضر در نشست به امضا خواهد رسید تا آغاز حرکتی سیستماتیک در حوزه انجام وظیفه ما در قبال محیط زیست باشد.

مطابق تاکید مدیر کل اخبار استانی خبرگزاری مهر برگزاری این همایش به صورت سالانه ادامه خواهد داشت و گزارش کار حاصل از فعالیت ها در جلسات مشابه سالانه اطلاع رسانی می شود.

شمال استان مطرح شد که این طرح می تواند از اکت اراضی جلوگیری و به حوزه اقتصادی کمک کند.

علی مرگدردی خاطر نشان کرد: طرح پرورش ماهیان خاویاری و میگو در اراضی شور و لیم یزرع در فاز نخست به ابعاد چهار هزار هکتار منظور شده است که پیش بینی ما این است در فاز دو به ۱۰ هزار هکتار و در فاز سه به ۲۸ هزار هکتار افزایش یابد.

مرگدردی بیان کرد: برای جلوگیری از تهدید شرایط جوی از مناطق جنوب و جنوب شرقی استان، طرح جامع مدیریت سیل را مطرح کردیم و منتظر تامین منابع آن هستیم.

وی به سامانه پایش جنگل، مرتع و محیط زیست اشاره و اظهار کرد: با این سامانه که گلستان به عنوان استان پایلوت آن را اجرا کرده است، دیگر به حضور فیزیکی همکاران در عرصه های جنگل و مراتع نیاز نیست و می توانیم سریع تر به داد مناطق

حفاظت شده برسیم. وی با تاکید بر ضرورت احیای خلیج گرگان بیان کرد: خلیج گرگان با وسعت بیش از ۴۰ هزار هکتار که یکی از زیستگاه های اصلی ماهیان خاویاری بوده است، آلودگی هایی دارد و جریان آب در آن جاری نیست و باید احیا شود.

وی به بحران آب در گلستان اشاره و تصریح کرد: با وجود آنکه نام گلستان را یدک می کشیم اما با تولید یک هزار و ۴۳۰ متر مکعب آب، از میانگین کشوری در سطح پایین تری قرار داریم.

معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه ای استانداری گلستان درباره این

بهره برداری های نامناسب از محیط زیست و منابع طبیعی آسیب بیشتری را وارد خواهد کرد.

وی خاطر نشان کرد: دولت تدبیر و امید با روی کار آوردن مسئولانی نظیر دکتر ابتکار در راس محیط زیست کشور، نشان داده که به دنبال رقم زدن اتفاقات جدید در این حوزه است.

معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه ای استانداری گلستان با اشاره به سخنان رهبر انقلاب تصریح کرد: یکی از مأموریت های مهم رسانه ها، بخشیدن دانش، آگاهی و توانمندسازی به جامعه است و نیاز بسیار جدی در این سه حوزه داریم.

مرگدردی خاطر نشان کرد: در گلستان با رویکرد طرح آمایش سرزمینی، اسناد توسعه را تنظیم کرده ایم و ابلاغیه مقام معظم رهبری در حوزه اقتصاد مقاومتی را نیز مد نظر قرار دادیم.

وی ضمن اشاره به تهیه طرح مدیریت

تبدیل شده و به صورت غیر منفعل این مقوله را دنبال کنند.

بر کچیان خاطر نشان کرد: یکی از مهمترین اقدامات خبرگزاری مهر تعریف موضوعات مشترک استانی در قالب پرونده های ویژه استانی است که یک موضوع مشترک را در زوایای مختلف بررسی می کند و در دومین پرونده ویژه موضوع کمبود آب و ابعاد مختلف آن در ۳۱ استان مورد بررسی قرار گرفت و خبرنگاران و سرپرستان هر استان به مثابه یک مطالبه گر در استانها این موضوع را دنبال کردند که در این باره نزدیک به ۶۰ گزارش تولید شد.

● معاون استاندار گلستان: بهره برداری از اراضی جنگلی با نگاه حفظ محیط زیست ضروری است

در ادامه این همایش، معاون هماهنگی و امور اقتصادی و توسعه منطقه ای استانداری گلستان یکی از مأموریت های مهم رسانه ها را آگاهی بخشیدن به جامعه عنوان کرد و آمایش سرزمین را از جمله موضوعاتی عنوان کرد که مطرح شده اما همچنان مسکوت مانده است.

علی مرگدردی صبح جمعه در همایش ضرورت های ملی محیط زیست از نگاه رسانه که در گرگان برگزار شد با اشاره به مساله آمایش سرزمین اظهار داشت: آمایش سرزمین از جمله موضوعاتی است که طی سالیان اخیر چندین بار مطرح شده و مسکوت مانده است در حالی که این در شهری همچون تهران عدم توجه به آمایش سرزمین امروز به یک معضل جدی تبدیل شده است.

وی افزود: آمایش سرزمین به انسان و فعالیت پایدار جغرافیایی می پردازد و باید سعی کنیم در حوزه بهره برداری ها با رویکرد حفاظت از محیط زیست و منابع آب عمل شود چرا که بسیاری از تبعات ناخوشایند ریشه در همین بی توجهی ها دارد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار گلستان تصریح کرد: امروز منابعی که در اختیار محیط زیست قرار دارد محدود است و بهره برداری از اراضی جنگلی با نگاه حفظ محیط زیست ضروری است.

مرگدردی گفت: بخش عمده ای از این آگاهی و آگاه سازی توسط رسانه نهادینه می شود و رسانه ها باید در موضوعات مربوط به محیط زیست و منابع طبیعی به صورت تخصصی وارد شوند و ضمن کسب نظر از صاحب نظران آن حوزه به صورت تخصصی و با جدیت به این موضوع بپردازد.

وی با اشاره به اینکه این دید تخصصی با دانش و توانمندسازی محقق می شود گفت: تاکید مقام معظم رهبری در بحث ارتقای دانش و دانش بنیان کردن موضوعات در جامعه و بحث اقتصاد مقاومتی نیز در راستای همین مساله است.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار گلستان بیان داشت: تا نگاه به توسعه و نگرش به موضوعات زیست محیطی اصلاح نشود، مسالعات رفع نخواهد شد و

آگاهی‌رسانی به عموم شهروندان در این راستا از سوی رسانه خبرگزاری مهر و مسئولین محیط زیست

۴. تقویت همکاری‌های محیط زیستی مسئولین در سطوح استانی و ملی

۵. تلاش برای ارائه سیاست و راهکارهای هماهنگ و تلاش برای تصویب قوانین مناسب در امر محیط زیست

۶. اقدام فوری و قاطع در قبال آثار سوء

تخریب محیط زیست و فعالیت‌های توسعه‌ای غیر پایدار و به طور کلی استفاده غیر منطقی انسان از طبیعت

۷. پیگیری فعالیت‌های موثر در حفاظت از محیط زیست و تشویق و ترغیب شهروندان مسئول وظیفه شناس

امیدواریم این بیانیه مشترک آغازگر تعامل موثر، هدفمند و اثر گذار رسانه‌ها و نهادهای متولی امر محیط زیست باشد.

● بیانیه همایش «محیط زیست از نگاه رسانه» به امضای مسئولان رسید

در پایان مراسم نیز بیانیه همایش «ضرورت‌های ملی محیط زیست از نگاه رسانه» در قالب هفت بند به امضای مسئولان و مدیران کل حفاظت محیط زیست و خبرنگاران خبرگزاری مهر رسید.

در این بیانیه آمده است: امروزه نابودی و تخریب زمین در صدر دغدغه‌های جهان است؛ زمین، در خطر است و حیات آدمی نیز؛ استفاده غیر منطقی انسان از طبیعت، عدم استفاده بهینه از انرژی، تخریب منابع طبیعی، کشتار حیات وحش، مرگ رودخانه‌ها و تالاب‌ها در اثر سوء رفتار با طبیعت و ساخت و سازهای غیر مجاز، گسترش آلاینده‌ها و دهه‌ها اقدام دیگر محیط پیرامون ما را تحت تاثیر خود قرار داده است تا جایی که حالا دیگر برای رفع بحران به اقداماتی عاجل نیازمندیم.

حفاظت از محیط زیست در این هزاره یکی از ارکان توسعه پایدار و از اهداف آن شناخته می‌شود. آنچه ما به عنوان محیط زیست از آن یاد می‌کنیم میراث مشترک ماست و امروزه ما باعث تخریب و تاثیر منفی بر تمامی عوامل تشکیل

دهنده آن شده‌ایم. آلودگی خاک، از بین رفتن منابع آبی، آلودگی هوا زنجیره‌ای از تغییرات محیط زیستی را تا به امروز به همراه داشته است و حتی چرخه غذایی طبیعت را نیز مختل کرده است. باید بار دیگر همزیستی با طبیعت را بیاموزیم و همسفرگی با آن را که اگر جز این راه را برویم آنچه برای فرزندانمان به ارث می‌گذاریم نابودی سواحل و صخره‌های مرجانی، نابودی جنگل‌ها، بی‌آبی و به طور کلی تخریب تمامی مواهب الهی است. این مهم نیازمند یاری سه رکن مهم جامعه است: مسئول هوشمند، رسانه متعهد و شهروند وظیفه شناس.

ما در این بیانیه مشترک به عنوان نمونه‌ای از جامعه رسانه‌ای و مسئولین محیط زیست موارد زیر را متعهد می‌شویم:

۱. اولویت بخشی اطلاع رسانی و پیگیری مطالبات محیط زیستی در تمامی دفاتر سرپرستی خبرگزاری مهر

۲. پاسخ گویی متعهدانه به رسانه به عنوان چشم ناظر شهروندان و پل ارتباطی میان آنها و مسئولین از سوی مدیران کل محیط زیست

۳. پیگیری جلب مشارکت‌های مردمی برای کاستن از تخریب محیط زیست و

ندای وحدت مذاهب در نگارستان ایران

وقتی برادری، شرط مسلمانی است

را شاهد هستیم.

وی ادامه داد: به فرموده پیامبر اکرم(ص)، همه ما مسئول هستیم و این مسئولیت دارای معنای خاص و عام است و هر کسی در حوزه کاری خود دارای مسئولیتی است که باید به صورت صحیح به آن عمل کند.

امام جمعه گرگان به تشریح مسئولیت خاص افراد در جامعه پرداخت و اضافه کرد: یکی از ویژگی‌های این مسئولیت‌ها، انجام عمل صالح است و در حوزه مسئولیتی باید این مهم مورد توجه قرار گیرد.

وی افزود: افرادی که در رسانه‌ها فعالیت می‌کنند، برای اینکه عملشان صالح باشد باید در همه کارها امانت‌دار و صادق باشند و البته یک شرط عمومی هم وجود دارد که اعمال باید در راه خدا و بر اساس نظر الهی باشد.

آیت‌الله نورمفیدی با تاکید بر اینکه امانت‌داری و صداقت‌کار کردن باید توأم با هم باشد، بیان کرد: در رسانه‌ها باید راست بگوییم و آنچه را که می‌نویسیم درست باشد و با امانت‌داری کامل انجام شود.

وی به شرایط کنونی کشور اشاره کرد و گفت: هم‌اکنون کشور در یک شرایط ویژه قرار دارد و در این شرایط، وظیفه‌ها و مسئولیت‌ها نیز سنگین می‌شود و کسی که کار خبرنگاری انجام می‌دهد باید هوشمندانه به مسائل نگاه کند.

● برخی به نام اسلام تیشه به ریشه اسلام می‌زنند

نماینده ولی فقیه در استان گلستان به اهمیت بالای وحدت در جامعه اشاره کرد و افزود: وحدت دارای جنبه داخلی و بین‌المللی است و هر دو جنبه قضیه باید مورد توجه باشد و روز به روز شاهد تقویت وحدت در هر دو حوزه باشیم.

وی با بیان اینکه گروه‌هایی در سطح جهان با نام اسلام در حال ضربه زدن به دین اسلام هستند، افزود: برخی‌ها از اسلام دم می‌زنند ولی هر روز بر سر برخی مسلمانان موشک می‌ریزند و حتی یک گلوله هم به سمت دشمنان اسلام و مسلمین از جمله اسرائیل پرتاب نمی‌کنند.

آیت‌الله نورمفیدی با تاکید بر اینکه مسلمانان باید در عمل مسلمانی خود را نشان دهند، اضافه کرد: متأسفانه اینها

تا چه اندازه برایشان محترم است. آیت الله سید کاظم نورمفیدی که برای گلستان تنها امام جمعه نیست بلکه منشأ خیر و برکت و برادری‌های دیرین است، وقتی پشت تریبون رفت از فرصت گوش شنوای اهالی رسانه استفاده کرد و از رسالت‌های یک خبرنگار گفت.

آیت‌الله سید در همایش ضرورت‌های ملی وحدت اقوام و مذاهب از دیدگاه رسانه در گرگان به اهمیت بالای وحدت اشاره و اظهار کرد: در استان گلستان علمای شیعه و سنی در کمال صفا و صمیمیت در کنار هم می‌نشینند و اتحاد خوبی

صبح شنبه، ۱۷ مهر، تمام کسانی که وارد سالن اجتماعات موسسه فرهنگی میرداماد در شهر گرگان شدند، شاهد جمعی صمیمی از علمای شیعه و سنی بودند که همنشینیشان با اصحاب رسانه قرار است منشأ نگاهی نو به موضوع وحدت در خبرگزاری مهر باشد.

علمای سنی با لباس روحانیتی که رنگ و بوی فرهنگ ترکمن داشت، وارد سالن می‌شدند و جای خود را در بین صندلی‌ها و در میان خبرنگارانی که از سراسر کشور مهمانان بودند، پیدا می‌کردند و حضور پررنگشان نسبت به علمای شیعه نشان می‌داد دعوت امام جمعه شیعه شهر

فقط از نام اسلام استفاده می‌کنند و تیشه به ریشه اسلام می‌زنند.

امام جمعه گرگان به مسئولیت بین‌المللی رسانه‌ها اشاره کرد و ادامه داد: وحدت بین امت‌های اسلامی باید حفظ شود و رسانه‌ها در این عرصه وظیفه مهمی دارند. وی به مسئولیت‌های داخلی اشاره کرد و افزود: اولین قدم این است که همدیگر را بپذیریم؛ شیعه سنی را بپذیرد و سنی نیز شیعه را بپذیرد.

● توسعه و پیشرفت با تنگ‌نظری محقق نمی‌شود

نماینده ولی فقیه در استان گلستان گفت: باید بین خودمان دوستانه بنشینیم و مسائل مختلف را مورد بحث قرار دهیم که البته این بحث‌ها باید در محیط آکادمیک باشد و عالمانه بحث شود.

وی در ادامه با اشاره به ضرورت‌های وحدت ملی، اضافه کرد: در جامعه جناح‌های سیاسی مختلف و متفاوتی داریم و همانگونه که مقام معظم رهبری بر استفاده از گروه‌ها و سلیقه‌ها در عرصه‌های مختلف تأکید دارند.

امام جمعه گرگان افزود: کسانی که انقلاب، قانون اسلامی، ولایت و رهبری را قبول دارند باید در عرصه باشند و از آنها استفاده شود.

آیت‌الله نورمفیدی تصریح کرد: به تعبیر رهبری، کشور را نمی‌توان با یک سلیقه اداره کرد. کشور باید در سال ۱۴۰۴ در منطقه خاورمیانه در عرصه‌های مختلف اول باشد که این اول شدن با تنگ‌نظری محقق نخواهد شد و باید از همه افراد و سلیقه‌ها استفاده شود.

وی ادامه داد: همه باید پشتیبان وحدت باشند تا شاهد دستیابی به توسعه و پیشرفت و اهداف مورد نظر در چشم‌انداز باشیم.

امام جمعه گرگان که اعتقادات و روحیات اهل سنت را به خوبی می‌شناسد، گفت: هیچ‌گاه نمی‌توانیم بگوییم که مثلاً شخصیت بزرگی مانند امام محمد غزالی، برای تفکرات و اعتقاداتش مبنای درستی نداشته. حتی اگر با برخی گفته‌هایش موافق نباشیم، نمی‌توانیم مبنای آن را زیر سؤال ببریم همینطور که شیعه هم برای خود ریشه‌های محکم اعتقادی دارد.

وی معتقد است با یک سلیقه نمی‌شود کشور را اداره کرد و رسیدن به سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ با تنگ‌نظری که «من باشم و تو نباشی» شدنی نیست.

● مدیر عامل خبرگزاری مهر: آرایش رسانه‌ای جهان غرب برای مقابله با وحدت

مدیرعامل خبرگزاری مهر، سخنران دیگر این مراسم بود که پس از نماینده ولی فقیه در استان گلستان پشت تریبون رفت و سخنانش را از آرایش رسانه‌ای جهان غرب در عرصه‌های مختلف از جمله وحدت اقوام و مذاهب شروع کرد.

علی عسگری گفت که «شیخ نادانی که به اسم شیعه شبکه راه انداخته تا به مقدسات اهل سنت توهین کند و آن

عالم سنی که به مقدسات شیعه بی‌احترامی می‌کند هر دو از یک سیستم حقوق می‌گیرند.»

وی اعتقاد دارد اینگونه رسانه‌ها برای این به وجود آمده‌اند که مسلمانان را از توجه به مسائل اصلی دنیای اسلام غافل کرده و به دعوای داخلی مشغول کنند.

او به داستان یک زن آمریکایی که ناخواسته با قرآن روبه‌رو و مسلمان شده بود اشاره کرد و گفت: دشمنان ما می‌دانند اگر ندای اسلام واقعی و قرآن به گوش مردم دنیا برسد، بسیاری به آن جذب می‌شوند پس تلاش می‌کنند با ایجاد گروه‌های تندرو و اختلافات مذهبی، چهره اسلام را مخدوش کنند.

● شیعه و سنی باید همدیگر را بشناسند

عبدالجبار میرایی، مدیر و مدرس حوزه علمیه قره تپه سخنران دیگر این مراسم بود که به نمایندگی از اهل سنت حاضر در جلسه پشت تریبون رفت و از مشترکات میان سنی و شیعه گفت.

آخوند عبدالجبار میرایی مدیر و مدرس حوزه علمیه قره تپه در ابتدای سخنان خود، شهادت زائران خانه خدا در حادثه «منا» را به رهبر معظم انقلاب تسلیت گفت و اظهار کرد: نقش رسانه در انعکاس این حادثه دردناک بر کسی پوشیده نیست.

وی در ادامه به بیانات رهبر معظم انقلاب در خصوص واقعه منا اشاره کرد و گفت: پس از فرمایشات رهبری دولت آل سعود به این نتیجه رسید که همه شهدای ایرانی حادثه منا را به کشور بازگرداند.

وی در ادامه سخنان خود بر وحدت و همدلی مسلمانان تأکید کرد و گفت: برگزاری همایش‌هایی با محوریت وحدت مذاهب از اهمیت زیادی برخوردار است چرا که در این همایش‌ها اجماع علمای شیعه و سنی را می‌توان دید. مدیر و مدرس حوزه علمیه قره تپه در ادامه به تلاش خبرگزاری‌های خارجی برای از بین بردن وحدت شیعه و سنی اشاره کرد و گفت: بسیاری از رسانه‌ها و خبرگزاری دنیا با اعتباری هنگفت اقدام به تفرقه افکنی می‌کنند به همین منظور برگزاری همایش‌های ضرورت‌های ملی وحدت مذاهب از نگاه رسانه می‌تواند بسیار مهم باشد و باعث ایجاد همدلی و هم‌زبانی بیشتر شود.

● وحدت میان شیعه و سنی به فرهنگ تبدیل شود

آخوند میرایی ضمن تقدیر از خبرگزاری مهر برای برپایی همایش ضرورت‌های ملی وحدت و مذاهب، گفت: در این همایش‌ها دغدغه‌های علمای شیعه و سنی به سمع و نظر مردم می‌رسد.

وی عالی‌ترین روش برای تحقق وحدت در میان مسلمانان را راه و روش پیامبر اسلام (ص) دانست و گفت: زمانی که کفار و مشرک کارشکنی می‌کردند پیامبر (ص) با ایجاد اتحاد و برادری میان انصار و مهاجران وحدت را به معنای واقعی جاری و ساری کردند و این حرکت در تاریخ اسلام ماندگار شد.

مدیر و مدرس حوزه علمیه قره تپه با تأکید بر اینکه اگر درایت‌های پیامبر (ص) در صدر اسلام نبود معلوم نبود ما پای کدام دست ساخته خود بت پرستی می‌کردیم، گفت: امروز باید از تفرقه دوری کنیم و به اتحاد که خواسته

پیامبر (ص) است دست پیدا کنیم.

آخوند میرایی با تأکید بر اینکه شیعه و سنی باید همدیگر را بشناسند و نسبت به همدیگر معرفت پیدا کنند، گفت: اهل تسنن و اهل تشیع باید به مقدسات همدیگر احترام بگذارند چرا وحدت خواسته پیامبر اسلام (ص) بود.

وی معرفت پیدا کردن شیعه و سنی نسبت به همدیگر را باعث دفاع از کیان مقدسات و مشترکات دانست و گفت: با توجه به اینکه استان گلستان در کشور تبدیل به نماد وحدت شده است باید تلاش‌ها به گونه‌ای باشد که ایران در دنیا به نماد وحدت شیعه و سنی تبدیل شود.

آخوند میرایی در ادامه به توصیه‌های رهبر معظم انقلاب در خصوص جلوگیری از توهین به اهل سنت اشاره کرد و گفت: باید وحدت میان شیعه و سنی را به فرهنگ تبدیل کنیم.

● تفرقه استراتژی کهن استکبار جهانی در کشورهای اسلامی است

مدیر و مدرس حوزه علمیه قره تپه با تأکید بر اینکه تفرقه استراتژی کهن استکبار جهانی در کشورهای اسلامی است، گفت: دشمنان اسلام همیشه به دنبال تفرقه افکنی در کشورهای اسلامی هستند.

وی افزود: امام خمینی (ره) فرمودند «مشکل اصلی مسلمانان در تحکیم وحدت اسلامی عمل نکردن به قرآن است» به همین منظور باید بیش از گذشته به قرآن عمل کنیم چرا که عمل کردن به قرآن باعث می‌شود هیچ‌گاه ضرر نکنیم.

آخوند میرایی با اشاره به اینکه مستکبران با عناوین مختلف به دنبال تیشه زدن به اعتقادات ما هستند، گفت: مقام معظم رهبری با درایتی مثال زدن امسال را به نام «همدلی، هم‌زبانی دولت و ملت» نامگذاری کردند چرا که دشمنان به دنبال بر هم زدن همدلی و هم‌زبانی مسلمانان هستند.

مدیر و مدرس حوزه علمیه قره تپه در پایان به مشترکات شیعه و سنی اشاره کرد و گفت: وجود اهل بیت (ع) یکی از بزرگ‌ترین اشتراکات میان شیعه و سنی است.

● ضرورت‌های ملی وحدت مذاهب از دیدگاه رسانه

«شناخت موانع وحدت» موضوعی بود که حجت الاسلام اسماعیل خیرخواه، رئیس مرکز اسلامی شمال کشور در سخنانش در همایش ضرورت‌های ملی وحدت مذاهب از دیدگاه رسانه به آن اشاره کرد.

حجت الاسلام اسماعیل خیرخواه، صبح شنبه در همایش ضرورت‌های ملی وحدت مذاهب از نگاه رسانه، اظهار داشت: وحدت به این معنا نیست که مذاهب اسلامی از بین بروند و تنها یک مذهب تشکیل شود بلکه به این معنا است که مذاهب اسلامی در تعامل مناسب با یکدیگر قرار گیرند.

وی افزود: امروز قریب به یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون مسلمان با اقرار به کلمه لا اله الا الله در جهان زندگی می‌کنند و ۵۷ کشور مسلمانان را در خود جای داده‌اند که بیشترین مسلمانان در کشورهای آسیایی و آفریقایی هستند.

خیرخواه بیان داشت: از آنجا که مساله اتحاد، منحصراً به جامعه اسلام نیست و بشر نیاز به وحدت دارد، غیرمسلمان

ها به وحدت بیش از امت اسلامی تاکید دارند و به آن عمل می کنند، بنابراین این مساله باید در دستور کار جوامع اسلامی نیز قرار گیرد.

رئیس مرکز بزرگ اسلامی شمال کشور تصریح کرد: براساس آنچه در قرآن کریم بیان شده، اختلاف باعث از بین رفتن ظرفیت های جهان اسلام می شود و پیامبر گرامی اسلام (ص) بیش از هر چیزی به وحدت در جامعه اسلامی تاکید داشتند.

خبرخواه گفت: امروز جهان اسلام با چالش ها و مشکلات بسیاری رو به رو است از جمله اختلاف و تعارضات بی حاصلی که شکل گرفته و وحدت جهان اسلام را تحت الشعاع قرار داده است.

رئیس مرکز بزرگ اسلامی شمال کشور تصریح کرد: موانع وحدت شامل موانع نظری و عملی هستند، موانع نظری به این معنی که مذاهب به طور فکری وحدت را قبول نداشته باشند و موانع عملی مانند اقدامات برخی از افراد افراطی که سبب تفرقه افکنی میان مسلمانان می شود.

خبرخواه بیان داشت: شخصیت های بزرگ جهان اسلام از جمله سیدجمال الدین اسدآبادی، عبدوس و سایر پیشگامان همواره به دنبال ایجاد وحدت بودند.

وی افزود: سید جمال الدین اسدآبادی راهکار وحدت مسلمان را در بازگشت به اصول اسلامی بیان کرد و عبدوس وهابیت را مانع وحدت جهان اسلام معرفی کرد.

رئیس مرکز بزرگ اسلامی شمال کشور راهکارهای عملی وحدت بین امت اسلامی را تمسک به قرآن کریم و سنت نبوی حضرت محمد(ص)، تاکید بر حفظ نظام ارزشی اسلام، تقویت مشترکات اسلامی، روحیه تعامل و مدارا در برخورد با مخالفان، احترام به مقدسات دیگر مذاهب عنوان کرد.

خبرخواه با اشاره به لزوم رعایت اصول اخلاقی در رفتار و گفتار با دیگر مذاهب یادآور شد: اهانت می تواند تحریک آمیز و کینه ساز بوده و مانع تحقق وحدت میان مذاهب

شود چرا که از اصول اخلاقی تاکید شده در اسلام نیکوی کردن و دوری از زشتی و پاسخگویی مناسب به بدی ها است. در پایان این همایش از چند دهه فعالیت آیت الله نورمفیدی، امام جمعه گرگان در مسیر ایجاد وحدت اقوام و مذاهب در این استان با اهدای یک اثر هنری که تابلوی سیاه قلم از تصویر وی بود، تقدیر شد.

علی عسگری در همایش ضرورت های ملی وحدت مذاهب از نگاه رسانه با اشاره به آرایش رسانه ای دنیا اظهار کرد: باید بپذیریم که بین اسلام ناب محمدی و اسلام تحریف شده تفاوت های زیادی وجود داشته و در رسانه ها در این باره جناح بندی به وجود آمده است.

وی با بیان اینکه رسانه های دنیا به دو دسته مروج اسلام ناب و اسلام غربی تقسیم می شوند افزود: رسانه هایی که به ترویج اسلام غربی می پردازند سه محور اصلی را با جدیت دنبال می کنند که یکی از آنها استخاله فرهنگی در حوزه های مختلف است.

مدیر عامل خبرگزاری مهر گفت: استخاله فرهنگی و ترویج فرهنگ غربی که با تکیه بر تغییر سبک زندگی و پوشش افراد در رسانه های غربی دنبال می شود با اشاعه بی حجابی و بی عفتی سعی دارد در مدل زندگی مخاطبان تاثیر گذاشته و با ترویج خیانت، بویژه در شبکه های غربی فارسی زبان، در خانواده ها استخاله فرهنگی به وجود آورد. وی همچنین به ترویج فرهنگ غربی از طریق کارتون هایی که برای کودکان ساخته می شود اشاره کرد و گفت: متأسفانه تولیدات فرهنگی که در قالب کارتون و سی دی های مختلف به کودکان عرضه می شود به وضوح فرهنگ غربی را ترویج کرده و تاثیرات زیادی بر سبک زندگی کودکان گذاشته است.

عسگری ادامه داد: مصرف گرایی به سبک غربی نیز یکی دیگر از اهداف مهم رسانه های غربی است که سعی دارد زندگی مصرفی و مصرفی به شکل غربی را در کشورها ترویج دهد.

مدیر عامل خبرگزاری مهر ادامه داد: متأسفانه مصرف به شکل غربی یکی از موارد قابل بررسی در کشور است که باعث شده حمایت از محصولات وطنی و افتخار به مصرف این محصولات در افراد کمرنگ شده و در برخی موارد مثل محصولات کشاورزی حتی با داشتن منابع متعدد اقدام به واردات محصولات کنیم.

وی همچنین با اشاره به عملکرد رسانه های غربی در حوزه سیاست به سه محور اصلی که در رسانه های معاند با فرهنگ اسلامی دنبال می شوند اشاره کرد و گفت: ترویج تفکر اسلام منهای سیاست که همان اسلام لیبرالیسم و سکولاریسم است، یکی از مهمترین اهداف رسانه های

غربی بوده که مقابل تفکر امام خمینی (ره) عمل می کنند و با هدف جدا کردن دین از سیاست سعی دارند اسلام سکولار را در جامعه ترویج دهند.

عسگری همچنین ایجاد تفرقه و اختلاف بین شیعه و سنی را یکی دیگر از محورهای اصلی رسانه های غربی دانست و افزود: رسانه های غربی با هدف تفرقه افکنی بین شیعه و سنی سعی دارند چهره متفاوتی از اسلام به نمایش گذاشته و اذهان مخاطبان را از مسائل مربوط به جهان اسلام به سمت هتک حرمت به فرقه های دینی معطوف کنند.

مدیر عامل خبرگزاری مهر با اشاره به موج جدیدی از گرایش به اسلام در جوامع غربی تصریح کرد: در جامعه کنونی غرب، موجی از گرایش به اسلام و برگشت از ارزش های غربی شروع شده که افراد با تمایل و با گرایش به اسلام و پشت کردن به ارزش های غربی به سمت اسلام گرایش پیدا کرده اند.

وی تاکید کرد: هدف رسانه های غربی ایجاد تفرقه برای در حاشیه بردن این موج اسلام خواهی در غرب است و سعی دارند با نشان دادن چهره ای خشن از اسلام این موج اسلام خواهی را از جوامع غربی به حاشیه ببرند.

عسگری با اشاره به کم کاری رسانه های کشور در حوزه تبیین ضرورت های وحدت تصریح کرد: همان طور که امام فرموده اند وحدت مسئله تاکتیکی نیست بلکه استراتژیک بوده و از نظر رهبر انقلاب نیز حفظ وحدت اصلی ترین کار است که متأسفانه ما به عنوان رسانه در این زمینه کم کاری داشته ایم.

مدیر عامل خبرگزاری مهر همچنین با اشاره به لزوم حضور علمای شیعه و سنی در رسانه های جدید تاکید کرد: رسانه بلندگوی علمای دینی است تا از این طریق ضرورت های وحدت را که توسط علما تبیین شده منعکس کند که این امر نیازمند ارتباط بیشتر علما با رسانه است.

وی با بیان اینکه رسانه در دنیای جدید شکل متفاوتی به خود گرفته و از گستردگی فراوانی برخوردار است تاکید کرد: تبلیغ چهره به چهره اسلام در دنیای امروز کافی نبوده و علما باید با حضور در رسانه های جدید از بروز تفرقه بین شیعه و سنی جلوگیری کنند.

عسگری تاکید کرد: ما به عنوان یکی از رسانه های کشور باید تلاش کنیم که حضور علما در رسانه را به طور جدی دنبال کرده و در این راه انتظار داریم علما نیز به ما کمک کنند.

در این مراسم تابلوی سیاه قلم نقاشی شده توسط خانم سبحانی به نمایندگی از خانواده خبرگزاری مهر به آیت الله نور مفیدی نماینده ولی فقیه در استان گرگان تقدیم شد.

به جامانده از نخستین جشنواره ملی استانی مهر؛

شما را خواندیم...

خشک‌سالی در دیار خوشه‌های زرین گندم، کردستان حالمان را بگیرد.

استانداران فارس را به خط کردیم تا شاید چاره‌ای برای کفگیرری که به ته‌دیگ «انگوران» خورده بیاییم و وسط دغدغه‌هایمان برای محیط‌بانان یاسوجی، بازی‌های محلی حواسمان را تا کرمانشاه ایران برد.

راهی مرزهای شرقی شدیم و سیستان حالمان بوی رشادت مرزبانان شهید را گرفت تا هوای سالگرد سفر رهبر انقلاب به لرستان دلمان را رونق دهد و روحمان را تازه کند، آنجا که آقا گفت: مردم لر حقیقتاً جواهرند؛ باصفا، درخشان، مخلص - مثل آب زلال!

بغضمان سر بیماری پوستی «نرگس رسولی» ترکید ولی کمی بعد احساسمان با همراهی پزشک متخصص ایرانی اوج گرفت که به مدد حال گرفته نرگس آمد و برای دردش مرهم شد.

روایتی از «شوراب» و بی‌قراری‌هایش شنیدیم، جایی که معلمی فداکار به مدد قلم شما ماندگار شد و کمی آن‌طرف‌تر برای «بی‌بی سبزی‌فروش ساروی» خانه ساختیم تا دلمان خوش باشد به سقفی که بالای سر «باران و مادرش» ماندنی شد.

شمال و جنوب و شرق و غرب ندارد، با شما همه‌جا رفتیم، دیدیم و شنیدیم، گفتنی‌ها و نگفتنی‌هایی که ما از نگاه قلمتان خواندیم، خواندیم تا یادمان بماند، یادمان بماند تا بگوییم که به یادتان هستیم، یادتان هستیم تا یادمان نرود به یمن شما و قلمتان «مهر» نفس می‌کشد، نفس می‌کشد تا گره‌گشا باشد، گره‌گشا می‌شود تا «مهر» باقی بماند...

راستی! هنوز زیر زبانمان طعم خوب گزارش می‌دهد...

به غرب ایران رفتیم؛ آنجا که تور محرومیت روی سر عروس زاگرس خودنمایی می‌کند و به بهانه اربعین راهی مرز مهران شدیم تا زمین هتل زائران را تعیین تکلیف کنیم؛ همان‌طور که دل بچه‌های «تاسک» را به نیت خیر مرد باکویی پیوند دادیم تا چشم روستائیان به جمال مدرسه جدید روشن شود.

با بچه‌های کوچک عشق بغض کردیم و همراهشان دعا خواندیم: «از خدا می‌خواهم یه خونه داشته باشیم که حیاطش بزرگ باشه، تو حیاطش مسجد و کنار مسجدم مشهد باشه...»

در سردشت - شهر مصدومان شیمیایی - نفسمان به شماره افتاد و با آتش «ایران‌گردی» را تجربه کردیم تا به بلوچستان برویم و باد برایمان «بوی زلف سوخته» بیاورد.

پس از عبور از سرعت‌گیرهای غیراستاندارد و رامین، سری به پشت پرده پل امام رضا زدیم و مثنوی «شهرک چاپ و نشر» قم را ورق زدیم تا «شیب دراز» برایمان روایتی از «ناتوران خمیس» بگوید، دایه‌های دلسوز تر از مادر!

در فاصله‌ای کمتر از ساعت هم «امیر چخماق» را دیدیم که لباس نو بر تن کرده و هم مسیر جدید «عیلصدر» را تجربه کردیم؛ «دهکده ارشدها» هم تا رضوی‌ترین خراسان ایران دلمان را برد تا بی بهانه غرق در «شکوه باغ‌سازی» مازندران ایران شویم، هرچند که داغ «کیاکالایه» دل گزارش‌هایمان را سوزاند.

روایت جازموریان و آبشارهای جاری در گرم‌ترین نقطه ایران هوایمان را «کرمانی» کرد تا روایت

خروس خوان یکی از آخرین روزهای تابستان بود که خواندن آثار شما را آغاز کردیم، با شما بغض کردیم و گاهی گریه شدیم، با کلمات بکران اوج گرفتیم و با دسترنج گزارش‌هایتان قلبمان لبریز شد.

گاهی لبخند شدیم و گاهی اشک شوق، هر چه که بود با خواندن شما روحمان تازه شد و دلمان جلا خورد، حالا که زمان یک‌ماهه تلاشمان را مرور می‌کنیم، هنوز زیر زبانمان طعم گزارش می‌دهد، #طعم - خوب - گزارش...

با شما به «ارشق» رفتیم و بوی نان محلی دختران بافنده مشاممان را نوازش داد تا پای سفره فقیرانه‌شان بنشینیم، کمی آن‌طرف‌تر در شمال ایران ضرباهنگ دوتار «آی محمد» از لابه‌لای کلمات گزارش مسحورمان کرد تا باورمان شود که «موسیقی ترکمن انتها ندارد».

راستی اردبیل همچنان نانش طعم جوهرقند می‌دهد و سایه دنبال قطع رابطه زخمی است که هوای پایتخت به سرش انداخته؟

اوضاع پنج‌شنبه‌بازار کرج و عصر جدید باج‌بگیران در چه احوال است؟ شنیدیم که بساط «حسن» و دفتر حساب‌و‌کتابش را بسته‌اند و باج‌بگیر پنج‌شنبه‌بازار کرج فرار را برقرار ترجیح داده است.

با شما پیچ‌و‌خم‌های جاده چالوس که زور اعتبارات استانی به آن‌ها نمی‌رسد را طی کردیم تا به پلاتوی «شانه تخم‌مرغی» روستای «هیو» برسیم و دقایقی پای اجرای تئاتر اهالی روستا بنشینیم؛ آنجا که معلم نمایش فریاد می‌زد: دوره خان و خان بازی تموم شده و مملکت قانون داره!

نامزدها و برگزیدگان جشنواره تولیدات استانی خبرگزاری مهر

بخش: تیتراژ

تعداد آثار ارسالی به جشنواره در بخش تیتراژ: ۱۱۱ اثر
تعداد آثار راه یافته به بخش دوم داوری: ۵۸ اثر
داوران مرحله نخست: هژیر فتیحی، صدیقه حسینی، امیررضا محمودی، متین انصاری، بابک رحیمیان
داوران مرحله نهایی: محمد مهدی حاجی پروانه - مجتبی قمری وفا

نامزدهای دریافت جایزه در بخش تیتراژ

نام خبرنگار	تیتراژ
حشمت اله آزادبخت از استان لرستان	مرگ تاکستان های نارس / انگورهایی که «غوره» نشده «مویز» شدند ۲۸۶۱۶۱۳
هادی فتیحی از استان فارس	پای مافیا به تجارت «پای مرغ» هم باز شد! ۲۸۸۶۴۳۸
محمد شریف اسلامی از استان کهگیلویه و بویراحمد	چرخ های مادر صنعت یاسوج چرخید / قند در دل چغندر کاران آب شد ۲۴۳۱۵۳۸
غفار داودی از استان مازندران	سمفونی پرندگان در شهر قوهای آوازه خوان ۲۴۳۳۴۴۴
فاطمه حسینی از استان لرستان	کسی سنگ این صنعت را به سینه نمی زند / کلیه وعده ها سنگ ساز شد! ۲۷۷۸۰۵۱
مصطفی معظمی گودرزی از استان لرستان	سکویی که تماشاگر وعده ها است / پروژه فوتبالی کفش هایش را آویخت ۲۵۸۳۶۸۷
الهام رئوفی فر از استان گلستان	سرانه فرهنگی گنبد کاووس در اختیار اموات / کتابخانه ای که غسلخانه شد ۲۵۸۲۰۰۸
مریم یآوری از استان اصفهان	وقتی نان ها در اصفهان آب می روند ۲۴۴۷۵۲۳
شهناز بهزادی از استان لرستان	آتش به مال زاگرس در حراج تابستانه / ۱۵۰ هکتار دشت اول آتش سوزی ۲۷۷۰۲۷۰
۱۹ اثر	جمع

بخش: گزارش

تعداد آثار ارسالی به جشنواره در بخش گزارش: ۱۳۹ اثر
تعداد آثار راه یافته به بخش دوم داوری: ۵۵ اثر
داوران مرحله نخست: هژیر فتیحی، امیررضا محمودی، لعبت ناصر صدرآبادی، صدیقه حسینی
داوران مرحله نهایی: محمد صابری - محمد عکاف

نامزدهای دریافت جایزه در بخش گزارش

نام خبرنگار	تیتراژ
فاطمه حسینی، حشمت اله آزادبخت از استان لرستان	ایران گردی «آتش»؛ چرا کسی استعفا نمی دهد ۲۸۸۲۳۵۹
مریم رضایی از استان گلستان	حیات دوتار زیر ضرب آهنگ ساز «آی محمد» / موسیقی تر کمن انتها ندارد ۲۸۸۸۷۳۶
مریم صابری از استان گیلان	تالابی که آب می رود / واگذاری غیرقانونی جان «کیا کالایه» را گرفت ۲۵۳۹۶۰۶
خدیدجه ستار زاده از استان البرز	بهداشت در پنجشنبه بازار کرج ذبح می شود / بازگشت عصر باج بگیران ۲۸۸۰۴۴۹

رمضان نوری از استان ایلام	تور محرومیت بر سر عروس زاگرس / استان کوهستانی در حسرت بالگردماند ۲۷۸۳۵۴۰
بابکر حیمیان از استان خراسان رضوی	«سنگان» دهکده «ار شدها» / کوههایی که نمی توان در آن گم شد ۲۸۷۵۴۹۰
ونوس بهنود از استان اردبیل	سفره فقیرانه روی خاک زرین / نگاه دار قالی مبهوت شعار توسعه ۲۸۷۴۴۴۲
حسن عبدالهی از استان آذربایجان شرقی	احتیاط! کارگران ساختمانی بدون بیمه مشغول کارند ۲۸۸۹۶۷۳
۸ اثر	جمع

بخش: خبر

تعداد آثار ارسالی به جشنواره در بخش خبر: ۱۷۲ اثر
تعداد آثار راه یافته به بخش دوم داوری: ۲۶ اثر
داوران مرحله نخست: هژیر فتحی، امیررضا محمودی، لعبت ناصر صدرآبادی، صدیقه حسینی، بابک رحیمیان
داوران مرحله نهایی: شهرزاد اسماعیلی - محمد عکاف

نامزدهای دریافت جایزه در بخش خبر

نام خبرنگار	تیتر اثر
فاطمه حسینی از استان لرستان	فاجعه زیست محیطی در رودخانه سزار / ورود اسید ۱۲۰ هزار قطعه آبی را سوزاند ۲۳۷۳۲۳۶
محمد شریف اسلامی از استان کهگیلویه و بویراحمد	مرگ ۱۲ بهله عقاب طی یک روز در یاسوج / مرغان مسموم جان عقابها را گرفتند ۲۴۳۳۵۷۱
فریدون پری نژاد از استان هرمزگان	یک فروند جت فالکون در سواحل جزیره کیش سقوط کرد / گروههای امداد در حال جستجوی سرنشینان ۲۲۴۸۵۸۷
میلاذ جهان تاب از استان سیستان و بلوچستان	۸ مأمور مرزبانی در مرز ایران و پاکستان شهید شدند ۲۵۲۸۰۲۵
علی نواصر از استان خوزستان	ستارههای فولاد نوین در تور استقلال خوزستان ۲۷۹۰۴۹۲
هادی فتحی از استان فارس	استعفای ۱۶ نماینده فارس به هیات رئیسه مجلس داده شد / درخواست استیضاح ۲۸۵۶۷۱۸
۶ اثر	جمع

بخش: عکس خبری

تعداد آثار ارسالی به جشنواره در بخش عکس خبری: ۱۵ اثر
داوری در یک مرحله انجام شد
داور بخش عکس خبری: حیدر رضایی

نامزدهای دریافت جایزه در بخش عکس خبری

نام خبرنگار	تیتر اثر
زهیر صیدانلو از استان قم	تجمع اعتراض آمیز طلاب حوزه علمیه قم ۲۳۷۳۲۳۶
امین برنجکار از استان فارس	بازدید معاون سازمان میراث فرهنگی از بافت تاریخی شیراز ۲۷۷۵۰۲۷
میلاذ رفعت از استان بوشهر	آتش سوزی در ساختمان اداری منطقه ویژه پارس جنوبی ۲۴۴۳۲۹۹
سالار پویان از استان آذربایجان شرقی	دیدار تیمهای فوتبال تراکتورسازی و نفت تهران ۲۵۸۱۶۶۷
۴ اثر	جمع

بخش: گزارش تصویری

تعداد آثار ارسالی به جشنواره در بخش گزارش تصویری: ۳۱ اثر
داوری در یک مرحله انجام شد
داور بخش گزارش تصویری: حیدر رضایی

نامزدهای دریافت جایزه در بخش گزارش تصویری

نام استان	تیتراژ
امیرعلی رزاقی از استان مازندران	گزارش تصویری روزگار سخت بی بی شهربانو ۲۴۳۳۵۷۱
مریم داورنیا از استان خراسان شمالی	گزارش تصویری زندگی ننه شهربانو، مادر زینب ۲۵۲۸۸۹۷
ابوطالب ندری از استان گلستان	گزارش تصویری سوار کاری در ترکمن صحرا ۲۵۲۳۶۵۲
امیر بهرروزی از استان گیلان	گزارش تصویری تشییع پیکر مطهر شهید محمدعلی حسنجانی ۲۵۱۳۲۹۶
زهیر صیدانلو از استان قم	مانور رهایی گروگان یگان ویژه ۲۵۸۷۱۰۵
امین برنجکار از استان فارس	گزارش تصویری کودکان کار ۲۷۸۵۵۹۱
۱۶ اثر	جمع

بخش: گفتگو

تعداد آثار ارسالی به جشنواره در بخش گفتگو: ۷۷ اثر
تعداد آثار راه یافته به بخش دوم داوری: ۳۹ اثر
داوران مرحله نخست: هژیر فتحی، امیررضا محمودی، لعبت ناصر صدرآبادی، صدیقه حسینی، متین انصاری
داوران مرحله نهایی: سید هادی کسائی زاده - محمد عکاف

نامزدهای دریافت جایزه در بخش گفتگو

نام خبرنگار	تیتراژ
محمدامین شعبانی از استان گلستان	انجیر می فروشم تا شرمنده زن و بچه هایم نشوم / به در خواستم توجهی نشد ۲۸۸۹۳۷۹
فائزه زنجانی از استان آذربایجان شرقی	مخالفت وزیر اسبق با طرح تحول نظام سلامت / طرح کاملاً غیر علمی است ۲۸۸۵۱۱۱
علیرضا نوری کجوریان از استان مازندران	غیبت شهر سازی در ساخت و سازهای مازندران / تبدیل شتاب زده ۴۰۰ هکتار از مزارع به ویلا ۲۴۱۶۴۲۵ زندگی در این خانه ها موج نمی زند / تلفیق ناشیانه سنت و صنعت در مسکن های بی مهر ۲۴۱۵۸۱۹
زهرا حسینی از استان لرستان	تعطیلات استاندار لرستان چگونه گذشت / وقایع شیرین ۹۳ به روایت بازوند ۲۵۲۵۰۶۰ تلخ کامی های استاندار و ناگفته هایی از انتصابات / بازوند: تسلیم نمی شوم ۲۵۲۷۳۵۵
مریم صابری از استان گیلان	سیاست یک بام و دوهوایی مدیرینت جنگل / راه تخریب جنگل ها باز است ۲۵۶۱۳۹۰
مریم نظری از استان مازندران	موسیقی بومی در حال خفه شدن است / کمک پایتخت به موسیقی مازندران ۲۸۵۰۶۴۶
۱۶ اثر	جمع

برگزیدگان نخستین جشنواره آثار و تولیدات برتر استانی خبرگزاری مهر

بخش گزارش تصویری:

اثر برتر:

گزارش تصویری روزگار سخت بی بی شهربانو

کد خبر: ۲۴۳۳۵۷۱

امیرعلی رزاقی - از استان مازندران

اثر برگزیده:

گزارش تصویری سوار کاری در ترکمن صحرا

کد خبر: ۲۵۲۳۶۵۲

ابوطالب ندری - از استان گلستان

بخش عکس خبری:

اثر برتر:

تجمع اعتراض آمیز طلاب حوزه علمیه قم

کد خبر: ۲۳۷۳۳۳۶

زهیر صیدانلو - از استان قم

اثر برگزیده:

بازدید معاون سازمان میراث فرهنگی از بافت تاریخی شیراز

کد خبر: ۲۷۷۵۰۲۷

امین برنجکار - از استان فارس

بخش تیترو:

اثر برتر:

سکویی که تماشاگر وعده هاست / پروژه فوتبالی کفش هایش را آویخت

کد خبر: ۲۵۸۳۳۸۷

مصطفی معظمی - از استان لرستان

اثر برگزیده:

پای مافیا به تجارت پای مرغ هم باز شد!

کد خبر: ۲۸۸۶۴۳۸

هادی فتحی - از استان فارس

حیات دوتار زیر ضرب آهنگ ساز «آی محمد»

موسیقی ترکمن انتهاندارد

شروع کردم

آی محمد که خودش همراه ساختن دوتار ترکمن، نوازندگی و خوانندگی می‌کند، می‌گوید: از ۱۷ سالگی نواختن دوتار را شروع کردم. به عکسی که به دیوار کارگاهش نصب است اشاره می‌کند و می‌گوید که خدا پیام‌رسان «حاج جرجان انجم‌روز» و «مال‌اترک شیرمحمدلی» را، نوازندگی دوتار را با این‌ها شروع کردم.

استاد که انگار بدش نمی‌آید به گذشته سفر کند، از لابه‌لای برگه‌ها و کتاب‌های سازی که در کارگاهش وجود دارد عکس‌هایی را درمی‌آورد و شروع به توضیح دادن عکس‌ها و خاطراتشان می‌کند و می‌گوید: این همان تار اولم است که در مسابقات خوارزمی مقام آورده است.

او از خاطره‌های شغل‌های گذشته‌اش هم تعریف می‌کند و ادامه می‌دهد: تعمیراتی موتورسیکلت داشتم، چاه‌های عمیق حفر می‌کردم، برق‌کاری کردم و در کارهای ساختمانی دستی داشتم. مدتی هم در خانه‌های فرهنگ شهرداری منطقه یک تهران در کار تدریس فعالیت می‌کردم. ولی الان فقط همین کارگاه تمام‌وقتم را پر کرده است.

او وقت فراغتی ندارد. می‌گوید که حتی اوقات بیکاری هم دوتار می‌سازد و برای خودش می‌نوازد. فقط زمان‌هایی که فرزندانش مصطفی، گوهر، گل‌بهار و گل‌شاد همراه نوه‌های قدو نیم‌قدش پیشش می‌آیند دوتارها را کنار می‌گذارد.

● موسیقی ترکمن انتهاندارد

از آی محمد می‌خواهم که دوتار دست‌ساز اولش که سرچایش گذاشته بود را ببرد و برایم کمی بنوازد. دوتار را بغل می‌زند کمی تمرکز می‌کند و دست‌تاش را ماهرانه روی سیم‌ها می‌کشد به طوری که با هر حرکت نوایی برمی‌خیزد که تا عمق وجودت نفوذ می‌کند. یک دقیقه‌ای برایم می‌نوازد و لحظه‌ای از نواختن دست می‌کشد و ادامه می‌دهد: ساز ترکمن عرفانی است. نمی‌شود با این ساز مطرب بازی دریاورید. اگرچند

قوانسام، اولین دوتار آی محمد هنوز دست من است. می‌پرسم دوتار را چند می‌فروشی؟ آی محمد که در حال زیرورو کردن کاسه‌های دوتار نیمه‌تمام است با تعجب نگاهی به من می‌کند و می‌گوید: بفروشم؟ می‌دانی همین دوتار چند مقام کسب کرده؟ بیشتر از ۱۰ تا سکه جایزه گرفته است. می‌خواهم به موزه تحویلش دهم.

آی محمد توضیح می‌دهد که دوتار پیشینه‌ای هزارساله دارد و می‌توان حتی آن را مادر تنبور و سه‌تار هم عنوان کرد. از او در خصوص جنس دوتارها می‌پرسم. می‌گوید: درخت توت برای دوتار خوب است. سن درخت توت‌ها باید بیشتر از ۵۰ سال باشد. نمی‌توانم با چوب‌های جوان کار کنم. البته گاهی از چوب‌های دیگر هم استفاده می‌شود ولی کارایی توت را ندارد. چوب‌های مناطق مرطوب به درد نمی‌خورد چون بعد از تراشیدن کاسه، کج می‌شود و سنگین هم هستند.

او تنه درخت بزرگی را گرفته و شروع به خالی کردن چوب می‌کند. دست‌تاش محکم و استوار مقرار و اسکنه قاشقی را در دست گرفته است. با انجام چند حرکت عرق‌های پیشانی‌اش شروع به چکه کردن می‌کند. با استین پیراهنش عرق‌ها را خشک می‌کند و دوباره شروع به خالی کردن چوب می‌کند. چروک‌های لابه‌لای پیشانی‌اش شبیه خط‌های موازی و تارهای دوتار شده است. دوتاری که موهایش را جوگندمی کرده است. «کاسه زندگی من را دوتار پر کرده است.» این را می‌گوید و ادامه می‌دهد: اوایل که جوان بودم خیلی زودتر تنه را خالی می‌کردم اما الان مدت‌زمان بیشتری طول می‌کشد. کاسه‌ها را باید یک سال به حالت برش خورده و سمباده زده بگذارم بماند تا شکل خودش را حفظ کند. بعد از یک سال کار مونتاژ، پرداخت و نصب دسته را شروع می‌کنم.

● از ۱۷ سالگی نواختن دوتار را

انربو تر بخش گزارش

مریم رضایی / گلستان

آفتاب سنگینی فضای کارگاه را پر کرده و هوای کارگاه بسیار دم دارد. روی دیوار ابزارها به صورت مرتب چیده شده‌اند و در گوشه کارگاه هم کاسه‌های دوتار روی هم قرار دارند.

یکی از کاسه‌ها را برمی‌دارد و با دست‌های چروکیده‌اش شروع به سمباده زدن می‌کند. لحظه‌ای صدای سمباده قطع می‌شود. «کارگاهم ۹ متر هم نمی‌شود، برای تجهیزش چند باری حمایت مسئولین را خواسته‌ام اما نه تنها کمکی نشده بلکه خرج پارگی کفش‌ها روی دستم مانده است.» این را می‌گوید و دوباره صدای ممتد سمباده می‌آید.

«محمد قلی مقیمی» ۵۴ ساله که به استاد «آی محمد» معروف است، زیر لب شعری را زمزمه می‌کند. کنج‌کاو می‌شوم و می‌خواهم بلند تر بخواند. او «باغ ایچره بارسام ایسی فوقینا» غنچه لای آچیلان گوله قووانسام» که شعری ترکمنی است را می‌خواند. سپس به سمت چهارپایه چوبی کنار کارگاه اشاره می‌کند و از من می‌خواهد تا نزدیکش بنشینم. دوتارهایش را مرتب و ردیف کنار هم چیده است. یکی از دوتارها را دستم می‌دهد و می‌گوید: این اولین دوتاری است که ساختم و می‌پرسد راستی شما متولد چه سالی هستی؟

انگشتانم را بین تارها تاب می‌دهم، صدای دوتار که بلند می‌شود، مشتاق‌تر برای حرکات بعدی هستم، همان‌طور که ضرب آهنگ انگشت‌هایم را بین دوتارها مرتب می‌کنم می‌گویم، متولد ۶۵ هستم استاد. «خب دوتار من یک سال از تو بزرگ‌تر است.» این را می‌گوید و ادامه می‌دهد: آن سال‌ها خودم دوتار نداشتم و دوتار دوستم را امانت می‌گرفتم، صبح‌ها دوتار را می‌گرفتم و شب‌ها او می‌آمد دم خانه ما و آن را می‌برد. با خنده می‌گوید: «من می‌آوردم و او می‌برد.»

این سازنده دوتاره ادامه می‌دهد: همین نداختن دوتار کار دستم داد. سال ۶۱ از یک کنده‌چوبی خراب و خشک با تیشه اولین کاسه دوتار را تراشیدم، اما اولین دوتار حرفه‌ای که ساختم از تو یک سال بزرگ‌تر است.

● در طول عمرم ۱۷۰۰ دوتار و کماتچه ساختم ام

می‌گوید که دوتارهایش را مثل بچه‌هایش دوست دارد و در تمام مدت کارش بیش از ۱۷۰۰ دوتار و کماتچه ساخته است. پیش خود سرانگشتی که حساب می‌کنم حدوداً ۶۰ تا می‌شود.

زیر لب زمزمه می‌کند «شیرین آواز بیلین نغمه سو چندن / خوش زبانی من بلبله

وقت از دوتار استفاده نکنیم قهر می‌کند هرکدام از نت بندی‌هایش نام خوانند را دارد. موسیقی ترکمن انتها ندارد. هنوز که هنوز است فکر می‌کنم اندر خم یک کوچه هستم. اما الان هم کمتر نوازندگی می‌کنم و هم کمتر خوانندگی و فقط برای خودم می‌خوانم.

استاد سازنده دوتار مشتری های خارج از مرز هم دارد. ترکمنستان که با گلستان همسایگی دارد و از لحاظ فرهنگی شباهت‌هایی با قوم ترکمن دارند آی محمد را می‌شناسند و به او سفارش دوتار و کماتچه می‌دهند. «هنرم اسمم را آورده است» آی محمد این را می‌گوید و معتقد است باید باجان و دل کارش را انجام دهد. ادامه می‌دهد: وقتی دوتاری می‌فرستم ترکمنستان می‌دانم که این نماینده هنر ایران است. می‌خواهم با ساخت دوتار خوب ثابت کنم که هنر در ایران هم وجود دارد و نمرده است هرچند که خواننده و راننده در ایران صاحب ندارد.

● ایران دانشگاه موسیقی ندارد

او به نبود دانشگاه موسیقی هم در ایران اشاره می‌کند و می‌گوید: بچه که بودیم در مدرسه کلاس سرود داشتیم. آنجا باید آهنگ‌ها را یاد می‌گرفتیم. من باعلاقه این کار را می‌کردم درحالی که خیلی‌ها از این کلاس‌ها خوششان نمی‌آمد. موسیقی سنتی هر قومیتی مخصوص خودش است. من وقتی موسیقی خودم را درست یاد نداشته باشم چطوری می‌توانم از دیگران پیروی کنم. خیلی از موسیقی‌های امروزه تلفیقی است. اگر در هر کاری عاشق آن نباشی نباید به دنبالش بروید. بادل و جانت که کارکنید مادیات هم بالاخره می‌رسد. از او می‌پرسم که چرا کارگاهش را در طی این سال‌ها تجهیز نکرده است؟ می‌گوید: چند باری از مسئولین خواسته‌ام اما فقط در اداره‌ها کفش پاره کرده‌ام و خرج کفش‌ها روی دستم مانده است.

صدای ساز آی محمد در کنار صمیمیتش فضای دم کرده کارگاه را عوض می‌کند. آی محمد آرام شعر ترکمنی اش را زمزمه می‌کند. از معنایش می‌پرسم و می‌گوید: دربین بوی گل‌ها می‌خواهم به باغ گل بروم، افتخار می‌کنم به آن غنچه گلی که تازه شکفته است / به جای اینکه با زبان شیرین نغمه سرایی کنم، می‌نشینم و چه چه بلبلان را گوش می‌کنم.

می‌خواهد طبیعت و کرامت الهی را نشان دهد. می‌گوید که باید با جان دل به خوانند گوش دهیم، فکر کنیم و به معرفت خوانند برسیم. آی محمد ما را تا ابتدای کوچه بدرقه می‌کند. چند قدمی که از او دور می‌شوم بر می‌گردم تا برایش دستی تکان دهم، او همچنان ایستاده و برآیمان دست تکان می‌دهد. حرکات دست‌تاش من را یاد نواختن دوتار می‌اندازد. هوا خنک‌تر شده و دم ندارد. چه موسیقی زیبایی در گوش‌هایم از کارگاه آی محمد به یادگار مانده است.

واگذاری غیر قانونی جان «کیاکلایه» را گرفت

تالابی که آب می رود

محمدرضا برجی درباره چرایی عدم مالکیت محیط زیست بر این تالاب توضیح می دهد: این تالاب در محدوده شهر قرار داشته و به همین دلیل منابع طبیعی آن را به مسکن و شهرسازی واگذار کرده است هرچند این کار بدون کسب مجوز از محیط زیست انجام شده است.

وی می افزاید: هرچند در این سالها واگذاری های زیادی صورت گرفته اما در حال حاضر مشغول بررسی اسناد مالکیت و همچنین مشخص کردن محدوده تالاب از طریق GPS هستیم.

برجی همچنین درباره دپوی زباله در این تالاب می گوید: از این محل فقط به عنوان یک جایگاه موقت و برای بارگیری و حمل زباله به جایگاه اصلی استفاده می شود و از آنجایی که این محل آلوده شده است در حال حاضر امکان جابه جایی مکان دپو و آلوده شدن مکان دیگر منطقی نیست و تنها راه نجات این تالاب در بخش انباشت زباله، مدیریت پسماند و انجام تفکیک زباله از مبدا است.

وی تاکید می کند: با این حال سازمان محیط زیست اجازه واگذاری حتی یک متر از این تالاب را نخواهد داد و بدون گزارش ارزیابی زیست محیطی هیچ فعالیتی انجام نخواهد شد.

● از تغییر کاربری جلوگیری می شود

رئیس دادگستری شهرستان لنگرود نیز در گفتگو با مهر درباره ادعای شرکت درفک شمال مبنی بر مالکیت ۱۵۰ هکتار باقیمانده از تالاب کیاکلایه می گوید: متأسفانه زمین در دست این شرکت است اما ما مانع اخذ سند شده ایم. علی اصغر حیدرنژاد درباره این پرونده توضیح می دهد: براساس قراردادی که سازمان مسکن و شهرسازی و مدیران استانی با این شرکت منعقد کرده بودند، سرمایه گذار متعهد به ساخت مجتمع گردشگری در عرض پنج سال شده بود که بعد از مطرح شدن اختلاس ۳ هزار میلیارد تومانی و اعدام مه آفرید، شرکت نتوانست به تعهدات خود عمل کند.

وی با اشاره به یکی از بندهای قرارداد مبنی بر اینکه در صورت عدم پایبندی شرکت به تعهدات، تصمیم گیری درباره ادامه کار به داور می شود ادامه می دهد: در صورتی که طرفین به داور تمکین نکنند، تصمیم گیری درباره این مساله به دادگستری ارجاع داده می شود. هرچند که در جلسه شورای حفظ حقوق بیت المال، نظر به فسخ قرارداد به دلیل عدم اجرای تعهدات شرکت وجود داشت.

گذاری و توسعه گردشگری در اختیار شرکت ستاره درخشان درفک قرار گرفته است اما حالا شرکت مدعی است که این تالاب را از مسکن و شهرسازی خریداری کرده است.

وی با تاکید بر اینکه برنامه های شرکت درفک نگاه زیست محیطی نداشته است اظهار می کند: یکی از برنامه های این شرکت احداث تله کابین بود و بر اساس طراحی های صورت گرفته، قرار بود تا پایه های این تله کابین در وسط تالاب احداث شود که در صورت اجرایی شدن این طرح، نابودی تالاب حتمی بود.

قصه پر غصه این تالاب با قرار گرفتن محل دپوی زباله شهر و همچنین مرکز تولید بتون شرکت درفک در محدوده تالاب تکمیل می شود. علاوه بر این موارد، کانال هایی که از این تالاب به مزارع اطراف و رودخانه ها ختم می شود، نگرانی دوستاناران محیط زیست را درباره نابودی این تالاب افزایش داده است.

زمانی در این باره به خبرنگار مهر می گوید: باید حق آب تالاب رعایت شود در غیر این صورت با این روش برداشت آب از کیاکلایه، تا چند سال دیگر شاهد خشکیده شدن این تالاب خواهیم بود.

تالاب کیاکلایه نیز مانند سایر تالاب های گیلان محل تجمع پرندگان است که این تالاب را برای زمستان گذرانی خود انتخاب کرده اند. زیستگاهی که این روزها به دلیل تغییرات اساسی بوجود آمده در اکولوژی آن دیگر نمی تواند پذیرای خوبی برای پرندگان مهاجر باشد.

مدیر عامل سازمان مردم نهاد دوستاناران محیط زیست لنگرود امنیت و غذا را دو نیاز اصلی این پرندگان می داند و ادامه می دهد: در صورت نبود یکی از این دو، زندگی پرندگان با خطر مواجه می شود. از این رو در سال های اخیر به دلیل نبود امنیت، حضور این پرندگان در تالاب کم شده است.

زمانی می گوید: با توسعه مخالف نیستیم اما تغییر کاربری تالاب خلاف قانون است.

● ارائه ارزیابی محیط زیستی الزامی است

در این میان نقش سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان متولی حفظ و حراست از منابع طبیعی و زیستی بسیار مهم و تعیین کننده است. در این باره مدیر کل سازمان حفاظت محیط زیست گیلان به خبرنگار مهر می گوید: انجام هر اقدامی در محدوده تالاب منوط به ارائه گزارش ارزیابی زیست محیطی شرکت سرمایه گذار است.

اثر بر تر بخش گزارش

هر تکه اش را به یکی بخشیده اند. در یک قسمتش ساختمان های مسکن مهر سبز شده و در سمت دیگرش مجموعه ای دیگر، برخی ادارات و بیمارستان. تالاب کیاکلایه در برخی قسمتها خشک شده و جای خود را به نيزار و ساختمان و جاده داده است.

مریم صابری / گیلان

هرچند که این تالاب ۳۵۰ هکتاری در دل شهر با داشتن تنوع زیستی بی نظیر می توانست به نگین شهر لنگرود تبدیل شود اما توسعه شهر این فرصت را به تالاب نداد و در حال حاضر تنها ۱۵۰ هکتار از این تالاب باقی مانده که حرف و حدیث ها بر سر همین مقدار نیز تالاب را در معرض نابودی قرار داده است.

● واگذاری هایی که جان تالاب را گرفته است

داستان آب رفتن تالاب کیاکلایه از زمانی شروع شد که در سال ۶۴، رییس وقت سازمان منابع طبیعی این تالاب را به دلیل قرار گرفتن در محدوده شهری به سازمان مسکن و شهرسازی واگذار کرد و این سرآغازی برای واگذاری بخش های مختلف تالاب بود.

حالا به جای ۲۰۰ هکتار از این تالاب، ساختمان های بیمارستان و مسکن مهر سبز شده و علاوه بر این، ۲۰ هکتار دیگر نیز به کارکنان منابع طبیعی سراسر کشور واگذار شده است. همچنین بخش وسیعی از تالاب هم محل دپوی موقت زباله های شهر لنگرود است. البته در این میان نباید سهم ۱۵۰ هکتاری شرکت درفک درخشان شمال (به مدیریت مه آفرید خسروی) را فراموش کرد.

ماجرای این قرار است که ۱۵۰ هکتار باقیمانده تالاب کیاکلایه طی قراردادی به این شرکت واگذار شد تا طی ۵ سال با هدف توسعه گردشگری، مجتمع چند منظوره گردشگری احداث شود. با مطرح شدن اختلاس ۳ هزار میلیاردی و بررسی پرونده متهم ردیف اول این فساد مالی، مه آفرید خسروی محکوم به اعدام و کار شرکت درفک شمال نیز متوقف شد. و در این میان وضعیت ۱۵۰ هکتار از تالاب کیاکلایه در بلاتکلیفی باقی ماند.

● کیاکلایه در معرض نابودی است

حالا وضعیت باقیمانده این تالاب مبهم است. هرچند بسیاری از فعالان محیط زیست در وجود نگاه کارشناسی در برنامه های این شرکت با شک و تردید نگاه می کنند اما شرکت ستاره درخشان درفک ادعای مالکیت تالاب را دارد. مدیر عامل سازمان مردم نهاد دوستاناران محیط زیست لنگرود در این باره به خبرنگار مهر می گوید: این تالاب به دلیل قرار گرفتن در منطقه شهری منحصر به فرد است اما متأسفانه همین ویژگی، به نقطه ضعف تالاب تبدیل شده است.

ابراهیم زمانی با بیان اینکه هر روز و با بهانه های مختلف از وسعت تالاب کاسته شده است، توضیح می دهد: زمینهای تالاب به اشکال مختلف مورد استفاده قرار گرفته و بیمارستان، مسکن مهر، چندین ساختمان اداری، استخر شهرداری و بازار لنگرود در این تالاب ایجاد شده است. وی ادامه می دهد: جاده کمربندی از لیلان کوه به مسکن مهر نیز باعث تقسیم این تالاب به دو قسمت شمالی و جنوبی شده که ۱۰ هکتار در بخش شمالی و ۱۴۰ هکتار در بخش جنوبی باقیمانده است.

زمانی با اشاره به اینکه برای ۱۵۰ هکتار باقیمانده نیز کاربری تفریحی و گردشگری تعریف شده است می گوید: هرچند قبلا اعلام شده بود که این زمین ها برای سرمایه

نژاد می افزاید: مدیران سازمان مسکن و شهرسازی و فرماندار شهرستان به عنوان متولیان اصلی واگذاری را ملزم کردیم تا کار را پیگیری کنند و دستگاه قضایی نیز پیگیر کار است اما هنوز داوری اعلام نظر نکرده است.

رئیس دادگستری لنگرود با اشاره به اهمیت تالاب بیان می کند: تالاب حالت اسفنجی دارد و آب های سطحی را جذب می کند. اگر این تالاب بخوابد کاملاً خشک شود شهرستان لنگرود در معرض خطر شدید سیل خواهد بود کما اینکه در استان گلستان و مازندران می بینیم که با کوچک ترین بارش سیل ایجاد می شود.

وی علیرغم اینکه لازمه پیشرفت و توسعه شهر را دست بردن به منابع طبیعی می داند اما معتقد است که نباید این تغییرات به گونه ای باشد که ریشه خودمان را زده و شاخه ای را ببریم که رویش نشسته ایم.

رئیس دادگستری شهرستان لنگرود همچنین درباره قسمتی از تالاب که به تولید بتون شرکت درفک اختصاص دارد، می گوید: این شرکت زمین بالادست تالاب (ضلع قسمت جنوب شرقی تالاب) در روستای آب چالاک را از اشخاص خریداری کرده است.

حیدر نژاد این واگذاری را جز واگذاری اولیه برای ایجاد تله کابین و سورتمه می داند و می گوید: ورود به این موضوع مساوی با ضرر میلیاردری این سرمایه گذار خواهد بود به همین دلیل سعی می کنیم تا جایی که ممکن است باعث

شرایط جغرافیایی محیط و عدم ارائه طرح های کارشناسانه می تواند آینده ناگواری برای محیط شکننده گیلان به وجود آورد.

ضرر سرمایه گذاران نشویم. هرچند توسعه استان نیازمند سرمایه گذاری در تمامی حوزه ها به خصوص حوزه گردشگری است اما نادیده گرفتن

اثر بر گزیده بخش خبر

ستاره های فولاد نوین در تور استقلال خوزستان

علی نواصی / خوزستان

گفتنی است این مسئله چندان برای هواداران فولاد قابل هضم نیست و با وجود این موضوع باشگاه فولاد خوزستان اعلام کرده که سرمربی در این خصوص اختیار تام دارد.

در همین زمینه امروز دو تن از بازیکنان فولاد نوین اهواز که از سوی اسکوپچ نادیده گرفته شده بودند با حضور در باشگاه استقلال خوزستان، به این تیم اهوازی پیوستند تا در لیگ برتر برای تیم شهرشان بازی کنند. حسن بیت سعید و فرشاد جان فزا دو بازیکنی هستند که با باشگاه استقلال خوزستان به توافق نهایی دست یافته اند و برای مدت دو فصل با این بازیکنان قرارداد بست.

تیم فوتبال استقلال خوزستان همچنین با فرشاد سالاروند از تیم مس رفسنجان و رحیم زهیوی از تیم فوتبال صنعت نفت آبادان به توافق رسیده و آنها را جذب کرده است. عبدالله ویسی سرمربی خوزستانی استقلال خوزستان که امسال نیز در این تیم ماندگار شده است قصد دارد تیمی متشکل از بازیکنانی خوزستانی را روانه رقابت های لیگ برتر آینده کند.

در حالی که سرمربی فولاد خوزستان همه ستاره های فولاد نوین را از تیم خود خط زده است، آنها یکی پس از دیگری در حال رفتن به تیم های دیگر هستند.

به گزارش خبرنگار مهر، تیم فولاد نوین که با اتکا به ستاره های بومی و جوان خود، موفق شد با اقتدار به لیگ برتر صعود کند، به علت قوانین و مقررات، امکان حضور در لیگ برتر را ندارد به همین دلیل انتظار می رفت ستاره های جوان این تیم جذب تیم اصلی فولاد خوزستان شوند ولی در کمال تعجب در اگان اسکوپچ روی نام همه آنها که مدتی نیز در تمرینات پیش فصل فولاد شرکت کردند خط قرمز کشید.

با این کار سیاست باشگاه فولاد در راه اندازی تیم فولاد نوین اهواز که همانا تولید بازیکن بومی و باتجربه برای تیم اصلی است، زیر سؤال رفته است. این در حالی است که فولاد هم اکنون در حال جذب بازیکن از تیم های رده هفتم و هشتم لیگ دسته اولی است که فولاد نوین با اتکا به این جوانان در آن قهرمان شده بود.

اثر بر تر بخش خبر

طی حمله اشراز مسلح؛ ۸ مامور مرزبانی در مرز ایران و پاکستان شهید شدند

میلاذ جهانتاب / سیستان و بلوچستان

طی کمین اشراز مسلح در منطقه مرزی معروف به میل ۲۳۹ در جنوب شرق ایران هشت مامور مرزبانی شهید شدند.

به گزارش خبرنگار مهر، اشراز مسلح امشب با کمین در مسیر ماموران هشت نفر از ماموران مرزبانی در منطقه مرزی ایران و پاکستان، حذفاصل باهو کلات و پیشین را شهید کردند.

بر اساس اخبار رسیده در این حمله تروریستی در پاسخ به کمین اشراز، ماموران مرزبانی نیز تاکنون سه تروریست را به هلاکت رسانده و سه نفر را نیز زخمی کردند.

احمدعلی موهبتی فرماندار چابهار با تایید این رویداد به خبرنگار مهر گفت: بررسی و شناسایی عوامل این حادثه در دستور کار تیم های امنیتی قرار دارد و به محض کسب اطلاعات، اخبار دقیق تر در این زمینه منتشر خواهد شد.

اخبار تکمیلی متعاقباً منتشر می شود.

پزشکیان در گفتگو با مهر؛

مخالفت وزیر اسبق با طرح تحول نظام سلامت/ طرح کاملاً غیرعلمی است

اثر بر تر بخش گفتگو

فانوه زنجانی

مسعود پزشکیان، وزیر اسبق بهداشت و درمان کشور از روند اجرای طرح تحول نظام سلامت انتقاد کرده و می گوید: این طرح کاملاً غیرعلمی و غیرکارشناسی است.

مسعود پزشکیان را شاید کمتر کسی است که به بی محابا سخن گفتنش شناسد، شخصی که هر جا بوده و هر سخنی که گفته حواشی بالایی در پی داشته است هر چند خودش همواره می گوید که من به دنبال حواشی نبوده و حواشی در پی من هستند.

وی از قافله دولت مردانی است که بلافاصله پس از مقام دولتی خود به سراغ نمایندگی رفته تا این بار، خود با جسارت از برخی عملکرد های دولتمردان انتقاد کرده و به یکی از نمایندگان همیشه منتقد مجلس تبدیل شود.

پزشکیان که سابقه وزارت بهداشت در دوران دولت خاتمی را در کارنامه دارد، پس از دوران وزارت همانند بسیاری از سیاست مردان نتوانست از عرصه سیاست دور بماند و بدین ترتیب شانس خود را برای نمایندگی مجلس در حوزه تبریز، اسکو و آذرشهر امتحان کرده و به عنوان نماینده مجلس نهم راهی خانه ملت شد تا به گفته خودش بتواند دغدغه های فکری برای حل مشکلات جامعه را که همواره با وی بوده را برطرف کند.

حضور در میدان سیاست، پزشکیان را از اصل حرفه تخصصی وی دور نگذاشته و وی که مدرک فوق تخصص جراحی قلب از دانشگاه علوم پزشکی ایران دارد با وجود حجم بالای کاری خود، هم اکنون هم دست به تیغ جراحی برده و در طول هفته چندین عمل قلب هم دارد.

اما آنچه این روزها سبب شده است تا پزشکیان بیشتر در قاب رسانه ها جای گیرد اظهارات وی در خصوص طرح تحول نظام سلامت است، در روزهایی که بیشتر نمایندگان، کارشناسان و مردم از اجرای این طرح احساس رضایتمندی می کنند، پزشکیان باز هم جزو معدود کسانی است که علم نارضایتی با این طرح را برداشته و مطمئن است که این طرح در آینده نه چندان دور با شکست مواجه خواهد شد.

● به عنوان یک صاحب نظر در حوزه بهداشت و وزیر اسبق بهداشت و درمان کشور نظرتان در خصوص طرح تحول نظام سلامت چیست؟
طرح تحول نظام سلامت از بن غیر علمی، غیرقانونی و غیرکارشناسی است چون طرحی

این طرح سبب شده است تا بیمارستان های مجهز هر روز مجهزتر و بیمارستان های محروم، محروم تر شوند و با این وجود هیچ عدالتی به چشم نمی خورد.

● در خصوص مشکلات قانونی این طرح سخن گفتید، چه مشکلی در این میان وجود دارد؟

طبق قانون باید ۱۰ درصد خالص هدفمندی بارانه ها به بیماران خاص و افراد محروم اختصاص داده شود، اما آیا تاکنون این امر محقق شده است؟ درخواست ما از وزارت بهداشت اولویت بندی ارائه خدمات به مناطق محروم بود تا مردم در همه جای کشور شاهد عدالت باشند اما این روند برعکس شده و مناطق محروم هر روز محروم تر می شوند.

● تا چه حدی قضیه مشکلات مالی دولت را در اجرای درست این طرح موثر می دانید؟

دولت در خصوص اجرایی شدن طرح تحول سلامت سنگ تمام گذاشته و اگر بودجه بخش های دیگر تامین نشده، بودجه این طرح به موقع در اختیار بخش درمان قرار گرفته است اما مشکلی که وجود دارد، بی پولی نیست بلکه بی عدالتی است.

بارها ثابت شده است که پول هزینه شده توسط دولت به نفع اقشار پردرآمد بوده است و در این میان قشر محروم مثل اینکه هیچ جایگاهی ندارند.

با وجود هزینه های بالای دولت در این طرح، حداقل انتظار داریم از نظرات چندین کارشناس حوزه پزشکی استفاده کنند، البته به شرطی که میدان برای مخالفان نیز باز بوده و تریبون ها تنها به موافقان اختصاص داده نشود.

● شما بارها از اختلاف چند میلیونی درآمد برخی پزشکان با پزشکان

که برای یک نفر ۱۰۰ میلیون و برای دیگری یک میلیون درآمد داشته باشد اشتباه است، در هیچ جای دنیا فاصله درآمدها ۱۰۰ برابر متفاوت با شغلی دیگر نیست حتی این رقم به ۱۰ برابر هم نمی رسد

با وجود اینکه هم اکنون در بیمارستان ها، بیماران به خوبی درمان می شوند و ما نمی توانیم این موضوع را منکر شویم اما امکان ادامه این طرح در کشور وجود ندارد.

● اما بسیاری از نمایندگان مجلس با اجرای این طرح موافق هستند، نظرتان در خصوص این افراد چیست؟

این طرح در کل خلاف قانون است اما مثل اینکه عده ای در سایه اجرایی شدن آن، بهره بالایی می برند و به جای اینکه به فکر مردم و آینده باشند تنها به همان لحظه فکر می کنند و به دلایلی از این مساله غلط دفاع می کنند اما به نظر من این طرح کاملاً غیرکارشناسی است.

● آیا منظورتان از مخالفت با این طرح تنها در بحث عدالت در حقوق پرستاران است یا به شکل همه جانبه با این طرح مخالف هستید؟

هدف قانون اعمال عدالت در تمامی جهات است و تنها به بحث عدالت در پرداخت نمی توان توجه داشت مثلاً مگر هم اکنون امکانات سایر شهرها با تهران یکی است؟ حتی امکانات مراکز استان با شهرستان های همان استان ها نیز یکی نیست.

این نبود عدالت سبب ایجاد شکاف در میان افراد مختلف جامعه می شود و به همین دلیل مسئولان حوزه درمان باید در اولین گام به فکر مناطق محروم باشند اما متأسفانه این مسئولان، توانمندان جامعه را توانمندتر و فقیران را فقیرتر کرده اند و بنده معتمد که این طرح سبب بی عدالتی، بی نظمی و بی ثباتی خواهد شد.

دیگر و همچنین وجود این میزان اختلاف با دیگر شغل ها سخن گفته اید، در این خصوص تحلیل بیشتری ارائه فرمایید.

این را بارها گفته ام که هزینه هایی که برخی پزشکان کشور دریافت می کنند بیش از پنج برابر پزشکان متخصص در کشورهایی همچون آمریکا است، البته ناگفته نماند که این هزینه نجومی تنها مربوط به برخی از پزشکان است و تمامی آن ها این درآمد را ندارند.

حتی بی عدالتی در میان درآمد خود پزشکان هم به خوبی به چشم می خورد و کافی است مقایسه ای بین حقوق یک پرستار، پزشک ارولوژی و یک جراح مغز و اعصاب داشته باشیم، آن وقت متوجه این بی عدالتی ها خواهیم شد.

این در حالی است که در هیچ کجای دنیا این میزان تفاوت دیده نمی شود، مگر می شود درآمد یک فرد حدود ۷۰ یا ۸۰ برابر فرد دیگری باشد و بتوان این را عدالت نامید؟

● اما با این وجود مردم تا حدود زیادی با اجرای این طرح موافق هستند. دلیل این رضایتمندی را چه می دانید؟

این رضایتمندی به شکل محدود ادامه خواهد داشت چون هم اکنون که ابتدای طرح است پول بالایی در این طرح هزینه کرده و به خاطر همین منابع خوب، فعلاً یک موج رضایتمندی به وجود آمده، اما همه این ها به شکل محدود بوده و تنها به عنوان یک مسکن عمل خواهد کرد.

در آینده نه چندان دور این مسکن، اثر خود را از دست داده و دوباره موج نارضایتی ها را به دنبال خواهد داشت چون تا زمانی که عدالت در یک طرحی رعایت نشده، آن طرح محکوم به شکست است.

اثر برگزیده بخش گفتگو

زهرا حسینی / لرستان

از روزی که هوشنگ بازوند لباس استانداری لرستان را به تن کرد نزدیک به ۱۸ ماهی می گذرد، ۱۸ ماهی که فراز و نشیب های زیادی داشت تا در این مدت سال ۹۳ را بتوان نخستین سالی دانست که بازوند توانست بخشی از برنامه های خود را اجرایی کند.

بازوند در شرایطی در روز هفتم مهرماه سال ۹۲ معارفه شد که نیمی از این سال گذشته بود و عملا با توجه به بسته شدن بودجه و اعتبارات پروژه ها می بایست تلاش خود را برای حرکت در مسیر پیش بینی شده و تحقق برنامه ها به کار می گرفت.

پیوند دولت و سرمایه گذاران بخش خصوصی، راهبرد استاندار لرستان

با این تفاسیر سال ۹۳ و کارنامه هوشنگ بازوند در این سال را می توان نخستین گام جدی وی در حوزه مدیریتی استان ارزیابی کرد، هر چند که در این مدت متقدمان و موافقان زیادی در باب عملکرد استاندار لرستان سخن گفته اند ولی خودش سال ۹۳ را سالی راضی کننده می داند.

سال ۹۳ لرستان شاهد سفر نزدیک به ۷۰ مسئول ملی بود، مسئولانی از رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه گرفته تا معاونان رئیس جمهور، وزرا و معاونان وزرا؛ سالی که لرستان به لحاظ رفت و آمد مسئولان ارشد کشور شاهد رکودزنی خوبی بود تا استاندار لرستان بنای فعالیت هایش را بر استفاده از ظرفیت مسئولان ملی برای گره گشایی از مشکلات استان بگذارد.

در کنار رفت و آمد مسئولان دولتی، لرستان محل عبور و مرور قشر دیگری بود که استاندار برای تغییر معبر توسعه می خواست پرچمداری را به آنها بسپارد و این افراد کسی جز سرمایه گذاران بخش خصوصی نبودند تا اتفاقات خوبی نیز در این زمینه رقم بخورد. آنچه در مجموع امروز از کارنامه هوشنگ بازوند استاندار لرستان پیش روی افکار عمومی لرستان قرار دارد از یک سو مدافعان فراوانی دارد و از سوی دیگر منتقدانی هستند که از برخی حوزه های کاری وی انتقاداتی را مطرح می کنند تا استاندار لرستان بارها در صحبت هایش ضمن قبول برخی نقاط ضعف از منتقدانش بخواهد که منصف باشند و گام های برداشته شده را هم ببینند.

تحویل سال در دقیقه ۹۰

به هر روی روزهای پایانی تعطیلات نوروز فرصتی بود برای گفتگویی یک ساعته با هوشنگ بازوند استاندار لرستان که حالا به قول خودش در هجدهمین ماه مسئولیتش قرار دارد ۱۸ ماهی که شماره تک تک روزهایش را دارد.

فضای پرسش و پاسخی کوتاه فراهم شد تا ضمن طرح برخی سوالات نوروزی، از استاندار بخواهیم پیرامون تلخ و شیرین سال ۹۳ و حواشی آن صحبت کند، مباحثی نیز در رابطه با انتصابات صورت گرفته در استان مطرح شد که در بخش دیگری از این گفتگو طی روزهای آینده منتشر خواهد شد.

به سبک مصاحبه های نوروزی حرفهایمان را با هوشنگ بازوند از سال تحویل شروع می کنیم، بازوند می گوید که به مراسم سال تحویل در کنار خانواده اش در دقیقه ۹۰ رسیده است.

استاندار لرستان که تا ۱۰ دقیقه پیش از آغاز سال نو در شبکه افلاک مهمان خانه های مردم لرستان بوده است برای ملحق شدن به سفره هفت سین خانواده تمام تلاش خود را کرده است تا در سه دقیقه مانده به لحظه تحویل

تعطیلات استاندار لرستان چگونه گذشت وقایع شیرین ۹۳ به روایت بازوند

سال به جمع همسر و فرزندانش بیبوند.

موضوع سوال: تعطیلات خود را چگونه گذرانید؟

به سبک انشاهای دوران دبستان از استاندار لرستان می پرسیم که تعطیلات خود را چگونه گذرانده است؟ تا بازوند بگوید که چهار روز اول سال جدید را مشغول به کار بوده، کارهایی از تشکیل جلسات ستاد اجرایی سفر، سرکشی از روند فعالیت دستگاههای عضو ستاد و روند ارائه خدمات به گردشگران و مسافران نوروزی.

بازوند با یادآوری اینکه از روز چهارم تا هشتم فروردین ماه به همراه خانواده برای زیارت راهی مشهد مقدس شده اند با لحنی می گوید که چهار روزی نایب الزیاده مردم لرستان در مشهد بوده اند و دوباره به دفتر کارش برگشته است.

از عیددینی های مرسوم می پرسیم، اینکه اولویت با خانواده همسرش بوده یا خانواده خودش! هوشنگ بازوند می گوید که از ابتدای تعطیلات هنوز فرصتی برای دیدن و بازدید از اقوام پیدا نشده است و با کمی تامل می گوید که تقریباً هیچ جایی نرفته اند، نه منزل اقوام خودشان و نه عیددینی خانواده همسرش.

وقتی کسی به استاندار عیدی نمی دهد!

از استاندار لرستان راجع به مشارکت در امور خانه می پرسیم و اینکه در خانه تکانی چقدر همراه همسرش بوده است تا با ابراز تاسف بگوید که مطلقاً در این زمینه کمک نکرده است؛ البته آخر حرفهایش زیر لب می گوید شاید هم خوشبختانه!

هوشنگ بازوند می گوید که بیشتر عیدی می دهد و امسال هم از هیچ کسی عیدی نگرفته است. از عیدی های دوران کودکی اش هم خاطره خاصی در ذهن ندارد و البته می گوید که وقتی بچه بوده عیدی زیاد می گرفته ولی خیلی خاص نبوده اند که بخواهد در ذهنش باقی بماند. اولین کسی که به بازوند سال نو را تبریک گفته یکی از دوستانش بوده که از تهران به صورت تلفنی سال را تبریک گفته است و بعد هم خانواده اش که سال را در کنار آنها تحویل کرده است.

تعویض جای سرمایه گریزی و سرمایه پذیری

استاندار لرستان از روزهای سال ۹۳ هم می گوید، از تلخی ها و شیرینی های این سال، معتقد است که سال گذشته سال خوب و راضی کننده ای بوده و علت این ارزیابی را احیای ظرفیت های خوابیده استان می داند، کلید واژه ای که طی یکسال گذشته در ادبیات هوشنگ بازوند جای ثابتی داشته است.

بازوند یادآوری می کند که در حوزه سرمایه گذاری لرستان سال ۹۳ شاهد اتفاقات و حرکت های خوبی بوده تا استانی که با سرمایه گذاری غریب و بیگانه بوده است حالا به سمتی برود که جای سرمایه گریزی سالهای قبل را سرمایه پذیری بگیرد.

استاندار البته تاکید می کند که هنوز روند سرمایه پذیری در استان با سطح مطلوب فاصله داشته ولی اطمینان دارد که مسیر درستی طی شده و اقدامات خوبی انجام شده است تا با رضایتی بگوید: حداقل دیگر لرستان را در میان استانهای سرمایه گریز نمی بینم.

شیرینی های ۹۳ به روایت استاندار لرستان

بازوند از ظرفیت هایی می گوید که به قول خودش خوابیده بوده و حالا بیدار شده است. از زمینی که کنار میدان کیو ۱۰ سال تمام تبدیل به زباله دانی شده و الان با سرمایه گذاری ۴۰۳ میلیارد تومانی بخش خصوصی قرار است شاهد سبز شدن برج

های دوقلوی شهر خرم آباد باشد.

استاندار لرستان از محصولات گلخانه ای می گوید که هشت سال تعطیل بود و بالاخره سال ۹۳ راهی بازار لرستان شد تا بخشی از فارغ التحصیلان بخش کشاورزی بتوانند در این محل مشغول به کار شوند.

از بازوند می پرسیم که کدام کار بر زمین مانده انجام شد که احساس کرده باری از روی دوش لرستان برداشته شده است. اول می گوید از دو کار صورت گرفته خیلی راضی است، بعد کمی فکر می کند عدد دو را به سه تغییر می دهد؛ آخرش هم در مجموع چهار پروژه را نام می برد که به قول خودش عملیاتی شدن آنها خیلی برایش شیرین بوده است.

پروژه هایی که استاندار لرستان از آنها به عنوان شیرینی های سال ۹۳ نام می برد مثل همه سخنرانی های بازوند از احیای مجتمع کشت و صنعت بعد از ۱۵ سال تعطیلی آغاز می شود، پروژه ای که بازوند معتقد است می تواند منشا تحول خوبی در لرستان باشد.

سال ۹۳، سال خوبی بود...

استاندار لرستان از آغاز به کار راه آهن بعد از سالها تعطیلی می گوید و اینکه این پروژه بالاخره از رویا خارج و اجرایی شد، هرچند که همچنان باید پیگیر بود تا این پروژه به سرانجام برسد.

بازوند در رتبه های بعدی شیرینی های سال ۹۳ نوبت را به برج های دوقلوی کیو می دهد و احیای فرودگاه ۷۰ ساله خرم آباد که معتقد است هیچ گاه در طول عمرش به اندازه امروز شاهد این تعداد پرواز نبوده است، فرودگاهی که امروز برای خودش یک هوایمهای اختصاصی دارد تا استاندار لرستان وعده بدهد که سال ۹۴ خط پروازی خرم آباد به نجف و کربلا راه اندازی خواهد شد.

بازوند از سرمایه گذاری هزار میلیاردی دولت در سال ۹۳ هم صحبت می کند و به ریز جزئیات این رقم را می گوید، از تخصیص ۹۰ درصدی که به اندازه تخصیص های سه سال گذشته بوده تا اعتبارات استانی و حوزه حوادث که معتقد است طی سالهای گذشته این ارقام بی سابقه بوده است.

دریافت تسهیلات صندوق توسعه ملی که از رقم صفر در سال ۹۱ و شش میلیارد در سال ۹۲، تنها در بخش کشاورزی به ۸۷ میلیارد در سال ۹۳ رسیده، از دیگر اتفاقاتی است که سال ۹۳ را برای هوشنگ بازوند رضایتبخش کرده است تا استاندار لرستان با مرور همه روزهای این سال بگوید که در مجموع "سال ۹۳، سال خوبی بود..."

اثر بر تو گزارش تاثیر گذار

محمد شریف
اسلامی /
کهگیلویه و
بویراحمد

«تاسک» یکی از روستاهای منطقه محروم و دورافتاده پشت کوه جلیل در مرز بویراحمد و ممسنی است که همچون دیگر روستاهای این منطقه در دامنه یکی از کوههای بلند زاگرس مرکزی و در میان بلوطهای تنومند جای گرفته است.

تاسک و دیگر روستای پشت کوه جلیل همه در دل کوههای سخت گذر قرار دارند و برای رفتن به آن باید از راهی صعب العبور و پر پیچ و خم از مسیر بخش سورنای شهرستان رستم و یا از بخش سفیدار شهرستان بویراحمد گذشت. بخش زیادی از جاده این روستاها خاکی است و آنها به همین هم راضی هستند زیرا پیش از انقلاب که هیچ راه عبوری نداشتند و در سالهای گذشته هم تنها کوره راهی بود که هر خودرویی نمی توانست از آن عبور کند. گرچه هنوز آبادی های کوچکی در بلندای کوههای این منطقه هستند که راه ندارند.

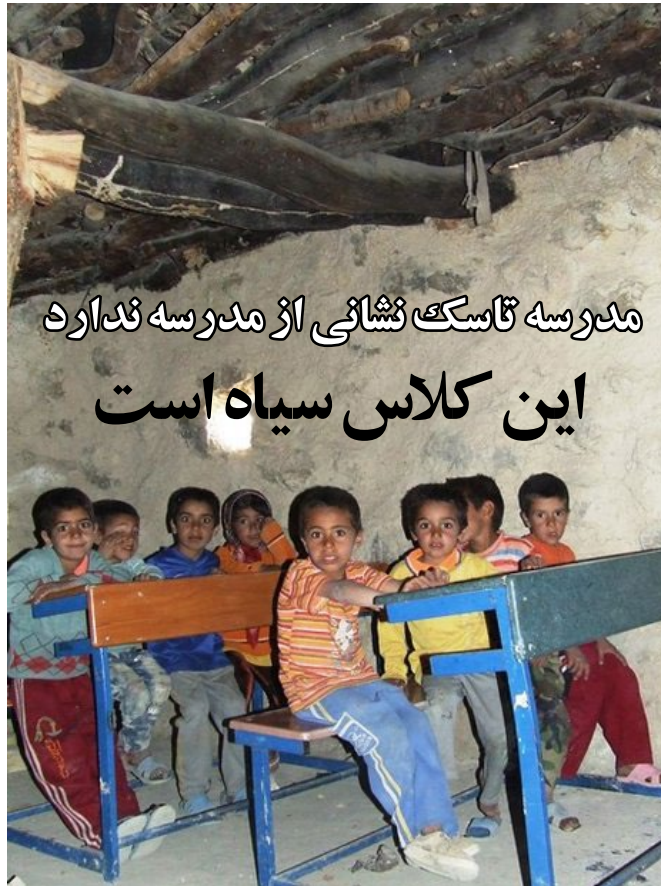
پشت کوه جلیل با نزدیک به چهار هزار نفر جمعیت بین دو تنگ تاریخی «تامرادی» و «گجستان» قرار دارد که هر کدام تاریخی از حماسه های مردم این خطه را در دل خود جای داده است. نبرد بین عشایر بویراحمد و رژیم پهلوی.

رضا شاه برای سرکوب عشایر بویراحمد که منافع انگلیسی ها در جنوب را به خطر انداخته بودند، جنگ «تنگ تامرادی» را در سال ۱۳۰۹ بر علیه عشایر پایه ریزی کرد تا این ایل جنگجو را تضعیف کند.

اما در این جنگ عشایر بویراحمد به فرماندهی «کی لهراسب» قشون دولتی را به فرماندهی سرلشکر «شیبانی» شکست داد و خواب را بر چشم رضاشاه حرام کرد تا جایی که شاه، سرلشکر شیبانی را به دلیل این شکست برکنار و سپس در یک دادگاه نظامی که ریاست آن را سپهبد «امیر احمدی» بر عهده داشت، محاکمه و به خلع درجه و دو سال زندان محکوم کرد. در فروردین ۱۳۴۲ و در پی غائله جنوب، حکومت پهلوی با زهم تدارک جنگی دیگر را با عشایر بویراحمد دید و در فروردین آن سال گردانی برای سرکوب عشایر به منطقه وارد شد.

عشایر بویراحمد هم در ساعت هشت صبح ۳۱ فروردین ۱۳۴۲ در نقطه ای به نام تنگ «گجستان» راه را بر قشون پهلوی بستند و پس از یک روز جنگ با زهم قوای دولتی را به فرماندهی سرلشکر «آریانا» در جنگی که «گجستان» نام گرفت شکست دادند.

حکومت پهلوی پس از این جنگ چندین بار اقدام به بمباران هوایی جلیل و پشتکوه جلیل کرد به طوری که از اردیبهشت تا خرداد همان سال به صورت روزانه و در چند نوبت به وسیله هواپیماهای خود بر سر عشایر بمب می ریخت که منجر به کشته شدن زنان و کودکان زیادی شد.

نیروی هوایی پهلوی حتی مدارس عشایری را مورد حمله قرار می داد تا جایی که «محمد بهمن بیگی» پدر تعلیمات عشایری از شاه خواسته بود، دستور دهد هواپیماهای نظامی چادرهای سفید را در مناطق عشایری بمباران نکنند چرا که چادرهای سفید نشان مدارس عشایری بود. بعدها بهمن بیگی نوشت «هر چه تلاش کردم نتوانستم جلوی بمباران هوایی مدارس عشایری در بویراحمد را بگیرم».

مردم پشتکوه جلیل و روستای تاسک همه آن خاطرات را در ذهن دارند و پس از انقلاب از هیچ ایثاری برای دفاع از انقلاب اسلامی فرودگداری نکردند و شهدای زیادی نیز تقدیم انقلاب نمودند.

اگرچه انقلاب اسلامی برکات زیادی برای این منطقه به همراه داشته اما هنوز غبار محرومیت بر چهره روستاهای پشتکوه جلیل هویداست. شاید یکی از دلایل محرومیت این منطقه قرار

باشد. این مدرسه یک کلاس ۱۵ دانش آموز دارد و یک معلم. گرچه در سال آینده و با ورود شش دانش آموز پیش دبستانی، تعداد دانش آموزان آن به عدد ۲۱ می رسد. خبری از روشنایی در داخل خانه سنگی نیست. تنها منبع روشنایی در این کلاس چند روزنه و سوراخ در دیوار است. تیرهای چوبی سقف کلاس آنچنان دود خورده اند که سیاه سوخته شده اند. کلاس بیشتر به سیاهچالی می ماند که معلوم نیست چه بر سر چشمهای زیبای دانش آموزان آن می آورد.

(عکاسی از اتاق تاریکی که نوری در آن نیست امکان پذیر نبود و به همین خاطر برای گرفتن عکس متوسل به فلاش شدم) از سیستم گرمایشی مناسب هم خبری نبود. سرویس بهداشتی و فضای ورزشی هم همطور. درب کلاس نیز ورقه ای فلزی بود که تنها نام درب دارد.

معلم این مدرسه «هومان الوندی» نام دارد که مسافت این روستا تا روستای همجوار را هر روز با موتورسیکلت طی می کند و دلسوزانه و فداکارانه چراغ تعلیم و تربیت را در تاسک روشن نگه داشته است.

دیگر نیازی به گفتن کمبودها از سوی آقا معلم نیست زیرا وضعیت داخل کلاس خود گویای همه چیز است. اما او می گویند: دانش آموزان روستای تاسک با کمترین امکانات آموزشی ممکن تحصیل می کنند.

الوندی می افزاید: مکانی که این دانش آموزان در آن تحصیل می کنند بی هیچ وجه مناسب نیست و مسئولین باید چاره ای بیندیشند.

وی بیان می کند: در زمستان و هنگام بارش باران سقف کلاس چکه می کند و قطرات آب بر روی میز و نیمکت و کتاب دانش آموزان می ریزد. الوندی ادامه می دهد: هیچ امکانات تفریحی و ورزشی در این مدرسه نیست و دانش آموزان با زنگ ورزش نا آشنا هستند.

وی می گویند: جمعیت این روستا هر ساله در حال افزایش است و به تبع آن نیاز به فضای آموزشی جدید و مناسب ضروری است.

یکی از اولیای دانش آموزان نیز که سه فرزندش در این کلاس درس می خوانند، می گویند: این کلاس سنگی را اهالی روستا دو دهه پیش ساختند تا بچه های این روستا مثل پدران و مادرانشان از تحصیل محروم نمانند. براتی دانش آموزان زیادی در این مدرسه درس خواندند و به جایی رسیدند، می افزاید: اکنون تعداد دانش آموزان در حال افزایش است و از طرفی این فضا دیگر مناسب نیست.

وی تاکید می کند: صدای ما را به کسانی که می توانند کاری برای بچه های محروم ما کنند برسانید.

تنها مدرسه روستای تاسک اگرچه نشانی از مدرسه ندارد اما دانش آموزانی سرشار از استعداد و شور و نشاط دارد. دانش آموزانی که نلاری و محرومیت باعث نشده از نظر تحصیلی چیزی کمتر از دانش آموزان شهری داشته باشند اگر سرتر از آنها نباشند.

با این حال آنان در انتظار دستان یاریگر خیرین مدرسه ساز هستند تا سرپناهی امن برای روزهای گرم و سرد مدرسه بسازند و در فردایی نزدیک دانش آموزان تاسک آینده منطقه خود و ایران اسلامی را بسازند.

بررسی روند آماده‌سازی زیرساخت‌های مرز مهران برای اربعین

اثر بر گزیده بخش گزارش تاثیر گذار

استان ایلام به واسطه ۴۲۰ کیلومتر مرز مشترک با عراق و وجود مرز بین المللی مهران که از سال ۱۳۸۲ بازگشایی شده، امروز یکی از مهمترین مناطق مرزی کشور برای تردد زائران به عتبات عالیات و صادرات کالا به شمار می رود.

هم اکنون به طور میانگین روزانه پنج هزار نفر در قالب کاروان‌های حج و زیات، مسافر و ... از مرز مهران تردد دارند اما تاکنون تردد انفرادی از مرز مهران ممنوع بوده هرچند در ایام مذهبی سال از جمله اربعین تردد انفرادی هم صورت می گیرد.

مرز مهران به عنوان امن ترین و نزدیک ترین مرز زمینی کشور به عراق شناخته می شود و همین مسئله باعث شده بیش از ۷۰ درصد زائران عتبات عالیات از این مرز به عتبات عالیات سفر کنند.

طی سالهای اخیر در ایام مذهبی سال از جمله اربعین شاهد حجم زیادی از تردد در مرز مهران بوده ایم که در این استان به دلیل کمبودهای امکانات و مسائل زیرساختی همواره مشکلاتی در سطح استان و مرز مهران وجود داشته که طی سالهای اخیر به رغم تلاشهای فراوان بخش مهمی از آنها بر طرف نشده است.

اربعین سال گذشته حدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از مرز بین المللی مهران در کمتر از یک هفته به کشور عراق رفت و آمد کردند و این حرکت بزرگ علاوه بر حماسه های بی نظیری که بر جای گذاشت، تجربیات فراوانی برای رفع مشکلات در اربعین سال جاری برای استان ایلام و مرز مهران نیز به همراه داشت.

این مشکلات و کمبودها و حجم زیاد زائران در اربعین باعث شده مسئولان کشوری توجه و نگاه ویژه ای به استان و مرز مهران داشته باشند و در این بین وعده هایی برای حل مشکلات زیرساختی استان برای اربعین سال ۹۴ دادند. با نگاهی به تقویم مشاهده می کنیم که ۶ ماه بیشتر به اربعین باقی نمانده و حال باید پرسید که در این بین چه اقداماتی برای حل مشکلات سال گذشته انجام شده یا در حال انجام است.

مهمترین مشکلات مرز مهران و پیش بینی تردد سه میلیون زائر در اربعین سال جاری

فرمانده سپاه امیرالمومنین استان ایلام که سال گذشته فرماندهی قرارگاه پشتیبانی اربعین در استان را بر عهده داشت، در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار داشت: یکی از مهمترین اتفاقات سال گذشته خلق حماسه اربعین بود که در این بین مردم استان برای زوار سنگ تمام گذاشتند و نیاز است مسئولان برای سال جاری توجه ویژه ای در بحث امکانات داشته باشند.

سردار صادق حسینی بیان داشت: امسال پیش بینی می شود حدود سه میلیون زائر از مرز مهران تردد داشته باشند و این رقم یعنی دو برابر سال گذشته که می طلبد مسئولان برنامه ریزی دقیقی داشته باشند.

وی افزود: مشکلات مرز مهران در چند دسته تقسیم بندی شده که از جمله آن می توان به نبود ظرفیت کافی در محور ایلام به مهران، نبود پارکینگ، نبود هماهنگی بین دستگاه های اجرایی، نداشتن دور برگردان در پایانه مهران، مشکل روشنایی در پل زائر تا پایانه مرزی، کافی نبودن سرویس های بهداشتی و آب آشامیدنی و ... اشاره کرد.

وی ادامه داد: استفاده نکردن از ظرفیتهای ملی، نبود جاده های کمربندی، ترافیک، سوخت رسانی، حمل و نقل، عدم نظارت بر کرایه ها و ... از دیگر مشکلات پایانه مرزی مهران بوده است. استفاده نکردن از ظرفیتهای ملی، نبود

جاده های کمربندی، مشکل سوخت رسانی، حمل و نقل، عدم نظارت بر کرایه ها و ... از دیگر مشکلات پایانه مرزی مهران بوده است.

پیشنهادات برای خدمات رسانی بهتر در سال جاری

وی با اشاره به اینکه اول از همه باید نگاه های ویژه مسئولان کشوری به مرز مهران بیشتر شود، گفت: در بحث حل مشکلات پایانه مرزی مهران باید نسبت به احداث کمربندی شرقی و غربی در شهر مهران اقدام کرد. وی ادامه داد: احداث اردوگاه بزرگ شهر مهران، ایجاد یک پارکینگ عمومی با ظرفیت های بالا، روشنایی معابر از پل زائر تا پایانه مرزی مهران، توسعه سوخت رسانی در شهر مهران و ... از دیگر نیازهای مبرم مرز مهران برای اربعین سال جاری است.

سردار حسینی افزود: در بحث سرویس بهداشتی، نمازخانه و آب نیاز است علاوه بر راه اندازی این زیرساختها در حد فاصل شهر مهران و پایانه مرزی مهران، در خارج از مرز مهران یعنی ورودی خاک عراق نیز در این زمینه چاره اندیشی شود.

اقدامات انجام شده از سوی مسئولان برای مرز مهران

شاپور پولادی معاون عمرانی استانداری ایلام در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار داشت: در حال حاضر اقدامات قابل توجهی در بخش زیرساختهای پایانه مرزی مهران در حال انجام بوده که در چند قسمت از جمله راه آب، روشنایی و ... در حال اجرایی شدن است.

وی بیان داشت: در بخش راه هم اکنون ۱۹ قرار داد در محور ایلام به مهران منعقد شده که این قراردادها شامل روکش آسفالت، حذف نقاط حادثه خیز، احداث دو پل بزرگ، چهار بانده رن بخشی از محور ایلام به مهران و ... است در بخش راه هم اکنون ۱۹ قرار داد در محور ایلام به مهران منعقد شده که این قراردادها شامل روکش آسفالت، حذف نقاط حادثه خیز، احداث دو پل بزرگ، چهار بانده کردن بخشی از محور ایلام به مهران و ... است.

این مسئول عنوان کرد: این اقدامات در حال انجام است که چیزی در حدود ۶۰ میلیارد تومان اعتبار برای این فعالیتها اختصاص یافته که بیشتر آنها در مراحل نهایی شدن و بهره برداری به سر می برند.

وی افزود: پل دوم زائر در ورودی پایانه مرزی مهران با اعتباری بالغ بر ۹ میلیارد تومان قبل از اربعین سال جاری به بهره برداری می رسد.

پولادی عنوان کرد: بحث دیگر در بخش توسعه راه های شهرستان مهران، ایجاد کنار گذر شرقی بوده که این مهم نیز در مرحله اسفالت قرار دارد و برای اربعین امسال به منظور خدمات رسانی آماده می شود.

وی تصریح کرد: در بخش آب آشامیدنی نیز هم اکنون آب رسانی به پایانه مرزی مهران به طول ۱۸ کیلومتر در حال اجرایی شدن است و بیش از ۱۶ کیلومتر از کار انجام شده و این مهم نیز تا اربعین تکمیل می شود.

پولادی افزود: دو مخزن ۵۰۰ هزار لیتری با اعتباری بالغ بر ۵۵۰ میلیون تومان در پایانه مرزی مهران راه اندازی می شود که این مهم نیز در مراحل انتخاب پیمانکار به سر می برد.

معاون عمرانی استانداری ایلام تاکید کرد: افزایش گیتهای پایانه مرزی از ۱۶ گیت به ۹۶ گیت با اعتباری بالغ بر سه میلیارد تومان نیز در حال انجام است.

وی ادامه داد: روشنایی پل زائر تا پایانه مرزی مهران و ایجاد یک میدان بزرگ در ورودی پایانه از دیگر اقدامات انجام شده برای خدمات رسانی به زوار در اربعین سال جاری است.

پولادی بیان داشت: شش ایستگاه سرویس بهداشتی در نقاط مختلف شهر مهران تا پایانه مرزی ایجاد می شود که بخشی از مشکلات در این زمینه حل خواهد شد.

امکانات رفاهی و اقامتی در پایانه مرزی مهران و قصه جالب هتل این شهرستان

این سخنان مسئولان استانی در حالی مطرح می شود که یکی از مهمترین مباحث در شهرستان مهران نبود اقامتگاه و هتل به اندازه کافی است که همین مسئله باعث شد تا سعید اوحدی رئیس سازمان حج و زیارت کشور وعده ایجاد یک حسینیه بزرگ و هتل در شهر مهران را به مردم استان دهد.

مهمترین نقاط ضعف استان ایلام محسوب می شود که این محور نیازمند بهسازی است چراکه ظرفیت حجم زیاد تردد را ندارد و مهمتر از این خود پایانه مرزی مهران است که روزانه گنجایش ۲۰ هزار نفر را دارد ولی در اربعین گذشته طی یک روز حتی ۱۵۰ هزار نفر نیز از آن تردد داشته اند.

بدون شک مرز مهران نیازمند آینده نگری و برنامه های بلند مدت است و هرچه در بالا عنوان شد برنامه های کوتاه مدت است که فقط بخشی از مشکلات را حل خواهد کرد ولی این مرز نیازمند برنامه های بلند مدت مثل ایجاد فرودگاه، راه آهن، هتل های چند ستاره، افزایش فضای فیزیکی پایانه، ایجاد بزرگراه و آزادراه ... است.

اجرای روشن نشده است، البته در این برنامه سعید اوحدی اعلام کرد که ساخت حسینیه بزرگ در شهرستان مرزی مهران آغاز شده که البته تا اربعین سال جاری قطعاً آماده نمی شود.

● لزوم نگاه جدی مسئولان کشوری به مرز مهران
به هر روی با توجه به اینکه زمان زیادی تا ایام اربعین برای اجرا و تکمیل پروژه ها وجود ندارد، مرز مهران به عنوان مهمترین و نزدیک ترین مرز کشور به عتبات عالیات نیازمند امکانات دیگری بوده که تامین آنها نگاه ویژه مسئولان کشوری را می طلبد.

در این میان عدم تعریض محور ایلام به مهران یکی از

در این راستا هتل شهرستان مهران، قبل از عید با حضور مسئولان استانی و رئیس سازمان حج و زیارت کلنگ زنی هم شد اما روز گذشته اوحدی در ارتباط تلفنی با یکی از برنامه های صدا و سیما مرکز ایلام اعلام کرد: هنوز زمین برای ساخت این هتل آماده نشده است.

وی بیان داشت: به دلیل اینکه زمین ساخت این هتل از اراضی کشاورزی است باید مراحل قانونی خود را سپری کند.

نکته قابل تامل اینجاست قطور هتلی که زمین آن هنوز به طور دقیق و قانونی مشخص نشده کلنگ زنی می شود و البته هنوز هم تکلیف ساخت این هتل به رغم وعده های مختلف طی ماه های قبل برای شروع عملیات

بهداشتی درمانی را یکی دیگر از معضلات منطقه حصه اعلام می کند و ادامه می دهد: در این راستا ضروری است که مرکزی در این محل با توجه به روند رو به رشد جمعیت و نیاز بیشتر به این نوع خدمات در این محل راه اندازی شود.

● جولان مار و موش در کوچه پس کوچه های حصه

وی جولان دادن مار و موش در کوچه پس کوچه های حصه را نیز از دیگر معضلات منطقه حصه اعلام کرد و ابراز داشت: بارها بارها در خصوص حیوانات مزاحم، عدم جمع آوری زباله ها در کوچه ها و آسفالت نامناسب نامه نگاری هایی را با شهرداری منطقه ۱۰ انجام داده ام که هنوز به نتیجه نرسیده ایم.

اسلامیان ادامه می دهد: در حال حاضر بیش از ۳۰۰ خانواده سوریه ای و ۸۰ خانواده ترکیه ای به جمع حاشیه نشینان حصه اضافه شده اند ضمن آنکه هنوز هویت آنها نیز مشخص نیست.

خانم زاهدی نیز که از دیگر ساکنان منطقه حصه است با ابراز نگرانی از هجوم فرهنگ های مختلف به این منطقه از شهر اصفهان می گوید: تا حرف از حصه به میان می آید گونی های برنج و مرغ به درب خانه ها روانه می شود اما مسئولان باید بدانند که حصه گونی برنج و روغن نمی خواهد حصه امنیت می خواهد و مردمش تشنه فرهنگ هستند.

● خانه امید ایرانیان بکام مهاجران

او از فعالیت خانه امید ایرانیان در منطقه حصه نیز سخن به میان می آورد و می گوید: این موسسه نیز بیشترین خدمات خود را به مهاجران کشورهای خارجی ارائه می دهد و کمتر به وضعیت زندگی مهاجران ایرانی می پردازد.

اما در این میان کوروش محمدی، رئیس انجمن آسیب شناسی اجتماعی ایران در گفتگو با مهر معتقد است حاشیه نشینان مهاجرانی هستند که برای بهبود شرایط زندگی به شهرهای بزرگ مهاجرت کرده و با استقرار در حاشیه شهرها قصد ضمیمه شدن به شهرهای بزرگ را داشته و قصد دارند از تمام امکانات آنها استفاده کنند.

وی با بیان اینکه مهاجران که عموماً بدون تخصص هستند با هزار امید و آرزو به حاشیه

جنگ زده ها به منطقه حصه می داند ادامه می دهد: با حضور این مهاجران طی ۱۰ ماه گذشته امنیت منطقه حصه به زیر صفر رسیده است. او همچنین به دعوای سیاسی مهاجران کشورهای مختلف در حصه اشاره می کند و می گوید: اقلیت مهاجران این منطقه به محض هر گونه اتفاقی در سطح کشور هایشان به صورت جامعه آماری کوچکتر در این منطقه به پرتاب سنگ به جان هم می افتند.

● فقر یک ساله نیروی امنیتی در حصه

اسلامیان که معتقد است بومیان حصه از ناامنی های ایجاد شده در این منطقه به دلیل مهاجرت بیگانگان به تنگ آمده اند می گوید: این در حالی است که تنها کیوسک نیروی انتظامی که تا اندازه ای امنیت این منطقه را تامین می کرد از یک سال گذشته تاکنون جمع آوری شده و هنوز علی رغم پیگیری های صورت گرفته جایگزینی برای آن انجام نشده است.

وی اضافه می کند: نگه داری سگ در منازل از دیگر معضلات ایجاد شده به دنبال حضور مهاجران خارجی در منطقه حصه است که بر خلاف اعتراض اهالی این منطقه توجهی به آن نشده است.

این ساکن منطقه حصه عدم وجود مرکز

هویت در منطقه حصه اشاره می کند و می افزاید: بسیاری از کودکان این منطقه هویت مشخصی نداشته و شناسنامه ندارند. مهاجرت جنگ زده های سوری و برخی از مهاجرانی که از ترکیه به اصفهان سفر کرده اند به منطقه حصه نیز از دیگر معضلات حاشیه های ضمیمه شده با متن اصفهان هستند.

در این میان مشاور املاک خیابان سعدی محله حصه که از آب گل آلود ماهی گرفته و بر خلاف مخالفت های مکرر بومیان این منطقه خانه هایی را که بدون هیچگونه استانداردی و در ابعاد ۴۰ تا ۷۰ متری ساخته را با قیمت های گزاف در اختیار این مهاجران قرار داده و امنیت و زندگی روزمره بومیان این منطقه را مختل کرده است.

اسلامیان یکی از ایتاگران ۸ سال دفاع مقدس که یکی از ساکنان منطقه حصه و بیش از ۲۰ سال است در این منطقه زندگی می کند از دغدغه های بیشتر در خصوص زندگی در این محله سخن می گوید: چرا مردمان این کشورهای جنگ زده به جای دفاع از وطنشان به کشورهای دیگر مهاجرت می کنند مگر ما ۸ سال نجاتیم برای کشورمان و در نهایت به پیروزی رسیدیم، مهاجرت سوریه ای ها امنیت حصه را زیر صفر برده است و وی که افزایش توزیع مواد مخدر، توزیع مشروبات الکلی و فحشا را از نتایج مهاجرت

مهاجران سوری ضمیمه حاشیه نشینان اصفهان شدند

یک هزار و صد کودک بی هویت در حاشیه

اثر بر تر بخش ویژه - حاشیه نشینی

غیر قانونی در کوچه پس کوچه های اصفهان زندگی می کنند، به اجبار جنگ و امید شغل، درآمد و زندگی بهتر غربت را بر ماندن در وطنشان ترجیح داده و با کوله

مریم باری اصفهان

باری از آرزو به اصفهان آمده اند، بدون آنکه بدانند چه سرنوشتی انتظارشان را می کشد.

در این میان و زمانی که نه راه پس و نه راه پیشی برای این مسافران خسته از راه باقی مانده، هستند سودجویان و دلالانی که از آب گل آلود ماهی گرفته و برای رسیدن به اهداف خود مهاجران تازه از راه رسیده را مورد هدف قرار داده و با وعده و وعیدهای واهی که به آنها می دهند با دریافت پول هنگفت خانه های از پای بست ویران را در حاشیه های شهر اصفهان به آنها قالب می کنند.

«حصه منطقه آزاد اصفهان است»، این جمله توصیف ساکن ۲۰ ساله این منطقه از محل زندگی اش است چرا که معتقد است از تمام قومیت های ایرانی و حتی کشورهای سوریه، عراق، ترکیه و افغانستان در این منطقه آزادانه و بدون هیچ چارچوبی زندگی می کنند.

بچه هایشان شناسنامه برای ادامه تحصیل ندارند و پریسا که ۹ سال دارد و از امل به اصفهان آمده به پاره شدن شناسنامه اش به دنبال دعوای پدر و مادرش اشاره می کند و ادامه می دهد: دو سال است که به دنبال دعوای پدر و مادرم شناسنامه ام را از دست داده و هنوز کسی برایم شناسنامه نگرفته است.

● شناسایی یک هزار و ۱۰۰ کودک بی هویت در منطقه حصه

در این میان خانم یار احمدی مسئول بسیج خواهران منطقه حصه در گفتگو با مهر از شناسایی یک هزار و ۱۰۰ کودک بی

شهرهای بزرگ می‌آیند، اضافه می‌کند: با این وجود این افراد به دلیل عدم تخصص در مراکز صنعتی و اقتصادی شهرهای بزرگ بکارگرفته نمی‌شوند و با شکست بزرگی مواجه می‌شوند.

● مهاجران پذیرش فرهنگ شهر نشینی را ندارند

رئیس انجمن آسیب شناسی اجتماعی ایران با بیان اینکه مهاجرانی که به شهرهای بزرگ می‌آیند نمی‌توانند به لحاظ اجتماعی و فرهنگی خود را با فضای موجود در کلانشهرها هماهنگ کنند می‌گوید: این مهاجران پذیرش فرهنگ شهر نشینی را ندارند و از این رو به سمت حاشیه نشینی کشانده می‌شوند.

وی روی آوردن به توزیع و فروش مواد مخدر، استفاده از ظرفیت کودکان برای تکدی گری در سطح کلانشهرها و همچنین استفاده از ظرفیت آنها برای حضور در باندهای سرعت را نیز راهکارهای حاشیه نشینی برای رفع مشکلات اقتصادی شان می‌داند و ادامه می‌دهد: عموم مهاجرانی که به شهرهای بزرگ می‌آیند دیگر راهی برای برگشت به شهرستان خود را ندارند و از این رو برای ماندگاری در کلانشهرها به هر کاری تن می‌دهند.

محمدی که بر این باور است تمام آسیب‌های موجود در حاشیه شهر اصفهان و دیگر کلانشهرهای کشور به متن شهرها تزریق می‌شود، اضافه می‌کند: در این راستا ضروری است که با ایجاد کارگاه‌های تولیدی و امکانات تفریحی و فضاهای فرهنگی تا حدودی به وضع نا بسامان حاشیه‌های شهر اصفهان سامان داد.

● کرمانشاهی‌ها بیشترین مهاجران حاصه

وی که عمده مهاجران منطقه حاصه اصفهان را از استان‌های غرب و به ویژه استان کرمانشاه اعلام می‌کند، می‌گوید: اصفهان در حال تبدیل شدن به قربانی بزرگ حاشیه نشینی است و مهاجران این شهر به نوعی جمعیتی بیشتر از خود اصفهانی‌های بومی دارند.

رئیس انجمن آسیب شناسی اجتماعی ایرانبنا تاکید بر اینکه با روند روبه رشد حضور

و به ویژه در شمال شهر اصفهان و از کمربند خوراسگان تا پشت خمینی شهر بیشترین تفکیک های غیر مجاز را دارند و درآمدهای هنگفتی در کنار ایجاد معضلاتی برای متن شهر اصفهان داشته اند.

● شهرداری اراده و توان مقابله با حاشیه نشینی را ندارد

عضو شورای اسلامی شهر اصفهان که برخورد با حاشیه نشینان را کار بسیار سختی می‌داند اضافه می‌کند: شهرداری اصفهان اراده ای برای مقابله با حاشیه نشینی ندارد و کادر فعلی این ارگان نیز توان ساماندهی طرح های مقابله با حاشیه نشینی را ندارند.

به دنبال جمع آوری کیوسک نیروی انتظامی در منطقه حاصه که یکی از اصلی ترین نقاط حاشیه نشینی شهر اصفهان است سردار عبدالرضا آقا خانی، فرمانده انتظامی استان اصفهان در گفتگو با خبرنگار مهر دلیل جمع آوری این کیوسک را به گونه ای مخفی شدن جرایم در منطقه حاصه عنوان می‌کند و می‌افزاید: با وجود این کیوسک جرم ها به داخل خانه ها برده شده بود و از یک سال پیش این کیوسک جمع آوری شده است.

وی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه چرا پس از گذشت یک سال هنوز خدمات امنیتی به منطقه حاصه ارائه نمی‌شود، اضافه می‌کند: طرح ویژه حاصه از ۱۵ اردیبهشت ماه مجدداً آغاز به کار خواهد کرد.

اما در این میان رسول یاحی، معاون سیاسی امنیتی استانداری اصفهان نیز در پاسخ به خبرنگار مهر در خصوص آخرین وضعیت رسیدگی به وضعیت افزایش رو به رشد مهاجرت به شهر اصفهان و به ویژه مهاجرت جنگ زده های سوریه ای و ترکیه ای به منطقه حاصه گفت: من آمادگی پاسخگویی به این سوالات را ندارم.

می‌آورد، اضافه می‌کند: نمی‌دانم چرا و به چه دلیلی شهرداری موفق به اجرای طرح ایجاد کمربند سبز در اصفهان نشد و این امر در نتیجه افزایش رو به رشد حاشیه نشینی در اصفهان را رقم زد.

عضو شورای اسلامی شهر اصفهان که محدود کردن حاشیه نشینی در شهر اصفهان را از برنامه‌های در دستور کار مدیریت شهری اصفهان می‌داند، ابراز می‌کند: در این راستا شهرداری های مناطق باید با این مساله جدی تر برخورد کنند و فضای موجود در مناطق خود را از این پدیده حفظ کنند.

● خلاء قانونی برای مقابله با حاشیه نشینی

وی که معتقد است در حال حاضر جهاد کشاورزی تنها ارگانی است که می‌تواند به صورت قانونی با تفکیک اراضی کشاورزی برخورد کند و تاکنون موارد زیادی را نیز به دستگاه قضایی معرفی کرده است، می‌افزاید: بر این اساس باید یادآور شوم که خلاء قانونی در خصوص مقابله با حاشیه نشینی وجود دارد و مسئولان باید به این امر اهتمام بیشتری داشته باشند.

معین الحاق برخی روستاهای اطراف شهر اصفهان به این کلانشهر را نیز از دیگر دلایل رشد حاشیه نشینی در اصفهان می‌داند و می‌گوید: الحاق روستاهای حاشیه شهر اصفهان به جهت حفظ محیط و فضای سبز از دیگر معضلات شهر اصفهان است که در این راستا باید در نظر داشته باشیم با که امکان افزایش حاشیه نشینی در این مناطق بیشتر است و نباید از این مساله غافل باشیم.

وی تفکیک‌های غیر مجاز و غیر مناسب صورت گرفته در شهر اصفهان را نیز از دیگر دلایل توسعه حاشیه نشینی در شهر اصفهان عنوان می‌کند و ادامه می‌دهد: دلالتی هستند که در حاشیه شهر اصفهان

مهاجران به اصفهان قوطی آبادهای سابق تهران در اصفهان شکل خواهد گرفت، می‌گوید: نباید از آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی این قوطی آبادهای که از جمله آن می‌توان به اعتیاد، فحشا و تکدی گری اشاره کرد غافل بود.

فتح الله معین، عضو شورای اسلامی شهر اصفهان نیز در گفتگو با خبرنگار مهر بر این اعتقاد است که شهرداری و شورا ملزم به اجرای طرح تفصیلی هستند، می‌گوید: در این راستا خدمات ارائه شده از سوی شهرداری اصفهان در محدوده طرح تفصیلی است و از آنجایی که برخی از حواشی شهر اصفهان امروز به محدوده شهر اضافه شده‌اند ارائه خدمات به آنها نیز جزء وظیفه شهرداری است.

● عدم موفقیت در ایجاد کمربند سبز اصفهان افزایش حاشیه نشینی را رقم زد

وی که از اجرای طرح کمربند سبز در اطراف شهر اصفهان به منظور جلوگیری از حاشیه نشینی در این شهر سخن به میان

رگ های حیات در تن زمین می خشکد

قنات ها حماسه کویر در گذر تاریخ

اثر برتر بخش ویژه - مدیریت بحران آب

برخی قنات های موجود در استان کرمان تا سه هزار سال قدمت دارند و نشان دهنده ادامه حیات در استانی است که کویر در آن نقش پر رنگی دارد و بروز و سقوط تمدنها در آن با تکیه بر وجود قناتها شکل گرفته است. با وجود گذشت سالها همچنان تامین آب بسیاری از شهرهای استان کرمان از جمله شهر کرمان همچنان بر دوش قناتهای پرآب است و طبق آمار موجود هزار و ۹۵۰ قنات در استان کرمان وجود دارد.

مردمان کویر در مجاورت هر تمدن رودخانه ای زیر زمینی خلق می کردند

استاد باستانی پاریزی از قنات ها با نام حماسه های کویر یاد می کند و آنها را رگ های حیات در تن زمین کرمان می داند. در واقع از زمان باستان این قناتها در دشتهای کشور به خصوص استانهای قم، اصفهان، یزد و کرمان مهمترین تامین کننده آب مورد نیاز تمدنها بوده است. در کتب تاریخی اینگونه نقل شده که در مجاورت هر رودخانه تمدنی شکل می گرفته است.

هم اکنون در بم قنات هایی وجود دارد که بیشترین قسمت آب این شهر را تامین می کنند و دبی آب این سازه های آبی، آنچنان زیاد است که مانند رودخانه های بزرگ زیرزمینی از دل زمین بیرون می آیند.

در واقع این سازه های شاهکارهای آب در استان کرمان هستند و بدون استفاده از هر گونه انرژی از راه سطوح پایین زمین و بیشتر در قلب کویر از خاک بیرون می آورند. اما استفاده بی رویه از آبهای زیر زمینی، کمبود نزولات جوی در مقیاس سالانه و همچنین عدم مدیریت و رسیدگی به قناتهای موجود در دشت کرمان موجب خشک شدن تعداد زیادی از آنها و یا کم آب شدن تعدادی دیگر شده است.

با این وجود قنات همچنان به عنوان جزئی جدانشدنی از زندگی کرمانی از گذشته دور تا کنون بوده و خواهد بود.

روایت باستانی پاریزی از حماسه مردمان کویر

مرحوم استاد محمدابراهیم باستانی پاریزی در نامه «حماسه کویر» پیرامون قنات ها و روستاهای ایران زمین می نویسد: حدود سی قنات را می شناسم که تنها در حومه سیرجان و کرمان دایر بودند و بایر شده اند.

وی در ادامه این نامه می افزاید: این قنات ها در سیرجان عبارت بودند از سعید آباد (که وسط مدرسه بدر سیرجان مظهر می شد)، چراغ بمید، خرمة، صدرآباد، بدرآباد، کوشکو، مهدی آباد، ده یادگار، مکی آباد، امین آباد، فیروزآباد، علی آباد خواجه، حسن آباد کلاتری، زیدآباد، محمودآباد، تاج آباد، نصرت آباد ... و در کرمان هم قنات های فتح آباد، مستوره، شهر آباد، اکبرآباد، بیدآباد، بداغ آباد، طهماسب آباد، مویدی، بهجرد، بیگلریگی، سلسبیل و بسیاری قناتهای دیگر که خشک شده اند.

چاههای عمیق آقا محمد خان های کرمان هستند

وی ادامه می دهد: به تکرار توضیح می دهم که من در این قنات ها، دست و روی خود را شسته ام و امروز از دم تمام این قنات ها به جای آب، دود بیرون می آید. حالا متوجه می شوم که بیخود سالها در تاریخ کرمان جستجو می کردم تا ببینم چند تا قنات در هنگام محاصره آقا محمد خان قاجار پیر شده و بایر شده است. آقا محمد خان ما همین

ارسال پرونده ثبت جهانی سه قنات تاریخی در کرمان به یونسکو نشان از ریشه کهن احداث این سازه های آبی در استان کرمان دارد در کنار وجود این قنات ها دهها آب انبار منحصر به فرد و یخدان های خشتی در کرمان نشان می دهد احداث سازه های مرتبط با انتقال و نگهداری و حتی تبدیل آب به یخ در استان کرمان سابقه ای طولانی دارد.

اسما محمودی / کرمان

چاه های عمیق هستند که بیش از ۲۵ قنات را تنها در شهر کرمان به خاک نابودی انباشتند.

قناتهای مشهور کرمان

مشهورترین قناتهای کرمان که هنوز هم به یاد مردم این شهر هستند و گاه نام خود را برمحلات کرمان گذاشته اند عبارتند از: قنات شهر آباد گنجعلی خان - که چهارصد سال پیش احداث شده، مادر چاههای زمین های کشاورزی ماهان است و مظهر آن در میدان گنجعلی خان کنار آب انبار گنجعلی خان، است.

قنات زریسف کرمان مربوط به پیش از اسلام و حتی پیش از زرتشت است. قنات مستوره متعلق به سلجوقیان کرمان است. هزار سال پیش که مسجد ملک را ساختند و این آب در آن مسجد پایاب داشت.

قنات خاتون آباد مربوط به عهد قراقاییان است، معاصر روزگار سعدی و حمله مغول به بغداد.

قنات بیگلریگی به مناسبت فتح بلوچستان، فضلعلی خان بیگلریگی، باز هم صد و پنجاه سال پیش، آن را به همان مناسبت فتح آباد نامیده باشد.

کرمان بر طبق دفتر اسناد، پیش از پیدایش چاه عمیق، بیش از چهار هزار قنات و اثر قابل اعتنا داشته است.

کودکی در وجود مقتنی شکل گیرد به قول مرحوم پدرم ما آب را بو می کشیم و می دانیم وقتی چاهها را در دل کویر حفر می کنیم و با کانالهایی در اعماق زمین آنها را به هم ربط می دهیم باید به کدام سو و سمت برویم که دقیقا از چاه بعد سر در بیاوریم.

ایرانش افزود: در کویر چاههایی حفر می کنیم که ارتفاع متفاوت دارند و با سطحی شیب دار در عمق زمین این چاهها را به هم وصل می کنیم و رفته رفته کانال را به سطح زمین نزدیک می کنیم تا از جایی از دل خاک خارج شود که به آن مظهر قنات می گوئیم.

وی گفت: این کار را با ابزاری ابتدایی به نام «ریسمون کار» انجام می دهیم اما در حال حاضر بیشتر کار ما محدود می شود به لایروبی قناتهایی که خشک شده اند و دیگر آب نمی دهند اما اوج کار ما در بم بود که به دلیل زلزله بسیاری از قناتهای بم که هزاران سال عمر دارند فرو ریخته بودند.

به جای اینکه آب از خلیج فارس بیاوریم قناتها را احیا کنیم

وی گفت: حالا مردم کرمان دم از بی آبی و خشکسالی می زنند و می خواهند آب از خلیج فارس و یا استانهای دیگر بیاورند اما چاره کار کرمان در دست همین قناتها است و باید آنها را احیا کنیم تا کویر بار دیگر ساختارش را به مردم نشان دهد.

این مقتنی کهنسال کرمانی می گوید: در استان کرمان ۳۵ هزار کیلومتر قنات در دل کویر حفر شده است یعنی ثروتی بزرگ که باید بار دیگر احیا شود اما متأسفانه ما این داشته های خود را فراموش کردیم و به فکر آوردن آب از دیگر مناطق هستیم.

وی ادامه می دهد: حالا اگر بخواهند چاه حفر کنند باید کارشناس بیاورند و دهها مهندس نظر بدهند و در آخر هم این چاهها بعد از چند سال آبدهی موجب خشک شدن

ما آب را در اعماق زمین بو می کشیدیم

یک مقتنی قدیمی کرمانی به نام علی ایرانش که کارش را از اجدادش به یادگار برده است و هم اکنون بیش از هفتاد سال دارد در گفتگو با مهر در خصوص قناتهای کرمان می گوید: آن روزها که ما قنات حفر می کردیم و بعد از آن آبادی در پی آبادی از این قناتها برپا می شد و روستاها و باغها شکل می گرفت گذشته هر چند امروز هم آب بسیاری از قناتها و شهرهای بزرگ حتی خود کرمان به وجود این قناتها بسته است و آب آشامیدنی مردم از همین قناتها تامین می شود اما خشکسالی و بی توجهی در نگهداری از قناتها تخریب و خشکی آنها را در پی داشته است.

وی گفت: حالا به دلیل خشکسالی روستاها در پی روستاهای دیگر از سکنه خالی می شوند و قناتها از بین می روند.

وی در خصوص چگونگی حفر قنات می گوید: حفر قنات یک حس است یک احساس خاص می طلبد که باید از

و به دست فراموشی سپرده شده اند. جالب اینکه همین که قنات می خشک مردم روستاها و آبادیهای اطراف این قناتها نیز مهاجرت می کنند و این نشان می دهد قنات همچنان در کرمان نقش حیاتی خود را ایفا می کند اما عملاً ما چیزی را که مقابل چشممان قرار دارد را به خوبی نمی بینیم و این ثروت در حال نابود شدن است.

رزاقی افزود: قنات های شهاده، بم، بافت، سیرجان و رفسنجان از قدیمی ترین قناتهای کشور محسوب می شوند و بسیاری از این قناتها هنوز هم زندگی را رونق داده اند. وی گفت: در حالیکه در کشورهای دیگر جهان فن قنات را برای تامین آب مورد استفاده قرار می دهند اما در مهد قنات دنیا هیچ اقدام مستمر و مستندی برای حفظ و حراست این قناتها نشده است. هر از گاهی کنفرانسی در این زمینه برگزار می شود که مشخص نیست هدفش چیست و نتیجه اش چه بوده است و هزینه های فراوانی در این خصوص می شود و در نهایت روز بعد از همایش قناتها به فراموشی سپرده می شوند.

چندی قبل سند آب در کرمان تدوین شد اما سوال اینجاست نقش قنات در این سند کجاست و چرا نقش عملی این سازه های باستانی که کلید حل مشکل بی آبی هستند فراموش شده است با این وجود همچنان در استان کرمان در بخش کشاورزی و تامین آب شرب قناتها نقش محوری و تاثیر گذاری دارند و شاید به دلیل تعداد زیادشان در استان کرمان و عادی شدن حضورشان کمتر نیز مورد توجه قرار می گیرند.

رودخانه بزرگ شکل گرفته اما تمدن شهاده که رودخانه ای در این منطقه وجود نداشته در کنار قناتها شکل گرفته است و بسیار غنی و قابل توجه بوده است.

وی افزود: این تمدن در شهاده که در عمق کویر قرار داشته است نشان می دهد که مردم کرمان از گذشته دور فن استفاده از آب را می دانسته اند.

برشان افزود: در کرمان هزاران قنات وجود دارد که برخی از این قناتها بسیار بزرگ بوده اند و هنوز هم منابع اصلی آبی به شمار می روند و حداقل ۵۰ قنات با طولی معادل ۱۵ کیلومتر در کرمان وجود دارد اما «کهن مادین» نام قدیمیترین قنات استان کرمان است که در شهاده قرار گرفته و به دوران مادها مربوط می شود.

وی می گوید: قنات تنها سازه ای نبوده که کرمانیها بنا نهاده اند بلکه آب انبارها، یخدانها، بندهای خاکی باستانی در کرمان وجود دارد که هر یک شاهکار معماری است که البته مورد توجه قرار ندرند و باید مطالعات بیشتر و گسترده ای در راستای شناختن و حفاظت از آنها انجام داد و گنجینه آب کرمان را مدون کرد.

علی رزاقی، محقق و کارشناس آثار تاریخی کرمان در مورد مطالعاتش در زمینه قنات به خبرنگار مهر می گوید: قنات با نام کرمان گره خورده است در حقیقت این قناتها بوده اند که تمدنها را در مورد توجه بیشتر قرار دهیم.

شاهکار معماری را مورد توجه بیشتر قرار دهیم. وی می افزاید: مناسبانه در پس از خشکسالی های متوالی سالهای اخیر در استان کرمان بسیاری از این قناتها خشک

چشمه ها و قناتها می شوند اما مقنی ها هنوز هم با همان ریسمون کارشان آب را از دل کویر خشک بیرون می آورند.

● کرمان گنجینه سازه های آبی است

محمد برشان، کارشناس کارشناس آب استان کرمان در گفتگو با مهر در خصوص قناتها می گوید: در کرمان هزار و ۹۳۰ قنات وجود دارد. در واقع استان کرمان مهد قنات است و گنجینه ای باستانی از قناتها و آب انبارها در آن وجود دارد. وی افزود: اما در سالهای اخیر با افزایش حفر چاههای عمیق در استان آبهای زیر زمینی کاهش یافته اند و بیشتر قناتها دچار کم آبی و یا بی آبی شده اند که مشکلات زیادی را برای مردم به خصوص در روستاها به دنبال داشته است.

برشان ادامه داد: از ابتدا پدیده حفر چاه به جای قنات موجب ضربه خوردن به این گنجینه تاریخی شده است و آبهای زیر زمینی را کاهش داده بطوریکه شاهد فرونشست زمین در این بخش از دشتهای کرمان هستیم و در مسیر قناتهایی که خشکیده اند شاهد بروز شکافهایی در زمین هستیم که نشان از این دارد که زه کش درون زمین که همان مرکز ثقل آب در کویر بوده آسیب دیده است.

● تمدن قناتی شهاده اوج هنر کویرنشینان

وی افزود: دو تمدن شهاده و هلیلی رود در کرمان نشان می دهد که این استان همزمان دارای دو تمدن رودخانه ای و قناتی بوده است بطوریکه تمدن هلیل رود در کنار این

مهمان زبانه دانی به صرف اکسیژن

کسی که در کفشهای «ابتکار» نهال کاشت

اثر بر تر بخش ویژه - محیط زیست

زهره حسینی / لورستان

حوالی عصر یک روز زمستانی است، درختان شهر بر گهباشان را به هوای دیمه داده اند تا سوز سرمای شهر بادرختان عریان و بی بر گش دوچندان شود، اما کوچه ای در حوالی دیاری خرم و آباد وجود دارد که هنوز بوی بلوط را در شهر می پیچاند و سر سبزی باغچه های کوچک جلوی حیاط خانه هایش دل را می برد تا کوهستانهای زاگرس.

وحشی هم بخوانید ولی نام های محلی این همخانه های بلوط برای اهالی این دیار آشناتر است. مظفر افشار نامیست که سوزه گزارشمان از او شروع می شود، ولی این همه ماجرا نیست.

افشار که بیش از شهرت خانوادگی اش در شهر به نام پدر بلوط برای خودش شهرتی دست و پا کرده است به استقبال مان می آید، هنوز سلام و علیک ابتدای حرفها در دهانمان نماسیده با انگشت آدرس بلوطهای کوچه را نشانمان می دهد تا به فرزندان پدر بلوط هم سلامی تحویل دهیم و علیکی تنفس کنیم و چه هوایی بلوط ها اینجا به عابران تعارف می کنند.

افشار می گوید که مردم کوچه از بلوط ها استقبال کرده اند و حالا جلوی هر خانه ردیای زاگرس را می توان گرفت، درختچه هایی که حالا به زحمت بعد از چندین سال آنقدر قد کشیده اند که نام نهال را بتوانند با بلوطهای جوان تعویض کنند. پدر بلوط می گوید که این کوچه از سایر کوچه های محله تمیزتر است چون اهالی

حتی سطل های زباله این کوچه هم در میان درختچه های همیشه سبز پنهان شده اند که مبادا همگونی این کوچه زیبا را به هم بریزند؛ در میان گونه های مختلف کاشته شده در باغچه های کوچه بلوط ها خودنمایی می کنند تا ردیای زاگرس همیشه زیبا اینجا هم نمادهایش را به رخ بکشاند که آری این منم، همچنان استوار و پابرجا.

سوزه گزارش به رسم سخاوت و مهمان نوازی بلوط ها جلوی باغچه کوچک خانه اش منتظر است که مبادا در میان خانه های هم شکل این کوچه سرخ ماجرا از دستمان در برود و بلوطی مسیر را اشتباهی به ما نشان دهد و راهمان را کج کنیم به سمت باغچه و خانه ای دیگر.

● بلوطهایی که به عابران اکسیژن تعارف می کنند

پدر بلوط منتظر است تا بچه ها و نوادگانش را نشانمان بدهد، از "شاه بلوط" گرفته تا "بنه" و "گیج" و "کلنگ" که این دوتای آخری را می توانید زالزالک و پسته

بیابند ولی پدر بلوط فقط یک خواسته دارد: فرزندان را پناه بدهید!

می گوید همه چیز آماده است، همه می توانند بیابند و بلوطها را به فرزندخواندگی بپذیرند و با کاشتن نهالی یا بذری بر شمار فرزندان بلوط بیفزایند، این همه آنچه است که مظفر افشار از مشتاقان کمک به این حرکت می خواهد.

حیاط و پارکینگ خانه پر از گلدان هایی است که سرخ اصلی سوزه گزارش به برگ برگ آنها می رسد و ریشه هایشان حرفها برای گفتن دارد.

مظفر افشار می گوید که گاهی بچه های مدرسه ای پشت در این خانه صف می کشند تا به دیدار این گلدان های عجیب و غریب بیابند، گلدان هایی که حرف می زنند، پیام می دهند، نامه می نویسند و گاهی در ذهن کودکان این دیار داستانهای و خاطره های سراینده.

آن به نوبت یک روز یا دو روز در میان جلوی خانه های خود و همسایه های بالا و پایین را تمیز می کنند تا همه بار تمیزی کوچه به گردن نارنجی پوش محله نباشد.

● ماجرای گلدانهای عجیب و غریب

بعد از تعارفی که ما را راهی حیاط خانه می کند، توی مسیر مظفر افشار از کارهایش می گوید و مردمی که علاقمند و مشتاق این کارها را دنبال می کنند، خودش می گوید که بعضی از افراد بارها خواسته اند که برای کمک مالی به این حرکت به میدان

بلوط شوند.

بچه هایی که برای دیدار این نهالها و گلدان ها می آیند هر کدامشان را که دوست داشته باشند می توانند با خود ببرند، مظفر افشار می گوید که در آخرین نمایشگاهی که شرکت کرده اند هیچ کدام از گلدان ها بدون متقاضی نبوده و هر کدامشان راهی خانه ای شده است. حیاط پشتی خانه افشار هم پر از گلدان های مختلف است، رد پای گلدان ها تا روی پرچین و دیوار حیاط خانه هم رفته است، از شاه بلوط گرفته تا حتی سماق و لیمو امانی در میان گلدان ها دیده می شود. بعضی موزائیک های کف حیاط را در آورده اند تا درختان ریشه هایشان را پر دهند در میان خاک و پا بگیرند و بالا بروند. نفس که میکشی انگار خیری از هوای سنگین بیرون از این خانه نیست، اکسیژن خالص همه وجودت را پر می کند و سبکی مولکولهای هوا را در عمق ریه هایت احساس می کنی و ترجیح می دهی بارها نفسهای عمیقت را همینجا تکرار کنی.

● پدر بلوط از عمر ۲۵۰۰ ساله فرزنداننش می گوید

مظفر افشار می گوید که شعار برای احیای بلوط ها و بلوطستان کافی نیست، از هشت هکتار بلوطی می گوید که در بام شهر خرم آباد کاشته و تک تک این بلوط ها را در گرمای ۴۴ درجه تابستان خرم آباد آبیاری کرده اند که مبادا خاطر فرزندان بلوط آزرده شود. رهآورد این همه نگهداری این است که تلفات بلوط ها در هشت هکتار بام شهر خرم آباد زیر یک درصد بوده است و همین که همه فرزندان پدر بلوط زنده اند و پابرجا رضایتش را دوچندان می کند. افشار آدرس بلوطهایی را که در سطح شهر کاشته است را نیز دارد، از بلوط ۱۳ ساله ای که گوشه پل صفوی خرم آباد امورات می گذراند تا درخت ۲۰ ساله ای که در حوالی میدان ژاندارمری به تولید و عرضه اکسیژن مشغول است.

پدر بلوط از عمر ۲۵۰۰ ساله فرزنداننش می گوید و از مستولان می خواهد نگران دیر پا گرفتن بلوط ها نباشند، چرا که اگر این نهالها پا بگیرند و از مرحله تاتی تاتی کردن بگذرند، تا قرن ها ریشه هایشان زمین را قرص و محکم نگه می دارد و به این دیار آب و نان می بخشد.

افشار از تولید سالانه دو هزار و ۵۰۰ نهال بلوط و توزیع نزدیک به ۴۰ هزار بنر بلوط می گوید و امیدوار است که بلوطهای جوان جا پای نیاکان به زوال رفته خود بگذارند بلکه تسلی دل زاگرس باشند.

لابیای درخت لیموشیرین کاشته شده در گوشه حیاط پشتی خانه پدر بلوط قمری ها خانه کرده اند، اینجا اثری از رد پای زمستان وجود ندارد، تقویم حوالی اواسط دیماه را نشان می دهد ولی سرسبزی این حیاط و نهالهایش و اکسیژنی که مهمان ریه هایت می کند تمام شدنی نیست، گویا اینجا، در دل این حیاط کوچک هر روز و هر ماه و چهار فصل خدا سبز است، بفرمایید به صرف اکسیژن خالص!

کسی به نابودی آنها نمی اندیشد چون حیات بخش شده اند.

میان بقیه گلدان ها سرک می کشیم، در آفتابه ای دور انداختنی "گل سنگ" پرورش داده شده است و در ملاقه مادر مظفر افشار شمعدانی! عروسک زوار در رفته میزبان نهالی شده است تا بگوید حالا هم بی خاصیت نیست.

● کفش های 'ابتکار' میزبان گل ناز و شمعدانی

در کنار گلدان های عجیب و غریب یک جفت کفش زنانه دیده می شود که در آنها گل ناز و شمعدانی کاشته شده و روی کفش ها نوشته شده است که خانم ابتکار این کفش ها را به محیط زیست اهدا کرده است!

هر چند این کفش ها، کفش های خانم ابتکار نیست، ولی کفشهای "ابتکار" و خلاقیت مظفر افشار حالا صدا کرده است و صدایش را می توان در گوش کودکانی شنید که از زباله هایشان گلدان می سازند و هر شب خواب نهال و بذره های بلوطی را می بینند که در دل کوه و دشت این دیار کاشته اند و امیدوارند که روزی آنها هم پدر

اینجا اگر گلهای و نهالها نبودند شاید بیشتر شبیه یک زباله دانی درهم و برهم بود، زباله دانی که می توان از پوست تخم مرغ گرفته، تا قطبی آب میوه و جای شامپوی خالی و حتی کفش ها و عروسک ای زوار درفته را در میان آنها پیدا کرد.

● وقتی پوست تخم مرغ حرف می زند!

برعکس همه زباله دانی های دنیا اینجا خیلی خوب هم می شود نفس کشید، می شود ریه ها را بارها پر کرد و خالی کرد و پر کرد و خالی کرد و ساری! اینجا اکسیژن پاک و خالص می دهد این طلاهای کثیف! کاشت نهال و گلهای مختلف در زباله هایی که در طبیعت تجدیدنپذیر هستند نمادی از حیات بخشی زباله هایی است که به جای جان گرفتن اینجا جان می دهند تا نمودی باشند برای کودکانی که می خواهند بیاموزند زباله ها را در طبیعت رها نکنند و حالا با این زبان زیبا یاد می گیرند و یاد می دهند. مظفر افشار می گوید که ظروف زباله اینجا حرف می زنند و برای اثبات ادعایش از پوست تخم مرغی که "گل ناز" را در خود پرورش داده سوال می کند که از سبقه و سابقه خود بگویند. پوست تخم مرغ می گوید که "مادرم گوشت مصرفی شما را تامین می کرد و من امروز برای شما اکسیژن تولید می کنم و خوشحالم که بی خاصیت نیستم!"

● پوکه های فشنگی که سرود می خوانند

"زباله های دیگر هم به صدا می آیند، جای آبیوه ای که حالا نهال بلوطی را در خود جای داده فریاد می زند که "توش جان! متشکرم که امروز در من نهال کاشتی!"

پوکه های فشنگی که کنار هم ردیف به ردیف ایستاده اند و در دل هر کدامشان شاخه گلی جان گرفته است نیز سرود می خوانند که "آتش افروز دیروز، تولید کننده اکسیژن امروز! امیدوارم که ما را مورد عفو و بخشش قرار دهید چون پرندهگان و جانوران زیادی را از بین بردیم و امروز جبران کرده و داریم اکسیژن تولید می کنیم!"

مظفر افشار می گوید که این نامه ها و نوشته های روی گلدان ها پیام هایی را به مخاطب می دهد که شاید تا سالها فراموش نکنند، از دانش آموزی می گوید که جای شامپوی خود را امروز تبدیل به گلدانی کرده و کنار طاقچه اتاقش گذاشته است، از شکارچی می گوید که با دیدن پوکه هایی که در آنها گل کاشته شده است خود را مخاطب این پیام دیده و حالا از اسلحه خود دست کشیده است.

پدر بلوط معتقد است که با کاشتن نهال و گل در ظروف زباله علاوه بر اینکه از حجم زباله ها کاسته می شود می توان دهها و صدها گلدان برای تولید اکسیژن در خانه ها داشت، گلدان هایی که با خود پیام های زیادی دارند، پیام هایی از انبوه زباله هایی که در طول روز تولید می کنیم تا اکسیژنی که انگار سالهاست تولید آن را برای ریه

توقف کاروان زمان در بازار کهنه قم

گذر از دالان فراموش شده‌ها

تبدیل بازار کهنه قم به بازار چه صنایع دستی

مصوبه کارگروه گردشگری استانداری قم شاید راهی باشد برای نجات بازار کهنه قم از محرومیت، طبق این مصوبه قرار است این یادگار تاریخی شهر قم بازار چه صنایع دستی شود.

مهدی نصر اصفهانی، معاون صنایع دستی میراث فرهنگی در گفتگو با مهر می‌گوید فرایند این موضوع در حال انجام است و اداره کل میراث فرهنگی این مصوبه را جدی گرفته اما مثل هر موضوع دیگری مشکلات مالی این روند را کند کرده است. به گفته وی باید وام‌های مناسب به هنرمندان صنایع دستی واگذار شود تا بتوانند مغازه‌ها را تملک کرده و در این بازار مشغول کار شوند. همچنین مالکان هم باید آمادگی واگذاری داشته باشند.

البته آنطور که نصر اصفهانی می‌گوید فرایند مطالعات این موضوع در حال انجام است و مرمت‌های لازم برای تبدیل کردن این بازار به بازارچه صنایع دستی استان قم در صورت تأمین اعتبار انجام خواهد شد.

دبلینگ ... دبلینگ ... دبلینگ ... صدایی

هشتی‌های تو در تو و تاریک به یک اتاقک می‌رسد که با نور زردی روشن شده. تا چشم کار می‌کند همه جا درب و پنجره و اجناس چوبی قدیمی است. تصویر مردی در اتاقک که سرگرم تراش یک تکه چوب است، در میان غبار ناشی از تراش چوب محو شده. کیوتر سفید پاپری در میان حجره این طرف و آن طرف می‌پرد. بالای سر مرد نجار پر است از عکس‌های قدیمی که حالا فقط شبیهی از آنها پیداست.

یا قفس می‌شوی برای به دام انداختن کیوتر یا منبر برای پرواز انسان. گاهی دسته یک بیل بودن ارزشمندتر است تا پایه یک قلیان. ابریشم‌ها هم در این راسته بازار سرنوشتی دارند. دست‌های «بی ردکار» که پیرترین رنگرز قم است با پوست انار و گردو و رناس ابریشم‌ها را نقاشی می‌کند. دست‌هایش تا آرنج داخل حوضچه رنگ است و دعوت می‌کند از بام دیدن کنی. بامی که ابریشم‌های

خودنمایی می‌کنند. کارگران دکان سبزی‌فروشی اسماعیلی که همه‌شان عموزاده هستند، دسته دسته سبزی‌ها را برای مشتری کنار هم می‌چینند. آن طرف‌تر حاج نعمت رضانی نشسته و خورجین موتور و لباس نمدی می‌فروشد. می‌گوید ۵۰ سال است در این بازار شغلش همین است با این تفاوت که قبلاً پالان می‌فروخت اما حالا تقریباً ۲۰ سال است که دیگری پالانی ندوخته و خیلی وقت است که نمی‌فروشد چون شغل پدری‌اش دیگر کاربرد ندارد. «قدیم حتی کربلا هم با قاطر می‌رفتند اما حالا که تا سیر کوجه هم با ماشین می‌روند دیگر پالان به کار چه کسی می‌آید؟»

مغازه‌اش نبش سرای ملاحسین است. سرایی پر از السور و چوب و جارو. تا می‌آیی از هشتی عبور کنی، درب چوبی دولنگه‌ای توجهات را جلب می‌کند. دربی که دو کلون مردانه و زنانه دارد و شاید بیش از ۲۰۰ سال قدمت. مرد میانسالی که آنطرف

اثر بر تو بخش: ویژه - میراث فرهنگی

گذر از شلوغی‌های خیابان آذر و هیاهوی آدم‌ها و ماشین‌ها، پا گذاشتن به دالان خنک و خاکستری بازار کهنه، شبیه پا گذاشتن به تونل زمان است. از همان ابتدا می‌خکوبت می‌کند این یادگار عصر شاه عباسی.

بازاری که مانند یک مار زخمی خودش را در دوسوی هسته اولیه شهر قم یعنی بین محله عربستان و لب چال کشیده است.

زینب اخوندی / قم

دالانی قدیمی که از ۴۵ متری عمار یاسر شروع شده و به میدان کهنه نزدیک خیابان طالقانی ختم می‌شود.

از ابتدای خیابان آذر که راه بیفتی، باید تقاطع عمار یاسر را رد کنی و چشمت به سمت چپ خیابان باشد تا دو مناره سر در مدرسه غیاثیه را ببینی. مدرسه‌ای که باقیمانده از یک مدرسه بزرگ‌تر از قرن هشتم هجری است و مناره‌هایش با آجرهای قدیمی و کاشی‌های فیروزه‌ای از همان خیابان آذر به رهگذران سلام می‌کند.

همان حوالی دربی فلزی و بزرگ به سوی میدان کهنه باز می‌شود. میدانی که اطرافش پر است از وانت‌بارها و حجره‌های غبار گرفته سبزی‌فروشی. سبزی‌هایی که از اطراف قم و کاشان می‌آیند و به زنجان و تبریز و ملایر می‌روند. قدیمی‌های این میدان می‌گویند این در و دیوارها ۷۰ سال است که ساخته شده و پیش از آن اینجا گودالی بود که آب از بالای شهر در آن جمع می‌شده است.

باران بهاری آرام صورتت را نوازش می‌دهد. از گوشه میدان راحت را به سوی فضای سرپوشیده بازار کهنه که کهنه‌گی‌اش به ۶۰۰ سال قبل می‌رسد ادامه می‌دهی. قسمت ابتدایی بازار کهنه که سقف گنبدی هنوز چترش را روی مغازه‌ها پهن نکرده شیروانی تکه تکه مجال عبور قطره‌های باران را روی کف بازار داده تا کفش‌هایت گلی شود.

حمید غفاری روی صندلی کوچک آهنی درگاه مغازه‌اش نشسته و مواد شوینده و بنشن می‌فروشد. تسبیح سبز رنگ روی دستش را یک دور می‌چرخاند و نگاهی به سقف و دیوارهای غبار گرفته مغازه‌اش می‌اندازد: «می‌گویند اثر تاریخی است؛ نباید مرمت کنید... اما خودشان هم هیچ کاری انجام نمی‌دهند. چند سال است قرار شده دستی به سر و روی بازار بکشند تا از این حالت دربیاید اما هنوز خبری نیست». زنگ درب آهنی مغازه‌اش روی آستین لباس سفیدش ردی گذشته و دیوار مغازه‌اش از کثیفی سیاه شده است. می‌گوید با این وضع این مغازه‌ها مشتری هم ندارند و باید به ثمن بخش فروختشان اما کسی که قدیمی این محله و بازار است قطور به این راحتی دل بکند و برود؟

بوی سبزی همه جا را پر کرده. جعفری، گشنیز، تره، پیازچه روی میزهای چوبی

دعوت می‌کند به چند حجره آن طرف‌تر... جایی که مرد جوانی روی صندلی چرمی لم داده و یک قلابه اسب را تعمیر می‌کند. در و دیوار پر است از درام یا همان زنگ شتر و انواع قلابه‌هایی که با خر مهره و تکه‌های چرم زینت شده‌اند. می‌گوید درام‌ها نر و ماده دارند. دوتایشان که در یک گله باشند، صدای زیبایی تولید می‌شود. صدای درام‌ها، آهنگ سفر است... در خودش یک هشدار نهفته دارد... «کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش...»

کاروان زمان اینجا در بازار کهنه توقف کرده. همه چیز بویی از گذشته و کهنه‌گی دارد. کهنه‌گی نقطه‌ای فراموش شده در شهر که پناهی شده برای آدم‌ها و مشاغل فراموش شده ...

رنگی پهن شده روی سقف گنبدی به کمک آبی آسمان نقاشی‌اش کرده. چند قدم بالاتر حجره ابوالفضل خوشدل هم برای خودش داستانی دارد. از تیانچه دوران صفویه تا قوطی‌ها کوچک تزئینی برای انگشتر در این حجره پیدا می‌شود. خودش کارش قلم زنی است. نقش می‌زند بر تیغه شمشیرهایی که نماد صلابت ذوالفقارند. شمشیرهایی که می‌گوید ثبت ملی هم شده و صادر می‌شود. آن طرف‌تر محمد قمی با دست‌های زخمی‌اش چاقو می‌سازد. روی تکه کاغذی که حالا دیگر زرد رنگ شده نوشته قمه و شمشیر نمی‌فروشیم... می‌گوید اصل چاقو برای زنجان است اما قم هم از گذشته سبک چاقوسازی خود را داشته...

با مشتری سر قیمت چوب چانه می‌زند، می‌گوید صاحب این در است و کمتر از چهار میلیون تومان هم نمی‌فروشدش. داخل سرا هر چه را نگاه کنی چوبی است. یک راه پله باریک راه است تا بام گاهگلی که پر است از گنبدی‌های کوچک. حجره عتیقه فروش سرای ملاحسین پر است از چوب‌هایی که از همه جای ایران می‌آیند تا در حرارت کوره مرد خراط نرم شوند و در میان فشار بازوانش شکل بگیرند. بشوند دسته یک بیل برای باغبانی، بشوند چوب دستی برای چوپانی یا شاید میله یک پرچم ...

از سرای ملاحسین تا بازار چوب چند قدمی بیشتر فاصله نیست. همان ابتدا که وارد دالان خراط‌ها می‌شوی، بوی سبزی و میوه تازه جایش را به بوی چوب می‌دهد.

در بخش جامعه این شماره گزارش‌های پربار و پرمشماره را برایتان آماده کرده‌ایم. از قم تا لرستان؛ از تهران تا سیستان و بلوچستان.

■ سال‌هاست که آمدن به کرج تاوان دارد؛ تاوانی از جنس گرفتار شدن در ترافیک چند کیلومتری و متأسفانه ویتترین اتوبان پر است. این شماره گشتی زدیم در این اتوبان پر تردد.

■ دمای هوای این روزهای گچساران گاهی به ۴۰ درجه هم می‌رسد. این حال نیروهای مردمی، محیط زیست و منابع طبیعی همچنان در ارتفاعات دیل گچساران در حال خاموش کردن آتش هستند. این حکایت اتفاقی است که در طول سال و خصوصاً فصل گرما بارها این منطقه شاهدش هست.

■ پرورش شتر از جمله فعالیت‌های دامپروری است که از سال‌های بسیار دور در بخش‌هایی از استان خراسان شمالی در شمال شرق کشور رونق داشته. هر چند که اکنون دیگر آن رونق سابق را ندارد. خواندن این گزارش را از دست ندهید. با وجود قدمت تاریخی و ظرفیت‌های بالقوه موجود در این زمینه، متأسفانه این روزها اندک شترداران خراسان شمالی با مشکلات متعددی روبرو هستند که این مشکلات آنها را وادار به فروش شترها و مهاجرت به شهرها برای یافتن زندگی بهتری می‌کند.

■ باز هم حکایت آتش و این بار بلوچستان. یک روز حرف‌زدگلی است و روز دیگر تغییر کاربری، کشاورزی به طمع زمین‌مغذ، جنگ به سرمایه‌زمین‌انداخته‌اند. یک روز با تبر واره می‌برند، روز دیگر دغال می‌گیرند و این روزها آتش می‌زنند.

■ در ادامه این بخش اما سری زدیم به دریاچه ارومیه و حرف تکراری اما همواره دردناک خشک شدن آن، یک ماجرای عجیب در دیار لرستان را برایتان بازگو کرده‌ایم: مردی که ۲۳ سال سر وقت زباله‌ها رفت و از سیل در رودخانه کرج گفته‌ایم. همچنین گزارشی داریم از سایه مدیریت دوگانه بر حریم شهرستان‌های استان تهران و یک ماجرای خواندنی درباره آقا و خانم «راهیمایی» و همچنین گزارشی دردناک از وضعیت استعداد فوتبال انزلی دست‌فروشی می‌کند.

به جز اینها که برشمردیم گزارش‌های دیگری نیز در این بخش از نظر خواهید گذراند. از جمله داستان پسرکی در یکی از روستاهای مازندران که با لجن‌سازان دست و پنجه نرم می‌کند تا از طریق بیان رنج‌های او نقیبی بزیم به سختی‌هایی که خانواده‌هایی چنین در روستاها برای درمان فرزندان خود می‌کشند. تصویر جلد این بخش نیز به این گزارش اختصاص دارد.

جامعه ایران

سال آبی ۷۵ - ۷۴
 تاکنون رقوم
 ارتفاعی سطح
 تراز آب دریاچه
 ارومیه سیر
 نزولی پیدا کرده
 و در طول سالهای
 اخیر با وجود تلاش های بین المللی،
 ملی و محلی بیش از ۹۵ درصد از
 مساحت دومین دریاچه شور دنیا
 در ارومیه کاسته شده است.

سکینه اسمی

خشکسالی، کاهش بارش ها، نبود مدیریت
 اصولی در کنار کاهش بارش ها در سالهای
 اخیر از مهمترین دلایل خشک شدن
 دریاچه ارومیه و کاهش منابع آبی استان
 است.

عیسی کلاتتری با بیان اینکه میزان
 مصرف آب در کل کشور و به تبع آن
 آذربایجان غربی در وضعیت بحرانی قرار
 دارد و حتی از تهدید و بحران نیز عبور
 کرده است می افزاید: مهمترین تبعات
 این وضعیت بحرانی خشک شدن دومین
 دریاچه شور دنیاست اگر دریاچه ارومیه احیا
 نشود باید پنج میلیون نفر از جمعیت کشور
 جا به جا شود که جا به جایی آن برای
 شهری مانند تبریز و در صورت امکان ۴۰۰
 میلیارد دلار هزینه دربر خواهد داشت.

وی با تاکید بر اینکه تبعات بهداشتی و
 اجتماعی که خشکی دریاچه در پی خواهد
 داشت، بالاتر از هر جنگی است که
 به کشور تحمیل شده است می گوید:
 در حال حاضر تغییرات اقلیمی و تبعات زیست
 محیطی خشک شدن دریاچه ارومیه در استان
 های آذربایجان غربی و شرقی بیش از سایر
 نقاط کشور احساس می شود و پس باید
 مردم و مسئولان این استانها بیش از پیش در
 احیای بزرگترین دریاچه داخلی ایران تلاش
 کنند چراکه اگر دریاچه ارومیه خشک شود
 زندگی در آذربایجان از بین خواهد رفت.
 کلاتتری بر فرهنگ سازی در راستای

قصه تلخ دومین دریاچه شور دنیا در ارومیه

وعده هایی که هنوز عملی نشده است

وی با بیان اینکه این کانون های ریزگرد
 در طول ۱۹ کیلومتر از دریاچه ارومیه گسترده
 شده است ادامه می دهد: هم اکنون در
 شعاع ۱۰ کیلومتری منطقه جبل ۲۶ هزار
 نفر و در ۳۰ کیلومتری آن افزون بر ۷۴۷ هزار
 نفر در حال زندگی هستند که سلامت و
 حیات آنها را تهدید می کند.

جباری با هشدار جدی نسبت به خطرات
 خشک شدن دریاچه ارومیه در خصوص
 سلامت مردم منطقه می گوید: هم اکنون
 مساله ریزگردها و کاهش کیفیت هوای
 استان بر اثر گرد و غبار نیز جزو چالشهای
 زیست محیطی آذربایجان غربی است که
 برای همه مردم استان قابل لمس است.

● **تبعات خشک شدن دریاچه
 ارومیه ۵ میلیون نفر از جمعیت
 کشور را تهدید می کند**
 دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه معتقد است
 توسعه بی رویه زمین های کشاورزی،

مهاجرت بخشی از هزاران آسیب و تبعات
 منفی ناشی از خشک شدن دریاچه ارومیه
 بوده که سالها مورد غفلت مسئولان واقع
 شده است.

کارشناس مسئول زیستگاههای خشک اداره
 کل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی
 در خصوص تبعات خشک شدن دریاچه
 ارومیه می گوید: چندین کانون ریزگرد
 مهم در خاورمیانه وجود دارد که دریاچه
 ارومیه نیز در حال تبدیل شدن به یکی از
 این کانونهای ریزگرد است.

حجت جباری در گفتگو با خبرنگار ما با
 هشدار جدی در خصوص عوارض و آسیب
 های زیست محیطی ناشی از بین رفتن
 دریاچه ارومیه می افزاید: متأسفانه هم
 اکنون پنج نقطه در داخل دریاچه ارومیه
 شناسایی شده که جزو کانونهای ریزگردها
 بوده که شامل اطراف جزایر و شرق دریاچه
 ارومیه، منطقه جبل و بخشی از شهرک
 صنعتی تا پشت مجتمع باری است.

بنا بر تحقیقات انجام شده (نزدیک دو دهه
 پیش تا کنون) نمودار تراز آب پارک ملی
 دریاچه ارومیه رو به پایین است و مطالعات
 مدیریت زیست بوم حوضه آبریز دریاچه
 ارومیه که با همکاری بانک جهانی به
 اتمام رسیده، نشان می دهد دریاچه ارومیه
 به عنوان دومین دریاچه شور جهان
 روزهای خیلی وخیم بحرانی را طی می
 کند.

پارک ملی دریاچه ارومیه با ویژگی های
 خاص خود بعد از دریاچه شور بحر المیت
 در دنیا به عنوان دومین دریاچه شور و بزرگ
 در جهان به شمار می رفت، این دریاچه به
 عنوان بزرگترین تالاب دایمی با دارا بودن
 ۱۰۲ جزیره بزرگ و کوچک در استان قابلیت
 های زیادی را در دل خود جای داده بود که
 امروز جز تاسف و گویری از نمک چیزی از
 آن باقی نمانده است.

هر چند بر اساس بررسی های کارشناسی
 صورت گرفته، سد سازی، ساخت و اتمام
 میانگذر شهید کلاتتری، مصرف بی رویه
 آب در بخش کشاورزی، استفاده بیش از حد
 آب های زیرزمینی، چاه های غیرمجاز
 به همراه توسعه غیراصولی زمین های
 کشاورزی از دلایل بروز بحران خشکسالی
 دریاچه ارومیه شده است اما کاهش میزان
 بارش ها سهم زیادی در این میان داشته
 است.

متأسفانه عمق حادثه تا جایی است که
 هزینه های میلیاردری برای احیای این تالاب
 بین المللی، برگزاری دهها همایش بین
 المللی، ملی و محلی نیز تاکنون نتوانسته
 چاره ساز شود و به دلیل بروز خشکسالی و
 ادامه کاهش بارندگی ها هر روز بر وسعت
 این فاجعه زیست محیطی افزوده می شود.

● **دریاچه ارومیه در حال تبدیل
 شدن به کانون ریزگرد خاورمیانه**
 تبدیل دریاچه ارومیه به کانون ریزگردها در
 خاورمیانه، وقوع بلایهای نمکی، تغییر اقلیم،
 زمینه ساز بروز بیماریهای نوظهور، از بین
 رفتن کشاورزی و معیشت مردم منطقه،

کاهش مصرف آب در کشور و به ویژه آذربایجان غربی تاکید کرده و ادامه می دهد: اولویت ستاد احیای دریاچه ارومیه، آگاهی بخشی به مردم حوضه در راستای کاهش مصرف است که باید تبعات خشک شدن دریاچه در این راستا به آنها گوشزد شود.

وی با بیان اینکه ۱۲۰ درصد از آبهای تجدیدپذیر در خراسان رضوی و ۶۹ درصد از آبهای تجدیدپذیر در آذربایجان غربی استفاده می شود، افزود: در صورتی که مردم آگاه شوند و حفظ منابع آبی را به عنوان حقوق شهروندی خود از مسوولان مطالبه کنند می توان تنها بخشی از منابع آبی این استان را احیا کرد زیرا بیشتر سفره های آب زیرزمینی نشست کرده و قابل احیا نیست.

● کاهش ۶ سانتی متری آب دریاچه ارومیه

مدیرکل محیط زیست آذربایجان غربی نیز در خصوص تبعات خشکسالی استان به محیط زیست گفت: مهمترین اثرات منفی خشکسالی در استان خشک شدن دریاچه ارومیه است که روزی بزرگترین دریاچه آبی کشور لقب داشت.

پرویز آراسته می افزاید: هم اکنون سطح تراز دریاچه ارومیه شش سانتی متر کاهش نشان می دهد که نشان از ادامه وضعیت بحرانی آن است هر چند میزان کاهش سطح آب این تالاب در سالهای گذشته ۳۳ سانتی متر بود و هم اکنون دریاچه ارومیه شرایط تثبیت را تجربه می کند اما برای رسیدن به شرایط مطلوب و احیای آن سالها زمان نیاز است.

وی با بیان اینکه با اقدامات ستاد احیای دریاچه ارومیه در صورت ادامه روند کار بر اساس برنامه ریزی های ۱۰ الی ۱۵ سال برای احیای دریاچه ارومیه نیاز است می گویند: این در صورتی است که برنامه ریزی و اقدامات بر اساس روال و استاندارد پیش برود و مردم نیز با صرفه جویی در مصرف آب همکاری لازم را داشته باشند.

آراسته برداشت های بی رویه از منابع آبی، توسعه بی رویه زمین های کشاورزی، تغییر رژیم بارش و نیز کاهش میزان نزولات آسمانی را از مهمترین دلایل خشکسالی در استان و از بین رفتن دریاچه ارومیه عنوان کرده و می افزاید: ادامه این روند تهدیدات اساسی برای مردم منطقه و حتی کشور در

پی خواهد داشت.

مدیرکل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی وقوع بادهای نمکی به همراه ریزگردها، مهاجرت، از بین رفتن و تهدید برخی از گونه های گیاهی و جانوری را از مهمترین تبعات منفی خشکسالی و از بین رفتن دریاچه ارومیه برشمرد و گفت: رسانه های نقش مهمی در فرهنگ سازی و مدیریت مصرف منابع آبی از سوی مردم دارند که باید مدنظر قرار گیرد.

● احیای دریاچه ارومیه نیازمند مشارکت مردم و مسئولان است

دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه و معاون امور عمرانی اسبق استانداری آذربایجان غربی در خصوص مشکل کم آبی و خشکسالی در استان به خصوص دریاچه ارومیه می گویند: اگر در برخی از استانهای کشور عوارض و تبعات خشکسالی چندان قابل رویت نباشد در آذربایجان غربی خشکسالی و مدیریت ناصحیح منابع آبی با خشک شدن

در مصرف آب، ارزش تولیدات کشاورزی به چهار برابر افزایش خواهد یافت که در این صورت فشار بر منابع آبی سطحی و زیرزمینی کاهش یافته و سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص ملی به ۳۷ درصد در مقابل ۶۳ درصد سایر بخشها افزایش خواهد یافت.

بهداری یاد آور شد: در این راستا اجرای طرح تغییر الگوی کشت به جای نکاشت به منظور کاهش مصرف آب با به کارگیری کلیه روش های کاهش تلفات آب در مراحل استحصال، انتقال و داخل مزرعه، خطرات اکولوژیکی - اجتماعی - فرهنگی را در پی نداشته و ضرورت توجه بیشتر از طریق متصدیان و تصمیم گیران را تبیین می کند. دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه لایروبی رودخانه های منتهی به دریاچه ارومیه، لایروبی انهار اصلی، طرح اتصال زربنه رود به سیمینه رود برای انتقال بهتر آب به بستر دریاچه ارومیه، اصلاح الگوی آبیاری در زمین های کشاورزی حاشیه این دریاچه و تبدیل این زمین ها به زمین های مجهز به آبیاری نوین و استفاده از پساب تصفیه خانه های فاضلاب از جمله اقدامات عمرانی ستاد احیای دریاچه ارومیه عنوان کرد.

دریاچه ارومیه در شمال غربی ایران و بین دو استان آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی قرار گرفته و بزرگترین دریاچه داخلی کشور است که در سالهای اخیر سالانه حدود ۴۰ سانتی متر از سطح آن کاسته شده به طوری که در حال حاضر روزهای بحرانی خود را سپری می کند.

این دریاچه در خطر خشک شدن کامل قرار دارد و در طی دو دهه با بحران اساسی خشکسالی روبه رو شده و تاکنون نزدیک ۹۵ درصد از مساحت آن از بین رفته است.

دریاچه ارومیه قابل لمس است. هادی بهادری بیان اینکه متأسفانه آهنگ خشکسالی و از بین رفتن دریاچه ارومیه از سال آبی ۷۶-۷۷ آغاز شده است می افزاید: در حال حاضر بخش عمده ای از مساحت دومین دریاچه شور دنیا کاسته شده و هم اکنون این تالاب به شوره زاری با وسعت ۵ هزار کیلومتر مربع تبدیل شده است که طوفان های نمک مهمترین تهدیدی بر سلامت مردم این منطقه و سایر مناطق کشور به شمار می رود.

وی با بیان اینکه در حال حاضر نه تنها دریاچه ارومیه بلکه وضعیت شهرستانهای استان از نظر منابع آبی در شرایط خوبی به سر نمی برد عنوان کرد: خشک شدن دریاچه باعث تعطیل شدن کشاورزی در شرق دریاچه و افزایش بیماری های آسم و سرطان در این منطقه بخصوص در آذربایجان غربی شده است و با ادامه این روند دریاچه به بیابان نمک تبدیل خواهد شد.

بهادری با اشاره به طرح ها و اقدامات ستاد احیای دریاچه ارومیه اظهار داشت: در قالب اقدامات ستاد احیای دریاچه ارومیه قرار است در مدت ۱۰ سال دریاچه ارومیه به سطح تراز اکولوژیک خود یعنی ۱۲۷۴ متر از سطح آبهای آزاد برسد که برای اجرای این طرح در قالب ۲۹ پروژه و ۱۰۱ زیر پروژه در مدت ۱۰ سال افزون بر ۱۲ هزار میلیارد تومان اعتبار پیش بینی شده است.

وی ادامه داد: بر اساس این طرح ها الگوی کشت مناسب با در نظر گرفتن ارزش اقتصادی آب و مزیت های نسبی با حفظ سطح زیر کشت و میزان تولید فعلی با کاربرد روش های نوین به نژادی و به زراعی - ضمن کاهش چهل درصد

رشد قارچ گونه زائر سرا در مشهد مقدس

حقوق صنعت گردشگری در مصادره زائرسراهای غیر مجاز

بابک رحیمیان

زائر سرا واژه‌ای غریب و بدون تعریف در صنعت گردشگری کشور است که هر چند با هدف ایجاد رفاه زائران احداث شده اما خارج بودن آنها از دایره قانون و نبود اهرم‌های نظارتی لازم به رقیبی برای صنعت هتلداری در این کلانشهر زیارتی تبدیل شده است. آمار ۴۶۵۰ مهمانپذیر به عنوان واحدهای اقامتی دائم است که در مجموع بالغ بر ۱۱۰ هزار تخت ظرفیت اسمی دارد اما به دلیل تعدد و فعالیت واحدهای اقامتی غیر مجاز که به ویژه در شهر مقدس مشهد رشدی قارچ گونه داشته این ظرفیت اسمی به شکل صد در صد پر نمی شود.

استان خراسان رضوی دارای ۱۷۲ هتل، ۳۰۹ هتل زائرا سراها در مشهد مقدس که با سرمایه بیت المال و بنا بر توان وزارتخانه ها و به طور معمول در نقاط گران قیمت شهر مقدس مشهد بنا شده است همه ساله تعدادی زیادی از کارکنان دولت را در خود جای می دهد که به گفته بسیاری از هتلداران این فعالیت غیر قانونی بوده و به ضرر سرمایه گذاری و مردم مشهد است. شهر مشهد سالانه پذیرای ۲۵ میلیون زائر است و پیش بینی شده این میزان در آفاق ۱۴۰۴ به ۴۰ میلیون نفر نیز افزایش یابد و بنا بر گفته بسیاری از هتلداران ۵۰ درصد زائران در مشهد در زائرسراهای غیررسمی اسکان می یابند و این موضوع موجب مصادره آمار گردشگران شده است.

● مصادره حقوق شهروندان

زائر سراهای دولتی و غیر مجاز که مشکلات زیادی از جمله اختلال در آمارگیری، نظارت ناقص، ایجاد فضای رقابت ناسالم در بازار بخش خصوصی و نارضایتی از خدمات دهی به زائران را در مقوله اسکان به وجود آورده قرار بود تا پایان سال سوم برنامه چهارم به کار خود پایان دهند اما به نظر می رسد اهرم اجرایی قوی برای ساماندهی این اماکن وجود ندارد.

در حال حاضر زائرسراهای دولتی خارج از قوانین گردشگری فعالیت می کنند، به طوری که حتی کارشناسان سازمان میراث فرهنگی که وظیفه کنترل نحوه خدمات دهی تمامی واحدهای اسکان مسافران را در تمام شهرهای کشور برعهده دارند نیز از انجام نظارت در مورد این زائرسراها معذورند.

این نبود نظارت باعث شده که نیروهایی غیرمتخصص، وظیفه خدمات دهی به مسافران را برعهده داشته باشند که بعضا بروز نارضایتی هایی را موجب می شود. احداث زائر سرا در بسیاری از مناطق مسکونی شهر بدون در نظر گرفتن بافت جمعیتی خود موجب بروز نارضایتی برای بسیاری از شهروندان شده چنانچه که ازدحام خودروهای مسافران، بی توجهی به قوانین و حقوق شهری موجب مزاحمت برای ساکنان مختلف شهر مشهد شده است.

بسیاری از زائر سراها که خارج از دایره قانون فعالیت می کنند پارا از این نیز فرا تر گذاشته و حتی خیابان های اطراف واحد های اقامتی را با ایجاد مانع و تابلو های مطلقا ممنوع به مصادره شخصی خود درآورده اند.

● چالش در صنعت گردشگری

معاون گردشگری میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی در همین رابطه از وجود زائر سراهای غیر

مجاز به عنوان یک چالش یاد می کند. سید جواد موسوی در گفتگو با ما می گوید: تعداد و چگونگی اسکان زائران در این مراکز همچنان در هاله ای از ابهام قرار دارد و لذا به دلیل بی اطلاعی از این موضوع باید اظهار کرد این مراکز آمار گردشگران را با چالش جدی روبرو کرده است. در ماده ۲۳ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ ایجاد و اداره هرگونه مهمانسرا، زائرسرا، مجتمع مسکونی، رفاهی، ورزشی، تفریحی و نظایر آن توسط دستگاه های اجرایی غیرقانونی عنوان شده استوی افزود: بسیاری از دستگاه های دولتی بخشی از فضای گردشگری مشهد را به خود اختصاص داده اند که هیچ مجوز رسمی از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ندارند. وی با بیان اینکه تعداد این اماکن غیر

گونه مهمانسرا، زائرسرا، مجتمع مسکونی، رفاهی، ورزشی، تفریحی و نظایر آن از سوی دستگاه های اجرایی غیرقانونی است.

گفتنی است برخی وزارتخانه ها برای آن که قانون را دور بزنند اسم این اماکن را به «مامور سرا» یا مراکز آموزشی تغییر داده اند.

این وزارتخانه ها کارمندان را همراه با خانواده شان به ماموریت میفرستند گاهی هم دورهای آموزشی برگزار می کنند که بهانه ای شود برای سفر تفریحی - زیارتی کارمندان با اعضای خانواده تا اینکه واژه «مامورسرا» به معنای حقیقی عینیت پیدا کند.

● فعالیت خارج از دایره قانون

رئیس اتحادیه هتلداران استان خراسان

زائرسرا، مجتمع مسکونی، رفاهی، ورزشی، تفریحی و نظایر آن توسط دستگاه های اجرایی غیرقانونی عنوان شده است. وی تاکید کرد: همچنین بر مبنای بند «ز» ماده ۱۴۵ قانون برنامه چهارم توسعه، ممنوعیت ایجاد زائرسرا، مهمان سرا، مجتمع های درمانی، تفریحی و ورزشی از سوی دستگاه های ماده ۱۶۰ این قانون مجاز نیست.

وی تاکید کرد: در برنامه چهارم توسعه عنوان شده تمامی دستگاه های اجرایی موظفند حداکثر تا پایان سال سوم برنامه چهارم این واحدها را به بخش غیردولتی واگذار کنند.

وی خواستار ورود جدی مسئولان و همچنین مجلس شورای اسلامی برای ایجاد اهرم قانونی و کارآمد برای برخورد با این موضوع شد و گفت: زائرسراهای غیر

رضوی با بیان اینکه ما معتقدیم این اماکن باید در قالب ستاد زائرسرا استانداردهایی شونده، تصریح می کند: در حال حاضر قریب به ۴۰۰ زائرسرا و میهمانپذیر دولتی در شهر مشهد شناسایی شده و البته ممکن است این تعداد بیشتر هم باشد.

محمد قانعی بیان کرد: اکثر این زائرسراها به نام های مامورسرا، خوابگاه و مجموعه فرهنگی آموزشی در غالب زائر سرا فعالیت می کنند.

مجاز دارای آسیب هایی هستند که بر هیچکس پوشیده نیستند و لذا باید برای پایان دادن به مشکلات موجود ورود قانونی به این موضوع داشت.

● عناوینی که قانون را دور می زند

صفت غیرقانونی را از این رو به این زائرسراها اطلاق می کنند که در ماده ۲۳ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۸۶ آمده است: ایجاد و اداره هر

مجاز به بیش از ۲۰۰ مرکز تخمین زده می شود افزود: با وجود اینکه سازمان میراث فرهنگی، متولی واحدهای اقامتی است اما نمی تواند نظارتی بر زائرسراهای دولتی اعمال کند و لذا این موضوع به عنوان چالشی دیگر مطرح است.

سیدجواد موسوی با انتقاد از اینکه آماری از تعداد حضور گردشگر در این مجموعه ها ارائه نمی شود، ادامه داد: در ماده ۲۳ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ ایجاد و اداره هرگونه مهمانسرا،

متاسفانه این مسئله مورد غفلت قرار گرفته است.

قانعی بیان کرد: نابرابری جدی در این عرصه دیده می شود زیرا سرمایه گذار بخش خصوصی نمی تواند همپای زائرسرای دولتی فعالیت کند.

وی منازل شخصی و غیر مجاز را رقیب دیگری برای صنعت هتلداری عنوان کرد و افزود: خانه های شخصی و خارج از دایره قانون آسیب های متعددی را به همراه دارد که مسئولان باید هر چه زودتر در راستای چاره اندیشی و حل این مشکل برآیند.

● زائرسراهای ارزان قیمت

با وجود اینکه پرونده زائرسراهای دولتی سامانی نیافته است اما اعطای زمین رایگان به استان های کشور برای ایجاد واحدها زائرسراهای ارزان قیمت برای استفاده از محرومان و افراد کم بضاعت در شهر مشهد به تازگی آغاز شده و تا کنون بیش از ۳۲ استان برای احداث زائرسرا در مشهد پیشقدم شدند.

مسئولان خراسان رضوی در نظر دارند تا با اهدای زمین و پروانه کار رایگان فرصت اسکان ارزان قیمت را به تعداد ۶۰ زائر سرا و با ایجاد ۶۰ هزار تخت به سرانجام برسانند؛ پروژه ای که برخی از کارشناسان بر این باورند که این زائرسراها نیز باید در دایره قانون جای گرفته و بعد ها در تصاحب عده ای از مدیران و افراد خاص در نیاید.

● دولتی قانونی که فرجام نداشت

قانعی بیان کرد: در این زائرسراها پرسنل و کارکنان آموزش های لازم را ندیده اند و بیشتر فعالیت این مراکز اقامتی در اطراف حرم، خیابان دانش، گاز شرقی و آخوند خراسانی مشاهده می شود.

رئیس اتحادیه هتلداران خراسان رضوی ضمن بیان رقابت نابرابر دولت با بخش خصوصی اذعان داشت: در برنامه چهارم و پنجم توسعه و مطابق اصل ۴۴ قانون قرار شد زائرسراهای دولتی از سیستم بودجه دولتی خارج شده و در قالب بخش خصوصی فعالیت کنند اما

بودجه دولت و بدون نظارت و محدودیت کاری کنند وارد رقابت با بخش خصوصی شده و صنعت هتلداری مشهد را دچار مشکل کرده اند.

وی افزود: تعداد ۲۵ میلیون گردشگر به گفته مسئولان امر به مشهد مقدس که ظرفیتی بسیار قابل توجه است در حالیکه ۱۰۰ درصد تخت های هتل ها پر نمی شود گواه این موضوع است که بسیاری از بخش های غیر قانونی در رقابتی نابرابر با صنعت هتلداری وارد شدند.

● خروج زائرسراها از سیستم

وی گفت: مشکل اصلی اینجاست که این زائرسراها در هیچ قالب نظارتی نمی گنجد و بنابراین سازمان های نظارتی مانند میراث فرهنگی، اماکن، مجمع امور صنفی و بازرگانی هم نمی توانند نظارتی بر این مراکز اقامتی اعمال کنند.

وی یادآور شد: با توجه به اینکه این زائرسراها دارای هیچ مجوزی از میراث فرهنگی و یا اتحادیه هتلداران نیستند لذا خارج از ضوابط قانونی و استاندارد فعالیت داشته و لذا از نظر تامین امنیت زائران در سطح بسیار پائینی قرار دارند.

وی اظهار کرد: این مراکز اقامتی که با

جنگلهای «دیل» در کهگیلویه و بویر احمد به خاک سیاه نشست

مهار آتش در دمای ۴۰ درجه

تنها کمتر از یک هفته پس از برگزاری مانور آتش سوزی جنگلها با حضور رئیس سازمان محیط زیست کشور، یک منطقه حفاظت شده در کهگیلویه و بویر احمد دچار حریق شد.

شرف آسلا می

شعله های آتش در نیمه تابستان این بار به میان جنگلهای منطقه حفاظت شده «دیل» در گچساران آمده تا طبیعت بکر این خطه را به خاک سیاه بنشانند. این منطقه سال گذشته هم شاهد آتش سوزی گسترده در برخی از بخش های خود بود و این داستان در تمام سال تکرار می شود.

منطقه حفاظت شده دیل با ۱۰ هزار هکتار متشکل از ارتفاعات و دره های عمیق و صخره های سخت و صعب العبور است که دارای پوشش گیاهی بلوط، بنه، بادام، کلخنگ، زالزالک، گون و... است. جمعیت جانوری این منطقه هم شامل گرگ، روباه، شغال، خرگوش، پلنگ، قوچ، میش، کفتار، کبک معمولی، تیهو، بحری، دلچجه و... است.

آتش سوزی در منطقه حفاظت شده دیل در ۲۵ کیلومتری شهر گچساران از عصر روز گذشته آغاز شد و پس از ۱۴

حالا خاموش کردن آتش هستند و نیروهای کمکی از دیگر مناطق نیز به منطقه اعزام شده اند.

رئیس محیط زیست شهرستان گچساران می گوید: آتش سوزی از ساعت هفت عصر روز گذشته آغاز شده و همچنان ادامه دارد.

عبدال دیانتی می افزاید: از روز گذشته تاکنون ۶۰ نفر از نیروهای مردمی روستاهای آب توت، دیل و عشایر سادات بردیان و پای کوه دیل به همراه با نیروهای محیط زیست و منابع طبیعی در حال اطفای حریق هستند.

وی بیان می کند: نیروهای کمکی از شهرستانهای

ساعت همچنان ادامه دارد و به پیش می رود و داغ دل طبیعت زاگرس جنوبی را بیشتر می کند.

دود ناشی از سوختن جنگلهای کوه دیل، منطقه را فرا گرفته و باد جنوب، گرد و غبار آن را بر سر روستاییان حاشیه این کوه می ریزد. آسمان آبی این منطقه نیز خاکستری است و اینگار هیچ زمانی آبی نبوده است.

● اطفای حریق در دمای ۴۰ درجه

دمای هوای این روزهای گچساران گاهی به ۴۰ درجه هم می رسد با این حال نیروهای مردمی، محیط زیست و منابع طبیعی همچنان در ارتفاعات دیل گچساران در

بوبراحمد، چرام و کهگیلویه هم در حال اعزام به منطقه هستند.

دیانتی می گوید: قسمتی از آتش سوزی در ضلع شرقی مهار شده اما بخشی از آتش در حال پیش روی به سمت باغات روستای دیل است.

وی عنوان می کند: هم اکنون دود آتش سوزی و گرد و غبار آن روستای دیل در کنار این کوه را فرا گرفته است.

● ۴ ساعت پیاده روی برای رسیدن به محل آتش سوزی

رئیس محیط زیست شهرستان گچساران وجود بالگرد برای مهار آتش سوزی را ضروری عنوان می کند و می گوید: آتش سوزی در ارتفاعات بالای دو هزار متر رخ داده و با توجه به صعب العبور بودن منطقه، نیروهای اطفای حریق برای رسیدن به محل آتش سوزی باید چهار ساعت پیاده روی کنند.

دیانتی همچنین به تبعات این آتش سوزی بر محیط زیست منطقه اشاره می کند و می افزاید: این آتش سوزی منجر به از بین رفتن گونه های گیاهی منطقه و از بین رفتن این زیستگاه خواهد شد.

وی ادامه می دهد: از بین رفتن زیستگاه نیز موجب مهاجرت و یا از بین رفتن گونه های جانوری منطقه حفاظت شده دیل خواهد شد.

دیانتی با بیان اینکه این منطقه حفاظت شده برای اولین بار در سال جاری دچار آتش سوزی شده است، عنوان می کند: هفته گذشته دو آتش سوزی در حاشیه مناطق حفاظت شده کنترل شد تا وارد مناطق حفاظت شده نشود.

● علت و وسعت آتش سوزی در دست بررسی است

رئیس مناطق طبیعی گچساران هم در این خصوص می گوید: به دلیل سخت گذر بودن، پوشش گیاهی انبوه و علفزارهای وسیع و تراکم جنگل های بلوط در این منطقه مهار آتش با دشواری های زیادی رو به رو است.

فرجام جلیلی می افزاید: آتش سوزی در ارتفاعات ۱۸۰۰ تا ۲۰۰۰متری از سطح دریا روی داده و نیروهای اطفای حریق برای رسیدن به منطقه ساعتها پیاده روی می کنند.

وی همچنین کمبود امکانات اطفای حریق را از دیگر مشکلات در خاموش کردن آتش عنوان می کند.

جلیلی در خصوص علت این آتش سوزی نیز می گوید: علت آتش سوزی در دست بررسی است اما شاید عامل آن شکارچیان و یا چوپانان باشد.

وی همچنین وسعت منطقه حریق را نامعلوم می داند و می گوید: پس از مهار آتش سوزی وسعت منطقه آتش گرفته مشخص و اعلام می شود.

سریال آتش سوزی جنگلهای کهگیلویه و بوبراحمد از اواسط بهار در مناطق گرمسیری استان کلید می خورد و در اوایل پاییز در مناطق سردسیری پایان می یابد.

حاصل این تراژدی تکراری و تلخ، مرگ تدریجی محیط زیست و منابع طبیعی این استان است آن هم در سالهایی که سوسک بلوط خوار، قارچ ذغالی و ریزگرد عربی جانی برای بلوطها نگذاشته اند.

با این حال هشت درصد جنگلهای کشور و ۲۰درصد جنگلهای زاگرس در کهگیلویه و بوبراحمد و در مساحتی بالغ بر ۵۷ درصد خاک استان، در نبود امکانات استاندارد اطفای حریق، هر روز در گرمای تابستان به خود می لرزند که کی نوبت آنها می شود و هیزم آتش سهل انگاریها می شوند.

ماجراهای «جواد قریب» در دیار لرستان

مردی که ۲۳ سال سر وقت زباله هارفت

حوالی صبح یک روز تابستانی است، قبل از اینکه خورشید خودش را به وسط آسمان برساند یا بخواهد بساط گرمایش را پهن کند سر قراری می رویم که یک هفته ای برای مدار شدنش پیگیر بودیم. راهی جاده دانشگاه می شویم؛ جایی که مسیر یکی از خروجی های شهر از آنجا می گذرد و هنوز طبیعتش خنکایی برای هدیه به رهگذران دارد.

زمین ردیف می کند، از کارت همیار طبیعت منابع طبیعی گرفته تا کارت همیار محیط زیست؛ کارت هایی که به نظر می رسد هیچ گاه نتوانند معرف خوبی برای جواد قریب باشد. قریب حرفهایش را ساده می گوید، از اینکه طبیعت نعمت است و آدمیزاد که کفران نعمت نمی کند؛ از حق محیط زیست حرف می زند و اینکه این حق باید ادا شود و جملاتی که قالب ساده شان شاید آنها را جذاب می کند قریب قصه ما از همه می خواهد همیار واقعی طبیعت باشند و سهم شان را از ادای حق محیط زیست بپردازند؛ آنجا که راهی طبیعت می شوند از یاد نبرند که در مقابل آرامشی که طبیعت می بخشد آرامش خیال محیط زیست را بر هم نزنند. آخر حرفهایش که می رسد کلی نصیحت با خودش دارد، حرفهای که از سر دردمندی می گوید و شاه کلید همه آنها پاکیزه نگه داشتن محیط زیست و طبیعت است. جواد قریب از دلگیری های زباله آلود طبیعت هم حرفهای زیادی دارد و شاید همین هم یادش می اندازد که باید زودتر برود، قریب سر قرار زباله ها می رود و ما می مانیم و خنکی درختی که کم کم خورشید تابستانی سرازیر می آید. همه گفتگویمان اندازه صبحانه کوتاهی در صبح یک روز تابستانی طول کشیده است. درخت قرارمان را با خورشیدی که برای قبضه سایه اش کمر همت بسته تنها می گذاریم. مسیری را تا جایی پیاده می رویم تا آرامش زباله های باقی مانده در طبیعت را به هم بریزیم. گاهی خم می شویم تا سهمی در پاکسازی طبیعت داشته باشیم؛ دلمان هوای «قریب» شدن کرده است. هر چند ۲۳ سالی عقب هستیم.

گردشگری بروجرد هستند قریب و دغدغه هایش را می شناسند. قریب در حرفهایش جمله ای تکراری را می گوید که به رغم اینکه تاکنون بارها شاید این جمله را شنیده باشیم ولی این بار انگار برایم معنی دیگری دارد: «شهر ما خانه ما» را قریب خوب معنا کرده است، مردی که ساعات حضورش برای پاکیزگی شهر از دقایق حضور برای نظافت خانه اش پیشی گرفته است. استکان اول چای مان را نیمه سرد خورده ایم و گپ و گفت با جواد قریب گل انداخته است، خیلی در حرفهایش اهل تکلف نیست، به قول گزارش نویس ها قلمبه سلمبه حرف نمی زده؛ خیلی ساده از دلسوزی هایش برای طبیعت می گوید، از اینکه شنیده است یک شیشه یا پلاستیک سالها و قرن ها زمان می برد تا رد پایش از طبیعت پاک شود، از اینکه روزی چندین گونی زباله را با چه زحمتی به شهر می آورد و اینکه در برنامه ریزی روزانه اش هر روز یک منطقه را برای سرکشی می گنجاند. جواد قریب در دفترچه خاطرات ذهنش هم تلخ و شیرین هایی دارد؛ از خاطره افتادن در رودخانه حوالی سراب کرتول هنگام جمع آوری زباله ها آن هم در اوج زمستان! چای داغ را سر می کشد و انگار که آن روز سرد را مرور کند می گوید که یک هفته ای درگیر مرضی و سرما خوردگی بوده است و من فکر می کنم شماره روزهای بیماری اش را از روی حساب روزهای نرفته اش در دامان طبیعت به یاد دارد. جواد قریب گاهی هم از سوی دستگاههای مرتبط تشویق شده است، این را از تعداد کارت هایی که توی جیبش دارد می شود فهمید؛ یکی یکی آنها را در می آورد و روی

پاکسازی طبیعت از زباله ها را بدون هیچ گونه چشمداشتی انجام داده است. فکرش را که می کنی کم نیست ۲۳ سالی که جواد قریب صبح به صبح با موتور قدیمی اش راهی طبیعت شده و عصر که می شود با گونی های پر از زباله به شهر برمی گردد، این تکرار همه روزهای جواد قریب است که عمری را برای نجات طبیعت از زباله ها گذاشته است. خودش می گوید که عاشق پاکیزگی و نظافت است و حتی آن زمانی هم که در داروخانه کار می کرده فضای کارش آنقدر تمیز بوده که در میان داروخانه های شهر برای خودش آوازه ای دست و پا کرده است؛ هرچند که همت این روزهایش برای پاکسازی طبیعت و مناطق گردشگری بروجرد نیز دست کمی از دغدغه های دیروز و دیروزهایش ندارد. قریب ۲۳ سال است که همیار طبیعت و محیط زیست است ولی تاریخ کارت هایی که برایش صادر شده دو سه سال اخیر را نشان می دهد؛ خودش می گوید که بدون کارت و با کارت، گنم و معروف برایش فرقی ندارد؛ مهم قلمی است که باید برداشته شود که برداشته می شود. البته ته دلش گلایه هایی هم دارد، از آنهایی که گاهی سنگینی نگاهشان هنگام جمع آوری زباله ها دلش را غمگین کرده ولی کم کم به این نگاههای سنگین عادت کرده و حالا همه گردشگرانی که پای ثابت ونایی و گلداشت و دیگر مناطق

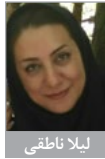
زیر سایه درختی سوژه گزارش مان را مرور می کنیم تا اصل سوژه خودش از راه برسد؛ نجوای سایه خنک درخت در یک روز تابستانی روح مان را تازه می کند تا به صدای «سلامی» رشتنه افکار مان پاره شود و با یک احوالپرسی ساده به مهمانی ماجرای «جواد»، آشنایی «قریب» برویم. هنوز سلام و علیک مان جا نیفتاده و به قول امروزی ها «ندار» نشده ایم که جواد قریب ما را به سفره صبحانه در دل طبیعت دعوت می کند؛ بدون لحظه ای تردید قبول می کنیم تا جایی که ساده ای روی زمین پهن شده و بساط صبحانه یک صبح تابستانی زیر درخت قرارمان پهن شود. همه آنچه که نیاز است را در بقچه ای پشت موتورش دارد؛ ساده و بی آلایش؛ مثل همه آدم هایی که طبیعت را با همه سادگی درک کرده اند؛ انگار که تمام دغدغه هایش در همین بساط کوچک جمع می شود. وسط دم کردن چای با کنری کوچکی که به نظر می رسد همراه سفرهای قریب است، می خواهیم ماجرایش را روایت کند؛ استکانی چای می ریزد تا بگوید: من، جواد قریب، متولد بروجرد، کارمند بازنشسته یک داروخانه و عاشق طبیعت هستم! کمی خودش را جمع و جور می کند و انگار که بخواهد از پرونده افتخاراتش رونمایی کند یک عدد به نوشته های ما اضافه می کند؛ ۲۳ سال! این رقم همه روزها و ماهها و سالهایی است که قریب کار

«ولامده» روستای هزاران رنج‌مازندران

خدا همین نزدیکی هاست

لیلا ناطقی

خدا را بیش از همه جا می‌توان در روستایی کوچک اما کوهستانی در شهرستان نکا حس کرد، ولامده روستایی که ساکنانش دردهای بسیاری دارند و نیازمند نگاه خداپسندانه هستند.

وقتی به منطقه زیبای هزار جریب نکا، جنگلهای زیبا و دلفریب آن سفر می‌کنید، روستایی فرارویتان رخ می‌نمایند که گردشگران زیادی را به خود می‌کشاند، اما در پس از زیبایی‌های طبیعی، مردمانی روزگار می‌گذارند که نیازمند حمایت هستند.

تردد می‌کند بسیاری مواقع علی اکبر دیر به درمانگاه می‌رسد و باید روزها و هفته‌ها در بیمارستان بستری شود که این مسئله برای اهالی دیگر خانواده مشکلاتی ایجاد می‌کند.

علی اکبر دو برادر و یک خواهر دارد که خواهرش ترک تحصیل کرده تا در نبود مادر و زمانی که برای مداوای علی اکبر به ساری می‌رود بتواند وظایف مادر را برای اهالی خانه انجام دهد.

مادر علی اکبر می‌گوید: در بسیار از مواقع اگر عصر و یا شب حال پسر، بد شود نمی‌توانم تا روز بعد او را به ساری برسانم و همین امر باعث می‌شود که حالش بسیار بد شده و مدت بیشتری، بستری شود.

ایجاد شد و پس از اینکه به بیمارستان انتقال دادیم با نمونه برداری مشخص شد توموری است که نباید به هیچ وجه دست زده شود و اگر بیشتر جراحی شود در تمام بدن عمل اکبر پخش می‌شود.

● تمام زندگی‌مان را برای درمان علی اکبر فروخته ایم

و بعد از گذشت ۵ سال مادر علی اکبر می‌گوید: در این مدت تمام طلاها، گوسفند، مرغ و خروسهایی که داشته ایم، فروخته ایم تا بتوانیم هزینه درمان و بردن پسر را برای درمان پرداخت کنیم. مادر علی اکبر از حمایت‌های موسسه ماهک می‌گوید: تنها سازمانی که در این سالها حمایتش کرده ماهک و آدمهای ماهک بوده‌اند.

وی می‌گوید: دو سال است که دیگر هزینه‌های بیمارستانی و بستری در ماهک را پرداخت نمی‌کنیم ولی هزینه رفت و آمد، آزمایشها و داروهای پس از بستری با خودمان است.

مادر علی اکبر می‌گوید: به دلیل دوری راه، بیشتر مواقع پسرم سلولهایش پایین می‌آید و یا دچار خون دماغ می‌شود اما چون فقط دو بار در روز در این روستا مینی بوس

آقدر سرسبزی و زیبایی این جنگلها و منطقه زیباست که به مخیله ات هم نمی‌گنجد در میان همین جنگل‌ها و این همه زیبایی و آرامش، روستاییانی زندگی می‌کنند که با فقر دسته و پنجه نرم می‌کنند.

در بین همین روستاییانی که از امکانات اولیه زندگی به دور هستند و در فقر به سر می‌برند، کودکی با سرطان دست و پنجه نرم می‌کند و آرم و بی‌صدا، فراموش می‌شود.

تصور آنکه در این روستای بیلاقی و بدون امکانات، کودکی ۱۰ ساله با درد سرطان می‌جنگد و ذره ذره آب می‌شود، سخت و طاقت فرساست، زندگی پردرد و رنج‌آهالی روستایی ولامده که بیشتر آنان تحت پوشش نهادهای حمایتی است از یکسو و زندگی کودکی ۱۰ ساله‌ای به نام «علی اکبر» از سوی دیگر، سفر به این روستاها را برای همیشه ماندگار می‌کند.

بر روی تپه‌ای در روستای ولامده، خانه‌ای کاهگلی و کوچک به چشم می‌خورد، خانه‌ای ساده در کنار یک کلبه چوبی و گلی قدیمی که تازه ساخته شده است و علی اکبر که مدت پنج سال با بیماری سرطانی می‌جنگد و این بیماری، جنب و جوش کودکانه را از وی گرفته است. مادرش می‌گوید: پسرم از کودکی بسیار تب می‌کرد و پس از یک زمین خوردن یک توده بزرگ در پهلوئی او

او می‌گوید گاهی به دلیل نبودن ماشین مسیری از جاده را پسرم را به دوش می‌گیرم تا به خانه یا به ماشین برسانم. پدر علی اکبر نیز با لباسهایی که رنگ و بوی کار و زحمت می‌دهد و پر از وصله پینه است می‌گوید کارگر فصلی است که در فصل زمستان، پرتغال چینی می‌کند و دستمزد روزانه ام ۲۵ هزار تومان است و مابقی سال بیکارم.

پدر علی اکبر از قسطهای عقب افتاده وام خانه‌ای که ساخته می‌گوید و این که فقط سه ماه در سال کار می‌کند و مابقی ایام بیکار است، ادامه می‌دهد کمیته امداد ما را تحت پوشش نمی‌گیرد و دلیل آن هم این است که سن پدر باید بالای ۷۰ سال باشد.

روستای ولامده هنوز گاز رسانی نشده و آب آشامیدنی نیز اکثر روزها قطع و یا کم است و درحالی‌که پدر و مادر علی اکبر از نبود امکانات مالی و اقتصادی خود می‌گویند در ایوان خانه به این می‌اندیشم که با وجود این همه پیشرفت تکنولوژی هنوز هستند افرادی در این استان و در میان دل فریبی و زیبایی‌های مازندران که از حداقل امکانات زندگی هم برخوردار نیستند.

رد پای صاحبان نفوذ در تغییر کاربری باغات قم

زینب آخوندی

دهه پنجاه و شصتی‌های قم پارک سالاربه را خوب یادشان است. نوستالژیک‌ترین فضای دوران کودکی هر قومی که بخشی از خاطراتمان را در آن جا گذاشته‌ایم و مدت‌هاست در هایش به سویمان بسته شده. البته فقط همین یکی نیست. بسیاری از باغات داخل شهر قم در سال‌های اخیر با بهانه‌های مختلف به مراکز تجاری، علمی یا مسکونی تبدیل شده‌اند که دیگر دستمان از آنها کوتاه شده و حسرت خوردن برایشان فایده‌ای ندارد.

باغ‌های شهر
طبق این مصوبه تمام باغات باقی مانده داخل محدوده خدماتی شهر قم که حدود ۷۲ هکتار است، به صورت لکه‌ای از محدوده شهر خارج شده و از این پس اختیار تغییر کاربری این اراضی از سوی نهادهای مرتبط از آنها سلب شده است.

مصطفی سعادت طلب، رئیس کمیسیون امور زیربنایی شورای شهر و یکی از اعضای کمیسیون ماده پنج است. او می‌گوید اراضی خارج از محدوده شهرها قوانین بسیار سخت‌گیرانه‌تری در زمینه تغییر کاربری دارند در نتیجه این مصوبه کمیسیون ماده پنج می‌تواند به حفظ باغات داخل شهر قم کمک کند.

یکی از طرفدارهای افراد سودجو در قبال باغات سوزاندن آنها با بهانه‌های مختلف یا قطع یا خشک کردن درختان بود تا بتوانند اجازه تغییر کاربری را از کمیسیون ماده پنج دریافت کنند اما سعادت طلب می‌گوید با تصویب این قانون حتی اگر در کوتاه مدت درختان حذف شوند باز کاربری زمین باقی می‌ماند و مالک مجبور به احیای باغ خواهد بود چراکه در این عرصه قوانینی محکم‌تری وجود دارد. با این حال سعادت طلب هم به عنوان یک مدیر با تجربه، صرف وجود این قانون را مانع از تغییر کاربری باغات باقی مانده در داخل شهر نمی‌داند.

نائب رئیس شورای اسلامی شهر قم معتقد است باید برای حفظ باغات قم از مردم کمک گرفت و اگر مدیریت شهری به امید تأمین شدن اعتبار برای تملک باغات باشد به این زودی به نتیجه نمی‌رسد.

در این میان کمیسیون ماده پنج استنادی که مرجع رسیدگی به درخواست‌های تغییر کاربری است و به قول کارشناسان باید نقش صیانت‌کننده در قبال طرح تفصیلی شهر ایفا کند، اخیراً اقدامی انجام داده که شاید مقداری امیدوارکننده باشد.

● مصوبه کمیسیون ماده پنج برای حفظ

زندگی کردن در یک شهر کویری و بدون آب و علف در حالت عادی هم کار سخت و تلخی است اما این تلخی وقتی بیشتر اذیت‌مان می‌کند که بدانیم بخشی از باغات ارزشمند همین شهر کویری با بی‌مهری نهادهای مختلف دولتی و غیر دولتی از دست رفته است.

نائب رئیس شورای اسلامی شهر قم نقش افراد صاحب نفوذ را در تغییر کاربری باغات قم پررنگ می‌داند.

● ۱۵ هکتار از باغات قم از بین رفته است

حسن بختیاری درباره وضعیتی که امروز دچارش شده‌ایم می‌گوید: از حدود ۴۰ سال قبل تا حالا بخش عمده‌ای از باغات قم از بین رفته که نزدیک به ۱۵ هزار هکتار برآورد می‌شود. بخشی از این اتفاق به دلیل افزایش جمعیت و بالا رفتن نرخ زاد و ولد و مهاجرت است که موجب شده نیاز به تهیه مسکن وجود داشته باشد و بر این اساس باغات تغییر کاربری پیدا کند.

وی افزود: بخشی از این تخریب باغات در چند سال اخیر اتفاق افتاده که ناشی از حضور و نفوذ شرکت تعاونی‌های مختلف از جمله شرکت‌های وابسته به مراکز دولتی و علمی در شهر قم بوده که اتفاقاً اینها بسیار موثر بودند.

نائب رئیس شورای شهر قم معتقد است بسیاری از تغییر کاربری باغات را افراد عادی نمی‌توانستند در شهر انجام دهند و این کار توسط کسانی انجام شده که نفوذ خاصی داشتند یا توانسته‌اند با ریزنی‌هایی این کار را انجام دهند. وقتی از بختیاری درباره راهکارهای نگهداری از همین درختان اندک باقیمانده می‌پرسیم می‌گوید: سیاست کلی شورا این است که این باغات را تا جایی که می‌شود حفظ کند اما واقعیت این است که بالا رفتن ارزش زمین حفظ باغات را برای مالکان توجیه ناپذیر کرده است.

وی می‌افزاید: از طرفی هزینه‌های نگهداری باغات باری را روی دوش مالکان اضافه کرده و لازم است شهرداری‌ها به مالکان کمک کنند تا باغات نگهداری شوند. باید کوه دست‌انبار، سموم و آب باغات را تأمین کنیم تا مالکان تشویق شوند باغ را حفظ کنند.

آن طور که نائب رئیس شورای شهر قم می‌گوید در این بخش هم مقاومت‌هایی با این رویکرد وجود دارد که گمان می‌کنیم باید پارک‌ها را فقط حفظ کرد در حالی که هدف از حفظ باغات حفظ تنفس گاه‌های شهر قم است و افزایش دمایی که امروز در شهر داریم و مشکلات آلودگی به دلیل از بین رفتن همین باغات است.

● تملک باغ‌های داخل شهر

برخی معتقدند حفظ باغات چاره‌ای جز تملک آن ندارد چرا که ارزش زمینی که این باغات در آن قرار دارند روز به روز بیشتر شده و راضی کردن مالکان به حفظ باغات در حال حاضر کار چندان ساده‌ای نیست.

بختیاری می‌گوید شورا موضوع تملک را هم در نظر دارد و برای آن در بودجه امسال شهرداری ۱۲ میلیارد تومان در نظر گرفته اما به گفته سرپرست شهرداری منطقه یک قم تنها تملک باغاتی که در محدوده این منطقه وجود دارند، نیاز به حداقل ۳۰۰ میلیارد تومان اعتبار دارد. مقایسه این اعداد نشان می‌دهد داستان تملک به این زودی‌ها راه به جایی نخواهد برد.

وقتی رودخانه کرج اعتراض خود را از حنجره باران فریاد زد

ساره نوری

این روزها فصل باران است و برف اما روزهایی که هنوز پاییز نیامده بود باران اینجا همه را غافلگیر کرد. این گزارش از درون حادثه شهریور ماه و بارانی که سیل شد تهیه شده است.

پیچ و خم جاده چالوس را پشت سر می گذاریم ۱۰ کیلومتر که از کرج دور می شویم تابلوی سبز رنگ سمت راست جاده ادامه مسیر به سمت روستای سیجان را به ما نشان می دهد روستایی که به واسطه بارش ۱۳ میلیمتری و وقوع سیل به کشور معرفی شد.

در طول مسیر به خانواده های داغداری فکر می کنم که شاید زمین پس بارش باران برایشان تداعی کننده خاطراتی تلخ و سیاه باشد به مسافرانی فکر می کنم که یکشنبه هفته گذشته تازیانه های سیل بی رحمانه بر سرشان فرود آمد و مجال چاره جویی را از آنها گرفت. «وای خدای من» این جمله بغل دستی ام رشته افکار مرا پاره می کند به ورودی روستا رسیده ایم نمایشگاهی از خودروهای سیل زده در برابر دیدگانم نمایان می شود به راحتی نمی توان مدل برخی خودرو را تشخیص داد وجه اشتراک لاشه های خودرو رنگ گلی آنهاست.

وارد روستا می شویم؛ گل خشک شده روی در، دیوارها و درختان مرا به یاد صحبت یکی از کارشناسان همراه می اندازد که می گفت: «ارتفاع آب ۴ متر بوده و با سرعت ۷۰ کیلومتر بر ساعت تنه درختان، خودروها و سنگ ها را جا به جا کرده است».

کمی آن طرف تر رو به روی حسینیه، اهالی روستا جمع شده اند در میان صحبت های اهالی متوجه می شویم که آب شرب روستا پس از گذشت بیش از یک هفته هنوز مشکل دارد.

در خیابان اصلی روستا هنوز خانه هایی وجود دارد که از گل و لای تخلیه نشده اند نیروهای امدادی به همراه سگ های جستجوگر به دنبال اجساد مفقودان هستند. قصد کرده ام کل روستا را بگردم بالاتر که می روم دو ماشین به صورت عمودی در گل رفته اند در حال فیلمبرداری هستیم که

داد زد که به طبقه بالا برویم. وقتی از پنجره خانه نگاه کردم دیدم اهالی که در کوچه گرفتار شده اند از داربست بالا می رفتند.

وی می گوید: چند دقیقه ای نگذشت که ارتفاع آب در کوچه بالا رفت و ناگهان ماشین ها را روی آب دیدیم که به سرعت به در دیوار می خوردند، صدای مهیبی به گوش می رسید.

از وی می پرسیم خانه اتان خسارت دیده است، می گوید: به خانه ما خسارت زیادی وارد نشده ولی خسارت روستا خسارت همه است چه فرقی می کند؛ دیگر توان ادامه صحبت ندارد و گریه می کند من نیز به خود اجازه نمی دهم که خاطرش را متلاطم کنم و خداحافظی می کنم.

پساده روها مشخص نیست. ارمغان سیل برای کوچه های روستای سیجان حجم زیادی از تنه درختان و تکه سنگ های بزرگ است. مصداق واقعی این ضرب المثل «شنیدن کی بود مانند دیدن» را در روستای سیجان می توان با همه وجود لمس کرد. حجم خسارات بالا است. اندوه از دست دادن خویشان و نزدیکان بر دل اهالی سنگینی می کند ولی امید در دلهایشان نمرده است. در هر کوچه از روستا نیروهای امدادی به کمک محلی ها در حال تخلیه گل و لای درون خانه ها و جوی ها هستند. باغات و مزارع سرسبز روستا با آنکه گلی شده اند ولی هنوز زیبا به نظر می رسند. در حال برگشت از روستا جوانانی را می بینیم که پس از سپری کردن روزی سخت در حال چیدن سیب و گردو و ثبت عکس سلفی هستند.

به حسینیه روستا بر می گردم مسئولان استانی و شهرستانی حضور دارند از نظر مسئولان مهمترین دلیل سیل در روستای

سیجان عدم اجرای عملیات آبخیزداری، ساخت و سازهای غیرمجاز در حریم رودخانه و استفاده بیش از حد از مراتع منطقه است. حسین میررجبی مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری البرز با اعلام اینکه بارش باران در روستای کندر ۲۲ میلیمتر بوده ولی خسارتی وارد نکرده است، به خبرنگار ما می گوید: اجرای عملیات آبخیزداری در روستای کندر باعث شد در پی بارندگی اخیر به این روستا خسارتی وارد نشود و این در حالی است که در روستای سیجان با بارش ۱۳ میلیمتری چنین خسارتی وارد شده است.

حسین میررجبی در ادامه با گلایه از عدم توجه مردم و مسئولان به اهمیت اجرای عملیات آبخیزداری در روستای سیجان، می افزاید: نباید از مباحث مهم آبخیزداری غافل شویم.

میررجبی ادامه می دهد: بارش ۲۲ میلیمتری در روستای کندر باعث شد بیش از ۴۵ هزار مترمکعب رسوب در پشت سیل بندها جمع شود و سیل جاری نشود. وی اجرای عملیات آبخیزداری را در جلوگیری از وقوع سیل مهم می خواند و می گوید: در برخی از روستاهای شهرستان کرج که چرای دام و پوشش گیاهی کارشناسی و کنترل شده بود با سیل مواجه نشدیم. میررجبی شهرستان کرج، طالقان و جاده چالوس را مناطق سیل خیز استان معرفی می کند و می افزاید: خشکسالی، وجود پل های متعدد، دیوار بتونی باغات و چرای بیش از حد دام عامل اصلی وقوع سیل در منطقه است.

این در حالی است که؛ معاون فنی و آبخیزداری اداره کل منابع طبیعی استان پیش تر به خبرنگار ما گفته بود: پس از وقوع اولین حادثه سیل استان در فروردین ماه

سال جاری از سوی ستاد بحران اعتباری برای مرمت و بازسازی سازه های اجرایی عملیات آبخیزداری در محور کرج - چالوس اختصاص یافت ولی تامین نشد و باعث وقوع سیل دوم شد.

مهدی فتحی در ادامه تخصیص اعتبار به موقع برای اجرای عملیات آبخیزداری را در جلوگیری از وقوع سیل مهم خوانده بود و گفته بود: در سال های اخیر اعتبارات برای اجرای عملیات آبخیزداری در استان بسیار کم بوده و حتی می توان گفت در مواقعی به صفر رسیده است، این امر نشان می دهد که اجرای این عملیات برای جلوگیری از وقوع سیل از اولویت های استان نبوده است.

در ادامه مشاور استاندار البرز و رییس بنیاد شناسی البرز می گوید: باید فلسفه رودخانه برای مردم تشریح شود رودخانه از دو کلمه رود و خانه تشکیل شده است همانطور که آدمی به خانه نیاز دارد رود هم به خانه نیاز دارد و نباید به حریم خانه رود تجاوز کرد. محراب رجبی در ادامه می گوید: فصل بهار

تاکید می کند و می گوید: گذشتگان در محور کرج - چالوس در فصل تابستان این ضرب المثل را که «بر که رفت به تبریز اسبت را بزار و بگریز» بسیار تکرار می کردند این ضرب المثل هشدار بود برای مقابله باران های تابستانی چرا که علم نیز اثبات کرده است که در تابستان مسیر ابرها اگر به سمت شمال شرق باشد احتمال بارش شدید باران و وقوع سیل وجود دارد. از ابتدای سال جاری تاکنون، دو مرتبه در استان البرز سیل جاری شده است یک مرتبه در ۲۳ فروردین ماه جاری در محور کرج - چالوس و شهرستان طالقان و مرتبه دوم شهریور ماه در بخش آسارا در روستای سیجان، در حادثه اخیر هشت نفر از هم وطنان جان خود را از دست دادند، بیش از ۵۰ خانه تخریب شد هنوز اجساد دو تن از اهالی روستا پیدا نشده است.

در سیل فروردین ماه ۳۰ میلیارد تومان برآورد خسارت شد که متأسفانه و با استناد به گفته نماینده مردم کرج در مجلس شورای اسلامی رقمی از بودجه مربوط به جبران خسارت هنوز به استان اختصاص نیافته است در رابطه با سیل هفته گذشته نیز ۱۰ میلیارد تومان تاکنون برآورد اولیه خسارت انجام شده اما با وجود گذشت یک هفته از زمان حادثه، هنوز رقمی اختصاص نیافته است.

روز به پایان رسیده و هوا کم کم در حال تاریک شدن است در حال برگشت از روستای سیجان هستیم و باز از کنار گورستان خودروهایی که در رودخانه غرق شده اند می گذریم پیچ و خم جاده را پشت سر می گذاریم و به جاده اصلی می رسیم صحنه تکراری ترافیک محور کرج - چالوس دیگر خسته کننده شده است با خود می اندیشم یکطرفه شدن محور کرج - چالوس اگر یک گره را باز می کند صدها گره دیگر را کور و کورتر می کند چرا که یکطرفه بودن این محور در روز حادثه مشکل آفرین شده بود.

در حریم و بستر رودخانه کرج اشاره می کند و می افزاید: همه مسئولان عمده ترین دلیل بالا رفتن خسارت در سیل اخیر را ساخت و سازه های غیرمجاز اعلام می کنند در صورتی که باید از نهادهای متولی پرسید چرا از وقوع این پدیده شوم در البرز جلوگیری نکرده اید؟

● تاکنون؛ بودجه ای برای جبران خسارت سیل روستای سیجان اختصاص نیافته است

وی می گوید: برای جلوگیری از ساخت و سازه های غیرمجاز در حریم رودخانه ها باید به مردم آگاهی داد. مشاور استاندار البرز و رییس بنیاد شناسی البرز خاطر نشان می کند: تشخیص آبخیز و آبریز بودن منطقه از اهمیت زیادی برخوردار است. وی در پایان باز بر ارائه آگاهی به مردم

اشاره می کند و می گوید: یکی از مقامات بلند پایه سازمان هواشناسی پس از حادثه سیل روستای سیجان اعلام کرد که بستر زمین در این منطقه آبریز است در صورتی که محور کرج - چالوس جزو مناطق آبخیز است.

مشاور استاندار البرز و رییس بنیاد شناسی البرز می گوید: اجرای عملیات آبخیزداری در محور کرج - چالوس نباید فراموش شود. رجبی علم آبخیزداری را تشریح می کند و می گوید: در منطقه مورد نظر برای مقابله با سیل گیاه و درخت کاشته می شود به این عمل «گاویون بندی» می گویند.

مشاور استاندار البرز و رییس بنیاد شناسی البرز چرای بی رویه دام را یکی دیگر از علل وقوع سیل در روستای سیجان معرفی می کند. رجبی در ادامه به ساخت و سازه های غیرمجاز

همه مسئولان عمده ترین دلیل بالا رفتن خسارت در سیل اخیر را ساخت و سازه های غیرمجاز اعلام می کنند در صورتی که باید از نهادهای متولی پرسید چرا از وقوع این پدیده شوم در البرز جلوگیری نکرده اید؟

زمین خشک نیست و قدرت نفوذ پذیری آب بالا است ولی در تابستان که زمین خشک است و قدرت نفوذ آب کمتر می شود با بارش های پراکنده هم سیل به وجود می آید. وی به برخی غفلت های مسئولان امر

تبی که جان ۳۵۰ راس کل و بز را در استان مرکزی گرفت

طاعون هفتاد قله فرونشست

تمین مافقانی نژاد

آفتاب داغ بر تن حیوانات تلف شده از طاعون می تابد و آنها را در لابلای سنگ ها و بوته ها نمایان می کند. خودروی محیط بانان از میان مسیرهای سنگی عبور می کند و

قوچ های وحشی در میان صخره ها می گریزند و محو می شوند. آنها که نزدیک تر هستند و نمی گریزند بی جان روی زمین افتاده اند و در تب طاعون سوخته اند و فرار است باز هم بسوزند تا این تب که هفتاد قله دو ماه است میزبان آن است شاید فروکش کند.

از میان صخره های سنگی همیشه فقط صدای سکوت می آمد، اما این بار صدای مرگ، قوی تر از هر صدایی شنیده می شود و بوی لاشه ها شدیدتر از صدای مرگ، مشامت را اذیت می کند.

لاشه ای دیگر پیدا می شود و چند دقیقه بعد در آتش می سوزد؛ اما شاخ های قوچ وحشی هفتاد قله، هنوز در میان آتش و دود خودنمایی می کنند. کمی آن طرف آتشی دیگر برپا است و حیوان دیگری می سوزد و لکه لکه های سیاه بر تن عریان هفتاد قله می نشیند و همه منتظرند تا ببینند این تب بی رحم که تقریباً علاجوی جز گذشت زمان ندارد، بالاخره چه زمانی فروکش می کند.

تلفات بیماری طاعون ممکن است مجدداً افزایش پیدا کند

علی خسروان، مسئول منطقه حفاظت شده هفتاد قله اراک گفت: آخرین آمار تلفات طاعون نشخوار کنندگان طی پایش ۳۱ تیرماه که ۲۰ لاشه دیگر یافت شد، به ۳۵۰ راس رسید و از این تاریخ تاکنون لاشه دیگری یافت نشده، اما این به معنای خروج بیماری از منطقه نیست و ممکن است تلفات دوباره افزایش پیدا کند و طی این دو ماه نیز بارها میزان تلفات نوسان داشته و کم و زیاد شده است.

وی افزود: البته این میزان تلفات شامل لاشه هایی است که یافت شده و سوزانده یا دفن شده اند و قطعاً تعداد زیادی از حیوانات تلف شده نیز در نقاط صعب العبور و نقاط دور از دید و دسترس قرار دارند که آمارگیری آنها غیرممکن است.

خسروان خاطر نشان کرد: بیشترین میزان تلفات بیماری طاعون نشخوار کنندگان، مربوط به دره چکاب و سیبک با ۱۱ هزار

وحش، فقط می توانیم محیط و آبشخورها را ضد عفونی و پاکسازی کنیم و منتظر باشیم تا بالاخره ویروس بیماری در بین کل و بزهای منطقه چرخیده و ضعیف شود و در واقع یک ایمنی اکتسابی در مقابل بیماری ایجاد شود.

وی افزود: بیماری طاعون نشخوار کنندگان کوچک در دام های مربوط به حیات وحش که امکان مهار آنها و انجام واکسیناسیون وجود ندارد، تلفات زیادی می گیرد و گاهی اوقات تا ۹۰ درصد از دام های حیات وحش بر اثر این بیماری از بین می روند.

رئیس شبکه دامپزشکی اراک در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه در یکی از روستاهای شهرستان اراک چند مورد تلفات دام اهلی مشکوک به طاعون نشخوار کنندگان کوچک مشاهده شده است، اظهار داشت: اطلاعاتی از این مساله ندارم و گزارشی در این زمینه ارائه نشده است، اما با توجه به اینکه برخی علائم طاعون نشخوار کنندگان کوچک با بیماری های دیگر نظیر تب برفکی و اکتیمای واگیر مشابهت دارد ممکن است دامداران تصور کنند دام هایشان به بیماری طاعون نشخوار کنندگان مبتلا شده اند.

اسحق با اشاره به عدم امکان کنترل ورود و خروج دام ها از استان های دیگر به داخل استان و بالعکس تصریح کرد: سوای منطقه هفتاد قله که در حال حاضر قسمتی از آن قرنطینه است در مورد مراتع نمی توان مرز بندی مشخصی را ارائه داد و امکان کنترل دقیق برای خارج نشدن دام ها از استان و جلوگیری از ورود دام های استان های دیگر به منطقه وجود ندارد.

رئیس شبکه دامپزشکی شهرستان اراک گفت: تاکنون بیش از ۳۰ هزار راس دام

منطقه کاهش دهد. خسروان در مورد عامل انتقال بیماری طاعون نشخوار کنندگان به این منطقه تصریح کرد: احتمال می رود این ویروس از طریق دام های اهلی مبتلا، به نزدیکی این منطقه رسیده باشد و از طریق عامل انسانی یا حیوانی یا پرندگان، به آبشخورهای منطقه هفتاد قله راه پیدا کرده باشد و با توجه به اینکه در مناطقی همچون هفتاد قله به هیچ وجه امکان واکسینه کردن حیوانات و وحوش وجود ندارد، این حیوانات در مقابل بیماری سریعاً واکنش نشان می دهند و ویروس فوراً انتقال پیدا می کند.

وی اظهار داشت: دره چکاب و سیبک به عنوان منطقه کانونی این بیماری در حال حاضر تا شعاع ده کیلومتر قرنطینه است و این قرنطینه تا پایان شهریور ماه سال جاری ادامه دارد و در صورت ادامه تلفات بیماری طاعون، منطقه تا زمان پاکسازی کامل از بیماری، قرنطینه خواهد ماند.

مسئول منطقه حفاظت شده هفتاد قله اراک خاطر نشان ساخت: از ابتدای شیوع بیماری طاعون نشخوار کنندگان در منطقه تاکنون پنج پایش عمومی با مشارکت سازمان های مربوطه و همینطور مردم صورت گرفته است، اما با توجه به وسعت منطقه هفتاد قله، در حال حاضر با کمبود نیرو مواجه هستیم و برای تشدید نظارت ها بر منطقه حفاظت شده هفتاد قله باید محیط بانان بیشتری در منطقه حضور داشته باشند.

راهی برای درمان نیست و باید منتظر ایمنی اکتسابی در حیات وحش منطقه باشیم

حبیب اسحق، رئیس شبکه دامپزشکی اراک در گفتگو با خبرنگار ما گفت: با توجه به عدم امکان واکسینه کردن دام های حیات

● ۱۴ هزار راس از دام های اهلی محلات بر علیه طاعون واکنسینه شدند

حمیدرضا غفاری، رییس شبکه دامپزشکی شهرستان محلات گفت: تاکنون حدود ۱۴ هزار راس از دام های اهلی سبک شهرستان محلات برای پیشگیری از ابتلا به بیماری طاعون نشخوار کنندگان کوچک مایه کوبی شده اند و این عملیات تا مایه کوبی کامل دام های محدوده همجوار با منطقه هفتاد قلّه ادامه می یابد که پیش بینی می شود ۱۰ هزار راس دام دیگر نیز باید واکنسینه شوند. وی افزود: بیماری طاعون نشخوار کنندگان کوچک، نوعی بیماری ویروسی است که از طریق تماس مستقیم و ترشحات دام های آلوده به سرعت منتقل شده و باعث بیماری دام های اهلی کوچک از جمله گوسفند و بز می شود.

غفاری تصریح کرد: در پی وقوع این بیماری در منطقه هفتاد قلّه شبکه دامپزشکی محلات اقدام به اعزام آکیپ های واکنسیناسیون به روستاهای همجوار با منطقه هفتاد قلّه از جمله عیس آباد، ورین و طایقان برای واکنسیناسیون دام ها کرد و در حال حاضر نیز واکنسیناسیون دام های دو روستای بزبجان و خوره در حال انجام است و تاکنون مورد ابتلا به این بیماری در دام های اهلی این محدوده مشاهده نشده است. اینکه چند راس کل و بز و قوچ وحشی در منطقه تلف شده اند، اینکه آیا باز هم امکان شدت بیماری و افزایش مجدد تلفات وجود دارد یا نه و اینکه این بیماری از چه طریق به حیات وحش هفتاد قلّه نفوذ کرده است سوالاتی است که همچنان در ذهن باقی مانده است و ظاهرا چاره ای جز تماشای صبر نداریم تا ببینیم چند راس دیگر کل و بز و قوچ و میش هفتاد قلّه باید در تب طاعون بسوزند تا آنها که تلف نشده اند مقاوم شوند و کابوس طاعون از هفتاد قلّه رخت بریندد.

توجه به وضعیت خشکسالی و کمبود آب، جمعیت دام متغیر است و پیش بینی می شود تا حدود ۱۵ هزار دام دیگر باید مایه کوبی و واکنسینه شوند. بهروزی به نحوه شیوع بیماری در دام ها اشاره کرد و افزود: تردد دام برای چرا همواره مشکلاتی ایجاد می کند از جمله اینکه گاهی بیماری به داخل منطقه منتقل می شود و یا اگر دام بیمار باشد بیماری را به خارج از منطقه منتقل می کند و مهمترین عامل در شیوع بیماری های دامی، حمل و نقل و جابجایی دام است. وی اظهار داشت: با توجه به شیوع بیماری طاعون نشخوار کنندگان در منطقه هفتاد قلّه، نیروی انتظامی پیگیر تردد و جابجایی دام ها است و از تردد دام های بدون مجوز جلوگیری کرده و با متخلفین طبق قانون و با جدیت برخورد خواهد شد.

دام های شهرستان خمین دیده نشده است، اما به علت همجوار بودن شهرستان خمین با منطقه آلوده، پنج هزار و ۵۰۰ هزار راس از دام های همجوار، در مقابل بیماری طاعون هفتاد قلّه واکنسینه شده اند. وی اظهار داشت: دام های روستاهای چنار، سیان، آشیانه، سده، حمزه لو و خوگان برای چرا به سمت مراتع منطقه هفتاد قلّه می روند به همین علت، جهت جلوگیری از انتشار بیماری، طی هفته های اخیر مایه کوبی این دام ها در مقابل بیماری طاعون نشخوار کنندگان آغاز شده است. بهروزی گفت: با توجه به اینکه هر روستا یک همیار محیط زیست دارد، گزارش ها بیماری ها و تلفات توسط آنها به دامپزشکی ارائه می شود اما تا کنون هیچ گزارشی مشکوکی در این زمینه ارائه نشده است. رییس شبکه دامپزشکی خمین افزود: با

در مناطق و روستاهای اطراف هفتاد قلّه در شهرستان اراک از جمله روستاهای ابراهیم آباد، شانق و مشک آباد در مقابل بیماری واکنسینه شده اند. اسحق افزود: طبق استانداردهای واکنسیناسیون بیماری های دامی، معمولا بین سه تا پنج کیلومتر از مناطق اطراف منطقه آلوده به بیماری مایه کوبی می شوند اما دام های اهلی مناطق اطراف هفتاد قلّه تا شعاع ۱۵ کیلومتر واکنسینه شده اند.

● دام های شش روستای همجوار با هفتاد قلّه در خمین واکنسینه شده اند

محمود بهروزی، رییس شبکه دامپزشکی شهرستان خمین گفت: تاکنون گزارشی دال بر ورود بیماری طاعون نشخوار کنندگان به

 محمدباقر
شهنازی

روزگاری شهر توریستی محلات همچون تین سبزی در دستان منطقه خودنمایی می کرد و باغات سرسبز و هوای مطبوع و خنک آن در فصول گرم سال، چشم نواز مسافران و گردشگران بود. اما چندسالی است که درختان پیر و تشنه باغات شهر به انتظار مرگ نشسته اند. آسمان مرگ درختان را نظاره گر است و از باریدن بر آنان امتناع می کند و درختان پیر، مختصر آبی که در جوی های قدیمی روان می شوند و در فضای وسیع باغ منتشر می شوند را از کم یابدگر می ربایند.

تغییر کاربری؛ کابوس باغ های محلات

پیش بینی ۴ راهکار برای بحران باغ ها

● کم آبی بهانه ای برای تغییر کاربری باغ ها به مسکونی شده است

مسئول کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر محلات با بیان اینکه معضل باغات محلات فقط مشکل کم آبی نیست، تاکید کرد: باغات محلات به دلیل پیرشدن و عدم میوه دهی، صرفه اقتصادی ندارند و مالکان آنها توجه چندانی به حفظ آن ها نمی کنند. برخی مالکان نیز به دنبال تغییر کاربری باغات هستند تا آنها را به مجتمع های مسکونی تبدیل کنند و کم آبی بهانه ای شده است تا باغات را خشک کنند.

وی تصریح کرد: گسترش باغات شهر از برنامه های شورا است و در حال حاضر به دنبال اجرای طرحی در منطقه اروج محلات هستیم که ده هزار هکتار زمین از سازمان مسکن و شهرسازی به منطقه گردشگری سرچشمه الحاق و در آن باغ های مثمر ایجاد شود. سرروش با اشاره به رویکرد شورای شهر بر حفظ حداکثری باغات محلات افزود: هرچند در گذشته پروژه هایی انجام شد که به محیط زیست آسیب زد ولی اکنون رویکرد شورا حفظ محیط زیست و باغات شهر است و در طرح های فنی یا عمرانی این نکته در نظر گرفته می شود که به محیط زیست و درختان و باغات آسیب نرسد.

مسئول فضای سبز شورای شهر محلات افزود: در حال حاضر یک عزم جدی برای حفظ محیط زیست و باغات موجود شهر محلات به وجود آمده است که اگر این اراده در سالیان گذشته اتفاق می افتاد امروز شاهد این حجم گسترده از تخریب باغات این شهر نبودیم.

● باغات باید با کاشت گونه های مقاوم در برابر کم آبی گسترش پیدا کنند

علی یارمحمدی، کارشناس محیط زیست در خصوص ضرورت حفظ باغات گفت: با توجه به تغییر اقلیم و الگوی هواشناسی و کاهش بارندگی ها طی سال های اخیر، باید با استفاده از روش های مکانیزه و مدرن آبیاری، منابع موجود آب را مدیریت کرد و برای ایجاد باغات جدید با گونه های درختان مقاوم در برابر کم آبی و نیاز به حداقل میزان آب، سرانه فضای سبز را افزایش داد.

وی افزود: باغات ریه های تنفسی شهر و منبع تولید اکسیژن هستند و موجب تلطیف و خنکی هوای شهر می شوند و باید به هر قیمتی شده این منابع با ارزش زیست محیطی را حفظ کرد.

● مجوزهای تغییر کاربری بالای جان باغات محلات شد

مهدی سرروش، مسئول فضای سبز شورای اسلامی شهر محلات در گفتگو با خبرنگار مهر گفت: از سال ۱۳۸۰ که طرح جامع و تفصیلی شهر محلات تهیه شد به بسیاری از باغات مجوز تغییر کاربری و احداث بنا داده شده که این موضوع باعث تخریب گسترده باغات این شهر طی سال های اخیر شده است.

وی افزود: در عکس هایی که از شهر محلات از سال ۱۳۳۵ به بعد باقی مانده است مشاهده می شود که محلات به صورت یک باغ شهر بوده و به ندرت منزل مسکونی در آن دیده می شد، ولی در طول چند دهه گذشته عواملی همچون افزایش جمعیت و صنعتی شدن، کمبود آب و سوء مدیریت و قوانین اشتباه، موجب اتفاقات تاسف بار زیست محیطی در شهر شده و امروز باغات چندانی در محدوده شهر باقی نمانده است.

سرروش با بیان اینکه به صاحبان باغ هایی که قصد خشک کردن باغ خود را داشته اند، اخطار داده شده است، اظهار داشت: درصدد شناسایی و تهیه شناسنامه برای باغات هستیم و به صاحبان باغ هایی که خشک شده اند یا درصدد خشک کردن باغات خود هستند از سوی کمیسیون ماده هفت قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها، اخطار می دهیم تا آنها را احیا کنند و در صورت امتناع برای سیر مراحل قانونی به دادگستری ارجاع داده خواهند شد.

مسئول فضای سبز شورای شهر محلات افزود: در دیداری که با دادستان و رئیس دادگستری شهرستان محلات داشتیم، بر اعلام آمادگی دادگستری محلات از نظر قانونی و حقوقی، برای حفظ و حراست از باغ های شهر و جلوگیری از نابودی آنها تاکید شد.

سرروش با اشاره به عزم جدی شورای شهر محلات بر حفظ باغات موجود محلات، گفت: با همکاری شهرداری محلات دو میراب به کار گرفته شده اند تا باغ هایی که بدون مالک هستند یا مالکان آن ها نامعلوم است، آبیاری و از خشک شدن آنها جلوگیری شود.

خشکسالی شرایط را سخت کرده و آب موجود برای آبیاری باغات، کفاف این درختان پیر را نمی دهد و باغداران نیز ناامید شده اند. برخی از مالکان باغ ها نیز چند سالی است که همین مختصر آب را از درختان رنجور دریغ و آنها را به حال خود رها کرده تا در تنهایی خویش بمیرند و جای آن ها را برج و باروهای فلزی و سیمانی بگیرد و بر تارک شهر خودنمایی کند.

تغییر کاربری و خشک شدن باغ های شهر محلات طی سال های اخیر، کابوسی است که گستره وسیعی از باغ های شهرستان محلات را بلعید و اکنون که بخش عمده ای از باغات شهر از بین رفته اند مسئولین، محلات به فکر نجات باقیمانده باغ های شهر افتاده اند، باشد که این نوشداروی بعد از مرگ سهراب اثر کند.

● باغات پیر محلات قربانی آبیاری سنتی شده اند

یکی از باغداران محلات گفت: بزرگ ترین مشکلی که اکنون باغات محلات با آن روبرو هستند کمبود آب و روش های آبیاری سنتی است که موجب هدر رفت آب موجود می شود.

محمدرضا شائی افزود: مشکل دیگر باغات محلات پیر بودن درختان آن است که در کنار معضل کمبود آب اجازه جایگزینی، اصلاح و نوسازی آن ها را نمی دهد. وی یادآور شد: تا زمانی که آب از طریق جوی های قدیمی به باغات روان شده و روش های سنتی حاکم باشد نمی توان به حفظ باغات موجود امیدوار بود و باید برای استفاده از روش های نوین آبیاری به ویژه آبیاری قطره ای برنامه ریزی کرد.

این باغدار محلاتی با بیان اینکه برای نجات باغات شهر بحث ذخیره آب باید در اولویت باشد اظهار داشت: طرح احداث حوضچه ذخیره آب در سالیان گذشته مطرح شده اما تاکنون اجرایی نشده است در صورتی که با احداث حوضچه و ذخیره آب مازاد در فصول سرد سال، می توان در فصول گرم که درختان به آب بیشتری نیاز دارند، کمبود آب را جبران کرد.

یارمحمدی با بیان اینکه شهر محلات بدون باغ صفایی ندارد و نمی‌تواند نسبت به جذب گردشگر در آینده موفق باشد، اظهار داشت: مهمترین عامل نابودی باغات محلات، عدم رسیدگی و توجه صاحبان آن‌ها در جایگزینی درختان پیر با درختان جوان و وجود روش‌های آبیاری سنتی و نیز تمایل مالکان برای تبدیل باغ به مجتمع مسکونی و تجاری است.

این کارشناس محیط زیست افزود: نابودی باغات و فضای سبز، آینده یک شهر را به خطر می‌اندازد و باید قوانینی از جمله حبس و جریمه سنگین برای نابود کنندگان باغ‌ها وضع شود تا نقش بازدارندگی داشته باشند و هرگونه ساخت و ساز در باغ‌ها ممنوع شود.

● ۴ راهکار برای حفظ باغات محلات پیشنهاد شده است

سید احمد سجادی، فرماندار شهرستان محلات اظهار داشت: در سالیان اخیر خشکسالی و کم‌آبی از یک طرف و انگیزه تغییر کاربری باغات به دلیل سودجویی مالکان آنها از طرف دیگر باعث شده است که باغات زیادی در محلات خشک شوند و از بین بروند.

به علت خشکسالی‌ها و کاهش نزولات جوی، حق آب باغات بسیار کم شده است و کفاف آبیاری باغات را نمی‌دهد ولی در صورت انجام آبیاری تحت فشار می‌توان وضع موجود را مدیریت کرد و جهاد کشاورزی برای اجرای طرح آبیاری قطره‌ای تا ۸۵ درصد کمک بلاعوض به باغداران پرداخت می‌کند

وی با بیان اینکه طی ماه‌های گذشته در فرمانداری محلات جلساتی با موضوع نجات باغات برگزار شده است اظهار داشت: برای حفظ باغات موجود محلات چهار راهکار پیشنهاد شده است که یکی از راهکارهای ارائه شده مربوط به شهرداری محلات و مابقی به حوزه جهاد کشاورزی است.

سجادی تصریح کرد: با همکاری شهرداری محلات در حال بررسی عملی شدن این موضوع هستیم که مالکان باغ‌هایی که متقاضی تغییر کاربری باغ خود هستند، این باغ‌ها را با املاک مسکونی یا تجاری که در اختیار شهرداری است تعویض کنند.

تقسیم آب سرچشمه به سه سرشاخه، در حال بررسی امکان احداث حوضچه‌های کوچک ذخیره آب سر راه این سرشاخه‌ها و پمپاژ آب به باغات هستیم.

● مجوز احداث قهوه‌خانه در باغات به منظور حفظ باقیمانده آن راهکار موثری نیست

رئیس اداره جهاد کشاورزی شهرستان محلات در زمینه طرح احداث بنا در باغات گفت: تاکنون پرونده شش نفر متقاضی ساخت بنا را برای صدور مجوز به کمیسیون ارسال کرده ایم تا در صورت صدور مجوز کار ساخت بنا را شروع کنند.

علیرضا وکیل زاده افزود: درخصوص این طرح نظرات متفاوتی وجود دارد و نظر اکثریت بر این بود که این طرح می‌تواند در حفظ باغات موثر باشد و ما نیز پذیرفتیم ولی به نظر می‌رسد این کار چندان موثر نیست.

وی ادامه داد: پیشنهاد ما آبیاری تحت فشار بود تا با ایجاد مخزن ذخیره آب بتوانیم آب را اوله کشی کنیم و تسهیل در آب رسانی صورت پذیرد تا علاوه بر جلوگیری از هدررفت آب از طریق کانال‌های آبرسانی سنتی، امکان آبیاری قطره‌ای فراهم شود.

رئیس اداره جهاد کشاورزی محلات با بیان اینکه آب موجود کفاف آبیاری باغات را نمی‌دهد، اظهار داشت: به علت خشکسالی‌ها و کاهش نزولات جوی، حق آب باغات بسیار کم شده است و کفاف آبیاری باغات را نمی‌دهد ولی در صورت انجام آبیاری تحت فشار می‌توان وضع موجود را مدیریت کرد و جهاد کشاورزی برای اجرای طرح آبیاری قطره‌ای تا ۸۵ درصد کمک بلاعوض به باغداران پرداخت می‌کند.

وکیل زاده با بیان اینکه برای تامین منابع آبی، در حال بررسی طرح احداث حوضچه ذخیره زمستانه آب سرچشمه برای استفاده در فصول گرم سال هستیم، تصریح کرد: به منظور ترغیب باغداران بر حفظ و توجه بیشتر به باغات خود به افرادی که قصد تعمیر دیوار و حصارکشی باغ را دارند، مجوز داده می‌شود.

به نظر می‌رسد یک اجماع و همدلی ارزشمند بین مسئولان اجرایی محلات برای حفظ باغات شهر بوجود آمده باشد. اجماعی که هر چند به مثابه نوشارویی پس از مرگ سهراب باشد ولی باید آن را به فال نیک گرفت و امیدوار بود با برنامه ریزی کارشناسی و منظم وضعیت موجود را مدیریت کرده و در حفظ و گسترش فضای سبز شهر تلاش شود. اقدامی که هرچند دیر هنگام است ولی می‌تواند از نابودی بیشتر باغات هر جلوگیری کند.

وی یکی از طرح‌های مربوط به جهاد کشاورزی در این زمینه را مجوز تعمیر دیوار و حصارکشی باغات عنوان کرد و افزود: طرح دیگری که در دستور کار جهاد کشاورزی است آبیاری قطره‌ای باغات و پرداخت ۸۵ درصد کمک بلاعوض به باغداران برای اجرای این طرح است.

فرماندار محلات بیان داشت: سومین طرحی که اداره جهاد کشاورزی پیگیر آن است اعطای مجوز ساخت بنا به میزان ۵۰ الی ۷۰ متر متناسب با وسعت باغات با هدف اقامتی یا احداث قهوه‌خانه سنتی به منظور حفظ و رسیدگی به باقی فضای موجود باغ است که تاکنون برای این موضوع شش نفر متقاضی شده‌اند و قرار است به صورت پایلوت این کار انجام شود و در صورت موفقیت این طرح، به سایرین نیز مجوز ساخت داده شود.

سجادی درخصوص طرح ذخیره آب سرچشمه محلات در حوضچه لاستیکی شمال شهر گفت: در این طرح، مساله توجیه اقتصادی و نیز امکان بهره‌برداری از آب موجود در سرچشمه، مطالعه کافی صورت نگرفته است.

وی افزود: آب سرچشمه، قنوت پایین دست را اشباع می‌کند و بخشی از آن برای آبیاری درختان معابر شهر استفاده می‌شود و در صورت ذخیره آن در حوضچه لاستیکی، حدود ۲۰ درصد آن در معرض نور خورشید تبخیر می‌شود و مجموع این عوامل باعث می‌شود انجام این طرح منطقی به نظر نرسد و با توجه به

کابوس آزادراه قزوین - تهران جایگزین رویای مترو می شود

هاشم الهیای

نقطه آغازین طرح احداث متروی هشنگرد به قزوین در حالی در سال ۸۵ کلید خورد که قرار بود بر اساس آن قطار شهری پس از رسیدن به شهر جدید هشنگرد در طول مسیری ۷۴ کیلومتری و پس از عبور از ۵ ایستگاه نظر آباد، آبیک، کاسپین، محمدیه به شهر قزوین می‌رسی اما با گذشت ۹ سال هم اکنون سر نوشت این طرح در هاله ای از ابهام است.

طرحی بین استانی که از همان ۹ سال پیش با استقبال مسئولان شهرستان های نظر آباد و قزوین و البته دلگرمی مردم این منطقه و حتی دیگر استان های شمال غربی کشور مواجه شد. زیر ابعیالیاتی شدن مترو هشنگرد به قزوین و اتصال آن به متروی تهران، کابوس مسافرت در آزادراه های همیشه تر افیک زده، آلوده و پر خطر قزوین، کرج و تهران برای میلیون ها مسافر این مسیر تبدیل به رویای مسافرتی راحت، سریع و از زان از شهر ها و استان های اطراف به تهران تبدیل می‌شد.

با این حال این طرح در طول سالیان گذشته دستخوش تغییر و تحولات متعددی شد تا بیم و امیدهای بسیاری در رابطه با تحقق احتمالی این پروژه وجود داشته باشد چنانکه در گام اول نبود «توجیه اقتصادی» به عنوان اولین مانع در مسیر تحقق این طرح قرار گرفت و باعث شد تا این پروژه از سوی دولت پیشین به محاق کشانده شود.

● فاینانس چینی جایگزینی برای بهانه نبود اعتبارات

بهانه ای که البته خیلی زود با دلایلی چون روان سازی میلیون ها سفر روزانه میان تهران و قزوین، کاهش تلفات جاده ای و مسائل زیست محیطی رفع شد تا پس از پذیرش دوباره طرح، انجام مطالعات پیش از ساخت پروژه متروی هشنگرد به قزوین آغاز شود.

در گام بعدی دوباره موضوع کمبود اعتبار برای این پروژه مهم ملی مطرح شد تا اینکه این مشکل نیز با موضوع «طرح فاینانس» از طریق یکی از شرکت های چینی رفع شد تا مهم ترین مانع برای تحقق متروی هشنگرد به قزوین و آغاز عملیات اجرایی برطرف شود.

با این وجود با هم این طرح وارد فاز اجرایی نشد و با تغییر دولت دهم و روی کار آمدن دولت جدید، سلیق حاکم بر دولت ها نیز دست خوش تغییر شد و طرح احداث متروی هشنگرد به قزوین در محاق بی توجهی و بهانه تراشی ها متوقف شد.

● راه آهن دوخطه جایگزین مترو

مدیرکل راه و شهرسازی استان قزوین به عنوان یکی از دستگاه های متولی طرح

را ایجاد کنیم تا مردم در این شهرها نیز بتوانند از مزیت راه آهن دوخطه برخوردار شوند. مدیرکل راه و شهرسازی استان قزوین همچنین در زمینه خارج شدن طرح احداث مترو از اولویت های استان می گوید: هر چند طرح متروی هشنگرد به قزوین از اولویت های استان خارج شده اما هنوز نمی توان گفت که اجرای آن منتفی شده با این حال باید در آینده تصمیم مقتضی در این باره گرفته شود اما فعلا در پی اجرای دوخطه کردن راه آهن تهران به قزوین هستیم.

با اعتباری بالغ بر ۱۱۰۰ میلیارد تومان خط دوطرفه مترو احداث می کنند آنگاه روزانه میلیون ها مسافرت پرهزینه و پرحادثه در محور قزوین - تهران را نادیده می گیرند؟ وی معتقد است پیش از آغاز طرح متروی هشنگرد به قزوین باید نگاه های تبعیض آمیز را از میان برداشت و ضرورت های یک شهر ۳۹ هزار نفر با یک استان ۱ میلیون و ۳۰۰ هزار نفری و ناحیه ای با پوشش ۱۸ میلیون نفر جمعیت در شمال غرب کشور را از هم متمایز کرد. دوخطه شدن قطار قزوین - تهران مورد استقبال مردم قزوین قرار نخواهد گرفت بررسی های میدانی خبرنگار ما و نیز دیدگاه مسافرانی که در مسیر قزوین - تهران و بالعکس در حال تردد پیوسته هستند حاکی از آن است که طرح دوخطه شدن قطار قزوین - تهران هر چند کار ارزشمندی است و می تواند مسافران خاص خود را داشته باشد اما هنوز چندان با استقبال مسافران مواجه نشده چرا که هنوز جایجایی از مقصد ایستگاه راه آهن تهران برای برخی مشکل ساز است و اگر این امکان در ایستگاه آزادی یا صادقیه تهران ایجاد می شد حلال مشکلات بود در کنار آن با وجود فعال شدن مسافرکش های خطی مسیر قزوین - تهران در تقاطع ولیعصر حتی شاهد بی رونقی کسب و کار اتوبوس های ولو و اسکانیا در پایانه قزوین هستیم. این خودروهایی خطی با برخورداری از امتیازاتی چون تردد سریع تر و بدون نیاز به اسکان ده ها مسافر، هزینه ارزان تر، سرعت بیشتر و نزدیکی به مرکز شهر عملا در

● متروی شهر گرمسار در آستانه افتتاح

استاد عمران دانشگاه آزاد تهران در تحلیل خود از موانع تحقق متروی هشنگرد به قزوین می گوید: متروی هشنگرد به قزوین یکی از طرح های ملی و حیاتی در حیطه حمل و نقل، ترافیک، مسائل زیست محیطی و حتی حوزه های اجتماعی در کشور و به تبع آن شمال غرب و استان قزوین است. تهران پور نجاتی ادامه می دهد: بهانه هایی چون نبود اعتبارات و توجیه اقتصادی بی پایه و اساس است و بیشتر ناشی از ندیدن شهرستان ها است که راه علاج آن نیز متأسفانه استفاده از قدرت چانه زنی و نفوذ در شریان های تصمیم گیری است. این کارشناس راه سازی می افزاید: جای شگفتی است که مسئولان وزارت راه از دل شهر تهران یعنی ایستگاه افسریه تا شهر ۳۹ هزار نفری گرمسار با حجم مسافرت های روزانه چند هزار نفری در این محور

متروی قزوین در رابطه با آخرین وضعیت این پروژه ملی می گوید: طرح ادامه متروی هشنگرد به قزوین فعلا از اولویت پروژه ها و طرح های استانی خارج شده است.

حامد مانی فر با اشاره به پروژه ۴۰۰ میلیارد تومانی که قرار است جایگزینی برای مترو باشد، ادامه می دهد: با تأکید وزیر راه و شهرسازی دوخطه شدن شبکه ریلی قزوین به تهران در دستور کار قرار گرفته و عملیات اجرایی آن نیز آغاز شده است.

وی در رابطه با امکانات پروژه دوخطه کردن مسیر راه آهن تهران - قزوین بیان می کند: وزیر راه و شهرسازی بر دوخطه کردن شبکه ریلی قزوین به کرج تأکید دارد و قرار شده تا با اجرای این طرح زمینه دسترسی شهرهای اطراف قزوین به این شبکه

مواجهه باشند.

استان قزوین با توجه به نزدیکی به تهران در مسیر توسعه خود و خدمات‌رسانی به استان‌های هم‌جوار نیازمند برخورداری از سیستم حمل‌ونقل روان، سریع، ارزان و قابل‌دسترس است تا ضمن تأمین رفت‌وآمدهای بی‌خطر زمینه شکوفایی مسیر شمال غرب کشور را محقق کند باشد تا وزیر محترم راه و شهرسازی و نمایندگان مجلس در اجرای این طرح تعمق و بازنگری کرده و اجازه دهند استان قزوین نیز در عصر فناوری و سرعت از امکانات جایجایی مناسبی برخوردار شود. فراموش نکنیم امروزه در کنار اروپا، شهرهای آسیایی هم در حال دستیابی به قطارهای پرسرعت شهری و بین‌شهری هستند و ما از این قافله عقب‌مانده‌ایم، حال که می‌رویم تا میزبانی اجلاس‌های بین‌المللی را تجربه کنیم و هفته گذشته پذیرای شهرداران آسیایی بودیم و در سال آینده قزوین میزبان ۲۰۰ شهر در اجلاس

**حجت‌الاسلام حسینی:
پیگیری‌های مداوم و
بسیاری برای اجرا شدن
هر چه زودتر این پروژه
انجام شده چراکه اجرای
پروژه احداث متروی
هشتگرد به قزوین یکی از
کلیدی‌ترین پروژه‌های
توسعه‌ای کشور و استان
قزوین است**

شهرهای جاده ابریشم است کمک کنیم تا برای رونق اقتصاد و گردشگری این شهر تاریخی، فرهنگی، صنعتی و دانشگاهی بستر لازم برای حمل‌ونقل مدرن و آسان هم ایجاد شود

استان اولویت خود را اجرای مترو می‌دانند زیرا با حجم گسترده دانشجویان و سهولت در جایجایی ایستگاه مبدأ و مقصد این طرح مناسب‌تر است که امیدواریم با اختیارات وزارت کشور این کار عملیاتی و وارد فاز اجرایی شود.

آزمون‌های بزرگ برای مسئولان استان

متروی تهران به یکی از شهرهای ۳۹ هزار نفری در جوار استان تهران با هزینه‌ای سنگین در دو خط، در آینده‌ای نزدیک افتتاح خواهد شد اما در این بین شهر ۴۵۰ هزار نفری قزوین، استان یک‌میلیون و ۳۰۰ هزار نفری و شمال غرب ۱۸ میلیون نفری که اصلی‌ترین نیازمندان متروی هشتگرد به قزوین هستند، کماکان باید در راستای اجرای این طرح با اماوگرهای متعددی

بیان کرد: در صورت رفع موانع و اجرایی شدن این تفاهم‌نامه ۵ تا ۱۰ سال، عواید خط متروی هشتگرد به قزوین به شرکت چینی اختصاص خواهد یافت.

متروی قزوین از کلیدی‌ترین پروژه‌های توسعه کشور و استان

حجت‌الاسلام حسینی می‌گوید: پیگیری‌های مداوم و بسیاری برای اجرا شدن هر چه زودتر این پروژه انجام شده چراکه اجرای پروژه احداث متروی هشتگرد به قزوین یکی از کلیدی‌ترین پروژه‌های توسعه‌ای کشور و استان قزوین است.

وی ادامه می‌دهد: اجرای این پروژه در حوزه ایمن‌سازی و راه‌داری استان بسیار مهم است و در این راستا دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی هم موافق اجرای دوخطه کردن مسیر ریلی استان هستند اما مسئولان

حال تبدیل شدن به اولین انتخاب مسافران قزوین و تهران برای تردد هستند همچنین مقصد و مبدأ این خودروهایی خطی تقاطع ولیعصر قزوین، میدان آزادی و یا خیابان جناح در تهران است که به‌نوعی دسترسی آسان‌تر به پایانه و خطوط مترو را برای مسافران فراهم می‌آورد.

در این بین اما مسافران برای استفاده از قطار در مسیر کوتاه قزوین- تهران باید مسافتی را تا راه‌آهن قزوین و تهران طی کنند و پس از مطلی‌های طولانی در نهایت مسافت اندک میان این دو شهر را با قطار طی کنند که طبق بررسی‌ها باوجود شرایط حاضر چندان مورد استقبال قرار نخواهد گرفت.

متروی هشتگرد به قزوین متوقف نشده و از طریق فاینانس اجرا می‌شود

نماینده مردم قزوین، آیبک و البرز در مجلس شورای اسلامی در این بین معتقد است علیرغم همه گمانه‌زنی‌ها و تعیین اولویت‌ها، طرح متروی هشتگرد به قزوین متوقف نشده بلکه تنها شکل اجرای آن با تغییراتی مواجه شده است.

حجت‌الاسلام سید مرتضی حسینی می‌گوید: باوجود مخالفت ضمنی وزیر راه و شهرسازی با ادامه مترو هشتگرد تا آیبک، محمدباقر نوبخت معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت برنامه‌ریزی و بودجه کشور برای ادامه این طرح تا آیبک موافقت کرده بر همین اساس طرح مطالعاتی خط متروی هشتگرد به آیبک به پایان رسیده و آماده اجرای مراحل بعدی است.

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ادامه می‌دهد: با توجه به وضعیت نامناسب بودجه دولت، متروی هشتگرد به قزوین از طریق فاینانس انجام می‌شود و در این زمینه نیز با یک شرکت چینی تفاهم‌نامه امضاء شده که برای احداث این خط مترو اقدام کند.

وی با اشاره به اینکه این تفاهم‌نامه هنوز مقدماتی است و وارد مراحل بعدی نشده

ناصر مضافی

محمد رضا حدیدی

تعیین حدود و مرز میان شهرستان‌ها و مناطق مختلف همواره یکی از موضوعات مهم و حاشیه‌ساز در کشور بوده به طوری که طی سال‌های اخیر با اضافه شدن برخی شهرستان‌های جدید به تقسیمات کشوری، این موضوع به طور چشمگیری افزایش یافته است. در دولت دهم و یازدهم با توجه به درخواست‌های مکرر مردم مبنی بر ارتقای برخی مناطق و شهرهای استان تهران، این موضوع در دستور کار وزارت کشور بود و بالاخره پس از بحث و بررسی‌های بسیار، هیئت دولت ایجاد چندین شهرستان جدید را در این استان تصویب کرد اما در این بین عدم مطالعه و کار کارشناسی در تعیین حدود مرزی، باعث ایجاد مشکلات متعددی برای مردم این مناطق شد.

سایه مدیریت دوگانه بر حریم شهرستان‌های استان تهران

پاسخگو کیست؟

● حریم بسیاری از شهرستان‌های استان تهران نیازمند تحول و بازنگری است

امروز حریم بسیاری از شهرستان‌های استان تهران نیازمند تحول و بازنگری است چرا که تعیین حدود مرزی اشتباه طی سال‌های اخیر صدمات و خسارات فراوانی را به مردم استان تهران وارد کرد.

علیرغم مطالبه جدی مردم و بسیاری از مسئولان محلی مبنی بر تغییر در حریم برخی شهرستان‌های استان تهران، دولت یازدهم هرگونه تقسیمات کشوری اعم از الحاق، انتزاع و ارتقا را متوقف کرده و این موضوع مشکلات مردم را افزایش داده است.

● اصلاح حریم شهرستان‌ها شاید وقتی دیگر

در شرق استان تهران با ارتقای پیشوا و قرچک به شهرستان و جدا شدن از ورامین، مشکلات حریم شهری در این مناطق آغاز شد به طوری که امروز بسیاری از مردم این مناطق سر در گم هستند که باید امور اداری خود را در کدام منطقه دنبال کنند.

در این میان اختلافات مرزی بین دو شهرستان ورامین و پیشوا بیش از سایر مناطق است به طوری که ضرورت اصلاح حدود مرزی این دو شهرستان به عنوان مطالبه جدی مردم مطرح بوده است.

● تقسیمات در شرق استان تهران بدون کار کارشناسی انجام شد

سعید رحیمی شهروند ورامینی در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار داشت: متأسفانه در دولت گذشته بدون کار کارشناسی و انجام مطالعات دقیق، تقسیم‌بندی شهرستان ورامین تغییر کرد و از دل این شهرستان، دو شهرستان جدید تشکیل شد.

وی افزود: عدم کار کارشناسی در ارتقای دو شهرستان پیشوا و قرچک، سبب ایجاد مشکلات عدیده‌ای برای مردم شده به طوری که برخی مردم روستاهای ورامین همه‌امور خود را

در این شهرستان انجام می‌دهند اما جز تقسیمات شهرستان پیشوا هستند رحیمی ادامه داد: طی سال‌های اخیر مردم شهرستان‌های ورامین و پیشوا خواستار اصلاح تقسیمات این دو شهرستان شدند اما هنوز این مطالبه به نتیجه مطلوب نرسیده است.

● ایجاد سردگمی و اتلاف وقت مردم با تقسیمات جدید

حسین شیبانی شهروند شهرستان پیشوا نیز اظهار داشت: امروز برخی روستاهای شهرستان پیشوا نظیر سلمان آباد، حاجی آباد و غیره همه امور خود را در پیشوا انجام می‌دهند اما از نظر تقسیمات در حوزه ورامین هستند وی افزود: این تقسیمات نادرست سبب اتلاف وقت و ایجاد سردرگمی برای مردم دو شهرستان شده و باید مسئولان امر به این وضع رسیدگی کنند.

● اصلاح تقسیمات در شرق استان تهران به برنامه ریزان کمک می‌کند

علی حیدریان شهردار ورامین نیز اظهار داشت: باید حدود مرزی میان شهرستان‌های ورامین و پیشوا اصلاح شود چرا که ادامه روند موجود کار تصمیم‌گیران و برنامه ریزان شهری را نیز دشوار می‌کند.

وی افزود: گاهی مواقع برخی شهروندان ورامینی به شهرداری مراجعه و خواستار انجام کار خود توسط این شهرداری می‌شوند اما پس از مدتی اطلاع پیدا می‌کنند که باید پرونده خود را در پیشوا پیگیری کنند که این امر باعث ایجاد سردرگمی و اتلاف وقت مردم خواهد شد.

حیدریان ادامه داد: امیدواریم موضوع اصلاح حریم شهری و حدود مرزی این دو شهرستان هر چه زودتر بررسی شده و قدم مؤثری در حل مشکلات مردم برداشته شود.

غرب استان تهران نیز در این زمینه وضعیت مشابهی دارد. شهرستان‌های ملارد و شهریار به عنوان غربی‌ترین مناطق استان تهران از

نمونه مناطقی هستند که به دلیل برخی از ابهامات موجود و شفاف نبودن خطوط مرزی، مدیریت دوگانه و سرگردانی مردم ساکن در برخی از محدوده‌های مرزی را شاهد است. شهرک جعفریه از محدوده‌هایی به شمار می‌رود که در حدفاصل و حریم بین دو شهرستان ملارد و شهریار قرار دارد و برخی از مردم این منطقه به دلیل مدیریت دوگانه، دچار نارسایی‌هایی در امور اداری خود شده‌اند.

● الحاق و انتزاعی در تقسیم‌بندی شهرستان‌های غرب استان تهران انجام نشده است

حسین گروسی نماینده مردم شهرستان‌های ملارد، شهریار و قدس در مجلس شورای اسلامی در گفتگو با خبرنگار مهر در خصوص مباحثی که در تقسیم‌بندی شهرستان‌های ملارد و قدس از بخش به شهرستان طرح شده بود، اظهار داشت: برخلاف موضوعات مطرح شده، هیچگونه الحاق و انتزاعی در تقسیم‌بندی این مناطق انجام نشده است. وی افزود: حریم شهرهای قدس، ملارد و شهریار با همان مقیاس و کیفیتی که از گذشته وجود داشت از بخش به شهرستان تبدیل شد.

گروسی گفت: با توجه به اینکه الحاق و انتزاع همواره تنش‌آفرین است، نهایت سعی و تلاش لازم لحاظ شده تا چنین تغییری در تقسیم‌بندی جدید انجام نشود.

نماینده مردم شهریار، ملارد و قدس در مجلس شورای اسلامی افزود: برخی از اختلافاتی که در حال حاضر وجود دارد به مباحث درون شهری مربوط می‌شود و قانون ابهامات موجود را رفع کرده و با اجرای قوانین مصوب، اختلافات احتمالی رفع خواهد شد.

وی عنوان کرد: ظهور و بروز چنین مسائلی در برخی دیگر از کشورهای دنیا نیز وجود دارد و به عنوان نمونه می‌توان به اتحادیه اروپا اشاره کرد که در برخی مناطق و در حریم‌های مرزی، گاه درب یک ملک مسکونی از یک سو به سوئیس و از طرفی دیگر به سمت فرانسه

گشوده می‌شود.

● لزوم بازنگری برای رفع ابهامات برخی از محدوده‌های حریم

سعید ناجی فرماندار شهرستان شهریار اظهار داشت: چالش و مشکلی جدی و بنیادی در بین شهرستان‌های شهریار، ملارد و قدس وجود ندارد.

وی افزود: البته مباحثی در مورد ابهامات موجود در برخی از محدوده‌های حریم وجود دارد که می‌توان با بازنگری در آن به شفافیت و مدل قابل قبول تری دست یافت.

فرماندار شهریار گفت: در گذشته با توجه به اینکه شهرهای قدس و ملارد به عنوان بخشی از شهرستان شهریار به شمار می‌رفت، برخی از ابهامات موجود به چشم نمی‌آمد چون تحت مدیریت یکی‌پارچه قرار داشت.

ناجی گفت: پس از اعمال تقسیم‌بندی و تبدیل شدن این دو منطقه از بخش به شهرستان، برخی از موارد ابهام‌برانگیز به صورت پرتنگ‌تری ظهور و بروز پیدا کرد و وی افزود: به عنوان نمونه با توجه به اینکه حریم شهریار با قدس در محدوده معادن خط‌کشی شده، مباحثی در ارتباط با میزان سهم در بهره‌مندی از منافع آن مطرح است. فرماندار شهریار عنوان کرد: تیمی کارشناس از سوی فرمانداری مأمور بررسی و ارزیابی ابهامات موجود شده و پس از جمع‌بندی نهایی می‌توان به نحو مطلوب‌تری در خصوص آن به بحث و تبادل نظر پرداخت.

ناجی گفت: در محدوده حریم شهریار و ملارد نیز مباحثی بین دو شهرستان وجود دارد که با بازنگری هوشمندانه و دقیق می‌توان به نتایج مطلوب‌تری رسید.

وی افزود: شهرستان‌های شهریار و ملارد از حوزه جغرافیایی وسیعی برخوردار هستند که چندان چالش برانگیز نیست اما در مواقعی که فرمانداری‌ها برای پیگیری اموری خاص مبادرت به استعلام می‌کنند در برخی محدوده‌های حریم ابهاماتی ایجاد می‌شود که ضرورت رفع آن وجود دارد.

سید حسین نقوی حسینی اظهار داشت: امروز اصلاح مرزهای برخی از شهرستان‌های استان تهران به لحاظ الحاق و انتزاع نیازمند توجه مسئولان است.

رئیس مجمع نمایندگان استان تهران افزود: روستای سرگل، گلعباس، پلنگ دره، عسگرآباد از جمله روستاهایی هستند که به شهر ورامین کاملاً پیوسته هستند و همه امور ساکنان آن در ورامین انجام می‌شود اما به لحاظ شهرستانی ملحق به پیشوا شده‌اند که این موضوع هم باعث اتلاف وقت مردم و ایجاد ترافیک در دو شهرستان می‌شود.

نماینده مردم پیشوا، ورامین و قرچک در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: از طرف دیگر امور مردم برخی روستاها نظیر سلمان آباد، حسن آباد، کوه گنج، حاجی‌آباد و غیره در پیشوا انجام می‌شود اما ملحق به بخش جوادآباد ورامین هستند.

وی ادامه داد: پیشنهادهایی برای اصلاح مشکلات موجود داده و مراحل قانونی آن نیز طی شده است اما دولت هیچ‌گونه تقسیماتی را در دستور کار ندارد اما قول داده‌اند پس از انتخابات، موضوع الحاق، انتزاع و ارتقا و تقسیمات جدید را دنبال کنند.

سید حسین هاشمی استاندار تهران در پاسخ به سؤال خبرنگار ما مبنی بر اینکه آیا حریم شهرستان‌های استان تهران با مشکل مواجه بوده و نیازمند تغییر هستند یا خیر، اظهار داشت: در حریم برخی از شهرستان‌های استان تهران باید بازنگری شود.

وی با اشاره به برنامه دولت برای بررسی حریم و حدود مرزی شهرستان‌ها افزود: بررسی وضعیت حریم شهرستان‌ها پس از انتخابات از سوی دولت انجام می‌شود.

جغرافیایی است که از لحاظ شهری به دو شهرستان شهریار و ملارد وابسته است. وی افزود: مدیریت مشترک موجود، باعث بروز مشکلاتی شده که به عنوان نمونه می‌توان به بخش مخابرات این ناحیه اشاره کرد که ساکنان این نقطه با وجود قرار داشتن در محدوده شهریار، برای امور مخابراتی باید به شهرستان ملارد مراجعه کنند. بیات گفت: برخی مسائل حاشیه‌ای بر متن غلبه کرده و باید مسئولان در تقسیمات کشوری بدون مماشات ورود کرده و فارغ از هر گونه نگاه جناحی و سیاسی، مسائل و دوگانگی‌های موجود را رفع کنند.

● توازن منطقی بین کثرت جمعیتی و وسعت منطقه‌ای وجود ندارد

محرر خلع رئیس شورای شهرستان ملارد نیز در خصوص برخی نارسایی‌های موجود در تقسیم‌بندی شهرستان ملارد به دو بخش صفادشت و ملارد مرکزی اظهار داشت: تقسیم‌بندی مذکور بدون کارشناسی انجام شده و با یک بررسی کلی متوجه می‌شویم که ۳۷۰ هزار نفر جمعیت در محدوده‌ای به وسعت ۲۰۰ کیلومتر سکونت دارند و از سوی دیگر در بخشی همچون صفادشت، ۶۰ هزار نفر جمعیت در وسعتی به مساحت ۷۰۰ تا ۸۰۰ کیلومتر مربع پراکنده شده‌اند.

وی افزود: برای رفع این مسئله نامه‌نگاری‌هایی از سوی شورای شهر انجام شده و می‌طلبید در حال حاضر که فرصت لازم وجود دارد در تقسیم‌بندی غیر کارشناسی این مناطق تجدینظر شود. پیشنهادهایی برای اصلاح مشکلات داده شده است

مالی را در طرح مذکور هزینه کند، در شرایطی که بهره‌گیری بخش اعظمی از این پروژه به فاز سه اندیشه و شهر ملارد برمی‌گردد. صفرزاده گفت: پیگیری پروژه سه سطحی که بر روی تقاطع چیتگر و بلوار شاد جای کلید خورده بر دوش شهریار است و تأمین هزینه آن نیز باید از سوی مدیریت شهری این منطقه انجام شود در حالی که طرح مذکور در نزدیکی حریم شهرستان قدس واقع شده است.

صفرزاده گفت: از دیگر نقاط حریم قابل بحث می‌توان به شهرک جعفریه اشاره کرد که کائالی در آن واقع شده که سمت چپ آن مربوط به شهرستان ملارد و سمت راست آن جز شهرستان شهریار است و مردم ساکن در آن درخصوص خدمات شهری در بال تکلیفی به سر می‌برند.

وی افزود: باید خط‌کشی موجود در این محدوده برداشته و تقسیم‌بندی جدیدی بر مبنای بافت این مناطق و بدون در نظر گرفتن نگاه‌های تعلقاتی در آن لحاظ شود.

عضو شورای اسلامی شهر شهریار در بیان راهکار برون‌رفت از مشکلات در نقاط حریم عنوان کرد: با کلان‌شهر شدن شهریار و تبدیل شدن شهرهایی همچون وحیدیه، فردوسیه و... به شهرک‌های متصل شهری و فراهم شدن ساز و کار لازم برای اعمال مدیریت یکپارچه، می‌توان بسیاری از نواقص موجود را رفع کرد.

● مسائل حاشیه‌ای بر متن غلبه کرده است

حسین بیات رئیس شورای شهر ملارد اظهار داشت: شهرک جعفریه یک نقطه مشخص

● ضرورت افزایش سهم شهریار از ارزش افزوده معادن نقطه حریم با شهر قدس

علیرضا صفرزاده عضو شورای اسلامی شهر شهریار با اشاره به زوایای پیدا و پنهان نقاط حریم شهریار با شهرستان‌های قدس و ملارد اظهار داشت: اختلاف عمیق و جدی در نقاط حریم و خط‌کشی‌های مرزی شهریار با شهرستان‌های مذکور وجود ندارد اما در برخی موارد باید بحث و تجدینظر انجام شود.

وی افزود: به عنوان نمونه در نقطه حریم شهرستان‌های شهریار و قدس، معادن شن و ماسه‌ای وجود دارد که با وجود سهم ۷۰ درصدی شهریار از آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از این معادن، برخوراری منطقه از ارزش افزوده معادن ۲۰ تا ۳۰ درصد است که می‌طلبید تجدینظر اساسی در میزان بهره‌مندی شهریار از این عواید انجام شود. صفرزاده با اشاره به سهم ۲۰ میلیارد تومانی شهریار از عواید ارزش افزوده معادن شن و ماسه در سال گذشته گفت: بهره‌مندی شهر قدس از این معادن به رقمی بالغ بر ۵۰ میلیارد تومان رسید و با توجه به سهم اندک شهریار از منافع این عرصه، باید این موضوع بررسی شود.

عضو شورای اسلامی شهر شهریار عنوان کرد: در حوزه حریم درون شهری نیز مواردی مشاهده می‌شود که در پیگیری پروژه‌های عمرانی و مدیریت شهری مشکلات و پیچیدگی‌هایی را ایجاد می‌کند.

وی افزود: به عنوان نمونه در میدان صیاد شیرازی هزینه موردنیاز برای پیگیری این پروژه به رقمی بالغ بر ۷۰ تا ۸۰ میلیارد تومان می‌رسد و شهریار باید این میزان از منابع

«سنگان» سیستان و بلوچستان دهکده «ار شده‌ها»

کوه‌هایی که نمی‌توان در آن گم شد

شهرستان خاش در ۱۷۰ کیلومتری زاهدان مرکز سیستان و بلوچستان واقع شده است و روستاهای زیادی را از جمله سنگان که به دهکده فرهنگی نیز شهرت دارد در خود جای داده است؛ دهکده ای که با وجود کمبود فضاهای آموزشی به مرکز تربیت و پرورش کارشناسان ارشدی تبدیل شده که حتی تا مقام معاون استاندار و نماینده مجلس ارتقا یافته اند.

بابک رحیمیان

در حالیکه یک طرف جاده را کوه تفتان در انحصار خود درآورده است اما طرف دیگر جاده باغ‌های انبوه انار، توت و انارهای ترک خورده که دانه‌های یاقوتی آن از میان شکاف نازک تنهایی شان می‌درخشند بر هر گردشگری لبخند می‌زنند محمد نبی کرد معاون برنامه ریزی آموزش و پرورش شهرستان خاش که در این سفر ما را تا محل زادگاهش در سنگان خاش همراهی می‌کند می‌گوید: سنگان علاوه بر قطب تولید انار، قطب علم و دانش است و قریب به ۱۰۰ اتفاق خانواده‌های سنگان حداقل یک لیسانس و یا فوق لیسانس در خود دارند که در حال حاضر در همین منطقه و یا شهرستان خاش مشغول به خدمت هستند.

● میهمان نوازی به رسم بلوچی

برای دیدار با حاج «در محمد کرد» یکی از معتمدان و ریش سفیدان منطقه در مرکز دهستان سنگان که با نام «دروک» آن را می‌خوانند و به قلب تپنده سنگان معروف است

را به طول ۴۳ کیلومتر زیر پا می‌گذاریم. در این جاده که به جاده ترانزیت نیز معروف است و به مسیر تردد تریلی‌های حامل سیمان صادراتی به مرز میرجاوه تبدیل شده است پیچ و خم‌ها و پستی و بلندی‌هایی را پشت سر می‌گذاریم که بیشتر شبیه مسیر ترن هوایی‌های شهرسازی است تا جاده ترانزیتی!

۴۵ کیلومتر گذر از حاشیه آتشفشان نیمه فعال تفتان و کوه‌های سربه فلک کشیده به نظر می‌رساند که زندگی برای مردمان این منطقه شرایطی سخت و رفتاری خشن را رقم زده باشد.

با نزدیک شدن به روستای سنگان و مشاهده چشمه‌های جاری آب گرم و بوی گوگرد متصاعد شده از آن‌ها به عنوان هدیه آتشفشان تفتان به طبیعت این منطقه و آبشارهای متعدد که به چهره خشک و کوهستانی این منطقه لطافت بخشیده است افکارمان تلطیف می‌شود و هر بیننده‌ای را از قضاوت زود هنگام باز می‌دارد.

روستای سنگان از توابع شهرستان خاش از معدود مکان‌هایی است که با وجود پنهان ماندن در بین کوه‌های سر به فلک کشیده اما حالات دانه‌های انارش تا کام حاشیه نشینان خلیج فارس، بلندی نام تفتانش در جهان و جنس ساکنانش تا مجلس شورای اسلامی نیز کشیده شده است. در این روستا که به دهکده فرهنگی سیستان و بلوچستان نیز شهرت دارد اثری از امواج رسانه و شبکه ملی یافت نمی‌شود و هنوز امواج ارتباطی مخابراتی از جمله تلفن همراه و یا فناوری‌های جدید از جمله اینترنت به میان این کوه‌ها راه پیدا نکرده و مردم این منطقه از این فناوری‌ها محروم هستند اما با تمام این تفاسیر ۳۱ کارشناس ارشد و افزون بر ۷۰ دانش‌آموخته لیسانس تنها بخشی از نیروی دانش‌آموخته این روستا در طی سال‌های گذشته بوده است.

● در پیچ و تاب سفر

برای بازدید از دهکده فرهنگی سنگان جاده خاش-سنگان

بخش‌داری نوک آباد، رییس کتابخانه های خاش، رییس میراث فرهنگی خاش، رییس بیمارستان خاش، معاون آموزش و پرورش خاش، مرکز بهداشت و سایر اداراتی که به ذهنم خطور نمی کند به پشتکار بچه های همین روستا در حال اداره شدن است.

● رکورددار کنکور

محمد نبی کرد معاون پشتیبانی آموزش و پرورش شهرستان خاش که در طول مسیر همواره دغدغه تحصیل دانش آموزان این روستا را تکرار می کند تمامی این موفقیت های به دست آمده را مرهون تلاش معتمدان و فرزندان این روستا در سایه محرومیت حاکم بر این منطقه می داند. وی می گوید: سال گذشته ۳ نفر از دانش آموزان این روستا توانستند با کسب رتبه زیر هزار در کنکور سراسری در کسب موفقیت در سایه محرومیت رکورددار شوند. وی بیان داشت: آرش کرد و محمد امین کرد و همچنین مرضیه شهنازی از جمله دانش آموزانی بودند که دو نفر از آنها در رشته پزشکی و یک نفر نیز در رشته تربیت معلمی در دانشگاه مشهد مقدس در حال حاضر مشغول به تحصیل هستند و رتبه آنها در کنکور زیر ۸۰۰ بود.

وی می گوید: با وجود اینکه سنگان با کمبود فضای آموزشی در مقطع متوسطه روبرو است اما این موضوع موجب نشده تا بچه ها از تحصیل بازمانند و خانواده ها بچه ها را برای تحصیل راهی شهر کرده اند و در حال حاضر تعداد ۵۶ دانش آموز سنگانی در مدارس تیزهوشان و نمونه زاهدان و خاش درس می خوانند.

● کوه هایی که نمی توان در آن گم شد

برای بازدید از سطح روستا قلم و دوربین را توشه راه خود می سازیم انگار بر خلاف سایر نقاط ایران اینجا هیچ شخصی در پست خود گم نمی شود و برای اصحاب فرهنگ حتی از جنس خبرنگار ارزش بسیاری قائل هستند. رییس شورا، ریش سفیدان و حتی معتمد سه طایفه میر بلوچ زهی، کرد و سهراب زهی با جمعی از افراد محلی به ما می پیوندند تا راهنما و پذیرای ما در این بازدید باشند. در میانه جاده پر پیچ و خم روستا که به دفعات جوی های جاری و زلال آن را قطع می کند به گروهی از افراد محلی و کارگرانی با ظاهری آراسته بر می خوریم که در حال دیوار چینی برای ایجاد حرم رودخانه هستند. به محمد نبی کرد می گویم اینجا شکل کارگزارانش نیز فرهنگی است و وقتی او پاسخ می دهد که اینها کارگر عادی نیستند بلکه بچه های همین آبادی و روسای ادارات و مسئولان شهرستان خاش هستند که برای کمک به مردم روستا روزهای تعطیل آستین ها را بالا زده اند بر شگفتی

عضو شورای آموزش و پرورش شهرستان خاش که ریاست شورای دروک مرکز دهستان سنگان را نیز بر عهده دارد می گوید: سابقه تاسیس و فعالیت مکتب خانه ها در این منطقه که به قول خودش با نام «سی پاره» آن را می شناختند به حدود ۲۰۰ سال قبل می رسد.

وی عنوان می کند: از پدران ما نقل شده است که در ۲۰۰ سال پیش در مکتب خانه های این منطقه علاوه بر دروس دینی، شاهنامه فردوسی، بوستان و گلستان سعدی و غزلیات حافظ تریس و شاهنامه خوانی در خانه های روستایی رواج به عنوان سنتی دیرینه داشته است.

وی می افزاید: نخستین مدرسه احداث شده در سنگان خاش در سال ۱۳۲۰ در این منطقه که حتی از جاده و راه دسترسی محروم بوده ایجاد شده است و اقلام مورد نیاز حتی مصالح را بزرگان این بخش با شتر به این منطقه آوردند.

وی ادامه می دهد: آموزش و پرورش رسمی و به سبک جدید در سال ۱۳۲۰ رسماً فعالیت خود را آغاز کرد و دبستان سنگان با نام «دارپوش» از جمله مکان هایی بود که به عنوان نخستین واحد آموزشی بچه های این منطقه را در خود جای داد.

● صادراتی از جنس فرهنگ

حاج محمد در حالیکه بر ریش سفید خود دستی می کشد با خوشحالی و غرور زایدالوصفی می گوید: از آنجایی که مدارس سنگان جزو نخستین مدارس شهرستان خاش بودند لذا فارغ التحصیلان این دهکده کوچک علم و فرهنگ نیز در زمره تحصیل کردگان و مدیران فرهنگی شهرستان خاش قرار گرفتند.

وی ادامه می دهد: معلمان و مدیران و حامیان این مدارس از دانشگاه هایی همچون دانشگاه بابل، زاهدان و تهران فارغ التحصیل شده و برای پرورش فرزندان این روستا برای کمک به هموطنان خود به این مناطق محروم آمده و به تعلیم و تربیت مشغول شده اند.

وی ادامه می دهد: حاصل این دلسوزی ها فارغ التحصیلی بیش از ده ها دکتر تعداد بیش از ۳۱ فوق لیسانس و بیش از ۷۰ لیسانسه و چندین مدیر و معاون در سطح استانی بوده که همچنان این امر ادامه دارد.

وی با اشاره به موفقیت هایی که فرزندان بچه های این روستا با نبود امکانات تحصیلی توانسته اند برای خود فراهم کنند می گوید در حال حاضر تعداد ۱۰ دانشجو از این روستا در مقطع دکترا در دانشگاه های کرمان، اراک و سایر دانشگاه ها مشغول به تحصیل هستند.

وی می گوید: معاون عمرانی استاندار سیستان و بلوچستان،

ساعتی توقف می کنیم.

بچه های روستا با پوشش لباس بلوچی و در حالی که انگشتان خود را در داخل دمپایی هایشان جمع کرده اند به دور ما حلقه می زنند و با احساسی گرم و گونه هایی سرخ به رنگ انارهای معروف این منطقه به زبان فارسی به ما خوش آمد می گویند.

دستان کودکانه آنها که به دلیل حس همراهی با پدر و کار در مزرعه ترک خورده است دستان میهمانان را می فشارد. قیاس سخنان محمد نبی با ادعای صادرات فرهنگی از جنس کارشناسی ارشد در حالیکه جای داغ دسته بیل بر دستان مردم این منطقه و نوجوانانش نقش بسته است برایمان سخت است و ذهنم را به خود مشغول می کند. برایم جالب است که بدانم چگونه خانواده هایی که در میان این کوه های سر به فلک کشیده و تهی از امکانات شهری و فناوری، زندگی می گذارند و حتی از داشتن کفش نیز محروم هستند به کمتر از تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه رضایت نمی دهند.

هنگامی که از محمد نبی می شنوم سال گذشته از این دهستان ۳ نفر از محصلان توانسته اند رتبه زیر هزار در کنکور سراسری را به خود اختصاص بدهند و رشته پزشکی را برگزینند به این باور می رسم که بچه های این منطقه اراده شان همچون کوه قوی و همچون چشمه های آبگرم تقشان در زمینه علم آموزی گرم و خروشان هستند.

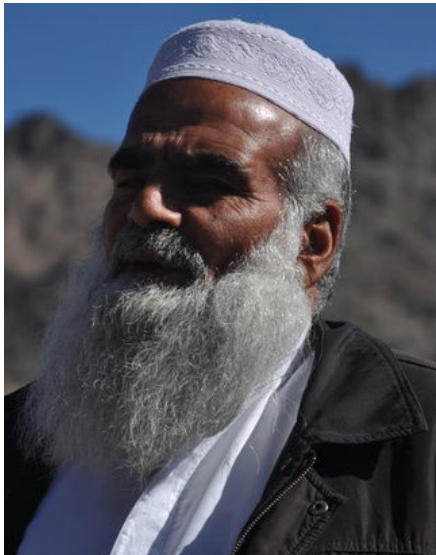
حاج در محمد کرد از قدیمی ترین افراد این منطقه و نخستین دارنده مدرک دیپلم از دبیرستان رازی زاهدان در سال ۱۳۴۹ است که به عنوان نخستین معلم در زمانی که حتی راه دسترسی به سنگان وجود نداشت در سال ۱۳۵۳ افراد بازمانده از تحصیل را به دور خود جمع کرده است به ما خوش آمد می گوید.

دیدار با این پیرمرد ریش سفید و فرهنگی که ریاست شورای اسلامی «دروک» مرکز دهستان سنگان را نیز بر عهده دارد و پذیرایی گرم و مثال زدنی وی، برایمان خاطره ای به یاد ماندنی رقم می زند.

بلوچ ها که در میهمان نوازی شهرتی خاص و عام دارند با ورود هر میهمان غریبه و یا آشنا با آب سرد و شربت به میهمانان خوش آمد می گویند و در هر وضعیت مالی که قرار داشته باشند و حتی اگر دارایی آنها از یک گوسفند هم تجاوز نکند آن را برای میهمان ذبح کرده و با کباب گوشت از میهمان خود پذیرایی می کنند که ما نیز در هنگام ورود به این روستا از این رسم مستثنی نبودیم.

● دهکده ای با سابقه فرهنگی ۲۰۰ ساله

حاج محمد کرد یکی از قدیمی ترین فرهنگیان منطقه و

استانی خشک و بی آب و علف تداعی می شود اما سفر به روستای سنگان و مشاهده باغات انار که به میزان بیش از ۵۰۰ هکتار و تولید طلای سرخ بر این باور خط بطلان می کشد.

برداشت محصول انار به گفته مدیر جهاد کشاورزی شهرستان خاش به میزان ۵ هزار و ۶۰۰ تن و مشارکت بانوان برای تبدیل دانه های یاقوتی به رب انار در این روستا، سنگان را به قطب تولید انار در استان تبدیل کرده است که آوازه صادرات محصولش حتی تا حاشیه دریای عمان نیز رسیده است.

تولید انار از انواع شیرین بی هسته، می خوش، ساوه ای، کیانی و میرحیعی علاوه بر تامین نیازهای استان آوازه ای کشوری و آسیایی برای مردمان این روستا ایجاد کرده است.

امان الله طوقی مدیر جهاد کشاورزی شهرستان خاش در این راستا می گوید: انارسنگان از بهترین و با کیفیت ترین انارهای تولیدی سیستان و بلوچستان است تا حدود یک کیلوگرم وزن آن می رسد و یکی از پر طرفدار ترین محصولات استان که حتی یک دانه آن بر روی درخت باقی نمی ماند.

دهکده فرهنگی در سیستان و بلوچستان با تمامی ظرفیت های فرهنگی، عالمان و تحصیل کردگانش اما از امکاناتی مانند اینترنت، شبکه تلویزیونی و سایر ملزومات خدماتی و درمانی هم چون پزشکی و وسایل حمل و نقل محروم است اما این محرومیت هیچگاه مانع تلاش ساکنانش برای دستیابی به قله های علم و دانش نشده است و اراده مردمانش برای زندگی همچون کوه تفتان استوار است.

که سال گذشته تولد ۳ هزار و ۲۰۶ سالگی خود را جشن گرفت یکی از مناظر طبیعی و منحصر بفر د این روستا است.

درخت «سرو زرین» و ملقب به درخت صلح یکی از مناظر طبیعی این روستا است که قدمت بسیاری دارد که ارتفاع آن به ۳۰ متر و قطر تنه آن به بیش از ۳ متر می رسد.

به گفته مردم محلی «زرتشتیان» برای درختان سرو احترام خاصی قائل بودند از این رو این درختان را موبدان زرتشتی می کاشتند.

بعد از اسلام برای اینکه این درختان از بین نرود مردم منطقه از آن به نام درخت «میر عمر» یاد می کردند و بعدها به نام «سُل» نامگذاری شد.

در گذشته این درخت به عنوان زیانگامی بود که مردم برای زیارت به آن مراجعه می کردند و با بستن نخ و تکه پارچه مراد و خواسته های خود را از آن می طلبیدند و در حال حاضر این محل برای برپایی نماز عید و جماعت اختصاص یافته است.

روستای سنگان علاوه بر اینکه درخت زرین را به عنوان یکی از جاذبه های گردشگری در خود جای داده است به دلیل قرار گرفتن در دامنه با وجود چشمه های آب معدنی فراوان، باغ انار، زردالو؛ انجیر، توت، گلابی و شاتوت در تمامی فصول سال پذیرای میهمانان زیادی است که برای کام گرفتن از طبیعت و صعود به تفتان این روستای زیبا را به عنوان هدف گردشگری خود بر می گیرند.

● معدن طلای سرخ

سیستان و بلوچستان هر چند که در اذهان بسیاری از مردم

هایم افزوده می شود.

در حالی که عرق شرم از گفتن این جمله بر پیشانی ام جاری می شود به یکباره مرد جوانی که بر یک دستش سنگ بزرگی است با دست دیگر مرا به مصاحفه دعوت می کند و محمد نبی می گوید: «ایشان رییس اداره کتابخانه های خاش است».

با وجود اینکه هر یک از این افراد دارای پست و منصبی هستند اما بدون راننده شخصی و منشی، بیل ها را برای آبادانی روستا در دست گرفته و سنگ های جمع آوری کرده از بستر رودخانه را بر روی هم می چینند تا در مقابل خروش رودخانه از مردم حفاظت کنند.

باغ های انبوه از درختان میوه که بدون هیچ حصاری به حال خود رها شده است و برای ورود هر میهمانی آغوش خود را گشوده است از دیگر خصوصیات ساکنان این دهکده فرهنگی است که بر خلاف سایر نقاط کشور حصاری بین خود قائل نمی شوند و همدلی و وحدت را با این اقدام معنا بخشیده اند.

در این منطقه هیچ مرزی در بین باغات آن نمی توانی بیابی و هیچ معترضی برای برداشت میوه توسط رهگذران وجود ندارد زیرا این انسان های آزاده همه رهگذران را در همین اندک داری خود سهیم و شریک می دانند و احترام به یکدیگر را شاخص ساکنان سنگان.

● زیارت گاهی به قامت سرو

شگفتی ها و زیبایی های روستای سنگان تنها به افتخارات فرهنگی آن ختم نمی شود زیرا وجود «درخت صلح» یکی از کهن ترین سروهای جهان و جزو آثار ملی در این روستا

شهر قم قرن هاست که میزبان بانویی از سلاله پیامبر خاتم(ص) و زهرای اطهر(س) است که به برکت وجود بارگاه منور کریمه اهل بیت(س) به پایگاه تشییع و ام

مهدی بخشی
سورکی

القرای جهان اسلام شهرت یافته است. مردم شهر من هنوز ساعت دلشان را با ساعت میدان آستانه تنظیم می کنند و زائری می گفت: خوشا به حال شما که هر صبح کسی را دارید که به او سلام کنید. اینجا، خورشید هر روز صبح دست بر سینه می گذارد و در برابر گلدسته های این حرم تعظیم می کند و گرمای کوپری اش را از زردی گنبدش وام می گیرد و مردم شهر، لحظه های تنهایی خود را با بانویی قسمت می کنند که فرشتگان در جوارش حجره دارند.

پای صحبت کفشداران آستان حضرت معصومه (س) خاک پای زائران سرمه چشمان خادمان حرم

گفتن التماس دعا آنان را بدرقه می کند. حاج آقای روحانی می گوید، بوی کفش زائران حضرت معصومه (س) برای ما معطر است و قرار گرفتن در این جایگاه یک افتخار و دعوت از سوی حضرت است و خدا را شاکریم که به ما لیاقت داده تا نوکری زائران حضرت فاطمه معصومه (س) را انجام دهیم.

او همه ساعات حضورش در حرم و در کفشداری را بهترین لحظات عمرش می داند و می گوید هر بار که زمان شیفتم

و به سوی پیرمرد محاسن سفیدی که پشت پیشخوان کفشداری ایستاده است می روم تا اولین گفتگو را با او داشته باشم. این پیرمرد ۶۰ ساله که شغلش شاطری بوده و اکنون بازنشسته است، محمد ابراهیم روحانی نام دارد و یک دهه است که کارش خدمت در کفشداری و نگهداری از کفش زوار است.

عرق بر پیشانی این خادم باصفای حرم نشسته اما خنده از لبهایش نمی رود و با هر کفشی که از زائران می گیرد، زیر لب با

کفشی ات حک شده است را بگیر و در جیب بگذاری و هنگام برگشت تحویلشان دهی.

کفشداری های حرم را دوری می زنم تا با چند تن از خادمان پیشکسوت که سالیانی در این حرم مطهر به زائران خدمت کرده اند گفتگویی داشته باشم و از حال و هوای کفشداری ها برایم بگویند.

از خیابان ارم وارد حرم می شوم و به سمت ورودی شبستان امام خمینی (ره) حرکت می کنم، کفشداری شماره ۷ دیده می شود

چه ضرب آهنگ دلنشینی است، صدای تق تق ممتدی که از پیش خوان سنگی یک کفشداری به گوش می رسد و تو در آستانه ورودی حرم می ایستی و کفش هایت را به خادمانی می سپاری تا راحت تر به زیارت بروی.

کفشداری های حرم همیشه حس و حال زیبایی دارند و خاطرات کودکی های حرم رفتن با بزرگترها را برای زائران تداعی می کنند؛ آنگاه که منتظری تا شماره ای که بر روی آن نمره کفشداری و جا

معصومه(س) می‌خواند و این بیت شعر را همیشه زیر لب زمزمه می‌کرد که "من هم دلیل حسرت افلاک می‌شوم، روزی که زیر پای شما خاک می‌شوم..." و من هم همیشه این بیت شعر را به خاطر دارم و در زمانی که به حرم مشرف می‌شوم زمزمه می‌کنم.

● **برای خدمت به زائران حضرت معصومه(س) از میانه به قم آمدم**

حسن علی کریمی ۶۷ ساله که ۲۱ سال است در کفشداری حرم کار می‌کند هم از داستان خادم شدنش برایم می‌گوید که از میانه برای خدمت به زائران حرم مطهر حضرت معصومه(س) به قم آمده است. این پیرمرد با صفا هم با لهنجه آذری می‌گوید، زندگی‌اش را با برنامه‌های خادمی‌اش تنظیم کرده و اگر یک هفته نتواند در کفشداری حضور پیدا کند حتی غذا خوردن هم برایش سخت می‌شود و بسیار حسرت می‌خورد.

وی می‌گوید، بسیاری از زائرانی که به حرم مشرف می‌شوند چون اولین مکانی که می‌رسند کفشداری است، با همان حالت روحی خاص خودشان از ما می‌خواهند که برایشان دعا کنیم و ما هم در جوابشان می‌گوییم گناهکارتر از انیم که دعاگویشان باشیم اما همیشه از حضرت خواسته‌ایم تا حوائج همه شیعیان مرتضی‌علی(ع) را برآورده فرماید.

مصاحبه‌هایم به اتمام می‌رسد و می‌خواهم حس خادمان کفشدار را تجربه کنم، پشت یکی از این پیشخوان‌های کفشداری می‌روم و برای دقایقی کفشدار زائران حرم کریمه اهل بیت(س) می‌شوم.

بانو جان! شهر ما از آن روزی که با تن تب دارت در بیت النور، سجاده مناجات گستراندی دیگر کویر داغ و نمک زاری شور نیست و ما باورمان این است که قم، دریای بیکران محبت شما و آشیانه آل محمد(ص) است. برکت در شهر ما هنوز از حریم و حرمتان می‌جوشد و قم به بهشت معنویت و صفا و چشمه فیض و کرامت مبدل شده و عصمت و عفاف ره توشه زائران عاشق شما است. در این حرم، هر طرف چشم می‌گردد، آهوی دل‌ها را می‌توان دید که به دام افتاده‌اند و بی‌گمان حریم کبریایی شما، تا ابد باغچه عطر بهار است.

و حفظ حرمت آنها، مخصوصا در مواجهه با زائران خارجی را نوعی انتقال فرهنگ دینی و اسلامی می‌داند و می‌گوید قم مرکز جهان تشیع است و فرهنگ اهل بیت(ع) از این شهر و نه تنها از سوی علما بلکه از سوی احاد مردم و به خصوص خادمان حرم حضرت معصومه(س) می‌تواند به زائران انتقال یابد و آنها نیز در بازگشت به دیار خود از این خوبی‌ها، برای دیگران تعریف کنند.

● **به لطف کریمه اهل بیت(ع) خودم و همسرم خادم حرم شدیم**

در ورودی صحن عتیق هم کفشداری شماره ۱۶ وجود دارد که در این کفشداری سه نفر از خادمان که جوان تر بودند مشغول خدمت هستند.

در میان آنها جوان خوش سیما و خوش خلقی توجه ام را به خود جلب کرد؛ این خادم جوان با زائران گرم می‌گرفت و با رویی گشاده، کفش‌هایشان را تحویل می‌گرفت و نمره محل نگهداری کفششان را به آنها می‌داد.

این خادم ۲۷ ساله ابراهیم نصرتی نام داشت و طلبه مدرسه علمیه شهید صدوقی بود که می‌گفت، دو سال قبل از شبکه قم با خبر شدم که حرم خادم افتخاری می‌پذیرد و به همراه همسرم برای ثبت نام آمدم و به لطف و عنایت حضرت هر دویمان خادم افتخاری حرم شدیم. از همان اول فکر می‌کردم روحیاتم به کفشداری می‌خورد و کفشداری حرم را برای خدمت انتخاب کردم.

● **اگر یک لحظه از خدمت‌مان قبول شود برای دنیا و آخرتمان کافی است**

ابراهیم می‌گوید هفته‌ای ۴ ساعت در کفشداری مشغول به خدمت هستیم و اگر از همه این ساعتی که در کفشداری حضور داریم تنها یک لحظه آن مورد رضایت پروردگار و حضرت معصومه(س) قرار گیرد، برای دنیا و آخرتمان کافی است. وی همه لحظات حضورش در کفشداری را خاطرات به یادماندنی توصیف می‌کند و می‌گوید، پیرمردی چندین سال است که به حرم می‌آید و وقتی به کفشداری می‌رسد برایمان شعرهایی در وصف بی بی

او می‌گفت، برای مصاحبه خادمی به حرم آمدم و فرد مسئول گفت که دو خادم معرف باید داشته باشید و من که تنها یک آشنای خادم داشتم او را معرفی کردم؛ آن مسئول منتظر بود تا اسم فرد دوم را هم بگویم اما من که آشنای دیگری نداشتم بعد از چند لحظه سکوت در حالی که اشک از چشمانم سرازیر شده بود؛ نام حضرت فاطمه معصومه(س) را بردم و خلاصه بعد از چندین و چند روز انتظار، ما را به خادمی قبول کردند.

ساعدی می‌گفت من در قم با یک خانم از سادات موسوی از نواج کردم و با همه این اتفاقاتی که برابم رخ داده مطمئن شدم که موسی بن جعفر(ع) مرا به دخترشان حضرت معصومه(س) حواله داده‌اند.

این خادم می‌گوید کفشداری‌های حرم قطعه‌ای از بهشت است و ما هم مثل آن کسی که اگر آب به او نرسید از تشنگی خواهد مرد، اگر ساعت‌های حضور در کفشداری حرم را از ما بگیرند حال و روز خوبی نخواهیم داشت.

او اتفاقاتی که طی ۲۲ سال خدمت در کفشداری حرم به خاطر دارد، هم‌هش را شیرین می‌داند و می‌گوید هر زائری که به حرم می‌آید برای خودش، قصه مفصلی دارد.

آقای ساعدی به واسطه تسلطش به زبان عربی از خاطرات گم شدن کفش‌های زائران عرب یا گم کردن مسیر هتل‌شان می‌گوید و اینکه عرب‌ها؛ اعتقاد ندارند که با کفش وارد حرم شوند؛ یا آن را به کفشداری تحویل می‌دهند یا اینکه کفششان را در ورودی حرم از پا در می‌آوردند و در زمان برگشت می‌پوشند.

این خادم می‌گوید که بارها شده زائران عرب چون به رواق‌ها و شبستان‌های حرم آشنایی ندارند کفشداری یا آنجایی که کفش‌هایشان را در آورند را گم می‌کنند؛ که آنها را راهنمایی می‌کنم.

وی ادامه می‌دهد که حتی شده زمانی که برخی از مهمانان خارجی به حرم می‌آیند چون به زبان عربی تسلط دارم به عنوان مترجم آنها را همراهی و راهنمایی می‌کنم و در واقع غیر از کفشداری اینگونه کارهای را هم انجام می‌دهم.

این کفشدار حرم کریمه اهل بیت(ع) خوش خلقی و خدمت بی‌منت به زائران

فرا می‌رسد؛ قبل از آمدن به حرم غسل زیارت می‌کنم و بعد از سلام دادن به حضرت و زیارت مرقد مطهرش، به محل کفشداری می‌آیم تا به زائرانش خدمت کنم.

● **تنها خواسته ما از زائران این است که در دعاهایشان خادمان را فراموش نکنند**

این خادم افتخاری حرم حضرت معصومه(س) با اشاره به اینکه در حرم مطهر حدود ۱۶ کفشداری وجود دارد که طی این سال‌ها تقریباً در همه آنها خدمت کرده‌ام، می‌گوید: تنها خواسته ما از زائران این است که در دعاهایشان خادمان را فراموش نکنند.

سعید ساعدی یکی از خادمان افتخاری حرم است که در کفشداری خدمت می‌کند. او که اصالتاً اهل کاظمین عراق است و در آنجا به دنیا آمده، خادم شدنش در حرم فاطمه معصومه(س) را عنایت پدر بزرگوارشان امام موسی کاظم(ع) می‌داند.

آقای ساعدی ۵۹ ساله که هنوز لهنجه عربی در سخن گفتنش وجود دارد، از چگونگی خادم شدنش می‌گوید که تا ۲۸ سالگی‌اش همراه خانواده در شهر کاظمین عراق زندگی می‌کرد و پدر و مادرش ایرانی الاصل هستند و او مهندسی مکانیک را در عراق گرفته و این دوران مصادف بود با جنگ ایران و عراق که صدام دستور اعدام ایرانی‌های مقیم عراق را داده بود.

وی و خانواده‌اش مخفیانه از عراق خارج و راهی ایران می‌شوند و در سال ۶۲ به قم می‌آیند و در همین شهر به زندگی خود ادامه می‌دهند.

هنوز ابتدای مصاحبه با این خادم کفشدار حرم بودم که با مرور خاطرات گذشته، اشک را در چشمانش حلقه زد. تا انتهای مصاحبه هم چندین بار دستکش سفید رنگ مخصوص کفشداری را از دستش بیرون کشید و اشک‌های چشمانش را پاک کرد.

ساعدی می‌گفت یک دوستی در قم داشتم که او خادم حرم بود و وقتی علاقه‌ام به خادمی حرم را فهمید، سعی کرد تا شرایط را فراهم کند تا من هم خادم حرم شوم. موسی بن جعفر(ع) مرا به دخترشان حضرت معصومه(س) حواله داده‌اند

در لرستان:

ماجرای آقا و خانم «راهپیمایی»

معصومه نوروزپور

زهرا حسینی

بعد از ظهر یک روز تابستانی است، انگار خورشید آخر مرداد ماه هر آنچه در توان دارد را خرج آدمهایی می کند که دل به این هوای داغ زده اند، کنار میدان تختی خرم آباد از مغازه های سر گذر آدرس را می پرسیم، کمی فرصت می شود تا در سایه بالکن مغازه تب تند تابستان به عرق بنشیند؛ همه، اینجا سوژه گزارش ما را می شناسند.

به محلی برای دوختن لباس برای ارسال به جبهه شده بود، حتی از موزائیک خرده هایی که لای پر چادرش قاچیم می کرد تا به دست تظاهرات کنندگان علیه شاه برساند و یا حضورش در اولین تظاهرات زنان خرم آبادی به همراه دو دخترش.

● دو چرخه صلواتی

آقای عبیدی از راهپیمایی های ۹ دی هم خاطره دارد، می گوید که در بهیوه حوادث سال ۸۸ دو چرخه اش را از داخل دکان آرایشگری دزدیده اند و یک هفته دو چرخه نداشته است تا به لطف یکی از آشناها در مسجد صاحب الزمان دوباره صاحب دو چرخه نو شود؛ «دو چرخه مجانی با قیمت روزی ۱۴ صلوات!» آقای راهپیمایی ۶ بچه دارد، سه تا دختر و سه تا پسر، تعداد نوه هایش به ۱۲ می رسد و سه تا نتیجه اش را هم دیده است، با لبخندی می گوید که برای خودشان جمعیتی هستند، جمعیتی برای راهپیمایی!

وسط حرفهای خانم و آقای عبیدی قاچ های هندوانه هم از راه می رسند تا هوای خنک خانه، گرمای مردادماه را به مقدمه گزارش بسپارد، حالا که حرفهایمان گل انداخته است از آقای راهپیمایی می خواهیم بقیه گفتگو را به داخل دکان آرایشگری موکول کند، جایی که مشتری های ۴۰ ساله دارد، یکی از مشتری ها هم پشت در مغازه مانده و معطل تمام شدن گفتگوی ما است.

اتفاق پذیری را که می خواهیم به مقصد دکان آرایشگری ترک کنیم نوه آقای عبیدی که تا حالا توی آلبوم بابابزرگ دنبال چندتایی عکس خاص بوده است، از روزهای حضور آقای عبیدی در جبهه و آرایشگری سر رزمندگان عکسی را به ما می رساند، وسط مسیر روی هوا از عکس دوباره عکس می گیریم؛ چه عکس در عکسی شده است امروز.

● آدرس را پیدا کردید؟!

وارد مغازه که می شویم ظاهر شلوغ آن اولین چیزی است که به چشم می آید، عکس امام و رهبری، در کنار شعارها و تصاویر رزمنده ها، برای خودش سنگری است این دکان آرایشگری...

آقای عبیدی پی کسب و کارش می رود و مشغول کوتاه کردن موی مشتری اش می شود و ما هم دنبال سوژه هایمان، از تزئینات داخل مغازه گرفته تا دو چرخه ای که گوشه مغازه پارک شده است، می پرسیم آقای عبیدی شما ماشین ندارید؛ می گوید: «چرا، دو سه تا هم دارم، از نوع سُر و ریش تراشش را!»

آنچه که باید را نوشته ایم و عکس هایمان را هم گرفته ایم، به قول خبرنگارها کارمان اینجا تمام شده است، می خواهیم خداحافظی کنیم، آقای عبیدی می گوید ته همه حرفهایم بنویسید «اگر هم قرار بر بهشت رفتن است حاج خانم باید برود ما را کسی راه نمی دهد.»

بعد از ظهر داغ مردادماه حالا از نفس افتاده است، نسیم خنکی از پایین کوچه خود را به سربالایی می رساند و بر می گردد، رفت و برگشت هایش طعم خنک شربت آلبالو و هندوانه می دهد، شهر کم کم از زیر سایه گرم تابستان خودش را بیرون می کشد، مرد مغازه دار سر گذر از دور بر ایمان دست تکان می دهد و می پرسد: آدرس را پیدا کردید؟!

که وقتی مرورش می کند می گوید: اگر انقلاب پیروز نمی شد ما جزو اعدای ما بودیم!

خودش خیلی دوست دارد از حال و هوای روزهای انقلاب و محرم سال ۵۷ بگوید و اینکه چه انتهایی در شهر بوده است، می گوید که همه چیز از پای منبرهای روحانیون شروع می شد، خطابه های شهید رجیمی و شهید مدنی را به یاد دارد، حتی تا آنها هم خاطره می گوید، از منبر رفتن آتشین فخر لرستان تا توصیه های آیت الله مدنی برای کسب و کار حلال، تا بگوید: امروز برکت آن حرفها را در زندگی ام می بینم.

● عنوان جرم: مقلد امام است

ششم محرم همان سال توسط ساواک دستگیر می شود و بعد از حبس در خرم آباد به دلیل پرونده سیاسی راهی زندان قصر و اوین می شود، عبیدی می گوید که اولین جرمی که در پرونده اش نوشته شده این بود: «مقلد امام است»

حرفهایش را از تظاهرات های قبل از انقلاب به راهپیمایی های بعد از انقلاب گره می زینم، راهپیمایی هایی که در ۳۶ سال گذشته پای ثابت تصاویر منبیره شده از آنها «آقای عبیدی و دو چرخه اش» بوده است، خودش می گوید که از روز قبل دو چرخه اش را برای راهپیمایی آماده و تزئین می کند.

برای حضورش در همه راهپیمایی ها دلیل و حرف دارد ولی کلام اول و آخرش جمله ای است که در هر راهپیمایی جلوی دو چرخه اش نصب می کند: «پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسیبی نرسد.»

● پیرمرد ۸۱ ساله و «برجام»

با آقای عبیدی که این روزها ۸۱ سالگی را پشت سر می گذارد از «برجام» هم حرف می زینم، به شوخی می گوئیم که بعد از توافق هسته ای تکلیف شعار «مرگ بر آمریکا» چه می شود، جوابش بی تأمل و قاطع است: ما به آمریکا اعتمادی نداریم.

خودش می گوید که جنگ جهانی دوم را به یاد دارد، حزب توده و پان ایرانیسم ها را هم، کودتای ۲۸ مرداد را مو به مو تعریف می کند، از روی سکه آمریکایی تا روی انگلیسی آن، ته همه این ماجراهایی که روایت می کند می خواهد بگوید که «اینها دروغ می گویند.»

آقای «راهپیمایی» را با دو چرخه اش همه مردم شهر می شناسند ولی کمتر از همسرش کسی چیزی شنیده است، آقای عبیدی اول و آخر و وسط حرفهایش مدام می گوید: همسر مرا «انقلابی» کرده است.

● رقیه خانوم کم حرف می زند

«رقیه خانوم» اصالتا اهل توسسرکان است و همان لهجه سلام و احوالپرسی اولش هم این را نشان می دهد؛ می گوید که حالا پا ندارد ولی روزهای راهپیمایی به سختی هم که شده راهی خیابان می شود، مدام یادآوری می کند که در گزارشمان حرفی از او نزنیم و با همان لهجه صمیمی لری می گوید: به خاطر مصاحبه این کارها را نکرده ام!

رقیه خانوم کم حرف می زند ولی به قول ادبا «گزیده» می گوید، خیلی سریع از همه روزهای جوانی اش عبور می کند، از شربت و مربا درست کردن برای رزمنده ها، تا خانه ای که تبدیل

مرد مغازه دار با دستهایش کروکی مسیر را بر ایمان می کشد؛ با هر جمله ای که می گوید انگار خودش مسیر را می رود و بر می گردد! راهی سربالایی کوچکی می شویم، سعی می کنیم از کنار دیوار راه برویم تا دست کم سایه نه چندان خنک تابستانی دیوارها در جدال گرمای مردادماه به کمک مان بیاید.

● آدرس را پیدا کرده ایم

از چهره خاص مغازه «آرایشگری عبیدی» می شود فهمید که آدرس را پیدا کرده ایم، در اهلی مغازه باز است و کنار آن می توان بنری را دید که نام شعار سال قبل روی آن مانده است، از پشت در شیشه ای مغازه هم دو چرخه مشهور آقای عبیدی خودش را نشان می دهد، از همسایه بغلی که ماشینش را روشن می کند دوباره با اشاره انگشت می پرسیم که آدرس را درست آمده ایم و او هم با سرش تایید می کند که اینجا خانه ی «قاسم علی عبیدی» است.

تا صدای زنگ، صاحبخانه را خبر کرده و در را باز کند از مغازه عکس می گیریم، برای اهالی محل، این عکس گرفتن ها و سر زدن خیرنگارها خیلی عجیب نیست؛ چند دقیقه ای بیشتر نمی گذرد که آقای عبیدی خودش را نشان می دهد تا این گفتگو بعد از سلام و احوالپرسی و تعارف های همیشگی به اتاق پذیرایی خانه قدیمی «خانم و آقای عبیدی» کشیده شود.

● «دو چرخه» ای که در شهر تابلو است

فضای اتاق پذیرایی مثل همه خانه های قدیمی شهر خرم آباد است، «فرش» و «پشتی» جزو چندانشدنی این پذیرایی های کوچک است که مثل اهالی خانه، حس سادگی را به مهمانان منتقل می کنند، کنار آکواریومی که ماهی های آن تمام طول مصاحبه بی حرکت ما را نظاره می کردند کامپیوتری هم دیده می شود که انگار مال نوه دختری آقای عبیدی است، دختری که وقتی برایمان شربت می آورد می گوید به کلاس هشتم می رود.

تا طعم خنک شربت آلبالو تب تند تابستان را فرو می نشاند، آقای عبیدی بدون هیچ سوالی شروع به حرف زدن می کند و بعد از اینکه مطمئن می شود آدرس را راحت پیدا کرده ایم، می گوید: «دو چرخه» ما در شهر تابلو شده است!

● هیچ راهپیمایی را از دست نداده است

حرفهایش را با تایید سر و نگاه ما ادامه می دهد تا بگوید که در راهپیمایی روز قدس امسال بیشتر از دوربین هایی که مسئولان را دنبال می کردند، زاویه لنز نگاهها سمت شکار کردن تصاویر او و دو چرخه اش بوده است؛ هر چند که این روایت تکراری همه راهپیمایی ها برای آقای عبیدی است.

عبیدی ۷۰ سالگی می شود که در خرم آباد زندگی می کند و همه خاطرات زندگی اش را با حوادث و رخدادها و انقلاب به یاد دارد مثل همین که می گوید: «از سال رحلت امام به خانه جدید نقل مکان کردیم، ۲۵ سالگی می شود.»

هیچ راهپیمایی را از اول انقلاب از دست نداده است، خودش می گوید هیچ تظاهرات ضد شاهی را هم قبل از انقلاب از دست نداده است تا جایی که در بهیوه تظاهرات های منتهی به پیروزی انقلاب توسط ساواک دستگیر شده است، دستگیری

حرفه ای که باید صنعتی شود

شترداری در خراسان شمالی با ساریبانان خسته

علی خادمی

پرورش شتر از جمله فعالیت های دامپروری است که از سال های بسیار دور در بخش هایی از استان خراسان شمالی در شمال شرق کشور رونق داشته، هر چند که اکنون دیگر آن رونق سابق را ندارد.

قرار دارد.

وی با بیان این که اکنون بیش از سه هزار نفر شتر در خراسان شمالی وجود دارد، ادامه می دهد: از این تعداد هزار و ۱۸۱ نفر شتر در روستای چهل دختر اسفراین، هزار و ۹۲۴ نفر شتر در روستای کالیمانی مانه و سملقان و ۳۴ نفر شتر نیز در جابرم پرورش داده می شوند.

مبارکی اضافه می کند: پرورش شتر در استان به صورت سنتی و در مرتع انجام می شود اما خشکسالی های اخیر سبب رکود آن شده است.

وی در ادامه با اشاره به اقدامات و خدمات حمایتی سازمان جهاد کشاورزی از حرفه شترداری در استان، می گوید: از دو سال گذشته سازمان جهاد کشاورزی رویکرد پرورش و اصلاح نژاد شترهای استان را در دستور کار خود قرار داده است.

مبارکی اضافه می کند: سال گذشته با کمک مرکز تحقیقات پرورش و اصلاح نژاد شتر طرود شاهرود، گله های شتر یک کوهانه چهل دختران با هدف افزایش تولید گوشت شتر با اسپرم شتر دو کوهانه تلقیح مصنوعی شدند که متأسفانه نتیجه ای به دست نیامد.

وی در خصوص طرح اصلاح نژاد شترهای استان توضیح می دهد: شترهای یک کوهانه دارای مقاومت بالایی هستند اما سرعت رشد شترهای دو کوهانه بیشتر است.

مبارکی می گوید: همچنین صدور شناسنامه برای شترهای منطقه چهل دختران از دیگر برنامه های سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی است.

شترداری سنتی و معیشتی؛ مهم ترین چالش این حرفه در خراسان شمالی وی می افزاید: یکی از ایراداتی که به

اشاره به کاستی ها و مشکلات موجود در حرفه شترداری در این منطقه، می گوید: با آمدن زمستان و فصل سرما مشکلات شترداران چند برابر می شود. وی می افزاید: در این زمینه می بایست شترداران برای ایجاد جایگاه نگهداری شتر و آذوقه از سوی دستگاه های متولی حمایت شوند.

● پرورش سه هزار نفر شتر در خراسان شمالی

معاون بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی نیز در گفتگو با خبرنگار مهر، در این زمینه اظهار می کند: خراسان شمالی یکی از استان های مستعد برای دامپروری از جمله شترداری است.

علی مبارکی می افزاید: با توجه به شرایط منطقه و وجود مراتع با درجات مختلف، دامپروری یکی از شغل های اصلی مردم خراسان شمالی محسوب می شود و در این میان شترداری نیز در منطقه رونق دارد به گونه ای که این استان در زمینه پرورش شتر در رتبه سیزدهم استان های کشور

علی نژاد می گوید: با وجود خشکسالی های اخیر و مشکلات پیش آمده در پی آن، متأسفانه در این زمینه حمایت خوبی از سوی سازمان جهاد کشاورزی انجام نشده، این در حالی است که درآمد اصلی اهالی روستای چهل دختران و مناطق اطراف آن از شترداری است.

وی اضافه می کند: از شمار کل خانوارهایی که در روستای چهل دختران به پرورش شتر اشتغال داشته اند، تاکنون ۱۲ خانوار به دلیل مشکلات پیش رو از جمله نبود مرتع و نداشتن هزینه کافی برای نگهداری شتر، احشام خود را فروخته و به شهر مهاجرت کرده اند.

علی نژاد با اشاره به اینکه هزینه نگهداری هر نفر شتر روزانه بیش از ۱۰۰ هزار ریال است، ادامه می دهد: شترداران برای رفع مشکلات خود به حمایت بیشتر و نیز دریافت تسهیلات مالی برای فعالیت در این حوزه نیاز دارند تا حرفه شترداری بار دیگر در این منطقه رونق گیرد.

● تبدیل شترداری خراسان شمالی از سنتی به صنعتی نیازمند حمایت مالی است

عیدمحمد نوروزی، یکی دیگر از شترداران اسفراینی نیز در گفتگو با خبرنگار ما، اظهار می کند: علی رغم خشکسالی های اخیر و جلوگیری از ورود شترها به مرتع در چند سال گذشته، متأسفانه حمایت خوبی از شترداران از سوی نهادهای ذی ربط نشده است.

وی می گوید: به دلیل آنکه شترداران هزینه لازم برای نگهداری شترهای خود را ندارند مجبور به فروش آنها می شوند که نتیجه آن رکود شترداری در منطقه است.

عباس نوروزی، دیگر دامدار فعال در حرفه شترداری نیز در گفتگو با خبرنگار ما، با

منطقه ای از شمال و جنوب این استان به دلیل دارا بودن شرایط بیابانی و کویری، اقلیم مناسبی برای پرورش شتر داشته و در این میان شهرستان های اسفراین، مانه و سملقان و جابرم به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی جزء مناسب ترین مناطق پرورش شتر در خراسان شمالی هستند.

با وجود قدمت تاریخی و ظرفیت های بالقوه موجود در این زمینه، متأسفانه این روزها اندک شترداران خراسان شمالی با مشکلات متعددی روبرو هستند که این مشکلات آنها را وادار به فروش شترها و مهاجرت به شهرها برای یافتن زندگانی بهتر می کند.

● ممنوعیت چرای شتر در مراتع و نبود جایگاه های نگهداری مناسب

حسن علی نژاد، یکی از شترداران منطقه چهل دختران اسفراین در گفتگو با خبرنگار ما، اظهار می کند: یکی از مشکلات شترداران این منطقه نبود مرتع برای چرای دام های آنها است.

وی ادامه می دهد: در گذشته شترداران می توانستند شتران خود را برای چرا به مناطق میان دشت جابرم معروف به یکه شاخ ببرند که از شش سال پیش ورود شتر به این مناطق ممنوع شده است.

علی نژاد می افزاید: بیشتر شترداران به دلیل نبود مرتع، شترهای خود را فروخته و به شهر مهاجرت می کنند.

وی توضیح می دهد: در صورت لزوم نگهداری شترها در مکانی بسته، آغل نگهداری این احشام که از گذشته باقی مانده، بسیار ساده و قدیمی بوده و اکنون نیز شترداران توان مالی کافی برای ساخت جایگاه مناسب به منظور نگهداری از شترها را ندارند.

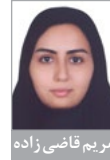

روزگار سخت بازیکن تیم زیر ۱۴ سال ملوان؛

استعداد فوتبال انزلی دست فروشی می کند

چراغ قرمز است و ماشین های زیادی پشت خط کشی توقف کرده اند. گوینده ورزشی رادیو، بازی فوتبال را گزارش می کند و صدای آن از داخل ماشین ها به گوش می رسد. پسر بچه ای که زیر آفتاب داغ تابستان صورتش سوخته و جعبه های دستمال کاغذی را به

مریم قاضی زاده

دست گرفته پای هر ماشین توقف می کند تا شاید کسی از او دستمالی بخرد.

به هر ماشینی که می رسد راننده اش برای اینکه به او بفهماند که خریدار دستمال هایش نیست، شیشه را بالا می دهد و صدای گزارشگر فوتبال کم و کمتر می شود. چراغ سبز می شود و ماشین ها حرکت می کنند. صدای ضعیف گزارشگر خبر از گل زدن یکی از تیم ها می دهد. پسر بچه با دستمال هایی که حتی یک جعبه اش هم فروش نرفته سر چهارراه باقی مانده و به این فکر می کند که پول این جلسه تمرین فوتبالش را چطور تهیه کند؟

● روزی قهرمان می شوم

اسمش امیر حسین پور است و همه به نام امیر زندگانی می شناسندش. هرچند ۱۳ سال بیشتر ندارد و برای خرج خانواده اش سر چهارراه دستمال، آدامس و گل می فروشد ولی اعتقاد دارد کار کردن عار نیست و آدم باید برای رسیدن به خواسته هایش تلاش کند.

عاشق فوتبال است ولی به گفته خودش وضعیت مالی خانواده اش طوری نیست که بتواند از پس خرج های فوتبالیست شدنش بر بیاید به همین دلیل باید کار کند تا بتواند پول تمریناتش را بدهد.

با همان معصومیت کودکانه ای که پشت چهره آفتاب سوخته اش پنهان شده می گوید: دوست دارم روزی یکی از بهترین بازیکنان فوتبال دنیا شوم و برای رسیدن به این هدفم همه چوره تلاش می کنم.

امیر درباره علاقه اش به فوتبال توضیح می دهد: از همان زمانی که کوچک تر بودم و با بچه ها گل کوچک بازی می کردم عاشق فوتبال بودم اما شرایط مالی خانواده ام اجازه نمی داد که به طور حرفه ای آن را دنبال کنم. از وقتی توانستم کار کنم و پول در بیاورم، تمام هدفم پرداختن به فوتبال شد و حالا که توانستم در تیم زیر ۱۴ سال ملوان حضور داشته باشم، این را مطمئنم که روزی به آنچه برایش زحمت می کشم خواهم رسید.

هرچند جثه کوچکش سنش را کمتر از چیزی که هست نشان می دهد اما حرف هایش بزرگ تر از سن یک پسر بچه ۱۳ ساله است. از او راجع به اسطوره هایش در فوتبال می پرسیم و پاسخ می دهد: از خارجی ها مسی و رونالدو را دوست دارم اما هیچ وقت دوست ندارم مثل آن ها شوم چون آخر سر می شوم مسی یا رونالدو. من می خواهم امیر زندگانی باشم. فوتبالیستی بهتر از مسی و رونالدو. از ایرانی ها هم عاشق علی دایی هستم چرا که بعد از این همه موفقیت و شهرتی که دارد، هیچ وقت آدم هایی مثل من را که عاشق فوتبال هستند ولی توان مالی برای فوتبالیست شدن ندارند، فراموش نمی کند.

امیر ادامه می دهد: شاید دلم نخواهد مثل مسی و رونالدو شوم اما دوست دارم مثل علی دایی باشم که همیشه به فکر آدم های دیگر هم هست و من شنیده ام که از خیلی ها برای فوتبالیست شدن حمایت کرده است.

او می افزاید: توی همین شهر بچه های زیادی هستند که در رشته های مختلف ورزشی استعداد زیادی دارند اما شرایط برای بروز استعداد هایشان مهیا نیست و به همین دلیل خیلی از آن ها

پرورش شتر در خراسان شمالی وارد است این است که شترداران استان این حرفه را به صورت سنتی و معیشتی انجام می دهند.

این مسئول با بیان اینکه سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی در تلاش است تا شترداری سنتی استان به سمت و سوی صنعتی شدن برود، ادامه می دهد: با توجه به اینکه در دو سال گذشته میزان خشکسالی در استان شدید بوده لازم است تدبیر شتران به صورت دستی و در شرایط بسته انجام شود.

مبارکی با اشاره به موضوع خشکسالی و سوق دادن شترداران استان از پرورش سنتی به صنعتی بیان می کند: با وجود این سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی در ارائه تسهیلات به شترداران با مشکلاتی روبرو بوده و متأسفانه امسال این سازمان توانایی ارائه تسهیلات به شترداران را ندارد.

وی با اشاره به اینکه با وجود ارزش غذایی بالا گوشت شتر، مصرف آن در بین مردم استان بسیار کم است، ادامه می دهد، لازم است نسبت به مصرف گوشت شتر فرهنگ سازی بیشتری انجام شود.

این مسئول می گوید: یکی دیگر از موانعی که سبب کاهش مصرف گوشت شتر در استان شده، نبود کشتارگاه صنعتی شتر در خراسان شمالی و کشتار آن به صورت سنتی است که این موضوع در کاهش مصرف گوشت شتر در داخل استان تأثیر زیادی گذاشته است.

مبارکی با اشاره به اینکه در خراسان شمالی سه هزار و ۱۴۹ نفر شتر موجود است، می افزاید: در سال گذشته گوشت شتر، ۲۵ صدم درصد از تولیدات گوشت قرمز استان را به خود اختصاص داده بود که غالب آن نیز صادر شده است.

وی اضافه می کند: خراسان شمالی غالب گوشت شتر تولیدی خود را به استان های تهران، سبزوار و خراسان رضوی صادر می کند.

مبارکی با بیان اینکه صادرات در بخش گوشت قرمز، دام به صورت زنده از استان خارج می شود، اظهار می کند: در تلاش هستیم دو نهاده شیر و گوشت قرمز که به صورت خام از استان خارج می شود، بعد از فرآوری و تبدیل به محصولات با ماندگاری بالا از استان صادر شوند تا سود اقتصادی بیشتری داشته باشند.

وی می گوید: در این راستا به دنبال راه اندازی واحد بسته بندی گوشت قرمز در استان هستیم و همچنین با صنایع لبنی نیز رایزنی شده تا شیر بیشتری از دامداری های استان جذب کرده و نسبت به فرآوری آن اقدام کنند.

مبارکی اظهار امیدواری می کند که با گشایش اقتصادی و اختصاص اعتبارات بیشتر به سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی، این سازمان بتواند برنامه های بیشتری را در راستای حمایت از حرفه شترداری در استان اجرا کند.

کشف نشده باقی می ماند.

درباره حمایت هایی که از او شده می پرسیم و امیر می گوید: آقای احمد دوست مدیر مرکز حمایت از کودکان کار و خانم حق دار که از مشاوران این مرکز هستند کمک های زیادی به من کرده اند تا بتوانم راه درست را برای خودم انتخاب کنم و همچنین مربیان من در تیم ملوان به خصوص آقای محمدرضا ستوده خیلی به من کمک می کنند و راهنمایان خوبی برای من هستند اما حمایت های ماز بیار زارع مسیّر زندگی من را عوض کرد.

او ادامه می دهد: شاید اگر حمایت های مازیار زارع نبود و ایشان من را به تیم ملوان معرفی نمی کرد، من هم مثل خیلی های دیگر شرایط لازم را برای بروز استعدادهایم به دست نمی آوردم. امیر راهش را انتخاب کرده است

حسین احمد دوست مدیر مرکز مشاوره آوای امید و سازمان مردم نهاد حمایت از کودکان کار که بخش اعظمی از آموزش های اجتماعی امیر را بر عهده دارد، می گوید: امیر بسیار هدفمند و با انگیزه زیاد برای رسیدن به هدفش تلاش می کند و بسیار با اراده در مسیری که انتخاب کرده قدم برمی دارد.

وی می افزاید: اخلاق مدار بودن و ادب امیر در کنار اراده قوی از او شخصیتی شگفت انگیز ساخته که مورد توجه تمام همکاران در مرکز بوده و همه تلاش ما این است که بتوانیم با جلب حمایت های لازم برای امیر، او را برای رسیدن به هدفش کمک کنیم.

● حمایت از امیر آینده وی را رقم می زند

مازیار زارع درباره امیر به ما می گوید: امیر را بارها سر چهارراه نزدیک منزلم در حال دستمال فروختن دیده بودم تا اینکه یک روز شرایطی پیش آمد که بتوانم بازی اش را از نزدیک ببینم. وی ادامه می دهد: امیر با توپ کارهایی می کند که شاید خیلی از بازیکنان حرفه ای نتوانند انجام دهند و همین موضوع باعث شد که او را سر تمرینات ملوان ببرم و خوشبختانه الان در تیم زیر ۱۴ سال ملوان حضور دارد.

زارع تصریح می کند: امیر فوتبالیست فوق العاده مستعد و با تکنیکی است که در صورت حمایت شدن می تواند به یکی از ستاره های تاریخ فوتبال کشور تبدیل شود.

وی تأکید می کند: فوتبالیست هایی مثل امیر که استعداد های خوبی دارند و از تیم های پایه فوتبال را شروع می کنند، باید مورد حمایت قرار گیرند تا بتوانند در آینده به سرمایه های فوتبال تبدیل شوند چرا که اگر از افرادی مثل امیر حمایت نشود ممکن است به خاطر مسائل مالی از ادامه فعالیت باز بمانند.

دیرش شده و می خواهد به کارش برسد. به گفته خودش شنیه تمرین دارد و هنوز توانسته پول کرایه اش تا انزلی را تهیه کند. جدای آن هر جلسه باید کلی خوراکی مقوی بخورد تا توان بدنی اش پایین نیاید و همه این ها کلی خرج سر دستش می گذارد.

موقع رفتن با خنده ای که معصومیتش را دوچندان می کند می گوید: دوست دارم در پست هافبک توپ بزدم بهترین هافبک ایران باشم برای همین هرچقدر لازم باشد کار می کنم تا روزی بهترین قهرمان فوتبال ایران شوم.

گزارش برتر شهریور ماه

اتوبانی در رویای افتتاح همت هنوز به کرج نرسیده است

نقشه قبلی اجرایی می‌شد وضعیت ترافیک درون شهری کرج با مشکل جدی مواجه می‌شد. معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری البرز می‌گوید: ادامه پروژه امتداد اتوبان همت از محدوده شهرک جهان‌نما به محدوده بیلقان در محور کرج - چالوس متصل می‌شود. معصومی احداث کنارگذر شمالی و جنوبی را در کرج ضروری می‌داند و می‌گوید: وجود کمربند شمالی و جنوبی در هر شهر ضروری است چراکه باید برای تردد خودروهای سنگین و سبک کمربندهای خاصی اختصاص یابد.

● اواسط سال آینده اتوبان همت به جاده چالوس می‌رسد!

وی در ادامه به پیشنهاد وزارت راه برای استفاده از خطوط ریلی اشاره می‌کند و می‌افزاید: ۶۰ درصد ترافیک اتوبان جذب شهر کرج می‌شود. برای این حجم ترافیک می‌توانیم خطوط ریلی را جایگزین کنیم ولی برای ۴۰ درصد حجم ترافیکی که از کرج عبور می‌کنند و نزدیک به ۹۰ هزار خودرو می‌شوند حمل‌ونقل ریلی جوابگو نیست.

معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری البرز می‌گوید: وجود کمربند جنوبی در کرج ضروری است در صورتی که برخی از مسئولان مربوطه معتقدند با وجود آزادراه چرمشهر به آیک دیگر نیازی به کمربند جنوبی نیست این در حالی است که افتتاح فاز اول اتوبان تهران - شمال نیز گرهی از ترافیک کلان‌شهر کرج باز نمی‌کند و وجود کمربند جنوبی ضرورتی انکارناپذیر است.

وی ادامه می‌دهد: ادامه اتوبان شهید همت از محدوده جهان‌نما در کرج تا بیلقان در محور چالوس باعث می‌شود حجم ترافیک برون‌شهری که در حال حاضر از کرج عبور می‌کنند به‌طور چشمگیری کاهش پیدا

پروژه به بهره‌برداری رسید ولی زمان اتمام این پروژه که بنا است دردی از معضلی دیرینه ترافیک دوا کند در میان وعده‌های مسئولان در حال‌های از ابهام فرورفته و هنوز تاریخ مشخصی از سوی هیج منبعی ارائه نمی‌شود. از دو سال گذشته قرار است پایان هر سال این پروژه افتتاح شود باید نشست و نظاره کرد که قرعه به نام کدام سال می‌افتد.

مسئولان البرزی عمده‌ترین دل‌مشغولی خود را باز کردن گره‌های کور ترافیک کلان‌شهر کرج عنوان می‌کنند؛ برای بررسی آخرین وضعیت پروژه امتداد اتوبان شهید همت به سراغ معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری البرز می‌رویم.

«هیربند معصومی» از پروژه «امتداد اتوبان شهید همت» به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پروژه‌های کشور یاد می‌کند و می‌گوید: بخش عمده‌ای از معضل ترافیک برون‌شهری و درون‌شهری استان البرز با افتتاح این پروژه حل می‌شود.

● امتداد اتوبان همت تا کرج به جاده چالوس ختم می‌شود

وی در ادامه به تغییرات ایجاد شده در روند اجرایی این پروژه ملی اشاره می‌کند و می‌افزاید: در ابتدا قرار بود امتداد پروژه اتوبان شهید همت در کرج به میدان امام حسین(ع) متصل شود با توجه به استانداردهای موجود انتهای یک اتوبان که قرار است معضل ترافیک را حل کند نمی‌تواند یک میدان در ورودی شهر باشد. عرض کم معبر در میدان امام حسین(ع) گنجایش ترافیک عبوری را نداشت و به همین منظور پس از مطالعات انجام‌شده مسیر تغییر کرد.

معصومی ادامه مسیر اتوبان شهید همت تا محدوده شهرک جهان‌نما را طبق نقشه قبلی اعلام می‌کند و می‌افزاید: ادامه مسیر پس از اتصال به شهرک جهان‌نما تغییر کرد چراکه اگر ادامه پروژه طبق

وی می‌افزاید: از ۴ سال پیش تاکنون وعده اتمام این پروژه را از مسئولان شنیده‌ایم ولی خبری نیست که نیست؛ در مورد سرنوشت این پروژه اطلاعات دقیقی ارائه نمی‌کنند، ما نمی‌دانیم چه مشکلی باعث شده که عمر اجرایی این پروژه چنین به درازا بکشد.

صابر در پایان با ابراز نگرانی از طولانی شدن پروژه امتداد اتوبان شهید همت می‌گوید: امیدواریم سرنوشت این پروژه به سرنوشت اتوبان تهران شمال دچار نشود.

● اتمام پروژه امتداد اتوبان همت به کرج در حاله ای از ابهام

بانو رحمانی دیگر شهروند کرجی است که مجبور است هر روز این مسیر را برای رفتن به پایتخت طی کند. او می‌گوید: برای رفت‌وآمد به پایتخت از مترو استفاده می‌کنم، ولی بعضی روزها مجبورم با تاکسی به کرج برگردم تحمل ترافیک ورودی کرج جز سردرد ارمغانی ندارد.

بیش از ۴ سال پیش کلنگ احداث امتداد بزرگراه شهید همت به کرج برای حل معضل ترافیک میان دو کلان‌شهر تهران و کرج به زمین زده شد و فاز نخست این

از ونک به سمت کرج به راه می‌افتد؛ به ورودی اتوبان شهید همت می‌رسم هنوز زمان زیادی گذشته است که

روبه‌رویم صف طولانی خودروهایی را می‌بینم که هر از چند گاهی ۵۰ متر حرکت می‌کنند و باز می‌ایستند. پس از گذشت مدت زمانی محدود کن و حصارک را پشت سر می‌گذارم و به محدوده گرمدره که می‌رسم تابلوی «انتهای بزرگراه» روبه‌رویم قد علم می‌کند. ادامه اتوبان هنوز آماده بهره‌برداری نیست به همین دلیل باید با استفاده از یک رمپ ماریچ خود را به آزادراه تهران - کرج برسانم و ادامه مسیر را از همین طریق طی کنم.

سال‌هاست که آمدن به کرج تاوان دارد؛ توانی از جنس گرفتار شدن در ترافیک چند کیلومتری و متأسفانه ویتترین اتوبان پر است از واکنش عصبی شهروندان گرفتار در ترافیک؛ سر می‌چرخانم راننده‌ای را می‌بینم که شیشه خودرو را پایین آورده و با کلافگی غیرقابل وصف در حال پُک زدن به سیگار است. یکی دیگر از رانندگان که گویی عجله هم دارد در حال صحبت کردن با تلفن همراه بلندبلند می‌گوید: «ترافیک است دیر می‌رسم».

● پروژه امتداد اتوبان همت به کرج به سرنوشت اتوبان تهران - شمال دچار نشود

نقل چند سطر بالا، درد دل همه کسانی است که هنگام غروب مجبورند پس از تحمل ترافیک چند کیلومتری از تهران به سمت کرج بیایند. طبق آمارها روزانه بیش از ۳۰۰ هزار خودرو از اتوبان تهران - کرج عبور می‌کنند و این یعنی عمق فاجعه، یعنی صبر هر شهروند حدی دارد.

محمد صابر کارمند کرجی است که در طول هفته چند روزی را با خودروی شخصی به تهران رفت‌وآمد می‌کند و می‌گوید: ۴ سال است که منتظر تکمیل پروژه امتداد اتوبان شهید همت به کرج هستیم ولی هر سال دریغ از پارسال.

متصل کند ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار اختصاص داده است. نماینده مردم کرج در مجلس شورای اسلامی در پاسخ به این پرسش که در هفته دولت ادامه اتوبان تا شهرک جهان نما افتتاح خواهد شد؟ می گوید: ادامه اتوبان تا شهرک جهان نما آماده افتتاح است امیدواریم در هفته دولت ۳ و نیم کیلومتر باقی مانده نیز افتتاح شود. برای حل معضل ترافیک میان دو کلان شهر تهران و کرج طرح های زیادی تاکنون ارائه شده است یکی از این طرح ها امتداد اتوبان شهید همت است که در این گزارش بدان پرداخته شد این طرح در دولت نهم مطرح، تأیید و تصویب شد تا راه خلاصی برای برون رفت مسافران تهران - کرج از ترافیک باشد. کلنگ این پروژه زمانی به زمین زده شد که کرج از نظر تقسیمات کشوری جزو پایتخت بود حالا با گذشت بیش از ۴ سال و استان شدن البرز چرخ این پروژه به تندی نمی چرخد و همچنان البرز نشینان در انتظار اتمام این طرح شب را به روز و روز را به شب می رسانند. وقتی از مسئولان دلیل کندی اجرای این پروژه را جویا می شویم گزینه «هلاک معارض» را روی میز می گذارند. باید دست به دعا برداریم تا همت عالی در مسئولان امر بجوشد و اتوبان همت به البرز برسد.

کند و بار ترافیک برون شهری از طریق رمپ های خروجی تعبیه شده در این اتوبان تخلیه می شود. معصومی در پاسخ به این پرسش که آیا زمان اتصال اتوبان همت به کرج و سپس جاده چالوس مشخص است یا خیر؟ می گوید: مقرر بود تا پایان ماه گذشته اتوبان به محدوده شهرک جهان نما متصل می شود و امیدواریم تا اواسط سال آینده اتوبان شهید همت به بیلقان متصل شود. و اما محمدجواد کولیوند نماینده مردم کرج در مجلس شورای اسلامی با اشاره به آخرین وضعیت پروژه امتداد اتوبان شهید همت می گوید: دولت برای فاز آخر این پروژه ۷۰ میلیارد تومان اعتبار تخصیص داده است و ۱۲۵ میلیارد تومان نیز سرمایه گذار این پروژه اعتبار اختصاص داده است. وی در ادامه می افزاید: امیدواریم در سال جاری لاین سمت راست این اتوبان به جاده چالوس (بیلقان) متصل شود در این محدوده یک پل تعبیه می شود تا مسافرانی که می خواهند وارد منطقه عظیمه در کرج شوند با استفاده از این پل مسیر خود را انتخاب کنند و خودروهای عبوری باعث افزایش حجم ترافیک نشوند. کولیوند ادامه می دهد: شهرداری برای رینگ شمالی اتوبان شهید همت و پلی که قرار است انتهای اتوبان را به جاده چالوس

از دور نگاه می کنم
آه از نهاد بلوستان
برخاسته است و
خبر از فاجعه ای
دیگر دارد، جدال
با بلوستان اینجا
حکایت غریبی است.

حسین الله آزادبخت

فاطمه حسینی

دیروز تبر ریشه ها را می زد و حالا آتش به جانش انداخته اند تا دستهای خالی اش جای بذرهایی شود که به یقین برکت نخواهند داشت.

امروز بلوستان صحنه جدال بوده است، یک روز حرف ذغالگیری است و روز دیگر تغییر کاربری، کشاورزی به طمع زمین مُت، چنگ به سرمایه زمین انداخته اند، یک روز با تبر و اره می برند، روز دیگر ذغال می گیرند و این روزها آتش می زنند.

گاه دعوی دو روستا به بلوستان کشیده می شود و برای خالی کردن دست هم از بضاعت چراگاه و مراتع خشکیده، آتش به جان جنگل می اندازند، حکایت «دیگی است که نمی خواهند برای هیچ کدامشان بجوشد» اما دعویشان هستی بلوستان را می سوزاند و بس.

ماجرا گاهی عجیب تر هم می شود، برخی از آتش سوزی ها را می گویند عمدی است، با این حال مرور گفته هایشان همچنان جز یک راز سر به مهر چیز دیگری به دست نمی دهد تا همچنان انگشت اتهام به طرف ناآگاهی و سهل انگاری برخی افراد محلی گرفته شود.

● **شاهدی برای مثال**

شاهدی از این مثال آتش سوزی هزار هکتاری جنگلهای لرستان است، آتشی که اسمال شاعران لر برایش روایت ساختند و دل نوشته نگاشتند، «داغ بلوستان دل نازک مردمان این دیار را بدجور غصه دار کرده است. این آتش

اینجا لرستان است؛ باد بوی «زلف» سوخته می دهد
«آتش بیار» این معرکه کیست

آتشی بگویم که دارد از پای درخت بالا می رود، شاخه ای به دست می گیرم و با ضربه چند شلاق، آتش را بند می آورم و با عجله به سراغ تنه گر گرفته دیگری می دوم. لاک پشت را می بینم که خودش را به سنگ بزرگی چسبانده از ترس شعله های آتش. خسته می شوم و زیر هرم سوزان خورشید مرداد ماه ساکت می مانم و عرق خستگی و حسرت می ریزم. انگار سفر کرده ای هستم که پس از پایان تاراج خونین قبیله اش از سفر بازگشته است و چیزی جز ویرانی و سوختگی از قبیله اش برجای نمانده است.

● **حکایت جدیدی نیست**

ماجرای آتش و بلوط حکایت جدیدی نیست، از دیروزها تا

کوهستان را نفس نفس بالا می رویم تا هرچه زودتر دست نبرد به یقه شعله ای برسانیم، سینه کش را از میان انبوه ستبر درختانی که شانه به هم چسبانده اند بالا می رویم. تبر ناآگاهی روزهای پیش، بعضی بلوط ها را از پا انداخته و اسکلت بلند خشکشان را روی زمین پهن کرده است تا پس از خشک شدن و سوخته شدن سهم کیسه های ذغال شوند. درختان بلوط این منطقه را نمی توان شمرد. گردنه سخت را بالا آمده ایم، بوی سوختگی مشام را می آزد. هرچه نزدیک تر می شویم، روبرو سیاه تر می شود. باد اینجا به راستی بوی «زلف» سوخته می دهد و زمین زیر پایم داغ است! هرچه اطراف را می نگریم جنازه درخت است و زمین سوخته و شعله های وحشی آتش؛ مشت خاکی نیست تا بر صورت

نگاهی به دلایل آتش سوزی های اخیر جنگل ها و مراتع کشور

محل آتش سوزی	علت آتش سوزی
۳۰۰ هکتار از جنگلهای کرمانشاه در آتش سوخت	سهل انگاری و عدم آگاهی جوامع محلی
آتش سوزی مراتع بخش سرفیروز آباد کرمانشاه	عامل انسانی
۳۵ هکتار از جنگلهای رومشکان دچار آتش سوزی شد	عامل انسانی
آتش سوزی مراتع و جنگل های بلوط شهرستان گیلانغرب	عامل انسانی
آتش سوزی در جنگل ها و مراتع کوه باغله لرستان	عامل انسانی
آتش سوزی در مناطق مختلف شهرستان زنجان به مرز ۱۰۰ هکتار رسید	عامل انسانی
۱۷۰ هکتار از جنگل ها و مراتع استان اصفهان در آتش سوخت	نا آگاهی مردم در خصوص عواقب روشن کردن آتش
آتش به جان منطقه حفاظت شده سرخ آباد	عامل انسانی
۱۵ هکتار از مراتع روستای «چوتاش» بهار در آتش سوخت است	عامل انسانی
۴۰ هکتار از جنگلهای منطقه حفاظت شده دیل سوخت	ذغال گیری
سوختن بیش از ۱۰۰ هکتار از مراتع بزقوش در سراب	آتش روشن کردن چند گردشگر
۲۰ هکتار از مراتع کوه اولان کردستان دچار حریق شد	گرمای هوا، سهل انگاری و دخیل بودن عامل انسانی
۱۵ هکتار از جنگلهای دینار کوه آبدانان در آتش سوخت	عامل انسانی
آتش سوزی جنگلهای ارسباران	بی احتیاطی عامل انسانی
۷۰ هکتار از اراضی مرتعی منطقه حفاظت شده مراکان شهرستان خوی در آتش سوخت	بی احتیاطی و عوامل انسانی
«آبیدر» نماد سنجیدگی سیاهپوش شد	عامل انسانی
آتش سوزی جنگلهای کوه خامی در شهرستان گچساران	بی توجهی گردشگران، شکارچیان یا چوپانان
آتش سوزی پارک جنگلی مشکین شهر	سهل انگاری عامل انسانی

با وجود این اظهارات مسئولان و آتش سوزی های گسترده همچنان خبری از دستگیری عاملان نیست تا در میان سیل اخبار منتشر شده از سوختن سرمایه های ایران تنها به معدود اخبار سر بسته از شناسایی عاملان آتش سوزی ها برسیم.

بدره با تایید عمدی بودن آتش سوزی اخیر جنگل های بلوط این شهرستان از دستگیری عامل این آتش سوزی خبر داده است. در اخبار مخابره شده هم بدون اشاره به انگیزه این آتش

ها به دست می دهد، یکجا رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان خنداب گفته است که عاملان آتش سوزی ۱۵۰ هکتار از مراتع این شهرستان شناسایی و دستگیر شدند و جای دیگر فرمانده انتظامی شهرستان

گر گرفته در دامان بلند «چنگری» پس از سه شبانه روز، به غیرت دست های خالی دسته های خودجوش مردم خاموش شد. دست هایی خالی که جز شکستن اجباری شاخه های سبز بلوط ها راهی نمی داند تا شاخه های سبز را بر ازدهای سهمگین آتشی بکوبند که بر پای درخت چندصد ساله ای پیچیده است».

اما هنوز رنج خستگی نبرد با آتش «چنگری» از تن مردم بیرون نرفته که ازدهای هولناکش با ناباوری تمام از جایی دیگر و منطقه ای دیگر سر برمی آورد و این بار خبر آتش سوزی مهیب در کوه های «وزکور» در هفتاد کیلومتری کوه دشت در گوش رسانه ها می پیچد.

قصه اما به اینجا ختم نمی شود و باز هم گر گرفتن کوهستانی سبز در «قوله» و پشت سرش کوهستانی در بلوران و پس از آن «مهله کوه رومشکان» اتفاق می افتد. آن چه از آتش سوزی های پی در پی مناطق مختلف بر می آید شک هایمان را دوچندان می کند که شاید دست هایی در کار است تا جنگل هایی وسیع را به زمین های عریبان تبدیل کنند و سال ها بعد بتوانند به راحتی تیغه گاواهن ها را از جای سوخته بلوط ها عبور دهند.

همین چندسال پیش بود که در منطقه «سرسورن» لرستان آتش سوزی هولناکی رخ داد و یکی از پردرخت ترین جنگل ها را به خاک سیاه نشاند و بعد از آن تراکتورها در آن منطقه چرخیدند و امروز این منطقه به دشتی بی درخت تبدیل شده است.

عده ای هم اختلاف روستاییان بر سر استفاده از مراتع را دلیل وقوع آتش سوزی ها می دانند که اگر این حدس درست باشد شناسایی و دستگیری عاملان آن دور از دسترس نیست.

● یک خیانت ملی

مدیرعامل سازمان مردم نهاد هیلوی استان کرمانشاه در واکنش به تعدد حوادث حریق امسال در حرفه های احتمالاتی را مطرح می کند و می گوید: برخی آتش سوزی های رخ داده دارای یک سناریوی مشکوک است.

سلیمانی احتمال می دهد که بخشی از این آتش سوزی ها تعمدی و برای دستیابی برخی افراد سودجو به اراضی طبیعی و ملی رخ داده است.

برای حرفه های هم دلیل می آورد و توضیح می دهد: دولت های قبلی مصوبه ای داشتند که طی آن اگر نقطه ای از عرصه های ملی از نظر پوشش گیاهی فقیر باشد، می تواند تغییر کاربری پیدا کرده و در اختیار مقاصبان اجرای طرح های کشاورزی قرار گیرد، لذا ممکن است برخی افراد از وجود این مصوبه مطلع و برای دستیابی به این اراضی دست به چنین اقداماتی بزنند.

این فعال محیط زیست معتقد است که اگر آتش سوزی های رخ داده به این دلایل باشد یک «خیانت ملی» است، چرا که این عرصه ها تنها متعلق به امروز نبوده و باید در اختیار نسل های آینده نیز قرار گیرد.

سلیمانی روی صحبت هایش را به هم به سمت مسئولان بر می گرداند و می گوید: متأسفانه چون عرصه نشینان جنگلها و مراتع آموزش های کافی را در این زمینه ندیده اند و از سوی دیگر نیز شاهد اعمال مدیریت لازم و ضمانت اجرایی برای اجرای قوانین نبوده اند ممکن است بی محابا دست به چنین اقدامی بزنند.

سخنان این فعال محیط زیست در حالی مطرح می شود که مرور اظهارات مسئولان طی یک ماه اخیر نشان می دهد که اگر نگوئیم ۱۰۰ درصد که بالای ۹۰ درصد آتش سوزی های زیر سر عوامل انسانی بوده است، شاهد مثال هم مرور اخباری است که در این مدت منتشر شده و در جدول ذیل نیز آمده است.

● «متخلف» نگرفته پادشاه است!

مرور اخبار خبرگزاری مهر در طول یک ماه اخیر تنها دو خبر از شناسایی و دستگیری عاملان آتش سوزی

سوزی مواردی به طور کلی مطرح شده است تا رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان خداب در توضیح خبر دستگیری عاملان آتش سوزی بگوید: ماموران در پیگیری ها به دو نفر از چوپانان محلی مظنون شدند که پس از معرفی به دادگاه و انجام بازجویی های فنی به ارتکاب یک فقره از آتش سوزی مراتع این شهرستان اعتراف کردند. فرمانده انتظامی شهرستان بدره هم گفته است که پس از آتش سوزی های گسترده این شهرستان تلاش پلیس برای مشخص کردن علت آغاز شد که پس از چندین شبانه روز کار اطلاعاتی عامل انسانی این آتش سوزی شناسایی و دستگیر شد و این فرد که به صورت عمدی اقدام به آتش زدن درختان و منابع طبیعی منطقه کرده بود برای بررسی بیشتر با تشکیل پرونده راهی محاکم قضایی شد. اما پاسخ سرهنگ سبزیلی فرمانده یگان حفاظت سازمان جنگلهای کشور به این سوال که «چرا برخوردها و جرایم بازدارنده و برای مردم ملموس نیست» در نوع خود قابل تأمل است.

وی می گوید: برخوردها در حوزه استانی کاملا مشهود بوده و به خصوص در شهرستانی که حریق اتفاق می افتد فرد دستگیر شده برای مردم مشخص است، البته ممکن است این امر در فضای کشور و یا در تهران سرو صدایی نداشته باشد!

سرهنگ سبزیلی که در یک برنامه تلویزیونی با مردم از اقدامات سازمان متبوعش برای برخورد با عاملان آتش سوزی جنگلهای سخن می گفت در حاشیه حرفهایش از جرمه شدن تعدادی از مردم و ارائه پرونده های آنها به مراجع قضایی هم خبر داد.

● هشدار داده بودیم!

این اظهارات در حالی مطرح می شود که مسئولان، فعالان محیط زیست و مردم از تریبونهای مختلف از مسئولان خواسته اند که با عاملان این آتش سوزی برخورد جدی صورت گیرد که نمود نگرانی های مردم را می توان در پست های هر روزه آنها در اینستاگرام مسئولان از جمله رئیس سازمان محیط زیست کشور دید. مردم از جای جای کشور پیام می گذارند تا بگویند «همه چیز از دست رفت»، «دست زاگرس خالی است»، «مانورهای محیط زیست دردی از جنگلهای دو نکرد»، «سکوت مسئولان برای پیوست» و هزاران «هوار» برای بلوطستانی که دود شد.

● حساسیت مسئولان دود شد

علما هم از مسئولان یاری خواستند. آیت الله سید احمد میرعمادی نماینده ولی فقیه در استان لرستان و امام جمعه

آتش سوزی ها» توسط سرهنگ سبزیلی فرمانده یگان حفاظت سازمان جنگلهای کشور با خبرنگاران سخن می گفت توضیح داده است که در ۴ ماهه نخست امسال ۷۸۶ مورد آتش سوزی در سطح ۶ هزار و ۴۳۸ هکتار از جنگل های کشور اتفاق افتاده است، که این میزان امسال ۹ درصد کاهش یافته است.

تایید خسارت به ۶ هزار هکتار از مراتع و جنگلهای کشور در حالیست که تنها در استان لرستان در این مدت هزار و ۸۰۰ هکتار مرتع و جنگل سوخته و در استان ایلام هم این رقم به هزار و ۲۰۰ هکتار می رسد و در مجموع تنها در دو استان سه هزار هکتار عرصه جنگلی و مرتعی دود شود که با توجه به آمار رئیس سازمان جنگلهای سهم ۲۹ استان دیگر کشور سه هزار هکتار می شود!

رئیس سازمان جنگلهای، مراتع و آبخیزداری کشور درباره عوامل آتش سوزی های اتفاق افتاده هم اظهارات قابل تاملی دارد، وی می گوید که حدود ۹۵ درصد این آتش سوزی ها توسط عامل انسانی رخ داد است.

وی البته در اظهاراتی متناقض با مسئولان استانی و فرمانده یگان حفاظت سازمان جنگلهای کشور که «حدود ۳۰ درصد آتش سوزی ها را عمدی اعلام کرده بود»، می گوید که از میزان آتش سوزی ها تنها حدود ۵ درصد به صورت عمدی و باقی به صورت غیر عمدی رخ می دهد.

برایند اظهارات مسئولان امر دو توجیه پیش روی مخاطب و دوستداران محیط زیست و منابع طبیعی می گذارد، یا برخی مسئولان زیادی در قضیه دود شدن سرمایه های ملی خوش بین هستند و یا قصد ندارند با آسیب شناسی واقعی و شفاف مهر سکوت را بشکنند و از مقصران واقعی رونمایی کنند.

شاید در سازمان جنگلهای همین حرف مدیرکل حوزه ریاست سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور برای توضیح آنچه در بلوطستان می گذرد کافی باشد: آتش سوزی مراتع و جنگل ها در حال تبدیل شدن به یک بحران است!

● زاگرس در داغ بلوط های به یغما رفته نشسته است

هوای تابستان هنوز بوی خاکستر می دهد؛ هنوز وسط پهنه گر گرفته آتش مانده ایم، سرمان را تا برمی گردانیم آتش دوباره نفس گرفته و به پای درخت پیچیده است. مردم جسورانه به جنگ هیولای آتش می شتابند تا دین خود را به درختی ادا کنند که میوه اش نان قحطی سالیان ایل بوده، خنکای سایه سارش جای آرام رهگذری خسته، شاخه های صبورش جای تاب بازی دخترکان سرخوش و بالاخره استخوان خشکش هیزم اجاق زمستانشان، زاگرس در داغ بلوط های به یغما رفته نشسته است

خرم آباد در خطبه های نماز جمعه با یادآوری اینکه آتش سوزی در جنگل های لرستان خسارات سنگین و غیر قابل جبرانی را وارد کرد، از مسئولان مرتبط و دستگاه قضا خواست با عوامل ایجاد آتش سوزی برخورد قاطع کنند. وی در سخنانش با یادآوری اینکه به گفته خود مسئولان ۹۵ درصد آتش سوزی های استان عمدی و انسانی است، می پرسد: پس چرا با این عوامل برخورد جدی صورت نمی گیرند؟

نماینده ولی فقیه در استان ایلام هم حرفهای مشابهی دارد و خواستار حساسیت بیشتر مسئولان شده و به آتش سوزی های چند وقت اخیر در استان ایلام اشاره کرده و از قوه قضاییه و مسئولان مرتبط در استان ایلام خواسته است برخورد قاطع با افراد متخلف در این زمینه داشته باشند. با وجود همه این اظهارات همچنان مسئولان ترجیح می دهد پشت اظهارات متناقض خودشان را پنهان کنند، اظهاراتی که دردی از جنگلهای و مراتع این دیار نمی کند.

● کاهش یا افزایش؛ مسئله این است

نمود این اظهارات متناقض را می توان در نشست خبری خداکرم جلالی رئیس سازمان جنگلهای مراتع و آبخیزداری کشور دید، وی با ارائه آماری قابل تأمل گفت: میزان آتش سوزی ها در مراتع و جنگلهای کشور ۹ درصد «کاهش» داشته است.

وی که تنها مدتی پس از اعلام «افزایش ۲۰ درصدی تعداد

■ این روزها کودکان کتابخوان می‌توانند حلقه اتصال خود به ادبیات را در نوشته‌هایی جستجو کنند که توسط ناشران دغدغه‌مند و نویسندگان جویای نام به بازار فروش سوق داده شده‌اند. نبود کتاب‌های غنی از روح کودک و همچنین کم‌تعداد بودن نویسندگان خوش ذوق و آگاه به فضای مورد نیاز کودک از حلاءهایی است که در حوزه ادبیات کودک خراسان شمالی دیده می‌شود. به گفته برخی از کارشناسان و نویسندگان، ادبیات کودک در خراسان شمالی دارای کمبودهایی است که باید برای رفع آن گام‌های مهمی برداشته شود، گام‌هایی که باید از قالب تا مضمون و محتوای کتاب‌ها و محصولات حوزه ادبیات کودک را بپیماید. و این برای مامشتی نمونه خروار است در سراسر کشورمان.

■ حاصل عمر عکاس گیلانی در آستانه نابودی /نگاتیوهایی که نم می‌کشد. این گزارش را از دست ندهید.

■ گزارش بعدی ما در این بخش از قم است. صنعت چوب و مبلمان در قم از قدمت کهنی برخوردار است و این هنر در حال حاضر با حدود چهار هزار واحد تولیدی و اشتغال بیش از ۲۰ هزار نفر سهم به‌سزایی در اقتصاد این استان دارد و بعد از تهران دومین قطب صنایع چوبی کشور بر سر نوشت قم حک شده است. سرنوشتی که این روزها حال و هوای خوشی را سپری نمی‌کند.

■ دست رد متولیان برای بازسازی سینماهای اردبیل. گزارش آن پیش روی شماست و قضاوت با شما.

■ موسیقی مقامی خراسان و دوتار نوازانش را امروز تمام ایران و اغلب مجامع موسیقی دنیا می‌شناسند و موسیقی دیار تایباد در کنار نام‌های پرآوازه تربت‌جام با نام‌هایی هم‌چون زنده‌یاد «نظر محمد سلیمانی» و استادان حسین سمندریان، ابراهیم شریف‌زاده، مولا جمشیدی، عبدالکریم گزیک، حسین رحمت‌اللهی، جبار رحمتی و ابراهیمی غنا یافته است. گزارش ما را از دیار موسیقی مقامی بخوانید.

فرهنگ و هنر ایران

حاصل عمر عکاس گیلانی در آستانه نابودی نگاتیوهای بی که نم می کشد

رضا اکبری

از انزلی که به سمت غرب گیلان حرکت کنید، گالری عکس کوچک پور نظر هر کسی را به خود جلب می کند. مغازه ای چسبیده به یک رستوران خانوادگی که عکاس قوم شناس گیلانی حاصل سالها عمر خود را به در و دیوار آن آویخته تا نشان دهد که حتی اگر به هنر مند بی مهری شود هم نمی توان چشمه ذوق و هنرش را خشکاند.

به اروپا بفرستد چرا که یک عکاس، هرچقدر هم حرفه ای باشد مدت زمان محدودی می تواند از نگاتیوهایش نگهداری کند. وی درباره ضرورت حفظ نگاتیوهایش توضیح می دهد: جدای از علاقه زیادی که به تک تک آثارم دارم، این آثار بخشی از هویت سرزمینم بوده که حفظ و نگهداری آنها کمک زیادی به شناخت نسل آینده از هویت ملی و قومی می کند. کوچک پور می افزاید: اهمیت این عکسها را زمانی فهمیدم که مجموعه عکس هایم از مسابقات سوار کاری زنان در ایلات تالش در نمایشگاه جهانی ورد پرس در کشور هلند به نمایش گذاشته شد. یادم می آید در آن زمان کسانی که از نمایشگاه بازدید می کردند، با تعجب از من می پرسیدند که آیا در ایران هم چنین برنامه هایی اجرا می شود؟ و برایشان جالب بود که این عکس ها از لحظه آغاز مسابقات تا مرحله اهدای جوایز به تصویر کشیده شده بود.

و آن پیرمرد روستایی که هیزم به دوش می کشد، پدری است که در توصیفش تنها می توان گفت پدرم، کمرم از خم سنگین نگاهت خم باد. وی که بعد از سالها تلاش بی وقفه در زمینه ثبت هویت و قوم شناسی گیلان هم اینک در حال ویراستاری عکسهای است که طی این سالها ثبت کرده است، درباره بزرگترین دغدغه اش توضیح می دهد: متأسفانه علیرغم وجود عکاسان خلاق و با استعداد در این مرز و بوم اما امکانات عکاسی در کشور محدود است. برای مثال یکی از دغدغه های من نبود امکانات لازم برای اسکن نگاتیوهای است که از ۲۵ سال پیش تا حالا آنها را با چنگ و دندان نگهداری کرده ام و امروز متأسفانه به دلیل شرایط آب و هوایی گیلان و وجود رطوبت زیاد، در حال خراب شدن هستند. کوچک پور ادامه می دهد: امکانات اسکن نگاتیو در ایران وجود ندارد و عکاسی مثل من، می بایست به ناچار نگاتیوهایش را برای اسکن شدن

وارد نمایشگاه که می شوی دیدن آن همه عکس میخکوبت می کند و مثل بچه ای که از ذوق حضور در شهر بازی، نمی داند اول باید کدام وسیله را سوار شود، نمی دانی دیدن عکس ها را باید از کجا شروع کنی.

عکسهایی که در پس خود داستان های زندگی نهفته داشته و به مدد توصیف های حس برانگیز کوچک پور، زیبایی چندین برابر پیدا می کنند. محمد کوچک پور نه از آن دسته عکاس هایی است که به مدد دیجیتال و فتوشاپ عکاس شده اند و نه از آنهایی که عکاس بودن را تنها بخاطر به اصطلاح کلاسش انتخاب کرده اند. دغدغه کوچک پور حفظ هویت ها و انتقال آنها به نسل آینده است و در همین راه عمر خود را صرف زندگی با مردمی کرده که هویت این سرزمین اند و حالا بعد از گذشت ۲۵ سال از ورودش به دنیای عکاسی، تنها دغدغه اش حفظ و نگهداری ۳۰۰ هزار قطعه از نگاتیوهای است که هر کدام روایتگر داستان یک زندگی است.

وی که متولد روستای کپور چال از توابع شهرستان انزلی است، عکاسی را از سال ۱۳۶۰ و با ابتدایی ترین امکانات و بدون هیچ گونه آموزشی شروع کرده و به گفته خودش در آن زمان تحت تاثیر محیط پیرامون، عکاسی از طبیعت را انتخاب می کند.

اما طولی نمی کشد که زندگی مردم، فرهنگ و آداب و رسوم اقوام چنان او را جذب می کند که از همان سالهای نخستین عکاسی، به ثبت هویت های قومی و فرهنگی روی آورده و بیشتر شاهکارهای عکاسی اش را در این حوزه خلق می کند.

کسب مقام های برتر در جشنواره های داخلی و خارجی که از مهمترین آنها می توان به برنده سه دوره مسابقه عکاسی جهانی آسامی شینون ژاپن و برنده جایزه از انجمن بین المللی خلاق انگلستان به همراه مدال برنز فیپاف عکاسی آمریکا اشاره کرد و برپایی چندین نمایشگاه در داخل و خارج از کشور، تنها بخش کوچکی از افتخارات این هنرمند عکاس است.

● ۳۰۰ هزار نگاتیوی که نم می کشند

وی درباره سالهای فعالیتش می گوید: در طول سالها عکاسی، به اکثر استان های ایران و برخی کشورها سفر کرده و طبیعت، فرهنگ و باورهای مردم آن سامان را به تصویر کشیده ام و حاصل این تلاش ها ۳۰۰ هزار قطعه عکس است که در مجموعه شخصی ام از آنها نگهداری می کنم.

کوچک پور که بیشتر اوقات خود را در میان روستاییان و در بیابانات گیلان سپری می کند درباره آثارش توضیح می دهد: تعداد زیادی از آثارم مجموعه عکس هایی هستند که به آنها عکس های سریالی می گویم چرا که این مجموعه عکسها از افرادی خاص و در طول بازه زمانی ۲۵ سال ثبت شده و در مدت این ۲۵ سال، شادی ها، غم ها مشکلات و شیرینی های زندگی شان را به تصویر کشیده ام.

عشق و علاقه این هنرمند به آدمهای عکس هایش به حدی است که برای تمام آنها توصیفی دارد. وی عکس دختر بچه ای که خواهر کوچکتر خود را به دوش کشیده و در حال انجام تکالیف مدرسه اش است را نشان می دهد و می گوید: هر کدام از این عکس ها حکایتی دارند این دخترک زیر بار تکلیف است

● بی مهری هایی که دلسرد کننده اند اگرچه آثار این عکاس گیلانی همواره از سوی کشورهای خارجی با اقبال مواجه شده و در جشنواره ها و نمایشگاه های معتبر دنیا به نمایش در آمده است اما، کوچک پور از بی مهری برخی مسئولان می گوید و بعضی برخوردهای نامهربانانه که موجب دلسردی اش شده اند.

وی در این باره بیان می کند: همه با دیدن عکسها، به به و چه چه می کنند اما وقتی زمان حمایت می رسد به خصوص اگر که حمایت مالی باشد، همه با پس می کشند. این رفتارها گاهی وقتها آدم را دلسرد می کند تا جایی که با خودت می گویی بگذار همه چیز را رها کنم و بروم اما وقتی دوباره بین مردم می روی و با آنها ارتباط می گیری، انگار دوباره برای ادامه انگیزه پیدا می کنی و آنوقت است که حتی مغازه کوچک هم بهترین و بزرگترین گالری می شود تا تو در محیط آن، لذت دیدن زحمات چندین ساله ات را با دیگران قسمت کنی.

هنرمند گیلانی می افزاید: بعد از چاپ مجموعه کارت پستالی و دو زبانه « انزلی شناسی » درصدد تهیه چنین مجموعه ای با عنوان گیلان شناسی بودم تا بلکه بتوان با حمایت مسئولان، پوستره های استاندارد که شامل بخش بندی گیلان با مضمون هویت شناسی باشد تهیه کرده و در اختیار گردشگران داخلی و خارجی قرار دهم اما، به مراجع به چند نهاد و ارگان در شهرستان تنها چیزی که دیدم بی تفاوتی و بی مهری مسئولان بود.

کوچک پور ادامه می دهد: این در حالی است که بعد از برگزاری نمایشگاه در کشورهای سوئیس، آلمان، سوئد و لبنان، نماینده یونسکو به سراغم آمد و پیشنهاد داد تا با در اختیار گرفتن تمام امکانات و تجهیزات لازم، مجموعه عکس هایی در حوزه قوم شناسی را در کشور نپال تهیه کنم و برای تصمیم گیری دو ماه به من فرصت داده شد. شاید باورتان نشود ولی وقتی به ایران برگشتم و دوباره به جنگل رفتم، همه پیشنهادهایی که به من شده بود را فراموش کردم. ولی امروز اعتراف می کنم که پشیمانم! با وجود اینکه بی مهری مسئولان حاصل یک عمر تلاش بی وقفه کوچک پور در ثبت آداب و سنن قومیت های کشور را به ورطه نابودی کشانده است اما وی همچنان امیدوارانه در مورد برنامه های آینده اش می گوید: پیشنهادات زیادی در خصوص برگزاری نمایشگاه در نقاط مختلف ایران و جهان داشته ام که در آینده نزدیک در راستای مردم شناسی و هویت شناسی اقوام ایرانی، نمایشگاهی از آثارم را در دانشگاه «هاروارد» به نمایش خواهیم گذاشت تا به عنوان نماینده کشورم، معرف بخشی از فرهنگ این سرزمین باشم.

از گالری کوچک پور که بیرون بیایی، لذت دیدن آثار وی آنقدر ذهنت را مشغول می کند که شاید فراموش کنی حاصل سالهای عمر یک عکاس بین المللی در حال از دست رفتن است. شاید نگاه نگران او وقتی که راجع به نگاتیوهایش حرف می زند را فراموش کنی اما، فراموشی تو چیزی از دغدغه و نگرانی های کوچک پور برای حفظ نگاتیوهایش کم نمی کند. ۳۰۰ هزار نگاتیوی که مجموعه ای نفیس از قوم شناسی و هویت ملی این سرزمین محسوب شده و نگهداری از آنها به نوعی وظیفه همگان است.

سیده مرزویه
میرقادری

صنعت چوب و مبلمان در قم از قدمت کهنی برخوردار است و این هنر در حال حاضر با حدود چهار هزار واحد تولیدی و اشتغال بیش از ۲۰ هزار نفر سهم به سزایی در اقتصاد این استان دارد و بعد از تهران دومین قطب صنایع چوبی کشور بر سر نوشت قم حک شده است سر نوشتی که این روزها حال و هوای خوشی را سپری نمی‌کند.

شده برای اینکه در بازار دوام بیاورد تنوع و مدل‌های محصولات خود را افزایش دهد تا به این شکل مشتریان را جذب کند.

چوب حراج بر صنعت چوب قم

هنرمندان در آستانه ورشکستگی

● **کاهش صادرات قم**
رئیس اتحادیه درودگران استان قم نیز بر گفته‌های فعالان این صنعت صحه گذاشت و رکود بازار صنایع چوب اذعان دارد. مجتبی صفایی رکود در ساختمان‌سازی، کاهش خرید جهیزیه و عدم توانایی مالی مردم در تغییر دکوراسیون در کنار سایر مسائل اقتصادی کلان را از جمله مواردی می‌داند که بازار محصولات صنایع چوبی را به کما برده است.

وی از رونق بازار صنایع چوب قم طی سال‌های گذشته خبر می‌دهد و اینکه زمانی ۹۰ درصد تولیدات قم به خارج از استان صادر می‌شد اما در حال حاضر وضعیت این صنعت در شهرهای دیگر نیز چنگی به دل نمی‌زند.

رئیس اتحادیه درودگران استان قم، ناامنی در کشورهای همسایه را از دیگر دلایلی عنوان کرد که توان صادرات صنایع چوب به خارج از کشور را مختل کرده و آن را با رکود مواجه کرده است.

گفته‌های فعالان این صنعت حاکی از اقبال نداشتن مردم به خرید محصولات و تولیدات چوبی است که مهم‌ترین عامل ذکر شده نیز مسائل و مشکلات اقتصادی است. شاید یافتن بازاری فراتر از مرزها کشور و حتی همسایه‌های ایرانی و از سویی دیگر کمک دولت برای باز کردن راه صادرات این محصول به خارج از کشور بتواند فعالان این عرصه را با امیدی دیگر مواجه کند تا با دست یافتن به بازارهایی که کیلومترهای از محل تولید فاصله دارند علاوه بر معرفی هنر و صنعت ایرانی آنها را از مشکلاتی که با آن مواجه هستند دور کند و رونق را بار دیگر اما با شیوه‌ای جدید به بازار صنایع چوبی بازگرداند.

در گذشته نه‌چندان دور به‌قدری خوب بود که به راحتی می‌توانستی با مبلغ کمی وارد بازار شده و یک کارگاه نجاری راه‌اندازی کنی ولی در حال حاضر علاوه بر سرمایه هنگفت بازار گنجایش ورود به تولید را ندارد و نمی‌توان بر آینده شغلی این صنعت حساب کرد.

● همین که مالیات ما را چند برابر نکنند برای ما کافی است

مجید کتانی از کارفرمایانی است که کارگاه وی در حال حاضر با حدود ۱۰ کارگر که به گفته خودش بیشتر از این تعداد بوده و مجبور شده برخی از آن‌ها را به دلیل ناتوانی در پرداخت حقوق اخراج کند.

وی محصولاتی که از صنایع چوب تولید می‌شود مانند مبلمان را از کالاهای لوکس معرفی می‌کند که در سبد ضروریات مردم جایی ندارد.

وی نیز که رکود و عامل اقتصادی را موجب اقبال نداشتن مردم به بازار صنایع چوب طی دو سال اخیر می‌داند و می‌گوید: مردم ترجیح می‌دهند ابتدا خوراک، پوشاک و مسکن خود را تأمین کنند و در انتها اگر مبلغی برایشان باقی مانند به دنبال سایر موارد می‌روند.

کتانی بازار این صنایع چوب در دیگر شهرهای کشور را نیز نامطلوب عنوان و از کاهش صادرات قم به سایر شهرهای کشور خبر می‌دهد. این تولیدکننده در ادامه این گفتگو با این مسئله تأکید می‌کند که ما کمکی از دولت نمی‌خواهیم و همین که مالیات ما را چند برابر نکنند و در مسیر تولید مانع‌تراشی نکنند برای ما کافی است.

کتانی تأکید دارد که در حال حاضر مجبور

که آنان را مجبور به اخراج کارگران خود کرده درحالی که شاید قلباً راضی به این کار نبوده است.

این نجار ماهر صنایع چوبی که سال‌های زیادی در بازار این صنعت فعالیت کرده بر این باور است که حتی در شرایط بدی بازار صنایع چوب حداقل ۶ ماه از سال دوران خوبی داشت اما در حال حاضر وضعیت طی دو سال اخیر به‌جایی رسیده که تنها دو ماه مانده به عید می‌توان بر بازار این محصولات حساب باز کرد و مابقی ایام سال روزهای خوبی ندارد.

● قم ظرفیت خوبی در زمینه صنعت چوب دارد

مجتبی هاشمی جوان نجاری است که کار را در نجاری برادرش فرا گرفته و با فعالیت چندساله در حال حاضر به نجاری ماهر در صنعت چوب تبدیل شده است.

وی که با وجود چندین سال سابقه کار چند ماهی را بیکار بوده و طی دو هفته اخیر توانسته در یک کارگاه نجاری کار پیدا کند نیز از رکود بازار سخن می‌گوید.

این فعال در عرصه تولیدات چوبی به وجود مواد اولیه در بازار و شرایط برای تولید اشاره دارد و اینکه هر میزان که لازم باشد می‌توان در زمینه صنایع چوب در قم تولید داشت زیرا این شهر ظرفیت خوبی را در زمینه صنعت چوب دارد اما متأسفانه خریداری برای کالاهای تولیدی وجود ندارد یا اگر هم وجود دارد جنس تولید شده را باقیمت بسیار ارزان که به‌صرفه نیست باید به فروش برساند تا بتوان جلوی ضرر را گرفت.

هاشمی می‌گوید: بازار این صنعت

فعالان این صنعت با رکود به وجود آمده بر بازار صنایع چوب واحدهای تولیدی خود را یکی پس از دیگری تعطیل می‌کنند و کارگران ماهری که روزی با دستمزدهای بالا در بازار این صنعت قدرت‌نمایی می‌کردند به کارگران و نهایت سرکارگران کارگاه‌های کوچک تبدیل شده‌اند که هنرشان این روزها خریداری ندارد.

● صنعت چوب و مبلمان در آستانه ورشکستگی است

مطلبی که محمد اسماعیلی و به عبارتی «اوس محمد» در گفتگو با خبرنگار ما، بر آن صحه می‌گذارد، این فعال صنایع چوب که سابقه‌ای ۴۰ ساله در این صنعت دارد از رکود حاکم بر بازار این صنعت در استان قم خبر می‌دهد.

وی وضعیت را نامناسب تشریح کرده و از نبود خریدار در بازار سخن می‌گوید. این صنعتگر که در حال حاضر با سابقه ۴۰ ساله سرکارگر یکی از کارگاه‌های نجاری است، صنعت چوب و مبلمان را در آستانه ورشکستگی دانسته و در گفته‌هایش تأکید دارد که زمانی در ماه برای برخی از لوازم چوبی مانند کمد، چهل دست سفارش داشته اما در حال حاضر در ماه این عدد به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسد.

محمد اسماعیلی علت این امر را مشکلات اقتصادی می‌داند و آن را به موضوع ازدواج ربط می‌دهد. وی تأکید دارد که حتی کاهش آمار ازدواج بر بازار این صنعت تأثیرگذار است به‌گونه‌ای که با کاهش آمار ازدواج، خرید لوازم چوبی مانند مبلمان و ... نیز کمتر می‌شود.

وی در ادامه گفتگوی خود رکود و شرایط بازار را به قدری نامساعد توصیف می‌کند

دست رد متولیان برای بازسازی سینماهای اردبیل

۲۰ سال دغدغه یک صندلی

ونوس پهنود

چند قدم مانده به میدان سرچشمه اردبیل مرکز فرهنگی هنری دایر است که زمانی برای تهیه بلیط ورودی آن به طول چند کیلومتر در اردبیل صف کشیده می شد. امروز نه تنها از آن روزهای باشکوه اثری باقی نمانده بلکه سینما قدس اردبیل برای مرکز تدریجی خود لحظه ها را پشت هم می چیند، بی آنکه احوال بررسی داشته باشد.

با جواب رد مواجه شده است، در حالی است که وضعیت نامناسب صندلی های این سینما به یکی از موانع لذت فیلم دیدن توسط سینما دوستان تبدیل شده است. اینها را که توضیح می دهد برافروخته است. به عبارتی ناامید از پیگیری هایی است که با هزاران خواهش و تمنا نظر مسئولان کشوری را جلب کرده و اینجا در خود استان دست رد را به سینه اش گذاشته اند و او را مجدداً به میانه صندلی های ۵۰ ساله هدایت کرده اند. همکاری نامطلوب متولیان در آن ایام را باید به این واقعیت اضافه کرد که هستند سینماهایی در استان های دیگر که طی سه سال اخیر چندین بار توانسته است صندلی خود را با جلب حمایت های مشابه دریافت کنند.

ابی زاده این اظهارات که ماهواره مردم را از سینماها رانده قبول ندارد و معتقد است این سی دی داخل و شبکه خانگی است که موجب شده فیلم در کوتاه ترین زمان ممکن با هزینه اندک در اختیار مخاطب قرار گیرد

بررسی نامه هایی که رد شده است
گلابه های مستند این مالک سینما از بی مهری متولیان در حالی در آرشو سینما قدس خاک می خورد که مسئول مسئول سمعی بصری فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اردبیل در پاسخ به این گلابه ها تصریح کرد: تقاضای تجهیز و توسعه سینماهای این استان در دست بررسی است. غریب منوچهری متذکر شد: در حال حاضر از کل سینماهای این استان فقط دو سینما انقلاب و قدس در اردبیل و یک سینما در پارس آباد فعال است. مسئول سمعی بصری ارشاد اسلامی استان برنامه تجهیز و توسعه سینماها را تعویض صندلی های فرسوده عنوان کرد و متذکر شد: هر سه سینمای فعال در این خصوص تقاضا داده اند که با مشارکت موسسه سینما شهر به نوبت تجهیز خواهند شد. منوچهری در پاسخ به سوالی در خصوص همکاری نکردن دستگاه های اجرایی استان با تجهیز سینما قدس که دو

شود و فرجام آن صندلی های شکسته است که به گفته ابی زاده مالک و مدیر این سینما از سال ۷۵ که وارد حرفه سینما داری شده است برای تعویض آن هیچ تلاشی مفید فایده نبوده و متولیان سنگ اندازی را به حمایت ترجیح داده اند.

عوارض نامه بی پاسخ سال ۸۹

ابی زاده مالک سینما قدس یادآور شد که زمانی این سینما به حدی رونق داشت که برای تهیه بلیط آن تا خود چهارراه امام صف می کشیدند و به عنوان مثال ما در فیلم «پاردی سلار سارانی» که در سال های ۷۷ و ۷۸ اکران شد در یک ماه ۱۱۰ هزار بلیط به فروش رساندیم. روزگار خوش سینما قدس امروز به فروش بلیط به تعداد انگشتان دست خاتمه یافته و مالک این سینما نبود امکانات سخت افزاری مناسب را از موانع رغبت حضور در سینما می داند.

ابی زاده تصریح کرد: دی ماه سال ۱۳۸۹ موافقت تجهیز سخت افزاری سینما با مشارکت ۶۰ درصدی موسسه سینما شهر و حمایت ۴۰ درصدی استان جلب شد و در این نامه ما جهت تعویض ۵۰۰ صندلی، کف سازی مجدد، تعویض پرده اکران، نصب سیستم صوتی آنالوگ، تعمیر سالن انتظار، بازسازی اساسی سرویس بهداشتی، ساخت نمازخانه، طراحی و ساخت پرده مخمل جدید و بازسازی پله ورودی در خواستی طرح کردیم تا در استان بررسی شود.

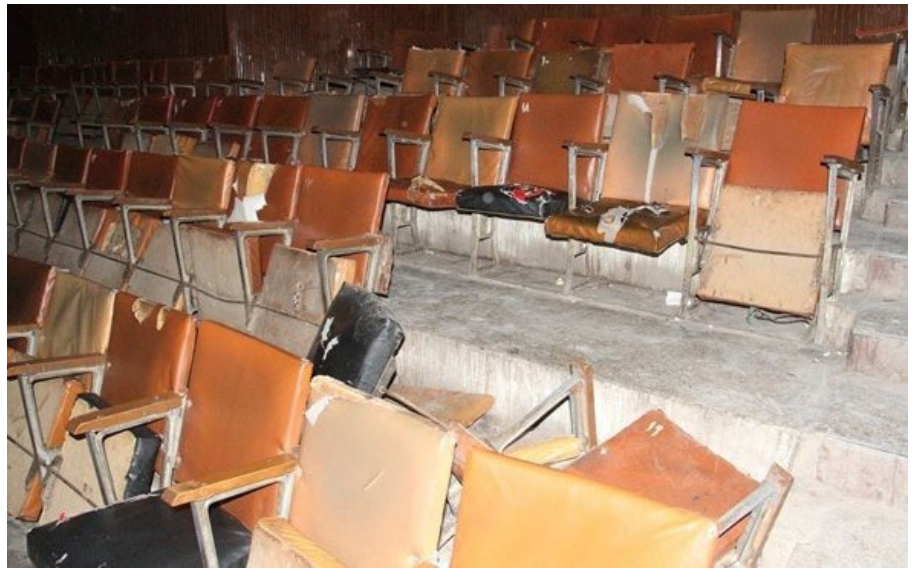
وی افزود: این نامه هر چند از سوی ارشاد اسلامی استان به استانداری ارجاع شد اما دو ماه بعد با همکاری نکردن سهم استانی وزارت ارشاد جویبه کارشناسی صادر کرد و بازسازی از دستور کار خارج شد و هزینه بازسازی که قرار بود به این سینما اختصاص یابد به یک استان دیگر پرداخت شد. نامه بی جواب ابی زاده که بعد از دوندگی های چند ماهه

بوی نمناکی که لذت آن را می توان از ساختمان های قدیمی چشید در سالن انتظار پر شده است. روی صندلی چرمی که اهالی لابد فرهنگ و هنر با چاقو آن را شکافته اند منتظر می مانم تا مالک سینما قدس در آستانه پله ها با تعارف گرم هنرمندانه من را به اتاق مدیریت سینما دعوت کرده و صحبت های خود را از تلخی هایی که به جان سینما ها افتاده بازگو کند.

بعد از انبار غله ای که به نام سینما انقلاب در اردبیل به عنوان باسابقه ترین سینمای اردبیل احداث شد، سینما قدس به عنوان دومین سینمای اردبیل به لحاظ قدمت در سال ۴۸ احداث و در سال ۵۰ توسط مسیح محمدی به بهره برداری رسید. ظرفیت این سینما با هزار و ۲۱۷ مترمربع ۵۹۱ نفر بوده و امروز در تاریخ گذشته آن که فضای سینما را به موزه ای از تاریخ ۵۰ ساله هنر این شهر تبدیل کرده تنها ضمیمه ای که دارد تجهیز به سیستم دیجیتالی است که دو سال قبل به دلیل محدودیت های ناشی از اکران فیلم های ۲۵ میلی متری به این مجموعه اضافه شد.

تمام اشیا اطراف ساسان ابی زاده فضایی شبیه یک موزه تاریخ معاصر را در ذهن تداعی می کند. آن بوی آشنا در این اشیا موج می خورد و همراه با نسیم پنجره نیمه باز من را به ۵۰ سال قبل می برد. زمانی که مسیح محمدی جد ابی زاده سینما را به اردبیل آورد تا مردم این شهر از یکی از مهمترین فضاهایی که هنر و فرهنگ را در دنیا رقم می زند بی نصیب نمانند.

هر چند مدیران و مسئولان سینما را عاملی بازدارنده در مقابل تهاجم فرهنگی می دانند اما سال ها است خبرگزاری ما به وضعیت نامناسب امکانات سخت افزاری این سینما و سایر سینماهای شهر اردبیل می پردازد و متأسفانه تاکنون نتوانسته گوش هیچ متولی را بدهکار کند. مشکلات سینما قدس به تغییر مالک آن نه تنها محدود به کشور نیست بلکه در کنار مشکلات استانی تشدید می

سال قبل در قالب یک نامه درخواستی بی پاسخ مانده است، تصریح کرد: بنده قبول دارم و این درخواست طرح شده بود.

وی بیان داشت: با توجه به اینکه موسسه سینما شهر با سهم ۵۰-۵۰ و مشارکت با مالک نسبت به تجهیز سینماها اقدام می کند، مشکل اصلی در تحقق نیافتن این درخواست به تامین آورده اولیه مالک بر می گردد. منوچهری با بیان اینکه مالک تامین آورده خود را از ارشاد استان یا استانداری تقاضا کرده بود، ادامه داد: باید اراده تامین آورده از سوی مالک جدی تر باشد و وزارت ارشاد خود در تامین سهم ۵۰ درصد سینما شهر مشارکت دارد.

● فروش یک بلیط در روز پاسخگوی نیازها نیست

هر چند این سینما در مالکیت بخش خصوصی است و اراده بخش خصوصی به عنوان یکی از راهکارهای بازسازی آن مورد تأکید است اما ابی زاده تأکید دارد که ما آنقدر پول نداریم که سینما را سرپا نگه داریم و این لطف خداست که سینماهای اردبیل با وضعیتی که متولیان به وجود آورده اند هنوز تعطیل نشده است.

وی تأکید کرد: با فروش حداقلی بلیط نمی توان هزینه های بازسازی را تامین کرد و ما روزهایی داریم که فقط یک بلیط فروخته ایم و با فروش یک یا دو بلیط در روز

نمی توان یک سینما را زنده نگه داشت. از نزدیک به ۶۵۰ سینمایی که بعد از انقلاب فعال بوده امروز نزدیک به ۳۰۰ مورد دایراند و اغلب نیز در شرایط نیمه تعطیل مشتریان خود را پذیرا می شوند.

به گفته ابی زاده گاهی این سوال مطرح می شود که این همه فروش بلیط که در حالت کلی به ثبت می رسد به کجا رفته و چرا اغلب شهرستان ها گله مندند.

مالک سینما قدس در پاسخ به این سوال گفت: نزدیک به ۹۰ درصد از فروش سینماهای کشور متعلق به پنج سینمای شاخص شهر تهران است و با این حساب سهم سایر شهرها را می توانید با یک حساب سر انگشتی محاسبه کنید.

● فروش سی دی در مقابل سینمای بی رمق

مدیر سینما قدس معتقد است مسئولان همدردی ندارند؛ چه اگر داشتند بنده در یک و نیم سال گذشته حداقل یکبار مدیر کل ارشاد اسلامی استان را زیارت می کردم و نه اینکه حتی نمی دانم ایشان کی مدیر شده اند و چه دلیلی دارد که به سینما بی مهر اند.

خبرنگار ما در خصوص سیاست ها و برنامه های حمایت از سینماها با دفتر مدیر کل ارشاد اسلامی استان تماس

یعنی صندلی های خالی هستند.

از ابتدای سال جاری سینما قدس در اردبیل چیزی حدود هزار و ۸۷۰ بلیط را فروخته است که با احتساب بلیط پنج هزار تومانی درآمد این سینما حدود ۹ میلیون و ۳۵۰ هزار تومان بوده است. با کسر هزینه ها قضاوت با خود مسئولان است که یکی از مراکز فرهنگی که در مرکز شهر واقع شده تا چه حد می تواند در ایشای رسالت خود موفق عمل کند و در این میان طی سال های اخیر به غیر از دیجیتالی کردن اکران فیلم چه حمایتی از این نهاد صورت گرفته است.

سینما قدس را در حالی که بوی آشنایش در پل های ورودی و لایه لایه هیاهوی شهر گم می شود ترک می کنم. کمی پایین تر چند صد قدم به سمت میدان شریعتی سینما انقلاب در وضعیتی مشابه سینما قدس با مشکلاتی مشابه دست و پنجه نرم می کند و در ادامه سینما ایران را می بینم که دیوارهایش فروریخته و به کل ساختمان قدیمی ترین سینمای شهر ویران شده است. سینما لاله و حافظ تعطیل شده اند و در مشگین شهر و پارس آباد نیز نمی توان رونقی محسوس را مشاهده کرد. آیا این تدبیر ما برای سینماها به عنوان قطب های بازدارنده تهاجم فرهنگی بود؟

گرفت و گفته شد ناصر اسحاقی در جلسه ای در تهران حضور دارد. در پی تماس با شماره همراه وی که خاموش بود، این رسانه نتوانست نظرات مدیر این نهاد فرهنگی را دریافت کند.

داغ دل سینما قدس محدود به امکانات سخت افزاری نیست. ابی زاده این اظهارات که ماهواره مردم را از سینما ها رانده قبول ندارد و معتقد است این سی دی داخل و شبکه خانگی است که موجب شده فیلم در کوتاه ترین زمان ممکن با هزینه اندک در اختیار مخاطب قرار گیرد. وی تأکید کرد: اگر یک خانواده چهار نفره به سینما بروند متوسط هزینه ای که برای بلیط، تنقلات و حمل و نقل می پردازند نزدیک به ۴۰ هزار تومان است؛ این در حالی است که همان خانواده با یک سی دی هزار تومانی می تواند فیلم مذکور را خریداری کند.

ساخت با سوژه تکراری و نامطلوب، محدود شدن اکران فیلم های خارجی، لغو درجه بندی فیلم ها و لغو برنامه زمانی اکران سالانه سینماها در کنار فروش سی دی بدون رعایت قانون کپی رایب تیشه بر ریشه سینماها زده، تاجایی که امروز فیلم ها برای یک یا دو مشتری پخش می شود که اگر میانه فیلم سالن را ترک کند مشتری فیلم ها همان دوستان همیشگی چندین ساله

این روزها کودکان کتابخوان می‌توانند حلقه اتصال خود به ادبیات را در نوشته‌هایی جستجو کنند که توسط ناشران دغدغه‌مند و نویسندگان جویای نام به بازار فروش سوق داده شده‌اند. نبود کتاب‌های غنی از روح کودکی و همچنین کم‌تعداد بودن نویسندگان خوش ذوق و آگاه به فضای مورد نیاز کودکان از خلاءهایی است که در حوزه ادبیات کودک خراسان شمالی دیده می‌شود.

علی خادمی

فراق یار مهربان در ادبیات کودک خراسان شمالی لزوم توجه مسئولان

به گفته برخی از کارشناسان و نویسندگان، ادبیات کودک در خراسان شمالی دارای کمبودهایی است که باید برای رفع آن گام‌های مهمی برداشته شود. گام‌هایی که باید از قالب تا مضمون و محتوای کتاب‌ها و محصولات حوزه ادبیات کودک را ببیناند. نوشین شعبانی، شاعر حوزه کودکان در خراسان شمالی در گفتگو با خبرنگار ما، می‌گوید: آنچه استان ما کم دارد کتاب خوب در حوزه کودک و خواننده کتاب خوب است که در این راستا می‌بایست به سمت خرید کتاب‌های خوب برای کودکان و افزایش آمار این کتاب‌ها در کتابخانه‌ها رفت.

وی اظهار می‌کند: در حوزه ادبیات کودک باید نویسندگانی پای کار بیایند که دوست دارند برای کودکان بنویسند و همچنین ذوق ادبی و تخیل سرشار داشته باشند چرا که در این وادی تنها دغدغه نان و جویای نام بودن نتیجه نامناسبی در پی خواهد داشت. شعبانی می‌افزاید: باید موسسات فرهنگی نظیر خانه فرهنگ، فضایی در اختیار کودکان قرار دهند تا کتابخوانی به صورت جمعی برای کودکان انجام شده و آنها به مرور به اهمیت کتاب و کتابخوانی پی برند.

درستی بشناسند.

● تاثیر سوء کتاب‌های بازاری بر ادبیات کودک

یکی دیگر از نویسندگان فعال حوزه کودک در خراسان شمالی در گفتگو با خبرنگار ما، می‌گوید: از جمله خلاءهای موجود در حوزه ادبیات کودک نبود شکل صنفی و یا پاتوقی در بخش ادبیات کودک است که البته در حال حاضر حوزه هنری برای رفع این کاستی پیش قدم شده و توانسته مقداری از این خلاء را جبران کند.

زهرا داوری با گلایه از وجود کتاب‌های بازاری در حوزه ادبیات کودک، اظهار می‌کند: کتاب‌های بازاری آن نوع کتاب‌هایی هستند که ناشران توجهی به محتوای کتاب نداشته و تنها به منفعت مالی آن می‌اندیشند.

وی ادامه می‌دهد: کتاب‌های بازاری موجب شده سطح سلیقه ادبی کودکان پایین بیاید و کار در حوزه ادبیات کودک، در حد کتاب‌های بازاری دیده شود در حالی که نویسندگی در حوزه ادبیات کودک بسیار سخت و مهم است.

داوری می‌افزاید: کتاب‌های بازاری توسط نویسندگانی نوشته شده که دوره و آموزش لازم را ندیده‌اند و فرقی ادبیات در حوزه کودک با بزرگسال را نمی‌دانند.

وی با اشاره به اینکه قلم فرسایی در حوزه ادبیات کودک نیازمند شرکت در کلاس‌های نقد ادبی و خواندن کتاب‌های مطرح در این حوزه است، بیان می‌کند: نبود منابع و کتاب‌های ادبی خوب حوزه کودک در خراسان شمالی، موجب شده که افراد نتوانند ادبیات کودک را به

وجود آنها کمرنگ است. وی ادامه می‌دهد: شاید کمرنگ بودن کتاب‌هایی با گویش‌های محلی در حوزه ادبیات کودک به دلیل شناخته نشدن وزن‌ها و زبان‌های معیار است که به صورت عامه به ما رسیده و مکتوب وجود ندارد. علوی فرد بیان می‌کند: گویش‌ها و زبان‌های محلی بخشی از فرهنگ ما بوده و اگر هر کدام از آنها ضعیف شود بخشی از فرهنگ به سوی نابودی می‌رود.

● صدور مجوز انتشار کتاب‌های خراسان شمالی از سوی اداره ارشاد خراسان رضوی

معاون فرهنگی اداره کل فرهنگ و ارشاد خراسان شمالی نیز در گفتگو با خبرنگار ما در این زمینه می‌گوید: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان به دنبال راه‌اندازی کتابخانه‌های تخصصی برای نویسندگان استان است تا به منابع مورد نیاز دسترسی راحت‌تری داشته باشند.

حجت‌الاسلام ناصر هدایتی می‌افزاید: اکنون در حال تفکیک کتب بر اساس محتوا هستیم و پس از آن این کتابخانه‌های تخصصی، در ۱۰ مکان استان راه‌اندازی خواهند شد.

هدایتی با اشاره به نیاز استان در خصوص راه‌اندازی موسسه‌های تخصصی در حوزه کودک اضافه می‌کند: لازم است افرادی مانند نویسندگان برای راه‌اندازی موسسه تخصصی تک‌منظوره در بحث تحقیق، پژوهش و ... در حوزه کودک اقدام کنند و اداره کل فرهنگ و ارشاد استان نیز آمادگی آن را دارد که مجوز مورد نیاز در این زمینه

را صادر کند. وی با اشاره به اینکه به ورود کتاب‌های مختلف به استان فرهنگ‌های مختلفی نیز وارد استان می‌شوند، می‌افزاید: راه‌اندازی موسسات تک‌منظوره ادبیات کودک و نوجوان می‌تواند در حفظ فرهنگ استان بسیار مؤثر باشد.

هدایتی اضافه می‌کند: اشکالی که در نشر کتاب‌های استان وجود دارد این است که صدور مجوز این کتاب‌ها از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد خراسان رضوی انجام شده و اداره کل استان در آن دخیل نیست.

وی ادامه می‌دهد: صدور مجوز نشر کتب‌های مختلف استان از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد خراسان رضوی سبب شده تا کتاب‌ها با محتویات مختلف دارای اشکالات زیادی باشند و این موضوع از سوی اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان نیز مورد قبول نیست.

هدایتی با اشاره به اینکه سال گذشته نامه‌ای به وزارت فرهنگ و ارشاد نوشتیم تا صدور مجوز کتاب‌های استان به خود استان داده شود، می‌افزاید: در صورت قبول این پیشنهاد کارگروه‌های مختلف تشکیل شده و کتاب‌ها با دقت بیشتری در استان منتشر می‌شوند.

وی در خصوص نگارش و انتشار کتاب ادبیات کودک با گویش‌ها و زبان‌های مختلف خراسان شمالی نیز اظهار می‌کند: این موضوع به خود نویسندگان ادبیات کودک و نوجوان مربوط می‌شود که در این حوزه ورود پیدا کنند البته اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان نیز در این زمینه از آنها حمایت خواهد کرد.

از خراسان رضوی گزارش می رسد

ساز مسئولان در حمایت از «موسیقی مقامی» تایباد ناکوک است

اوسن چهاربازی

موسیقی مقامی خراسان و دوتار نوازانش را امروز تمام ایران و اغلب مجامع موسیقی دنیای شناسند و موسیقی دیار تایباد در کنار نام‌های پرآوازه تربت جام نام‌هایی هم‌چون زنده‌یاد «نظر محمد سلیمانی» و استادان حسین سمندریان، ابراهیم شریف‌زاده، مولا جمشیدی، عبدالکریم گزیک، حسین رحمت‌اللهی، حبار رحمتی و ابراهیمی غنا یافته است.

اجرای موسیقی مقامی تایباد در جشنواره‌های متعدد کشوری و وجود آموزشگاه رسمی موسیقی مقامی و حضور اساتید بنام کشور در این شهرستان مؤید سابقه دیرینه و علاقه مردم شهرستان به موسیقی مقامی است.

تتها راه امرامعاش زندگی من موسیقی مقامی است و مستمری ۱۲۰ هزار تومانی که وزارت ارشاد به ازای ۵۰ سال خدمت ماهیانه به من پرداخت می‌کند. وی گفت: توجه مسئولان و حمایت از هنرمندان موسیقی مقامی احترام به این هنر عرفانی و ارزنده است. در این رابطه رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی تایباد نیز با بیان اینکه ساز موسیقی هنرمندان کوک است ولی ساز حمایت مسئولان کوک نیست گفت: ما مسئولان شرمند هنرمندان هستیم و اگر هنرمندان ناراضی هستند باید به آن‌ها حق داد. حمزه آزاد به مهر گفت: در حال حاضر ۱۰ گروه آماده موسیقی در شهرستان‌های تایباد و باخرز داریم که زمینه فعالیت برای هیچ‌یک از گروه‌های موسیقی مقامی در این شهرستان‌ها وجود ندارد.

وی گفت: اگر مسئولان از گروه‌های موسیقی حمایت نکنند قطعاً این گروه موسیقی نیز از هم خواهد پاشید و موسیقی منطقه از بین می‌رود. وی افزود: چندین سال از وفات استاد مرحوم غلامحسین سمندری می‌گذرد ولی تاکنون مسئولان شهرستان باخرز آرمگاه آن مرحوم را نساختند و حتی خیابانی یا کوچه‌ای به یاد زحمات آن استاد نام‌گذاری نشده است. وی گفت: ساز دوتار یک میراث برای منطقه تایباد و باخرز است ولی متأسفانه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی هیچ توجهی به این موضوع نداشته و زمانی که یک استاد از بین ما می‌رود سازش را به موزه می‌برند.

رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی تایباد گفت: در طول سال ۷۰۰ هزار تومان اعتبار برای موسیقی داریم که برای برگزاری یک جشنواره موسیقی مقامی که حداقل پنج میلیون تومان هزینه دارد اعتباری ناچیز است و لذا نمی‌توان با تکیه بر این اعتبار از این هنر و هنرمندان حمایت کرد. رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی تایباد نیز با بیان اینکه موسیقی مقامی شهرستان تایباد از جایگاه خاصی برخوردار است و در ۲۰۰ سال گذشته اکثر نوازنده‌های مطرح کشور در بحث دوتار و منقبت خوانی از منطقه فرهنگ‌پرور تایباد و باخرز بودند بیان کرد: اصلی‌ترین مبدع هنر موسیقی

محمود افکن پور یکی فرهنگیان شهرستان تایباد می‌گوید: موسیقی مقامی در تایباد موردعلاقه مردم است ولی متأسفانه مسئولان شهرستان توجه چندانی به این هنر سنتی و بومی نداشته و در اکثر مراسم سازهای غیربومی و خوانندگان پاپ را به محافل و جشن‌ها دعوت می‌کنند و از هنرمندان بومی در اجرای موسیقی مقامی بهره‌ای نمی‌برند.

عبدالرحمان نمازی یکی دیگر از هنرمندان تایباد نیز به مهر گفت: متأسفانه مسئولان با دعوت از هنرمندان سایر شهرستان‌ها و استان‌ها هزینه‌های گزافی را برای اجرای موسیقی که با فرهنگ مردم تایباد همخوانی ندارد متقبل می‌شوند اما حاضر به هزینه کرد همین مبلغ برای حمایت و توسعه موسیقی مقامی تایباد نیستند.

وی افزود: فرماندار تایباد در بدو تکیه زدن بر صندلی فرمانداری با هنرمندان نشست‌های متعددی را داشت و قول داد تا مسئولان شهرستان از موسیقی مقامی و هنرمندان حمایت کنند اما این وعده‌ها تحقق پیدا نکرد. استاد یعقوب نوازنده دوتار نیز با گلایه‌مندی از مسئولان گفت: دوتار ونوای موسیقی مقامی عارفانه است و در نوای موسیقی مقامی مانند «الله مدد»، «اشترخجو» و «مقام الله» در خود سوز و گل‌ز عمیقی دارد که اهل دل بیشتر با این موسیقی ارتباط برقرار می‌کنند. وی گفت: از مسئولان انتظار دارم از پیشکسوتان و گروه‌های موسیقی مقامی در محافل بیشتر استفاده کرده و با حمایت از آن‌ها به حفظ این پیشینه تاریخی کمک کنند.

● مستمری ۱۲۰ هزار تومانی

استاد عبدالکریم گزیک یکی نژاد از خوانندگان و نوازندگان مطرح کشور در موسیقی مقامی به مهر گفت: موسیقی مقامی شهرستان تایباد نیازمند احیا است و بایستی در این موسیقی از هر نوع زشتی دوری جست. این استاد صاحب‌مقام بیان کرد: مسئولان شهرستان بایستی از هنر اصیل منطقه حمایت بیشتری داشته باشند تا جوانان این مرزوبوم به موسیقی غربی روی نیاروند و همچون گذشته نسل به نسل این افتخار را منتقل و در دنیا زنده نگاهدارند. وی با بیان اینکه ۵۰ سال از عمر خود را در موسیقی مقامی صرف کرده است ادامه داد:

مقامی استاد مرحوم «نظر محمد سلیمانی» از نوازنده‌های بنام این هنر اصیل ایرانی بودند.

حمزه آزاد با اشاره به اینکه وضعیت موسیقی مقامی مناسب نیست افزود: وضعیت حال حاضر موسیقی مقامی متأثر از وضعیت موسیقی در کشور است و تنها مربوط به تایباد و باخرز نیست و در همه جای کشور با این وضعیت روبه‌رو هستیم.

وی خاطر نشان کرد: از هنرمندان موسیقی مقامی به‌عنوان نوازندگان موسیقی اصیل ایرانی حمایت نمی‌شود و متأسفانه بیشتر جوانان به موسیقی غربی رو آورده‌اند. رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی تایباد گفت: وظیفه ارشاد پول دادن به هنرمندان نیست بلکه وظیفه ما ساماندهی هنرمندان است.

آزاد افزود: دیگر مسئولان نهادهای شهرستان نیز برای زنده نگاهداشتن موسیقی مقامی بایستی پای گود آمده و از هنرمندان حمایت کنند چراکه ما در این شهرستان هنرمندان بالاستعدادی داریم و می‌توانیم با بهره‌گیری از این ظرفیت صادرکننده فرهنگ در جهان باشیم.

رئیس ارشاد با ابراز ناراضی‌تبی از بی‌توجهی سایر ادارات شهرستان گفت: متأسفانه ادارات شهرستان تایباد در زمانی که پول هنگفتی دارند برای هزینه کردن از هنرمندان غیربومی استفاده می‌کنند و در زمان بی‌پولی از هنرمندان بومی و داخلی بهره می‌گیرند که این نگاه خود جای تأسف دارد.

وی در خصوص بیمه هنرمندان موسیقی مقامی نیز به عنوان یکی از مطالبات جدی آنها گفت: بیمه شدن هنرمندان از سوی وزارت ارشاد دارای شرایطی است که در صورت دارا بودن شرایط هنرمند را وزارت ارشاد بیمه می‌کند و بعضی هنرمندان بیمه می‌شوند اما برخی از هنرمندان حتی از پرداخت همین حق بیمه نیز در مضیقه هستند.

حمزه آزاد افزود: دریافت مستمری توسط هنرمندان موسیقی مقامی شرایط سنی ۶۰ سال را دارد که اگر وزارت ارشاد بودجه داشته باشد به هنرمندان مستمری پرداخت می‌شود.

● هنرمندان تایبادی در زیر سایه موسیقی تربت‌جام

محسن چهاربازی رئیس گروه فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تایباد نیز گفت: موسیقی مقامی شهرستان تایباد از جایگاه رفیعی برخوردار است و به لحاظ وجود هنرمندان ارزشمند در سطح بین‌المللی بسیار قوی است.

وی گفت: هنرمندان پیشکسوت موسیقی مقامی شهرستان تایباد هر کدام به‌نوعی صاحب سبک هستند و در مجامع بین‌المللی برای ایران افتخار آفرینی کردند.

وی در خصوص وضعیت موجود موسیقی مقامی شهرستان عنوان کرد: موسیقی مقامی شهرستان در حال حاضر در سطح بین‌المللی و کشور ضعیف شده است و همت مسئولان شهرستان را می‌طلبد تا با حمایت خود موسیقی مقامی شهرستان را از وضعیت رکود فکلی خارج کنند.

چهاربازی افزود: موسیقی مقامی شهرستان تایباد در گذشته زیر نظر شهرستان تربت‌جام بود که این موضوع در معرفی هنرمندان و موسیقی شهرستان تأثیر بسزایی داشت و به‌نوعی به ضرر هنرمندان تایباد تمام شد. وی افزود: هنرمندان شهرستان در هر کجایی که به اجرایی برنامه می‌پرداختند و حضور فعال داشتند متأسفانه به اسم تربت‌جام تمام می‌شد و این موضوع باعث شد که نام تایباد در محافل رسمی کشور و بین‌المللی مطرح نشود.

رئیس گروه فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تایباد افزود: ما در معرفی موسیقی مقامی شهرستان اول نیاز به هماهنگی و برنامه‌ریزی و سپس نیاز به اعتبار داریم که متأسفانه وضعیت اعتباری حوزه فرهنگ و هنر پاسخ‌گوی نیازهای هنرمندان به‌ویژه در عرصه موسیقی مقامی نیست و با مشکل مواجه هستیم.

وی بیان داشت: حمایت‌های مالی شهرداری و شورای شهر اول باید قانونمند شود و دوم همه متصدیان چه در مجموعه شهرداری و شورای شهر، ارشاد اسلامی و سایر نهادها باید از این موضوع پشتیبانی کنند.

■ غروب نوزدهمین روز از مردادماه جاری، بود که مرکز ژئوفیزیک دانشگاه تهران زمین لرزه ای به بزرگی ۴.۲ درجه در مقیاس ریشتر رادر حوالی علی آباد کنول در استان گلستان ثبت کرد. زمین لرزه ای که در عمق ۱۰ کیلومتری زمین آنقدر شدت داشت که برخی روستاهای شهرستان همجوار خود را بی نصیب نداشت و در این بین خانه های خشتی روستای ابر شاهرود نیز دچار خسارات شد. آخرین باری که مردم روستای ابر زمین لرزه های سریالی را تجربه کرده بودند، بهار سال ۶۸ بود و امروز ثبت بیش از ۱۰ زمین لرزه خرد و کلان در پنج روز گذشته، خواب را از چشمان مردم روستای ابر ربوده است.

■ گزارشی داریم در این شماره از روستای واریان در استان البرز و جاذبه هایی که از بین می رود.

■ گزارشی هم داریم از کلاف سردر گم تصمیم مسئولین در مرمت بازار شاهرود.

■ وضعیت بحرانی نشست زمین در اطراف تخت جمشید، تابستان برفی در آلپ ایران در استان لرستان، سنگ قبر هایی که تاراج می شوند (گزارشی از جلوه هنر در استان قزوین)، اینجا همدان است؛ ماجرای شهر نهفته در زیر زمین، اسرار شهر های زیر زمینی خمین، «کلیورگان» سیستان و بلوچستان تنها موزه زنده سفال جهان، بی سامانی پارک ژوراسیک ایران در کرمان، «دارابگرد» فارس جهانی می شود، سوت دلی به رسم نمدمالان عناوین گزارش های بعدی این بخش است که در تک آن نکات مهمی در باب میراث سر زمینمان نهفته است.

میراث ایران

تابستان برفی در آلپ ایران

درگرمای سوزان تونل سرما در لرستان

زهر احسینی

برای دیدن زیبایی های آلپ ایران باید از شهر ازنا به راه افتاد تا پس از طی مسافتی در حدود ۱۰ تا ۱۲ کیلومتر به جایی رسید که نامش روستای گردشگری «دره تخت» است، جایی که تختی از زیبایی ها دره ای رویایی انتظارت را می کشد .

صدای رودخانه جاری در دامنه آلپ ایران، که با خودش برفهای آب شده را به پایین دست می برد و نسیم خنکی که صورتت را نوازش می دهد؛ حکایت سفری رویایی در تابستانی خنک را روایت می کند، سفری که می تواند یکی از خاطره انگیزترین سفرها را رقم بزند.

برای رسیدن به طبیعت جذاب و خنک «دره تخت» در دامنه آلپ ایران و رسیدن به تونلی برفی کافیست که نگاه سفرمان را به دامنه کوههای سر به فلک کشیده اشترانکوه بچرخانیم، جایی که با تونل های برفی، رودخانه های برفی و کوههای برفی اش شهره عام و خاص است.

● اشترانکوه و همه زیبایی هایش

اینجا اشترانکوه هر آنچه برای خلق زیبایی نیاز دارد را کنار دستش گذاشته تا چه در زمستان و چه در تابستان برایت خنکی خاطره انگیزی را بر بوم کوهپایه های زیبایش بکشد، تابلوهایی از تونلهای برفی تابستانه و دشت های سفید زمستانه.

مردم روستای دره تخت با آب فراوانی که اشترانکوه - آلپ ایران - به آنها بخشیده بساط کشاورزی، دامپروری و پرورش ماهی را به راه انداخته اند تا سفر به این روستای زیبا تلاقی از صحنه های مختلف را پیش روی چشممان رهگذران قرار دهد، تصاویری از اراضی سرسبز و رنگارنگ تابستانه، اینجا برای خودش بهشتی کوچک است.

کمی که جلوتر می رویم به روستای زیبای کمندان می رسیم؛ جایی که انگشت های سحرآمیز آب صحنه های زیبایی را در باغات و دشت ها رقم زده است؛ اینجا سد کمندان نیز در دست اجراست تا علاوه بر تونل برفی و جاذبه های طبیعی این دیار، ظرفیت سد کمندان نیز در آینده به جاذبه های گردشگری این منطقه افزود شود.

برای رسیدن به تونل برفی باید از شهرستان ازنا به سمت روستای دره تخت

از تهران، شیراز، اصفهان، کرمانشاه، کرج و دیگر استانهای کشور.

در طول مسیر با گردشگران سر بحث را باز می کنیم تا از زیبایی های مسیر بگویند. یکی از گردشگران این منطقه معتقد است که اینجا انسان عظمت خداوند را حس می کند و از تونل برفی به عنوان بهشت گمشده نام می برد.

یکی دیگر از گردشگران که از اصفهان راهی لرستان شده است در مورد این منطقه می گوید: طبیعت اینجا عالی است و تا به حال جایی را به این زیبایی و قشنگی ندیده ام.

وی می گوید که قبلا تعریف تونل برفی ازنا را شنیده است و ادامه می دهد: امروز که به این منطقه آمده ام می گویم که «شنیدن کی بود مانند دیدن»!

گردشگر دیگری که از استان تهران به لرستان و برای دیدن تونل برفی آمده است در گفتگو با خبرنگار ما می گوید: اینجا واقعا زیباست و در اوج تابستان هوای خنک و عالی دارد.

او به شوخی می گوید که اگر یک دقیقه اینجا بمانی هنر کرده ای چرا که هوای داخل تونل بسیار سرد است.

خبرنگار ما همراه یکی دیگر از گردشگران تونل برفی می شود که از شیراز برای دیدن تونل روستای آمده است. خودش می گوید که قبلا از جاذبه دیدنی تونل برفی در سایتها و روزنامه ها زیاد شنیده و دوست داشته که خودش از نزدیک این جاذبه گردشگری را تجربه کند.

وجود گونه های مختلف گیاهی که برخی از آن ها خواص دارویی دارند و گونه های مختلف جانوری در مسیر دسترسی به تونل نیز از دیگر نکاتی است که توجه رهگذران را به خود جلب می کند.

در مسیر رسیدن به تونل چشمه هایی از زیر سنگ ها و دل صخره ها جوشیده است و آبی گوارا و دلنشین به گردشگران هدیه می کند که آنان را به وجد می آورد. زیبایی تونل برفی به حدی است که هر بیننده ای را به حیرت وامی دارد و عظمت خداوند متعال را به نمایش می گذارد.

شکل گیری این تونل در اواسط فصل بهار آغاز می شود که آب شدن برف در سطح زیرین لایه های انباشته شده در زمستان باعث به وجود آمدن تونل برفی می شود. طول این تونل در اوایل شکل گیری به ۸۰۰ متر می رسد که به تدریج و با گرم شدن هوای به کاهش می گذارد به گونه ای که در اواخر شهریور ماه اندکی از آن باقی می ماند. ارتفاع این تونل حیرت انگیز نیز در قسمت های مختلف متغیر است و در بلندترین قسمت ها تا ۳ متر هم می رسد به گونه ای که به راحتی می توان وارد آن شد. خنکای هوا در اطراف تونل کاملا محسوس است و فضای دلپذیری را برای گردشگران و کوهنوردان فراهم کرده است که خستگی راه را از یاد آنان می برد.

در طول مسیر حرکت به سمت تونل برفی گردشگران زیادی را می بینی که راهی این سفر خاطره انیز شده اند، گردشگرانی

و بعد از آن روستای کمندان که در فاصله ۲۵ کیلومتری این شهر قرار دارد حرکت کرد که تا کوهپایه اشترانکوه را می توان با ماشین طی کرد.

اما از این جا به بعد باید قدم در راه گذاشت و از کنار رودی زلال که از آب شدن برف های اشترانکوه جریان یافته به سمت تونل برفی حرکت کرد.

رودی که طراوت و زیبایی مضاعفی به طبیعت بکر و ناب این منطقه بخشیده است و با طنین حرکت خود موسیقی دلنشینی را به رهروان هدیه می کند و گاه با خنکای خود خستگی از تن مسافران به در می کند.

فرهنگی استان لرستان و شهرستان برای استفاده از این ظرفیت ها تاکید کرد. وی با یادآوری اینکه جای جای لرستان ظرفیت توسعه صنعت گردشگری را دارد عنوان کرد: قلیل و دامنه های برفی اشتراکات ظرفیت منحصر به فردی برای توسعه گردشگری زمستانه و تابستانه است که در این راستا مسئولان امر موظف هستند ظرفیت ها را در این بخش بررسی و نسبت به برنامه ریزی برای استفاده از این قابلیت ها اقدام کنند.

استاندار لرستان با دادن اطمینان نسبت به حمایت از برنامه های گردشگری در منطقه از سوی مدیریت ارشد استان، تصریح کرد: توسعه صنعت توریسم از اولویت های اصلی مدیریت اجرایی استان است.

بنابر این گزارش واقع شدن شهرستان ازنا در دامنه قلیل زیبای اشتراکات که با ارتفاع چهار هزار و ۱۵۰ متر یکی از مرتفع ترین قله های رشته کوه زاگرس است، می تواند این شهرستان را به یکی از قطب های گردشگری تابستانی و زمستانی در کشور تبدیل کند.

جاذبه های منحصر به فرد این شهرستان در زمینه کوه های پوشیده از برف نه تنها در فصل زمستان که در فصل تابستان نیز ظرفیت جذب گردشگر را دارد به طوریکه تونل برفی شهرستان ازنا یکی از منحصر به فرد ترین جاذبه های طبیعی کشور به شمار می رود.

اقوام خود نیز سفارش می کنم که برای دیدن این جاذبه زیبا و مفرح به استان لرستان بیایند.

این گردشگر در پایان حرفهایش می گوید: استان لرستان یکی از مناطق بکر کشور بوده که دارای هوای پاک و عالی است ولی کمتر مورد توجه گردشگران قرار می گیرد در حالیکه اینجا جاذبه های چهار فصلی دارد که می تواند میزبان گردشگران باشد. هوشنگ بازوند استاندار لرستان پیش از این در جریان بازدید از منطقه گردشگری روستای کمندان و تونل برفی بر توسعه گردشگری در این منطقه تاکید کرده بود. وی اظهار داشت: تونل برفی که در دامنه اشتراکات واقع شده به عنوان یک قطب گردشگری مطرح است.

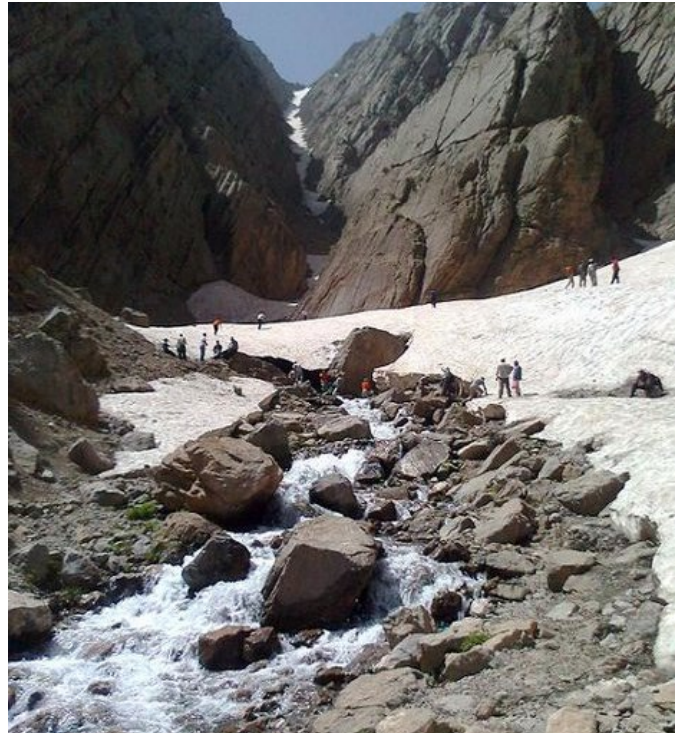
بازوند افزود: با پیگیری های فرماندار شهرستان ازنا توسعه منطقه گردشگری تونل برفی در روستای کمندان در سال ۹۴ یکی از پروژه های ویژه این شهرستان برای جذب گردشگر است.

وی با اشاره به آغاز برق رسانی به منطقه گردشگری روستای کمندان افزود: با توجه به اقدامات انجام شده و ظرفیت بالقوه منطقه انتظار داریم تونل برفی به یک سایت گردشگری تبدیل شود.

بازوند با اشاره به ظرفیتهای گردشگری تابستانه و زمستانه اشتراکات، بر لزوم برنامه ریزی مسئولان امر در اداره کل میراث

بیند لذت می برد. گردشگر دیگری می گوید: من حتما سالی یک بار را برای دیدن جاذبه گردشگری تونل برفی می آیم و به همه اطرافیان و

از او می پرسم که تا کنون در سفر به لرستان و طبیعت ازنا به او خوش گذشته و او خیلی سریع جواب می دهد که چرا خوش نگذرد انسان این برف و نعمت الهی را می

اینجا روستای واریان است در البرز

جاذبه های چهارمین جاده زیبای جهان محومی شود؟

قجری است یکی پس از دیگری در برابر دیدگان نمایان می شوند سمت راست جاده روی تابلوی بزرگ نوشته شده به پیست اسکی دیزین خوش آمدید.

به راهم که ادامه می دهم از کنار روستاهایی با قدمتی هزار ساله، باغ ها، درختان کهنسال و ابنیه های تاریخی، رستوران ها و مراکز اقامتی می گذرم که همه دست به دست هم معجونی از جاذبه های گردشگری را در محور کرج - چالوس به وجود آورده اند زیبایی و سرزندگی محور

مسافران جاده چالوس به اینجا که می رسند برای لحظه ای کوتاه هم که شده نیش ترمزی زده خود و همراهان را به خریدن ماست، پنیر و خوردن دوغ محلی دعوت می کنند.

کمی آن طرف تر روستای ماهان قرار دارد در سمت چپ جاده کدو تنبل های قد و نیم قد از دیواره های جاده آویزان است پس از گذر از چند پیچ دیگر شهرستانک و باغ لاله های گچسور و روستای ولایت رود که قدمت ویلاهایش

از خیابان چالوس کرج که عبور می کنم به سه راه عظیمیه می رسم. سمت راستم دکه فروش تنقلات است دکه ای که برای همه مسافرانی که از محور چالوس می گذرند آشناست. پل بیلقان را که پشت سر می گذارم به ابتدای ورودی جاده چالوس می

ساره نوری

رسم، آدران، ورودی روستای کندر، پیست اسکی خور و روستای خوزنکلا را رد می کنم. پیچ و خم های جاده را پشت سر می گذارم؛ دیواره های سد کرج از دور پیدا است.

پس از گذر از چند پیچ دیگر، منظره سبز رنگ آب سد به زیبایی های جاده اضافه می شود حالا دیگر سمت چپم کوه و سمت راستم سد کرج است چندین ماشین کنار جاده پارک کرده اند و از روی بلندی زیبایی های سد را می نگرند. فرقی نمی کند تابستان باشد یا زمستان، همیشه در کنار سد خانواده هایی را می بینم که از پشت حصار مشیک کنار جاده در حال تماشای زیبایی های سد هستند.

برای لحظاتی به جمع خانواده های کنار سد ملحق می شوم از روی بلندی به آن سوی سد نگاه می کنم هاله ای از روستای واریان پیدا است روستایی که برای بسیاری از هم وطنان ناشناخته است. اهالی واریان برای رفت و آمد از قایق به جای تاکسی و اتوبوس استفاده می کنند.

کمی که از سد دور می شوم به شهر آسارا می رسم همه

شود اشاره کرد و گفت: از آنجایی که تامین آب شرب پایتخت از اهمیت زیادی برخوردار است اجرای مصوبه شورای عالی امنیت ملی ضروری است. وی با اشاره به اینکه نباید پیرامون انتقال آب رودخانه کرج به پایتخت مردم را نگران کنیم، افزود: در آینده ای نزدیک آب از طریق تونل به پایتخت انتقال داده می شود در این میان باید حق آبه های استان البرز به ویژه شهرستان کرج مدیریت شود تا آسیبی از جنس خشکسالی گریبان محور چالوس را نگیرد.

معاون هماهنگی و امور عمرانی استانداری کرج سهمیه کرجی ها از سد کرج را کمتر از ۲۰ درصد اعلام کرد و گفت: مابقی حجم آب سد از آن پایتخت نشینان است اگر از طریق تونل انتقال داده شود میزان تبخیر آب کاهش می یابد.

معصومی مدیریت حق آبه های اختصاصی کرج را ضروری دانست و گفت: در صورتی که حق آبه های شهرستان کرج از سد امیرکبیر (کرج) مدیریت شود مشکلی برای محیط زیست ایجاد نخواهد شد.

وی موضوع تولید آب مجازی در حوزه کشاورزی استان البرز را بسیار مهم برشمرد و گفت: کاشت محصولات کشاورزی در البرز نیازمند مدیریت است چرا که در بسیاری مواقع هزینه فروش محصول صادراتی ۶۰ سنت است در حالی که هزینه آبیاریش ۲ دلار تمام شده است.

وی در پایان در پاسخ به این پرسش که چه تضمینی وجود دارد که با انتقال آب به پایتخت اکوسیستم محور کرج - چالوس در معرض خطر و نابودی قرار نگیرد، گفت: نگرانی ها در مورد تامین حق آبه های استان پس از انتقال آب از طریق تونل به پایتخت وجود داشت این نگرانی ها رفع شده است و در پی مدیریت حق آبه ها اکوسیستم جاده چالوس در پایین دست سد در معرض خطر قرار نخواهد گرفت.

برای پایان گزارش باید یک خاطره از سال گذشته رودخانه کرج روایت شود؛ خاطره ای تلخ و خشک شده، واقعیتی ناگواری که دل بسیاری را می سوزاند. سال گذشته بود وقتی از کنار رودخانه کرج عبور می کردید بوی خشکیدگی به مشام می رسید بستر رودخانه چروک شده بود و چهره اش به زرد که نه به بی رنگی می زد در بخش هایی از جاده آب باریکه ای بیش دیده نمی شد.

تصور خشک شدن رودخانه کرج و از بین رفتن جاذبه های گردشگری این محور دل نه تنها البرزی ها بلکه همه ایرانی ها و البته گردشگران خارجی را هم به درد می آورد در همان روزهایی که رودخانه کرج با خشکسالی دست و پنجه نرم می کرد و از عمق رودخانه خبری نبود عمق فاجعه پیدا بود.

ترکاشوند جاده چالوس را چهارمین جاده زیبای جهان معرفی کرد و گفت: پای گردشگران زیادی به واسطه زیبایی های این محور به اینجا کشیده شده است. حضور مسافران رونق اقتصاد و درآمدزایی روستاییان را بدنبال داشته و حال اگر رودخانه خشک شود دیگر اثری از زیبایی و جاذبه گردشگری و درآمدزایی روستاییان نخواهد ماند.

معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی البرز گفت: بارها و بارها معضلات ناشی از انتقال آب رودخانه کرج به پایتخت را به گوش مسئولان رسانده ایم چرا که معتقدیم خشک شدن رودخانه کرج اشتغال روستاییان را تحت و الشعاع قرار خواهد داد.

وی در پایان از محور کرج - چالوس به عنوان شریان اقتصادی استان البرز یاد کرد و افزود: به عنوان متولیان حفظ جاذبه های گردشگری استان عواقب انتقال آب رودخانه کرج به پایتخت را اعلام کرده ایم چرا که معتقدیم پس از انتقال با رکود اقتصادی در این محور مواجه می شویم. در ادامه با معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری البرز پیرامون انتقال آب رودخانه کرج از طریق تونل گفتگو کردیم. هیربد معصومی نیز در این باره گفت: طرح انتقال آب رودخانه کرج از طریق تونل در دهه ۷۰ مطرح شده است و مصوبه شورای عالی امنیت ملی است.

معصومی در ادامه به ساخت و سازهای غیرمجاز در حریم و بستر رودخانه کرج که باعث آلوده کردن آب رودخانه می

کرج - چالوس بدون شک به وجود رودخانه کرج بستگی دارد از قدیم هم گفته اند هر جا آب باشد آبادانی به وجود می آید.

رودخانه کرج تنها شاخصه و جاذبه باقی مانده از باغ شهر کرج است که موجب جذب گردشگران و حتی سرمایه گذاران می شود و در توسعه اقتصادی اهالی روستاهای واقع شده در این محور و همچنین شهروندان کرجی تأثیری بس شگرف دارد ولی مدت های زیادی است که زمزمه های انتقال آب رودخانه کرج از طریق تونل به تهران شنیده می شود.

در پی این انتقال قرار است بحران آب در پایتخت به حداقل برسد ولی این انتقال قطع به یقین و در صورتی که سهمیه حق آبه های این محور تامین نشود باعث کمبود آب در کلانشهر کرج شده و خطرات زیست محیطی زیادی به بار می آورد.

در این صورت با خشک شدن رودخانه کرج محور چالوس شاخصه گردشگری جذب کننده اش را از دست خواهد داد و همه زیبایی های که در چند سطر بالا توصیف شد همان زیبایی هایی که برای همه هم وطنان خاطره انگیز است از بین خواهد رفت.

در اینجا باید به طرح انتقال آب رودخانه کرج به تهران که با اعتباری هنگفت در سال ۸۵ به تصویب رسید اشاره کنیم. اجرای طرح انتقال تونلی آب کرج به تهران از سد امیر کبیر پروژه ای است که آب رودخانه کرج را از خروجی سد توسط تونل به تهران انتقال می دهد و در صورتی که حق آبه های اختصاصی به کرج مدیریت نشود بیش از ۳۰ کیلومتر از این رودخانه منحصر به فرد را خشک می کند و این فاجعه زیست محیطی می تواند نبض سرمایه گذاری را در این محور شریانی و ملی کند و کندتر کند.

در این خصوص با معاون گردشگری اداره میراث فرهنگی البرز پیرامون تأثیر انتقال آب بر جاذبه های گردشگری محور کرج - چالوس به گفتگو نشستیم.

احمد ترکاشوند در این باره گفت: حدود ۱۰۰ واحد پذیرایی و اقامتی مجاز در محور کرج - چالوس وجود دارد که بسیاری از این تأسیسات و مراکز گردشگری در پایین دست سد کرج قرار دارند.

وی در ادامه انتقال آب سد کرج به پایتخت بدون در نظر گرفتن شرایط محیطی محور کرج - چالوس را باعث وارد آمدن آسیب جدی به مراکز پذیرایی و اقامتی پایین سد اعلام کرد و گفت: رودخانه کرج یکی از عوامل جذب گردشگر و مسافر در این محور است حال بیندیشیم اگر آب رودخانه کم و کمتر شود چه بر سر جاذبه های گردشگری این محور خواهد آمد.

جلوه هنر در گورستان «دانسفهان» قزوین سنگ قبرهایی که تاراج می شوند

هاشم الهیاری

شهرستان بوئین زهرا و مناطق مجاور آن از قدیمی ترین مناطق مسکونی و تمدنی کشور و به تبع آن آسیا محسوب می شوند به گونه ای که هر قسمت از خاک این منطقه دربردارنده محوطه های کم نظیر باستانی و تاریخی است که نمونه تمدن کهن «سگز آباد» به عنوان یکی از قدیمی ترین مناطق مسکونی و یکجانشینی انسان در فلات ایران از جمله گویاترین مصادیق تمدن های کهن این منطقه است.

وی ادامه می دهد: ساخت این نوع سنگ قبر البته نه با این کیفیت بلکه با این نوع نگاه و نمادهای به کار گرفته شده نشأت گرفته از باورهای کهن «شمیستی» است.

صدر بیان می کند: شمیسم به معنای «دانایی گرای» از جمله کهن ترین و عمیق ترین رسوم تفکر و اندیشه در میان انسان ها بوده است، غالب شمن پژوهان، مهد این فلسفه باستانی را در میان اقوام آلتائی ذکر کرده اند که بعدها با مهاجرت آنها به سایر اماکن دنیا در اعصار پیش از ظهور اسلام از جمله شمال غربی و شرقی ایران، آسیای غربی و جنوب و شرق اروپا در دنیا منتشر شده است.

استاد تاریخ اسلام دانشگاه آزاد می گوید: در میان اقوام شمن باور، سنگ قبرهایی

و پیشه متوفی نیز بوده است چنانکه بر روی قبر زنان دوک نخ رسی حکاکی می کرده اند و یا تصویر قیچی رسم می شده که نمایانگر پیشه و جنسیت متوفی بوده است.

قدمت معنوی سنگ قبرهای دانسفهان مربوط به نخستین آیین های بشر است نویسنده کتاب «تاریخ اسلام در قفقاز و آسیای میانه» با اشاره به این موضوع که بحث از گورستان تاریخی دانسفهان نیاز به مطالعات بین رشته ای تاریخ اسلام، تاریخ تمدن باستان و رشته ادیان دارد، می گوید: گرچه قدمت فیزیکی این آثار به حدود سه قرن می رسد با این حال قدمت معنوی این باور بیش از سه قرن و به قدمت تاریخ و نخستین آیین های بشر است.

با این حال تمام ارزش تاریخی و فرهنگی این منطقه به اعصار پیش از اسلام محدود نمی شود، بلکه غنای تمدنی حوزه شهرستان بوئین زهرا در قرون پس از اسلام نیز در تمام جنبه های خود از جمله هنر اسلامی ادامه می یابد.

در این بین گذشته از معماری بناهای ارزشمند و کهن تاریخی در بوئین زهرا، گورستان دانسفهان از توابع این شهرستان نیز به سبب استفاده از سنگ قبرهای منقش و خطاطی شده در شیوه های مختلف خطاطی یکی از مظاهر زیبای هنری و آداب و رسوم اجتماعی در این منطقه است.

سنگ قبرهای زیبا و کم نظیر گورستان دانسفهان دستکم از ۳ قرن قدمت برخوردارند اما محققان معتقدند که نوع استفاده از نقوش خاص روی سنگ قبرها نشان از آن دارد که در جستجوی «قدمت معنوی» این سنت باید بسی فراتر از «قدمت فیزیکی» سه قرنی بود و به بخش های آغازین و کهن تر تاریخ یعنی عصر باورهای «شمیستی» و «توتم گرایانه» رجوع کرد.

متأسفانه این منطقه ارزشمند تاریخی در طول سالیان متمادی به ویژه سالیان اخیر صدمات فراوانی را از ناحیه سوداگران اشیاء تاریخی متحمل شده به گونه ای که ضرورت محافظت و صیانت بیش از پیش از این منطقه دوچندان شده است ضمن اینکه با وجود ارزش تاریخی و هنری بالای این گورستان نه تنها در کشور بلکه در استان قزوین نیز چندان شناختی از این محوطه وجود ندارد.

• تابلوی خط و نقاشی به جای سنگ قبرهای گرانیبی

در تشریح گورستان دانسفهان می توان در گام نخست از نقوش عجیب و کم نظیر سنگ قبرهای این محوطه ۳۰۰ ساله سخن گفت. بر همین اساس تسبیح، انگشتر، مُهر، گلاب دان، کوزه، سوزن، دوک نخ رسی، قیچی، مناره و گلدسته، رحل قرآن و نقشهایی از این دست با بیشترین فراوانی بر روی سنگ قبرهای این منطقه حکاکی شده است.

این نقوش بر روی بیشتر سنگ قبرها حکاکی شده است و در این بین هرچه قدمت سنگ ها بیش تر باشد تعدد نقوش بر روی آنها بیشتر می شود.

دکتر سید مظاهر صدر، استاد تاریخ اسلام دانشگاه آزاد تهران در همین رابطه می گوید: رسم نقوش متنوع بر سنگ قبر افراد غالباً دارای دو پیام و مفهوم بوده است بر همین اساس این نقوش اولاً به نوعی احترام بازماندگان به متوفی را نشان می داده و این که متوفی در دوران حیات خود فردی مومن و باایمان بوده است چنانکه بر روی قبر وی مناره و گلدسته، رحل قرآن، تسبیح، انگشتر و مُهر حکاکی می کرده اند.

وی ادامه می دهد: نکته دیگر این که این نقوش به نوعی نشان دهنده جنسیت

مشابه سنگ مزارهای گورستان دانسفهان به وفور یافت می شود به گونه ای که در سنگ قبرهای این اقوام نمادهایی که نشانگر زندگی، جنسیت و پیشه فرد متوفی بوده بر روی سنگ قبر آنها حکاکی می شده است.

وی می افزاید: در این بین شاهسون های منطقه بوئین زهرا و دانسفهان از جمله اقوامی بودند که بنا به روایت های تاریخی در اعصار پیش از ظهور اسلام دارای ادیان تصویری مانوی و شمیستی بوده اند چنانکه در این ادیان غالب مفاهیم از طریق نقاشی، رنگ و جلوه گری به پیروان خود منتقل می شده است.

• گورستان دانسفهان مشابه شهر باستانی «بئری» است

صدر بیان می کند: بعدها باور به شمن گرایگی در میان اقوام التصاقی زبان و آلتائی ایران به ویژه قوم شاهسون از بین می رود و این اقوام از جمله نخستین اقوامی می شوند که رو به مذهب شیعه می آوردند و در راه برافراشتن پرچم آن نیز مجاهدت های بی نظیری را در تاریخ انجام می دهند و از شمیسم و مانوی گرایگی تنها رسوباتی در سنت های آنها بر جای می ماند که نمونه گورستان دانسفهان یکی از این موارد است.

نویسنده کتاب «تاریخ اسلام در قفقاز و آسیای میانه» اظهار می دارد: نمونه مشابه و کهن تر شمن گرایگی در میان اقوام التصاقی زبان ایران را می توان در قبرستان شمیستی باستانی و مرموز «بئری» شهرستان مشکین شهر مشاهده کرد که به سه الی یک هزار سال پیش از میلاد تعلق دارد و از گنجینه های بی بدیل از میراث اقوام آلتائی در ایران و جهان محسوب می شود.

وی ادامه می دهد: گورستان و بنای این شهر باستانی از نظر نمادگرایی بکار گرفته شده بر روی سنگ های قبور شباهت بسیاری به گورستان دانسفهان دارد چرا که هر دو از آبشخورهای مشابهی تأثیر پذیرفته اند.

• کلکسیون از خط های اسلامی بر روی سنگ قبرها

دومین مورد از جلوه های ویژه گورستان دانسفهان تنوع و کیفیت خطوطی است که بر روی سنگ قبرها حکاکی شده به گونه ای که بیش ترین سطح سنگ قبور به خطاطی اختصاص یافته است.

همچنین نوع خطوط به کار گرفته شده نیز دارای تنوع زیبایی است چنانکه حاشیه سنگ قبر غالباً دارای تزیینات و سطح میانی سنگ بیشتر با اشعار و اطاعتاتی به خطوط نسخ، ریحان و حتی شکسته نستعلیق حکاکی شده است.

صدر در همین رابطه می گوید: کاملاً واضح است که نقش خطوط اسلامی بر روی این سنگ قبرها نمایانگر تأثیر اسلامی این منطقه است و این مورد در غالب سنگ قبرهای قدیمی ایران وجود

دارد اما نکته ارزشمند در این سنگ قبرها تنوع خطوط و کیفیت رسم آنها بر روی سنگ قبر است. وی ادامه می دهد: خطوط در سبک های مختلف و شیوه های متنوع بر روی سنگ قبرها اجرا شده اند که نمایانگر چیره دستی خالقان آن است تا جایی که هر کدام از این سنگ ها در حد تابلوهای خطاطی آفریده شده توسط استادان قهار معاصر دارای زیبایی و ظرافت هستند.

● گذر زمان، بی توجهی و سودجویی سه عامل تهدید کننده گورستان تاریخی دانسفهان

متأسفانه بررسی های میدانی از این گورستان تاریخی نشان از وضعیت نامناسب این محوطه ارزشمند دارد چنانکه گذر زمان، بی توجهی و سودجویی سه عامل تهدید کننده گورستان تاریخی دانسفهان هستند از این رو توجه بیش از پیش میراث فرهنگی استان و فرمانداری بوئین زهرا به این گورستان ضروری و فوری است. از طرفی نیز متأسفانه این محوطه مانند بسیاری دیگر از محوطه های تاریخی شهرستان بوئین زهرا طی سالیان اخیر از دستبرد سارقین اشیاء عتیقه بی نصیب نمانده است.

مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان قزوین ضمن اعلام حمایت میراث فرهنگی استان از محوطه ارزشمند گورستان تاریخی دانسفهان بیان می کند: به منظور حفظ و نگهداری از محوطه های تاریخی و باستانی، با حفاران و متعرضین به شدت برخورد می شود.

محمدعلی حضرتی ها می افزاید: محوطه های باستانی از جمله موارث فرهنگی و پیشینه هر منطقه است و قزوین یکی از استان های غنی و دارای محوطه های تاریخی ارزشمندی بوده که برای حفظ و نگهداری و صیانت از آنها، سازمان میراث فرهنگی تمام تلاش خود را به کار می

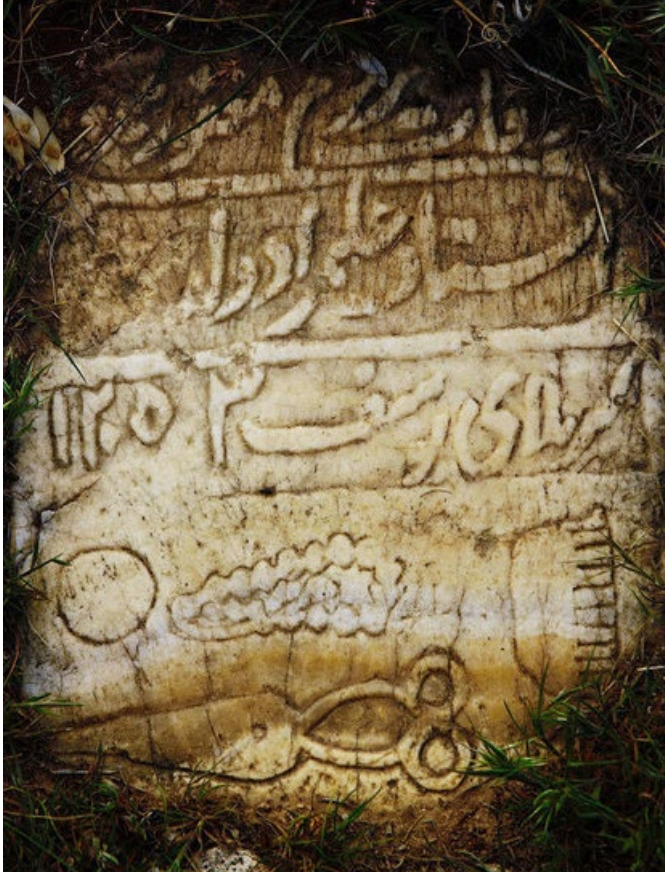
برد. حضرتی ها با اشاره به حفاری های غیرمجاز در برخی از محوطه ها افزود: میراث فرهنگی از همه اهالی استان و شهرستان می خواهد با توجه به مسئولیتی که در قبال آثار و موارث تاریخی، فرهنگی کشور دارند، سازمان میراث فرهنگی را در حفاظت از آنها یاری کرده و هرگونه تخلف را به این اداره کل اطلاع دهند.

این مسئول ادامه می دهد: یگان حفاظت میراث فرهنگی با همراهی مسئولین و مردم در تلاش است تا با پیگیری و اطلاع رسانی به موقع مردم، از تخریب و حفاری بیش از پیش این فضاها از جمله محوطه تاریخی دانسفهان جلوگیری کند. شناسایی و احیای دیگر نقاط تاریخی استان قزوین ضروری است

استان قزوین با وجود وسعت بسیار اندک بدون اغراق یکی از ارزشمندترین کانون های تمدن بشری محسوب می شده است به گونه ای که در همین جغرافیای کم وسعت به حدی آثار تاریخی در فهرست میراث فرهنگی به ثبت رسانده است که از میان همه استان های کشور عنوان نخست را در این حیطه به خود اختصاص داده است.

با این حال، این همه جذابیت و عظمت تاریخی قزوین نیست بلکه این استان فراتر از قلعه الموت، چهل ستون و مسجد جامع هنوز آثار ناشناخته و ارزشمند تاریخی بسیاری را در خاک خود نهفته دارد که یک نمونه آن گورستان تاریخی و کمتر شناخته شده دانسفهان است و البته آثار متعدد دیگری از این دست که هنوز شناخته نشده اند نیز در دل این استان جا خوش کرده اند.

بر همین اساس پس از محافظ و احیای گورستان تاریخی دانسفهان شناسایی و احیای دیگر نقاط تاریخی استان قزوین یکی از ضرورت های مهم اداره کل میراث فرهنگی استان، سایر مسئولان و اقدار جامعه است.

مرمت بازار شاهرود تاریخی شد

کلاف سردرگم در تصمیمات مسئولان

محمد عابدی

بازار قائم شاهرود به واسطه قدمت در ساخت و همچنین واقع شدن در قلب شهر مکانی برای جذب گردشگران و همچنین شهروندانی است که در این روزهای گرم سال برای استفاده از هوای خنک و مطبوع آن و همچنین کوتاه شدن مسیر تردد در دالان ها آنرا همه روزه تجربه می کنند.

وی افزود: متأسفانه میراث فرهنگی و شهرداری شاهرود سلیقه ای عمل می کنند اما در این بین کسی نمی گوید که دود این اختلافات به چشم مردم و کسبه می رود.

● تعطیلی ۱۵ روزه مغازه ها در بازار شاهرود

یکی دیگر از کاسبان شاهرودی با بیان اینکه بازار شاهرود ۳۵ روز به صورت خاکی رها شده بود، گفت: در تمام این مدت نتوانستیم مانند سابق ارتزاق خود را داشته باشیم چرا که ۱۵ روز از این مدت را به طور کلی تعطیل کردیم و هیچ مشتری نمی توانست به بازار قدم بگذارد.

علی مغانی ادامه داد: متأسفانه اختلافات شهرداری و میراث فرهنگی به ضرر همه است چرا که بازار قلب اقتصاد شهرستان شاهرود است و نمی توان آنرا همین گونه به حال خود رها کرد. وی افزود: کاسبان شاهرودی با صعه صدری مثال زدن حاضر به تقبل ۳۰ درصد از مخارج سنگ فرش بازار، نیز شدند اما مسئولان با کج سلیقهی نسبت به آسفالت درجه دو اقدام کردند که ما نسبت به این وضعیت معترض هستیم.

این کاسب با سابقه شاهرودی با طرح این سوال که اگر شهرداری تعمیر کف بازار را در توان خود نمی دید چرا نسبت به حفر آن اقدام کرد؟، گفت: بیش از ۲۰ سال بوی نامطبوع فاضلاب در زمان بارندگی را تحمل کردیم و الان به جای رفع مشکل به مشکلات قبلی ما هم اضافه شده است.

● بازار تاریخی شاهرود مقصدی برای گردشگری

یکی دیگر از کسبه شاهرودی با اشاره به بافت تاریخی بازار این شهر، گفت: در همه شهرها و کشورها بافت تاریخی از اهمیت ویژه ای برخوردار است اما در شاهرود، اهمیتی به این موضوع داده نمی شود.

حسن عابدی با اشاره به لزوم سنگ فرش شدن بازار، ابراز داشت: بازار به این دلیل اهمیت دارد که محلی برای بازدید مسافران و گردشگران است و اگر از وضعیت مناسبی برخوردار نباشد، مجموعه شهر زیر سوال می رود.

وی با اشاره به طرح بافت فرسوده در شهرستان قزوین، افزود: امروز بازار و بافت فرسوده قزوین با وجود تردد خودرو در ساعات شبانه روز سنگ فرش و به شکل سنتی ترین شده است اما بازار شاهرود روز به روز کار کرد گردشگری خود را بیش از پیش از دست می دهد.

این کاسب شاهرودی همچنین گفت: قطعا در اختلافات شهرداری شاهرود و میراث فرهنگی، مردم، گردشگران و کسبه متضرر می شوند و امید است روزی این مشکلات به نحو احسن رفع شود اما وضعیت پیشین بازار از وضعیت کنونی قابل تحمل تر بود.

تصمیمات ماندگار افرادی که نمی مانند

در نهایت باید به انتظار نشست تا روزی اختلافات درون سازمانی شهرداری شاهرود با مجموعه میراث فرهنگی به اتمام برسد اما می توان آغازی برای اتفاقات مثبت در شهر شاهرود باشد: اتفاقات مثبتی که همه از آن نفع خواهند برد چرا که بازار قلب شهر است و با تپیدنش به رگ های شهرمان خون می رساند.

با خود فکر می کنم که اگر معمار این بازار ۲۰۰ ساله بازار قائم شاهرود این روزها را می دید، چه عکس العملی نشان می داد. تصمیمات درست یا غلطی که بر چهره اثر هنری اش تأثیر گذاشته و امروز آن را به شکل کنونی در آورده است.

اما اکنون باید منتظر نشست و دید تصمیمات ماندگار افرادی که تا ابد در پست هایشان باقی نمی مانند، بازار شاهرود را به کدام سو خواهد برد.

به سنگ های سنتی زمان قاجار به کف بازار را مرمت کند. وی افزود: حال پس از شش سال که ما دیگر شکل سنگ های مصوب میراث فرهنگی، نقشه کانال و جوی بازار را فراموش کرده بودیم، به یکباره و در زمانی که در خواب بودیم شهرداری شاهرود خلف وعده کرده و کف بازار را به روش خود با آسفالت، آن هم آسفالت سرد و چاله های فراوان اصطلاحاً تعمیر کرده است. این کاسب سابقه دار شاهرود با بیان اینکه روزانه سه تا چهار همشهری در بازار شاهرود زمین می خورند، گفت: شرایط به گونه ای شده است که به واقع نمی توان در این بازار تردد کرد و روزی نیست که مردم به ما کسبه شهر شکایت نکنند.

میرقاسمی خاطر نشان کرد: ما در همان ابتدا و طی نامه نگاری های فراوان با مجموعه شهرداری تعهد کردیم که برای انجام سریع تر امور و عدم وجود اخلاص در نظم کاری مان حاضریم ۳۰ درصد هزینه سنگ کف بازار را نیز بپردازیم اما با این کاری که امروز شهرداری شاهرود در حفران کرد دیگر ریالی پرداخت نخواهیم کرد. وی افزود: این وضعیت بازار بر کاسبی مان تأثیر گذاشته و زمانی که این وضع را با اعضای شورای شهر مطرح می کنیم با تمسخر پاسخ می گویند، چون همگی با هم طومار جمع کرده اید کارتان را عقب می اندازیم که سند این سخن عضو شورای شهر موجود است.

● راهی جز پیشیمانی نداریم

دیگر کاسب بازار شاهرود در این باره گفت: شرایط کنونی به گونه ای است که امروز هیچ ویلچری نمی تواند در بازار تردد کند. علی عرب جوی ادامه داد: پیش از این اقدام شهرداری تنها مشکلمان بوی نامطبوع آبی بود که در جوی ریخته می شد اما امروز جمع شدن زباله، چاله و ناهمواری های کف، کفش های قیراندود مشتریان، پیچ خوردن پای مشتریان، کم شدن مشتریان و اختلاف سطح مغازه ها با کف برایمان دردسرساز شده است. این کاسب بازاری با اشاره به اینکه کار به استخوانمان رسیده است، گفت: مسئولان از نجابت بازاریان سوء استفاده می کنند چرا که ما مانند برخی اصناف نیستیم که هر سه ماه یکبار تجمع داشته باشیم و تنها کاری که انجام بدهیم این است که نامه ای به شهرداری، میراث فرهنگی و فرمانداری بنویسیم.

عرب جوی در پاسخ به این سوال که آیا تا کنون مسئولی برای رفع مشکل شما اقدام کرده است، گفت: تنها فرماندار شاهرود صبح پس از واقعه به ندای ما لبیک گفت که او نیز برای نخستین بار، پس از تخریب کف بازار توسط شهرداری، از ماجرا مطلع شد اما به غیر از فرماندار، هیچ مسئولی به بازار نیامده است.

اما این دالان های قدیمی که آجر به آجرش از زمان قاجار تاکنون حرف ها برای گفتن دارد، یک اشکال اساسی دارد و آن هم مهیا نبودن شرایط هدایت آب های سطحی به خارج از بازار است. مدت هاست آب های سطحی بازار شاهرود در مجرای واقع در زیر کف بازار جریان دارد و مشکل فنی آن باعث متساعذ شدن بوی نامطبوع از فاضلاب های جمع شده در کف بازار می شود و رطوبت حاصل از آن به بنیاد این بنای تاریخی خسارتی جبران ناپذیر وارد می کند و بازاریان و مردم، شاکای از وضعیت موجود به دنبال راه حلی می گردند.

این مشکل سرآغازی است برای ماجرای که موجب شده مردم و کسبه شهر متضرر شوند به طوری که بازار سرپوشیده شاهرود پس از حفاری کف برای تعمیر، برای مدت های مدید به حال خود رها شد. نخستین نامه نگاری و اقدام برای مرمت کف بازار شاهرود در تابستان سال ۸۸ توسط جمعی از کسبه به شهرداری وقت انجام شد و در آن زمان مقرر شد، شهرداری کار مرمت را با موازین قانونی مورد تأیید میراث فرهنگی به انجام برساند اما این موضوع تا تابستان جاری، مسکوت ماند.

تا این زمان همه اقدامات از جمله تهیه سه نوع سنگ تزئینی توسط کسبه و تقبل ۳۰ درصد مخارج توسط کسبه بازار، معرفی سنگ نمونه توسط میراث فرهنگی شهرستان شاهرود و آماده سازی بستر انجام کار برای شهرداری شاهرود انجام شد. اما طبق گفته کسبه، شهرداری شاهرود در اقدامی در اواسط خردادماه سالجاری به نحوی که کسبه بازار قائم و رئیس میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان شاهرود از ماجرا بی اطلاع بودند، بدون هماهنگی و اطلاع پیشین، نسبت به حفر کف بازار و قیرپاشی برای آسفالت اقدام می کند.

● نخستین پیگیری ها تابستان ۸۸ انجام شده است

یکی از کسبه بازار قائم با ارائه شش نامه صورتجلسه شهرداری برای انجام پروژه کف بازار شاهرود به خبرنگار ما، گفت: پیگیری های کسبه برای تعمیر کف بازار برای نخستین بار در سال ۸۸ کلید خورده است و همانطور که اسناد و مدارک نشان می دهند، نخستین جلسه ما با شهرداری آن زمان مورخ یکم شهریور ماه ۸۸ برگزار شده است.

سیدعباس میرقاسمی ادامه داد: در آن جلسه و همچنین جلسات پس از آن در روزهای چهاردهم و بیست و چهارم شهریور ماه ۸۸، بیست و هفتم مهرماه و در نهایت یکم اسفند ماه همان سال مقرر شد تا شهرداری شاهرود طبق نقشه مصوب در کمیسیون و مورد تأیید میراث فرهنگی با سنگ های ۱۰ سانتی متری مخصوص با دارا بودن نمای نزدیک

اینجا همدان است؛ ماجرای شهر نهفته در زیر زمین راز «سامن» از دل خاک برملا شد

زهرا ذوالفقاری

در جنوب غربی شهرستان ملایر و در بخش سامن، شهری در دل زمین نهفته است که معماری و قدمت تاریخی این شهر گویای عظمت و تاریخ استان همدان است. شهر زیر زمینی سامن با وسعتی حدود سه هکتار به دست پیشینیان ایرانی قبل از دوره اشکانیان در دل زمین کنده شده است.

نوع ساخت و معماری و قرار گرفتن راهروهای دست کند سامن نه تنها در ایران بلکه در دنیا بی نظیر و منحصر به فرد است و سال ها پیش از این محلی های این منطقه اذعان داشتند که زاغه هایی در دل زمین نهفته است اما متأسفانه کارشناسان میراث فرهنگی موفق به ورود به شهر زیر زمینی سامن نشده بودند و نمی دانستند که راه ورود به این منطقه کجا است.

در سال ۱۳۸۴ بود که شرکت مخابرات استان همدان در هنگام احداث فیبر نوری در این منطقه به فضاهای شهر زیر زمینی سامن برخورد کرد و راه ورودی نمایان شد و بر همین اساس کارشناسان میراث فرهنگی استان همدان وارد کار شدند و راه های ورودی ایمن سازی شد و در سال ۱۳۸۶ اولین فصل کاوش در دست کند های سامن آغاز شد.

اکنون ۹ سال از اولین کاوش در شهر زیر زمینی سامن می گذرد و پنج فصل کاوش در این شهر انجام شده که حاصل این کاوش ها شناسایی ۶۰ اتاق و فضای زیر زمینی در دست کند های سامن است و طبق تحقیقات انجام شده دوره تاریخی اولیه شهر زیر زمینی سامن به دوره قبل از اشکانیان می رسد؛ گویی این شهر را برای انجام آیین مذهبی ساخته بودند و در دوره اشکانیان به عنوان گور دخمه و تدفین استفاده می شده است

که پس از گذشت دوره ای دیگر در دوره های اسلامی و سلجوقی از آن به عنوان پناهگاه استفاده می شده است.

با انجام فصل پنج کاوش در شهر زیر زمینی سامن که در تیر ماه سال جاری به اتمام رسید کشفیات جدیدی در این شهر اتفاق افتاد که دید کارشناسان میراث فرهنگی را نسبت به این شهر تغییر داد، کشفیات جدید از شهر زیر زمینی سامن از این موضوع خبر می داد که شهر زیر زمینی سامن تنها کاربری گور دخمه ندارد و کاربری های متفاوتی را داشته است و نشانی از حیات در این شهر نهفته در دل خاک پیدا شده است.

از این رو بر آن شدیم تا در خصوص کشفیات جدید با معاون میراث فرهنگی استان همدان که مسئول تیم کاوش در دست کندهای سامن بوده به گفتگو بنشینیم. معاون گردشگری میراث فرهنگی استان همدان در گفتگو با خبرنگار ما در مورد دست کند سامن گفت: فصل پنجم کاوش های سامن از بیستم فروردین ماه آغاز شد و تا پایان تیر ماه ادامه داشت و این کاوش ها در سه محور انجام شد.

علی خاکسار در ادامه افزود: ابتدا کاوش فضاهایی که در سال های گذشته انجام شده بود صورت گرفت که کاوش و پیگردی بخش هایی که به بیرون از مجموعه راه داشتند و شناسایی فضای جدید بود و یک نقطه هم در حیاط یکی

از شهروندان سامنی که این شخص در حفر چاه در حیاطش به یک تونل زیر زمینی برخورد کرده بود.

وی بیان داشت: اتاقی را که در حیاط شهروند سامنی کشف شده بود را کاوش کردیم و یک تک اتاق زیبا به طول هفت متر و عرض تقریبی سه متر شناسایی شد و کاملاً از لحاظ نوع و ساختار معماری متفاوت با تمام سازه های شناسایی شده با مجموعه بود و دارای دو سکوی یکپارچه و سراسری در طول اتاق بود و یک ورودی اختصاصی که در غرب اتاق وجود داشت که به اتاق و یا فضای دیگری راه نداشت و این اتاق در بستر سنگ گرانیت ایجاد شده بود.

مسئول تیم کاوش شهر زیر زمینی سامن در ادامه سخنان خود اضافه کرد: در کاوش های بنا هیچ مواد فرهنگی و یا اشیاء که معرف دوره تاریخی باشد کشف نشد و ماهیت انباشت های اتاق کشف شده آواری مختلط با مواد فرهنگی دوره معاصر بود.

خاکسار با اشاره به کاوش فضاهایی که در سال های گذشته انجام شده بود، بیان داشت: در نتیجه کاوش ها که در کارگاه یک و پنج انجام شد ابتدا اسکلت های کف فضاها را کاوش کردیم و استخوان هایی که در کاوش ها بیرون آمد تحویل تیم مرمتی شد تا کارهای

مطالعه و مرمت آن انجام شود و در پایگاه نگهداری شود تا در آینده به مجموعه برگردند و به شکل اولیه چیدمان شوند. وی محور سوم کاوش را پیگردی راه های ارتباطی به بخش های بیرون مجموعه اعلام کرد و گفت: در کارگاه یک بخشی را که راهرو ارتباطی به شرق مجموعه بود را ادامه دادیم و به عرض تقریبی ۶۰ سانتیمتر و ارتفاع ۱۲۰ سانتی متر بود.

معاون گردشگری میراث فرهنگی استان همدان در این مورد افزود: این راهرو در کف یکی از فضاهای شناسایی شده بود که بازسازی آن به طول ۱۵ متر به طول افقی انجام شد و انتهای آن به یک سنگ چین چاه برخورد کردیم و با ادامه راه متوجه شدیم که این چاه به یک رشته قنات ارتباط دارد.

یک مجموعه فضاهای جدید ختم شد و مجموعه شامل چهار فضا و اتاق و چندین راهرو به سمت بیرون از فضاها بود که نگرش و دیدگاه تیم کاوش را به مجموعه تغییر داد علی خاکسار ادامه داد: این چاه در بستر گرانیت ایجاد شده بود و مربوط به دوره اولیه بود و از قنات عبور کردیم و به یک راه پله سنگی برخورد کردیم که از این راه پله یک راهرو منشعب و به یک مجموعه فضاهای جدید ختم می شد و مجموعه شامل چهار فضا و اتاق و چندین راهرو به سمت بیرون از فضاها بود که نگرش و دیدگاه تیم کاوش را به مجموعه تغییر داد.

وی در این خصوص بیان کرد: کشف جدید به دلیل ساختار آن و راه های دسترسی متفاوت و وجود قنات که دسترسی به آب را نشان می دهد همه نشان از این دارد که شهر زیر زمینی سامن دارای کاربری های متفاوت بوده است و قبلاً تصور می شد که یک بخش آن گور دخمه است. مسئول تیم کاوش شهر زیر زمینی سامن بیان داشت: در گذشته فکر می کردیم که کاربری شهر زیر زمینی سامن یک کاربری واحد بوده و در دوره اشکانی فقط گور دخمه بوده است ولی این راه های ارتباطی و فضاهای نشان می دهد که این شهر کاربری های مختلف داشته است. خاکساریان داشت: مجموعه سامن مجموعه دست کند هایی بوده است که مردم محلی سال ها قبل اشاره می کردند اینجا یک زاغه ها و فضاهایی در زیر زمین

شود و پایگاه دست کندها و پایگاه بافت روستایی و پایگاه مجموعه های طبیعی استان از جمله مواردی بوده که پیگیری می شود.

وی در ادامه سخنانش بیان داشت: پایگاه شدن مجموعه دست کندها موجب می شود که تمرکز بیشتری روی مجموعه شود و اعتبارات بیشتری برای آنها جذب شود و از طرفی برای ثبت جهانی آماده شده و معرفی شوند.

مدیر کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان با بیان اینکه هر چه پایگاه قویتر باشد در جذب گردشگر تاثیر بیشتری دارد، افزود: در واقع پایگاه شدن اثر تاریخی می تواند شرایط بنا و اثر را به سمتی حرکت دهد که آن را به یک جاذبه تبدیل کند.

سروش مقدم عنوان داشت: با توجه به اهمیتی که مجموعه های دست کند دارند تا به جاذبه گردشگری تبدیل شوند باید روی آن کار و هزینه شود.

وی در ادامه سخنان خود بیان کرد: جاذبه های تاریخی علاوه بر اینکه باید در برابر تهدیدات حفظ شود باید اطلاعات کافی را نیز در اختیار گردشگر قرار دهد و به سطحی از کاوش رسیده باشد که فضا و امکان ارائه اطلاعات را به بازدید کننده بدهد و فضایی را فراهم کند که بنا سوخته نشود.

مدیر کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان گفت: اگر بتوانیم چنین فضایی را برای یک بنا تاریخی ایجاد کنیم می توان آن را به جاذبه گردشگری تبدیل کرد.

سروش مقدم در مورد ثبت جهانی دست کند های سامن نیز بیان داشت: به دنبال سهم استان همدان از ثبت جهانی هستیم و اینکه سامن باشد یا ارزانفود و یا آثار تاریخی دیگر مشخص نیست و بیش از ۱۰ اثر استان همدان که قابلیت ثبت جهانی را دارد معرفی کردیم و آن بنایی که کمترین مشکل و بالاترین ویژگی را برای ثبت جهانی دارد آن بنا گزینه اول می شود.

ویژگی های منحصر به فرد شهر زیر زمینی سامن که به عنوان دست کند معرفی می شود نشان از این دارد که این شهر زیر زمینی باید در فهرست آثار جهانی به ثبت برسد و این موضوع نیاز به نگاه ویژه به این منطقه دارد.

می شود. به دنبال این هستیم که دست کند سامن را پایگاه کنیم ریحان سروش مقدم با بیان اینکه دوره تاریخی شهر زیر زمینی سامن به دوره اشکانیان بر می گردد، اظهار کرد: به دنبال این هستیم که دست کند سامن را پایگاه کنیم و شهر زیر زمینی سامن به یک پایگاه علمی پژوهشی تبدیل شود تا به صورت ویژه در مورد آن مطالعه شود. وی در این خصوص بیان داشت: مجموعه دست کند های استان همدان شهر زیر زمینی سامن، شهر زیر زمینی ارزانفود و قلعه جوق باید به صورت پایگاه علمی پژوهشی در بیاید تا بتوان مطالعات علمی تر و دقیق تری را در مورد آنها انجام داد. مدیر کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان گفت: اخیرا دست کند جدیدی در صالح آباد همدان نیز کشف شده است که هنوز مطالعات آن شروع نشده است.

سروش مقدم با تاکید بر اینکه در مورد مجموعه دست کندهای استان همدان متقاضی پایگاه هستیم، گفت: دو پایگاه لادیسسه و هگمتانه از قبل وجود داشت که امسال نیز دو پایگاه ارگ نوشیجان و پایگاه بافت تاریخی همدان افتتاح می

خبرنگار مهر در خصوص شهر زیر زمینی سامن گفت: کار در دست کندهای سامن و مرمت بخشی از آن انجام شده و اشیاء و اسکلت های کشف شده از آنجا در ویتترین ها به نمایش گذاشته می شود تا هم در معرض بازدید عموم باشد و هم جلوی کاوش گرفته شود.

ریحان سروش مقدم با بیان اینکه دست کند سامن جذابیت های خاص خود را دارد، اظهار داشت: در فصل جدید کاوش هم به کانالی دست یافتیم که نشان می دهد که این کانال قنات و دارای آب بوده است.

وی با تاکید بر اینکه کشف کانال آب در شهر زیر زمینی سامن نشان از این دارد که آنجا حیات وجود داشته و محل سکونت بوده است، افزود: قبل از این ادعای شد که دست کند سامن تنها یک دخمه بوده و نگاه به دست کند سامن قبل از انجام کاوش جدید گور دخمه بود.

مدیر کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان ادامه داد: اما به نظر می آید که دست کند سامن تنها یک گور دخمه نبوده و یک شهر زیر زمینی بوده که در آن زندگی جاری بوده است چرا که در دست کند سامن کانال آب کشف شده است.

سروش مقدم با اشاره به اینکه کشف کانال آب در شهر زیر زمینی سامن بزرگترین دستاورد در فصل جدید کاوش بوده است، بیان کرد: پنج فصل کاوش تا کنون در دست کند های سامن انجام شده است که در کاوش اخیر اتفاقی جدیدی افتاد و کانال قنات در آن کشف شد.

وی با اشاره به اینکه آخرین اعتباری که برای دست کند سامن جذب شده است ۴۰۰ میلیون تومان بوده است، عنوان کرد: اعتبار سال ۹۴ هنوز ابلاغ نشده است.

مدیر کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان اظهار کرد: ویتترین اشیاء کشف شده از شهر زیر زمینی سامن در همان محل دست کندها به نمایش گذاشته

هست که متأسفانه به دلیل اینکه نمی دانستیم از کجا وارد شویم نتوانسته بودیم به آن وارد شویم.

وی در ادامه سخنانش بیان داشت: سال ۱۳۸۴ شرکت مخابرات در حال اجرای فیبر نوری بود که به این فضاها برخورد کرد و شهردار سامن و شورا به میراث فرهنگی اطلاع دادند و کارشناسان میراث فرهنگی و تیم کاوش اعزام شد و با ایمن سازی ورودی ها فضا را آماده کردیم.

مستول تیم کاوش شهر زیر زمینی سامن با بیان اینکه اولین فصل کاوش در مجموعه دست کند های سامن از سال ۱۳۸۶ آغاز شده است، گفت: تا کنون پنج فصل کاوش در این مجموعه انجام شده است و در ۱۰ نقطه شهر، ۱۰ کارگاه انجام شده است که ماحصل این کاوش ها شناسایی بیش از ۶۰ اتاق و فضای زیر زمینی است.

خاکسار بیان داشت: این فضاها در عمق های متفاوت بین ۴۰ تا شش متری از سطح معیار قرار گرفته شده است که در بستر سنگ گرانیتی ایجاد شده اند و در حین کاوش ها اشیاء و مواد فرهنگی متفاوت از این مجموعه به دست آمده است که شامل ظروف سفالی، انواع پیسوز ها و لوازم روشنایی، تعدادی ظروف فلزی و تعدادی سکه از دوره تاریخی و اسلامی کشف شده است.

وی بیان کرد: طبق مطالعات انجام شده یوان فرهنگی و یافته ها در شهر زیر زمینی سامن این مجموعه احتمالاً در دوره قبل از اشکانی و برای مراسم آئینی و مذهبی ایجاد شده که بعد در دوره اشکانی از این فضاها به عنوان گور دخمه و برای تدفین استفاده شده است و پس از آن طی یک دوره متروک بودن در دوره های مختلف اسلامی از اوایل اسلام تا دوره سلجوقی و صفویه از این فضاها به عنوان پناهگاه استفاده شده است.

مدیر کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان در گفتگو با

اسرار شهرهای زیرزمینی خمین

سایه تخریب بر گور دخمه‌ای ۶۰۰ ساله

ممین مافقانی نژاد

دستکندها یا شهرهای زیرزمینی که در گذر نامالیامات تاریخ، با هدف ایجاد سرپناه و محافظت جان ساکنان شهر ایجاد شده‌اند. رمز و رازهای نهفته‌ای در دل خود دارند که پرده برداشتن از این رازها تصویری شفاف از زندگی تاریخی بر روی ما می‌گشاید.

دستکندهای شهرستان خمین یکی از بهترین مکان‌های تاریخی برای تحقیق و مکاشفه درباره زندگی تاریخی انسان است. به گفته کارشناسان و پژوهشگران بیشترین دستکندهای شناسایی شده کشور در شهرستان خمین به ثبت رسیده است.

مستندات به دست آمده حاکی از آن است که دستکندهایی که در برخی روستاهای خمین کشف شده با کاربری مسکونی در دوره سلجوقیان و ایلخانیان با معماری ماهرانه‌ای بنا شده و شامل فضای عمومی سالن، راهروها و اتاق‌ها برای زیست انسانی است. همچنین مشخص شده جمعیت ساکن در این شهرهای زیرزمینی به طور دسته‌جمعی از این شهر زیرزمینی مهاجرت کرده‌اند.

دستکندهای خمین بدون استفاده از هیچ‌گونه مصالح ساخت انسان و تنها با استفاده از ابزارهای کنده‌مان ایجاد شده و به صورت مسیرها و گذرهای تنگ و تاریک با شعبات متعدد هستند.

راهروها و دالان‌های موجود در این شهرهای زیرزمینی نمادی از کوچه و خیابان امروزی است و نظم و جداسازی محل زندگی انسان‌ها از محل نگهداری احشام و آب‌انبارهای این شهر نیز بیانگر زندگی اجتماعی در این شهرهای تاریخی است.

● خمین در جایگاه نخست معماری دستکندها و شهرهای زیرزمینی کشور

مدیر پژوهش و باستان‌شناسی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان مرکزی در گفتگو با خبرنگار مها اظهار داشت: شهرستان خمین از نظر معماری دستکندها و شهرهای زیرزمینی در جایگاه نخست کشور قرار دارد.

اسماعیل شراهی افزود: بیشترین دستکندهای شناسایی شده

صنایع دستی و گردشگری استان مرکزی ادامه داد: هواکش‌های تعبیه شده در بالا که از سطح توده به داخل فضا می‌رسند هوای مناسب برای تهویه و تنفس را فراهم می‌کرده است.

وی بیان کرد: اتاق‌های تعبیه شده در دل خاک، اندازه‌های متفاوتی دارد و ابعاد آن‌ها از یک و ۸۰ تا دو متر و دو و ۲۰ تا ۱۳ متر متفاوت است و هر کدام از این اتاقک‌ها اشیاء خاص خودشان را دارند.

شراهی گفت: به عنوان مثال در اتاق شماره یک مورد کاوش چاه آب وجود دارد که عمق آن پنج متر است و در آن دو اسکلت سوخته زن و مرد با چند ظرف فلزی مجمر یا آتشدان، پی‌سوزهایی با جنس مفرغ با اشکال مختلف و سفال کشف شده است.

شراهی بیان کرد: در اتاق شماره دو که بزرگ‌ترین اتاق با ابعاد دو در ۱۳ متر است سکویی درست شده که دارای پله است و به عنوان فضای عمومی و تالار اجتماعات استفاده می‌شده است.

وی گفت: برخی اتاق‌ها که به عنوان فضای مسکونی مورد استفاده قرار می‌گرفته به واسطه اشیای کشف شده متعلق به متمولین بوده است.

شراهی ادامه داد: در این مجموعه تاریخی اشیای کشف شده نظیر سفال نوشته‌های قرآنی که بر روی ظروف یا سفالینه‌ها با نمایی از جمله خورشید، قیافه‌های مغولی و شاهزاده سوار بر اسب دیده می‌شود که با مذهب و مذاهب قابل پرستش آن‌ها قابل توجه است.

وی گفت: کفپوش هر اتاق از حصیر و زیراندازهای متنوع است و هر اتاق درهای چوبی داشته که برای پاشنه در از آجرهایی استفاده می‌شده که در روی این آجرها می‌چرخیده است.

شراهی ادامه داد: به نظر منبع آب مورد نیاز ساکن در این فضاها را چاه‌های آب که چند نمونه از آن‌ها طی کاوش به دست آمده و بررسی شده‌اند تأمین می‌کرده است.

شراهی گفت: مستندات به دست آمده حاکی از آن است که زیست در این مکان‌ها قدمت ۱۵۰ ساله دارد و جمعیت ساکن به طور دسته‌جمعی از این شهر زیرزمینی مهاجرت کرده‌اند.

وی یادآور شد: دستکندهای تاریخی این روستا در سال ۱۲۸۴ در پی گزارش‌های مردمی کشف و شناسایی شده و با

در کشور در شهرستان خمین به ثبت رسیده است. وی ادامه داد: تاکنون ۱۰ دستکند در خمین شناسایی شده که آخرین آن در روستای فرنگ یافت شده است.

شراهی با بیان اینکه وجود شهرهای زیرزمینی در خمین نشان از تحولات سیاسی و اجتماعی این شهرستان در سده ششم و هفتم هجری دارد، گفت: از بین این ۱۰ دستکند، شهرهای زیرزمینی در روستاهای تهیق، کندها، دانیان، آشناخور و طیب آباد شناسایی و مورد بررسی قرار گرفته‌اند. مدیر پژوهش و باستان‌شناسی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان مرکزی ادامه داد: دستکند روستای تهیق سال گذشته مورد بررسی و کاوش باستان‌شناسی قرار گرفت و رمزگشایی شد.

● رمز و رازهای دستکندهای روستای تهیق

مدیر پژوهش و باستان‌شناسی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان مرکزی گفت: دستکندهای تاریخی روستای تهیق در هفت کیلومتری شمال غرب خمین در جوار امامزاده زینب خاتون واقع شده است. اسماعیل شراهی افزود: دستکند روستای تهیق مانند دیگر مجموعه‌های بررسی شده در سطح کشور انسان‌ساز و در بافتی که استحکام و قابلیت لازم برای استفاده چند سال را داشته باشد ایجاد شده است.

اسماعیل شراهی افزود: دستکند تهیق در دل بافت کنگلومرانی (در اصطلاح محلی سر) که غالب بافت زمین‌شناسی منطقه شمال غرب خمین را تشکیل می‌دهد ایجاد شده است.

وی ادامه داد: در فصل اول طرح مطالعاتی موقعیت‌شناسی دستکند زیرزمینی روستای تهیق شهرستان خمین ۶۰۰ مترمربع کاوش و رمزگشایی شد و انواعی از اشیاء از جمله سفالینه‌ها، ظروف فلزی و سکه در این کاوش یافت شد. شراهی تصریح کرد: این اشیاء یافت شده متعلق به سده‌های ششم و هفتم هجری قمری است و نشان می‌دهد این دستکند در دوره سلجوقی و دوره گذار خوارزمشاهی به ایلخانی مورد استفاده قرار گرفته است. وی اظهار کرد: فضای کاوش شده این مجموعه یک محوطه دو هکتاری کنگلومرانی را در بر می‌گیرد که شامل فضای مسکونی از جمله ۱۰ اتاق، چهار انبارک، راهرو، سالن و چاه است که بر اساس توپوگرافی زمین ایجاد شده‌اند. مدیر پژوهش و باستان‌شناسی اداره کل میراث فرهنگی،

ناصری فرد افزود: از نظر قانونی متولی نگهداری این اثر میراث فرهنگی و گردشگری است که متأسفانه تاکنون اهمیتی به این اثر تاریخی داده نشده و تنها مردم روستای سرکوبه در حد توان خود از این اثر نگهداری می کنند.

وی تصریح کرد: یکی از مشکلات بازدیدکنندگانی که تر سراسر کشور به این منطقه می آیند این است که کمترین راهنمایی در این خصوص وجود ندارد. این میراث کهن به دلیل بی توجهی مسئولان امر و تحت تأثیر عوامل انسانی برای کشف گنج و آثار باستانی در معرض تخریب و نابودی قرار دارد.

● دستکندهای خمین مدیریت می شود

مدیر باستان شناسی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مرکزی بیان کرد: مقرر است در شهرستان خمین پایگاهی به عنوان مدیریت میراث فرهنگی در دستکندها راه اندازی شود.

شراهی افزود: دستکندهای روستای تهیق با انجام اقدامات حفاظتی و ساماندهی به منظور منظر بیرونی و نورپردازی قابلیت تبدیل به یک سایت موزه را دارا است.

وی ادامه داد: در این موزه اشیای به دست آمده کاوش در دستکندها به نمایش در می آید و امکان بازدید برای عموم گردشگران و علاقمندان مهیا می شود.

به نظر می رسد مجموعه دستکندها، در کنار جاذبه های گردشگری تاریخی و طبیعی شهرستان خمین قابلیت جذب گردشگر داخلی و خارجی را دارد که در صورت حرکت هدفمند و برنامه محور در این بخش می تواند در بهبود گردشگری منطقه تأثیر زیادی داشته باشد. اما تاکنون زمینه بهرمندی از ظرفیت های غنی فرهنگی، تاریخی و گردشگری در خمین فراهم نشده و زیرساخت های لازم در این بخش نیز با کاستی های اساسی همراه بوده است.

● گور دخمه ای قزقلعه در خمین میراثی در معرض نابودی

پژوهشگر سنگ نگاره های ایران و جهان گفت: در بخش مرکزی شهرستان خمین در روستای سرکوبه، گور دخمه ای وجود دارد مربوط به دوره اشکانی که حدود دو تا شش هزار سال قدمت دارد.

محمد ناصری فرد افزود: این گور دخمه از نظر زمین شناسی دارای اهمیت است و زمانی که وارد این منطقه می شوید بدون اطلاع قبلی از محل دقیق این گور دخمه نمی توان آن را مشاهده کرد که این امر خود از نظر اختفا دارای اهمیت است.

وی افزود: برای ورود به این گور دخمه باید از ۲۶ پله که به صورت اریب بوده و قدمتی بالا دارد عبور کرد که مشاهده می شود برای اولین بار از سطح شیب دار در این زمینه استفاده شده است که از نظر عمرانی و تکنیک مهندسی جالب و منحصر به فرد است.

ناصری فرد بیان کرد: همچنین برای ورود به این گور باید از حفره ای به عرض یک متر و طول بیش از ۹ متر که با دقت بسیار حفر شده است عبور و وارد دل کوه شد و پس از آن نیز انتهای این حفره سه کوره مانند در دل کوه قرار دارد که این کوره ها برای راه پیدا کردن به چشمه ها و رگه های آب است.

وی تصریح کرد: نمونه های مشابهی از این اثر که در کرمانشاه و بیرجند دیده شده است از نوع کاربرد و سازه هایشان با این اثر متفاوت است و همین امر موجب شاخص شدن این اثر است.

وی در خصوص نگهداری این اثر تاریخی در استان مرکزی تصریح کرد: متأسفانه از این اثر هیچ گونه نگهداری نمی شود و این اثر با شهرت تحت تأثیر عوامل انسانی برای کشف گنج و آثار باستانی قرار گرفته و قسمت هایی از این اثر با کار گذاشتن دینامیت از بین رفته است.

تشکیل پرونده مطالعات پایه در سال ۱۳۸۵، در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است.

مدیر باستان شناسی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مرکزی بیان کرد: این میراث کهن در روستای تهیق در محوطه ای با ساختار و بافت خاک بسیار محکم تعبیه شده و از اصول معماری و ظرافت های خاصی در ایجاد فضاهای دسترسی و سکونتی آن استفاده شده است. شراهی افزود: در این مطالعات پایه و ساماندهی، کار بازگشایی هواکش های اصلی دستکند تهیق به منظور اصلاح جریان هوا در آن و بهسازی مسیر معبر دنبال می شود و در مراحل بعد کاوش های باستان شناسی و اقدامات تخصصی برای این طرح مطالعاتی انجام خواهد شد.

● دستکند روستای رباط آغاچ خمین

مدیر پژوهش و باستان شناسی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان مرکزی گفت: در سال ۸۵ قله رباط آغاچ ثبت ملی شد و در سال ۹۱ زیر تپه و قله، یک مجموعه معماری دستکند و شهر زیرزمینی شناسایی شد.

شراهی در ارتباط با شهر زیرزمینی روستای رباط آغاچ خمین افزود: این دستکند شامل راهرو و اتاق های متعدد است.

وی با بیان اینکه امسال کاوش دستکند روستای رباط آغاچ در دستور کار قرار دارد، ادامه داد: در صورت تخصیص اعتبار به مبلغ ۸۰۰ میلیون ریال عملیات کاوش این در سال جاری آغاز می شود.

شراهی اظهار کرد: هدف از این کاوش رسیدن به ارتباط دستکند با سایر کانون های شهر زیرزمینی در خمین، بررسی دلیل روی آوردن جمعیت به زیرزمین و مطالعات باستان شناسی، مردم شناسی و تاریخ تحولات اجتماعی منطقه است.

هیاهوی خودروهای عبوری، انگار که معجزه های در راه است. روستای «کلپورگان سراوان» هدف اصلی این مسیر طولانی و کسل کننده است، تجسم دیدن دست آفرینه های هزاران ساله زنان بلوچ خستگی را از تن به در می کند.

عجیب است! محل مورد نظر در آتش خورشید سوزان کویر خشک اطرافه مملو از انواع سبزی و درخت است، درختان خرما، انار، پاپایا (خرزیزه درختی) و حتی انبه. اهالی با پوستی به رنگ خرما شبیه به آنچه که از درختان نخل خود برداشت

ها عروس بلوچستان رسیدم، شهری که مردمانش در عین سادگی، مهربان و مهمان نوازند.

جای جای این سرزمین کشت و زرع می درخشند و درختان بی شمار خرما، مرکبات و پسته دل هر بیننده را می رباید، در مقابل طبیعت کویری، منطقه به زیور هزاران اصله "تخل" زینت بی همتا یافته است.

● حرکت به سوی کلپورگان

صبح که می شود، پس از طی حدود ۲۵ کیلومتر راه به سمت جنوب و خستگی ناشی از رانندگی در جاده پرپیچ و خم و خلوت از

«کلپورگان» سیستان و بلوچستان تنها موزه زنده سفال جهان

شاهکار هزاران ساله

این سرزمین سرشار از شگفتی است، در مسیر راه زاهدان به خاش، «تفتان» با غرور هرچه تمامتر خودنمایی می کند. قله آتشفشانی نیمه خاموشی که با خروج بخار گوگرد، توده ابرهای متراکمی در راس آن هویدا است و تحت نام بام بلوچستان طنزای کرده و شکوهش را به رخ می کشد.

ملا جیهاناب

قرص رخسار مهگونش همواره در پس تیرگی های برخی افراد خورده و خسته در آن سوی مرز پنهان می ماند، به داشته های آن سرزمین که فکر می کنم، به قندیلی می ماند که در گرمای تابستان آن را از طاق آسمان رازگون کویر آویخته باشند.

از دوراهی خاش - ایرانشهر - سراوان پس از طی مسیر ۱۸۷ کیلومتر از زاهدان، وارد محور مواصلاتی سراوان می شوم، تابلوی کنار جاده فاصله ۱۶۸ کیلومتری از شاهکار هزاران ساله را نشان می دهد.

در فکر شکوه تمدن این دیار بودم، که از خلال پیچاپیچ شاخه های نخل ریتمی تند هواسم را به خودش جلب می کند و چراغ مه فامش پیش چشم خودنمایی می کند، تاریخ هم از دیر باز و هم در عصر معاصر خوش می درخشد، ساکنان روستای «گشت» به بهترین شکل باور را ترسیم کردند.

به سرزمین پیدا و پنهان یا به قول محلی

در این مسیر کویری، تفتان آتشفشانی با عظمتی هزاران ساله همانند تاریخ پرافتخار سرزمین و مردمش سروری می کند و به یاد می آورد شکوه و ایستادگی سرزمینی غنی را.

عجب آنجاست که پیرامونش همه بیابان است و کویر، در این انتهای تنهایی و سکوت، همراه و همراز همیشگی اش باد است و خنکای نسیم، او در این خاموشی، سپیدپوش به سان نگین یاقوتی انگشتی بر صفحه پهندهشت کویر بلوچستان قدعلم کرده و استوار ایستاده است و دلبری می کند.

نگاهم را به نگاه سحر آمیزش دوخته ام، با هزار ناز و ادا در امتداد مسیر جاده به سویم سرک می کشد، تفتان و "خاش" را با رازهای خفته در سکوت و غروب کویر، پشت سر گذاشتم به سمت سرزمین مرزی سراوان، این دیار اجحاف شده سرزمین آفتاب و نخل حرکت کردم، سرزمینی که

در این سفالینه ها لعاب به کار نمی رود بلکه برای تزیین و نقاشی از سنگ «تیتوک» استفاده می شود، این سنگ در منطقه تپه آچار در کهوران مهرستان یافت می شود و رنگ آن معمولا قهوه ای یا سیاه بوده، این سنگ نوعی سنگ منگنز است و رنگی که از آن به دست می آید قهوه ای است. از نکات جالب درباره این سفال می توان به دسته آن ها اشاره کرد که به طوری که این دسته ها بر خلاف سفال های امروزی دیرتر از بخش های دیگر سفال می شکنند.

سفال کلپورگان اغلب به شکل کاسه، کوزه، جام، قدح، پارچ و لیوان و قلک ساخته می شود و اغلب ظرف های ساخته شده آن نیز دارای سروپوش است که گاه خود به عنوان ظرفی مستقل مورد استفاده قرار می گیرد.

● طرز تهیه سفال در کلپورگان

خاک از فاصله ۲ تا ۳ کیلومتری کارگاه یعنی معدن خاک رس مشکوتان تامین می شود، این خاک در قدیم توسط چهارپایان یا سبدهای مخصوص «کچو» به کارگاه حمل می شد، اما امروز به وسیله بیل مکانیکی از زمین برداشته می شود و توسط کمپرسی به کارگاه حمل می شود.

برای تهیه گل رس ابتدا برای جداسازی ناخالصی از خاک آن را سرنزد کرده و سپس آن را در حوضچه دوطبقه ای می ریزند و به آن آب اضافه می کنند (شتشوی خاک) و سپس خاک را داخل آب به هم می زنند تا ذرات خاک در آن به صورت معلق درآید بعد دوغاب حاصل را از صافی و لوله به حوضچه دوم که با اولی اختلاف سطح دارد و پایین تر است منتقل می کنند و برای اینکه ناخالصی ها از حوضچه اول به حوضچه دوم وارد نشوند معمولا داخل لوله مذکور چند توری تعبیه می کنند تا آخرین ذراتی که در محلول باقی مانده جدا شوند.

دوغاب را در حوضچه دوم به مدت دو روز نگه می دارند تا آب آن بخار شود و بعد گل به دست آمده را با مقداری از همان خاک قبلی ورز می دهند تا آماده کار شود، در اصطلاح محلی مخلوط به دست آمده «هاجک» نام دارد و رنگ این مخلوط معمولا خاکستری متمایل به سبز روشن است اما پس از پخت در کوره به رنگ نارنجی درمی آید.

تا این مراحل از کار به عهده مردان است اما مراحل دیگر که نیاز به دقت و ظرافت دارد توسط زنان هنرمند کلپورگان با دست صورت می گیرد، شاید یکی از دلایلی که زنان همان روش سنتی خود را نسبت به چرخ سفالگری ترجیح می دهند خاک منطقه باشد که به راحتی انعطاف پذیر است و به علاوه دارای قدرت چسبندگی زیادی است.

مواد تشکیل دهنده خاک کلپورگان عبارتند از: اکسید سیلیسوم ۷۰-۵۰ درصد، اکسید آلومینیوم ۳۰-۲۰ درصد، ۲-۴ درصد اکسید مس + منیزیم، اکسید پتاسیم و سدیم ۱-۳ درصد، اکسید تیتانیوم آهن دوظرفتی ۱-۲ درصد و مواد فرار ۵ درصد.

این خاک در ابتدا به رنگ خاکستری

کم نکرده بلکه بیش از پیش بر ارزش های هنری آن افزوده است.

صدیق دهواری محقق و پژوهشگر منطقه سراوان می گوید: شکوه کلپورگان با هیچ کلامی قابل وصف نیست، این هنر چندین نسل از ۶ هزار سال پیش سینه به سینه منتقل شده و در اختیار زنان و دختران بلوچ قرار گرفته و آنان نیز به بهترین شکل قهر این تمدن را می دانند.

دهواری می گوید: در سفالینه ها سرزمین کلپورگان لعاب به کار نمی رود، طرح ها و نقش های آن کاملا هندسی است و تبلور نقش های باستان و تمدن این دیار بوده که بهترین شکل برای دوست داران هنر در این دست آفرینه معنا پیدا می کند.

● مختصات سفال کلپورگان

آنچه سفالگری کلپورگان را از سایر نقاط متمایز کرده ویژگی های منحصر بفرد آن است به گونه ای که در ساخت سفال تمام مراحل ظریف سفالگری به وسیله زنان انجام می گیرد و مردان فقط کارهایی مثل حمل خاک رس از معدن مشکوتان واقع در دو تا سه کیلومتری کارگاه، آماده کردن گل و پختن سفال را انجام می دهند.

و آنچه توجه جهانیان را به سفال کلپورگان جلب کرده استفاده نکردن از چرخ سفالگری در تهیه سفال است به گونه ای که تمام سفالینه ها با روشهای سنتی ابتدایی، بدیع و به کمک دست انجام می شود.

طرزها و نقشهای سفال کلپورگان نیز کاملا نقشی است و تداعی نقشهای باستانی بوده، تزیینات روی سفالینه ها با نمادهای تجریدی است که از نسلی به نسل دیگر به یادگار مانده و حکایت از راز و رمز و خواهش های روحی و درونی هنرمند از محیط اطراف و اعتقادات و باورهای او دارد و اغلب نمادها شبیه به نقوش سفال های ماقبل تاریخ و آغاز دوره تاریخی است.

زنان بوده است زیرا مردان به شکار و یا کشاورزی می پرداختند و بنابر شواهد تاریخی زنان ابداع کنندگان هنر سفالگری بوده اند، آنچه سفالگری کلپورگان را از سایر نقاط متمایز کرده ویژگی های منحصر به فرد آن است، دهواری این پیرمرد روستا می گوید: در این دیار تمام امور ظریف توسط زنان انجام می گیرد و مردان فقط کارهایی مثل آماده کردن گل پختن سفال و... را انجام می دهند.

نکته ای که سفال این منطقه را از دیگر نقاط کشور متمایز می کند، این است که زنان این دیار برای تهیه سفال از چرخ سفالگری استفاده نمی کنند و عجیب است که چگونه ممکن است چنین شکوهی تنها با روش های سنتی و بدیع و به کمک دستان پر مهر و ترک خورده زنان روستا انجام شود.

به گفته حسین زهی یکی از زنان روستا، طرح ها و نقش های آن معمولا شامل یک دایره توخالی یک دایره توپر و یک خط است که با هم ترکیب یافته اند و ماده تزیین کننده آن رنگی است از سنگ محلی «تیتوک» که در آب حل می شود.

● درنگی در پیشینه کلپورگان

سفال کلپورگان شاهکار هزاران ساله زنان و مردان دیار نخل و آفتاب کلپورگان با شهرت جهانی و منحصر به فرد در میان سفالینه های تاریخی، علاقه مندان فرهنگ و تمدن ایران را به تماشای رقص گل در میان دستان هنرمند زنان بومی فراموشی خوانند.

روستای کلپورگان، جایگاه شاهکار اندیشه، ذوق، فرهنگ و هنر زنان بلوچستان در سرزمین ایران است، زنان بومی منطقه یگانه خالقان سفال کلپورگان هستند که نسل به نسل و سینه به سینه از مادران به دختران بلوچ منتقل شده و گذشت زمان و حوادث تاریخ نه تنها از اصالت آن

می کنند، با زبان بلوچی که البته فارسی را به سختی صحبت می کنند، گرد گروه ما حلقه زده و می پرسند: «برای خرید سفال ها آمده اید؟»

این مردمان سختکوش کویر به علت فاصله بیشتر از ۳۶۰ کیلومتری با مرکز استان و مراد محدود اجتماعی با دیگر نقاط، به سختی به زبان فارسی حرف می زنند اما در مقابل و برخلاف دیگر مردمان بلوچستان واژه ها و جمله های زبان بلوچی یا بهتر بگویم مادری خود را تند و سریع بیان می کنند.

سرانجام با همراهی و راهنمایی چند نفر از نوجوانان کنجاو منطقه به دو راهی رسیدم که به دنیای عاشقی زنان بلوچ تعبیر می شود، در میان حیرت گروه، سفال هایی در تالابو خورشید صبحگاهی بر آسمان کویر می تابیند و شکوه تمدنشان سکون سنگینی را به گروه قالب کرد.

● ورود به کلپورگان

«کلپوره» نام گیاهی با مصرف دارویی ویژه منطقه بلوچستان است و کلپورگان روستایی است در ۲۵ کیلومتری شهرستان سراوان و در ۳۹۰ کیلومتری جنوب زاهدان. شغل اکثریت مردم کشاورزی است و هنر دستان مردم این دیار در کنار نقش آفرینی هنر، محصولاتی چون خرما، مرکبات و سبزی است، اما تنها مشخصه ای که کلپورگان را از بقیه مناطق متمایز کرده، آفرینش تمدن دستان هنرمند زنان سرزمین بلوچستان، سفالگری است که به گفته یکی از بزرگان روستا شیوه ساخت آن با قدمتی حدود ۴ تا ۶ هزار سال قبل هنوز دست نخورده باقی مانده و تنها کارگاهی که هنوز به شیوه بدوی فعال و پا برجا کارش را ادامه می دهد کارگاه سفال کلپورگان است!

در طول تاریخ هنر سفالگری متعلق به

است. آن چه که به این هنر اهمیت ویژه ای بخشیده عدم تغییر روشهای ساخت آن در طی یک دوره ای طولانی است که مطالعه ای جدی باستان شناسان و مورخان را می طلبد و می تواند تمدنهای اطراف و آداب و سنت ها و آیین ها و نوع مرادفات و تجاربت با همسایگان را در سیمای سفال کلپورگان مشاهده کرد. به نظر می رسد از نظر اقتصادی باید به ابعاد توریستی آن بیشتر توجه شود و در حفظ و پاسداری از شیوه های تولید آن بیشتر کوشید. اگر چه نمی توان سهم این کارگاه را در اشتغال اهالی کلپورگان نادیده گرفت اما با توجه به حقوق و دستمزد پایین از نظر اقتصادی نمی توان برای آن جایگاه مهمی قائل شد، آمار نشان می دهد فروش سفال در سراوان نسبت به بقیه صنایع دستی بومی در جایگاه پایین تری قرار دارد. چنانچه سفال کلپورگان در بازارهای جهانی و داخلی به صورت اصولی بازاریابی شود شاید بتوان به صورت یک منبع درآمد ارزی و اشتغالزا برای اهالی بومی منطقه روی آن حساب کرد.

● روزی غیر قابل وصف

از صبح تا عصر در این روستا کار است و کوشش، خورشید بی رمق از فراز کوره سفال گری توی حیاط گردن می کشد، با زندگی چند ساعته در کلپورگان گوئی جانی دوباره گرفتم اما افسوس که وقت رفتن است، آسمان سفره سیاهش را بر سر این خورشید سرزمین آفتاب و نخل پهن می کند، موقع رفتن است تیم ما آماده عزیمت به زاهدان است.

از ورودی روستا خارج شدم، روستا رو به خاموشی است، اما نخل های سر به فلک کشیده همچنان نماد مقاومتش را به رخ می کشد گوئی زندگی در این دیار ۲۴ ساعته در جریان است.

نگاهم را به عقب می دویم و افسوس تنها یادگار آن دیار می شود که چگونه است غبار فراموشی بر روی این تمدن ۶ هزار ساله خودنمایی می کند.

صنایع دستی محلی اقتباس شده اند بلکه تمامی طرحها ناشی از تخیل زنان و دختران محلی است که سینه به سینه به ایشان منتقل شده است.

پخت سفالینه ها به صورت سنتی انجام می شود، در گذشته پخت با هیزم انجام می شد. هنوز یک خانواده در کلپورگان به همین صورت عمل می کنند، اما در کارگاه سازمان صنایع دستی دو کوره به صورت حفره ای بزرگ در دل دیوار ساخته شده و سوخت آن نفت کوره است، به گفته یکی از دختران هنرمند بلوچ در هر کوره ۶۰۰ سفالینه پخته می شود و بین ۱۸ تا ۲۲ ساعت در حرارت ۹۵۰ درجه در کوره می ماند و ۴۸ ساعت طول می کشد تا کوره سرد شود.

روش پخت سنتی با هیزم تا حدود ۲۵ سال قبل در منطقه رواج داشت اما از سال ۱۳۵۴ با ساخت کوره جدید عمل پخت در کوره نفت سوز آغاز شد، دیوار کوره از آجر ملات آن از مخلوط خاک سفالگری و خاک رس معمولی است.

پس از طی این مراحل وقت رونمایی از دست آفرینه های زنان بلوچ است، تراوش های ذهنی زنان بلوچ در این دیار در قامت چلیم (قلیان)، خمیردان، آفتابه، سوچکی (اسپند دود کن)، قندان، زیرسیگاری، انواع بشقاب، لیوان و قلم خودنمایی می کند.

● کلپورگان تنها موزه زنده سفال

کلپورگان آن چنان که باید تبلیغ نشده اما آنقدر هویت و کیفیت منحصر به فردش مشهود بوده که اکنون در بازارهای مهم جهانی شهره است و مخاطب دارد، اکنون کوره های سفال پزی کلپورگان نام دومین کارگاه سفال دنیا و تنها موزه زنده سفال را با خود یدک می کشند.

شاید از نظر اقتصادی و تامین معاش تولید سفال سنتی کلپورگان در عصر جدید مقرون به صرفه نباشد و شاید بهتر باشد نیروی کار این بخش را در جاهایی به کار گیریم که از نظر بهره وری و بازدهی نیروی انسانی مناسبتر است، اما رها کردن این هنر غنی به معنای تخریب تمدنی ۶ هزار ساله

مخصوصی (سانتوک) مالش و سطح خارجی آن را صیقل می دهند و باین عمل سطح سفال خام برای نقاشی آماده می شود. برای تزیین سفالینه ها از سنگ استفاده می شود

برای تزیین و نقاشی از سنگ "تیتوک" استفاده می کنند، روش کار به این صورت است که سنگ تیتوک را روی تخته سنگ بزرگی که وسط آن کمی گود است (وانک) می ساینند و به صورت دوغاب درمی آورند. بر اساس اطلاعات زمین شناسی، ترکیبات شیمیایی سنگ یا بهتر بگوییم رنگ تیتوک عبارتند از اکسید منگنز، سیلس، اکسید آهن سه ظرفیتی، به گفته کارشناسان ترکیب دارای ۳۶ الی ۳۹ درصد کوارتز ۲۵ الی ۳۶ درصد اکسید آهن و اکسیدهای دیگر و همچنین مقداری ناخالصی های دیگر است که محتوای بسیار زیاد آن باعث سیاه رنگ شدن به هنگام پخت می شود.

برای نقاشی، ابتدا یک قطعه کوچک از سنگ تیتوک را روی یک قطعه بزرگتر که مقداری آب بر روی آن ریخته شده می ساینند و با عمل سایش ذرات حاصل از آن به خوبی در آب حل می شود، سپس به وسیله یک تکه چوب کوچک به اندازه چوب کبریت که معمولاً از جنس چوب درخت خرماست نقاشی ها روی سفال انجام می شود.

تمام تولیدات سفالی پس از ساخت، ۱۰ روز در معرض تابش آفتاب قرار می گیرد تا کاملاً خشک شود، قبل از اینکه به کوره برود به وسیله رنگ تیتوک رنگ آمیزی می شود تا ظرف همراه با رنگ در یک زمان پخته شود.

«چت محیلوک» و «گل» نام برخی از نقشه های محلی است، این نقشه ها اغلب از طرح هایی با ریشه های طبیعی تشکیل شده و بسیار ساده و تا حدی انتزاعی نقاشی شده اند. این نقشه ها نقطه نقطه و سنتی هستند.

● نقشه هایی که زاییده ذوق و خیال زنان بلوچ است

نقشه های گل، زنجیره، موج و درخت خرما و غیره نه به صورت مکتوب در جایی نقش بسته اند که سفال گران از روی آنها نقاشی کنند و نه از نقشه های سایر سفالها و یا دیگر

تمایل به سبز روشن دیده می شود، پس از خیس شدن گل آن به رنگ خاکستری مایل به سبز زیتونی درمی آید.

● تکنیک های ساخت سفال این منطقه از روشهای چند هزار ساله الگوگیری می شود

تکنیک های ساخت سفال این منطقه از همان روش های چند هزار سال قبل الگو برداری می کند و همین روش ابتدایی و بسیار ساده است که هنر سفالگری کلپورگان را منحصر بفرد جلوه می دهد. در منطقه بیشتر دو روش برای ساخت ظروف به کار می رود، روش پینچ (pinch) برای ساختن سفال با این شیوه از دیسک گردان و سینی که به شکل بشقاب است استفاده می کنند و در اصطلاح محلی به «بونو» مشهور است.

به این صورت که ابتدا توده ای از گل ورز داده شده را بر روی «بونو» که جنسش از سفال است و معمولاً روی بونو پارچه ای برای نجسبیدن گل قرار داده شده می گذارند و حفره ای با انگشتان دست در میان آن ایجاد می کنند و سپس همراه با چرخش گل بر روی بونو حفره ایجاد شده توسط انگشتان دو دست را به تدریج گشاد می کنند.

با این عمل دیواره ظرف نازک می شود، در حین انجام این عمل از تکه چوبی به طول حداکثر ۲۰ سانتی متر استفاده می کنند و دیواره ظرف را به جهت های مختلف که مناسب کار است هدایت می کنند، با این شیوه دیواره های ظرف در همه قسمتهای آن یکسان می شود. در اصطلاح محلی به این تکه چوب «گل موش» می گویند.

روش لوله ای یا قتیله ای (کویل) روش دومی در ساخت سفال کلپورگان است، در این روش ابتدا پارچه ای را روی بونو پهن کرده کف ظرف مورد نظر را از گل و روی پارچه قرار می دهند و برای ساختن قلمر طرف گل را به صورت لوله های مورد نظر درست کرده پس از این مرحله ظرفها را در معرض آفتاب قرار می دهند تا کاملاً خشک شوند.

این کار شاید چندین روز طول بکشد. پس از خشک شدن سفال آن را با سنگ

بی سامانی پارک ژوراسیک ایران در کرمان نعره دایناسورها در اعماق تاریخ خفه شد

جمله داشته های بی نظیر این کلکسیون است که البته کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

مجموعه ای اعجاب آوری که پشتوانه علمی و البته تجربی، محسن تجربه کار هستند و برای ساعتی ذهن و فکر هر بیننده ای را چنان به اعماق تاریخ فرو می برد که همه هیاهوهای اطراف را به سادگی فراموش می کنند اما تعجب بیننده این مجموعه زمانی بیشتر می شود که پای صحبت های تجربه کار می نشیند.

صحت هایی که نشان از بی توجهی مسئولان استان کرمان برای نگهداری از این فسیلهای و گورستانها دارد و اصرار عجیب تجربه کار برای نگهداری از این آثار در استان کرمان در حالیکه بسیاری دیگر از استانها برای نگهداری از این فسیلهای برایش دعوت نامه فرستاده اند و حتی برای انتقال رد پای دایناسور به کیلومترها آن سو هزینه می کنند. نشان از تعصب این محقق به استانش دارد.

● ۲۵۰ هزار فسیل در معرض تخریب قرار دارد

تجربه کار نسبت به انتقال رد پای دایناسورها از کرمان ابراز تاسف می کند و می گوید: افرادی که در زمان انتقال این رد پای دایناسور که تروستی برای کرمان محسوب می شود و حتی ثبت ملی بود سکوت کردند باید جوابگو باشند. وی تصریح کرد: فسیلهای جمع آوری شده در کرمان بالغ بر ۲۵۰ هزار قطعه هستند که در وضعیتی بسیار نامناسب در دو اتاق در موزه هرندی کرمان نگهداری می شوند به همین دلیل امکان بازدید مناسب از آنها وجود ندارد با این حال برخی از فسیلهای کوچکتر را برای بازدید ویتترین کرده ایم و در معرض دید قرار داده ایم.

● پارک فسیل کرمان، وعده ای که محقق نشد

وی افزود: سالهاست وعده هایی از جمله ایجاد موزه فسیل شناسی کرمان و یا ایجاد پارک فسیل در کرمان داده می شود اما هیچ گاه این وعده به ثمر نرسیده است و اینکه چرا این گونه شده است سوالی است که من هم جوابی برای آن ندارم. این محقق گفت: چندی هفته قبل جلسه ای با حضور برخی از مسئولان کرمان برگزار شد و قولها و حتی دستورهای از سوی مسئولان ارشد کرمان برای ساماندهی فسیلهای داده شد که هیچ کدام عملیاتی نشده است. وی افزود: همین دو اتاق کوچکی نیز که در موزه هرندی در

نگهداری این فسیلهای و گورستان در کرمان نمی شود و یا تخریب می شوند «محسن تجربه کار» زندگی خود را برای کشف و نگهداری این فسیلهای گذاشته است. تجربه کار، مسئول موزه دیرینه شناسی کرمان، هر ماه چندین هفته از زندگیش را در دشتها و مناطق دور افتاده می گذارند و سعی در کشف فسیلهای جدید دارد.

● مشاهده جنین دایناسورها در تخمهای فسیل شده

وی تاکید می کند که گورستانهای فسیل خیز کرمان مملو از قطعات بدن حیوانات و موجودات ماقبل تاریخ است و به سادگی در صورت وجود دستگامهای پیشرفته می توان فسیلهای دایناسورها را از این مناطق خارج کرد. البته وی برای اثبات این گفته اش دلیل قانع کننده ای دارد وی در مجموعه فسیلهایش چندین جمجمه بزرگ دایناسور، پنجه بسیار بزرگ، مهره گردن و استخوانهای فسیل شده دارد و البته زیباترین قطعات مجموعه فسیلهای تجربه کار تخمهای فسیل شده دایناسورها است که برخی از آنها را برش عرضی داده است و به سادگی می توان جنین های موجود در این تخمها را در آنها از نزدیک مشاهده کرد. وجود فسیلهای ماهی و تنه درختی از دوران کامبرین نیز از

استان کرمان از نظر زمین شناسی یکی از مناطق غنی و البته اعجاب آور جهان است این استان را بهشت زمین شناسان می دانند و جود لایه های مختلف زمین شناسی از دوران کامبرین، سیلورین، دونین، تریاس، ژوراسیک پسین و کرتاسه پیشین با گستردگی فراوان در کرمان به خصوص در مناطق شمالی دیده می شود.

اسما محمودی

نکته جالب اینکه بیشترین آثار یافت شده از دوران ماقبل تاریخ در کرمان مربوط به دوران ژوراسیک، کرتاسه و کامبرین است که دوران اوج زندگی دایناسورها در جهان بوده است، شاید در نگاه اول وجود دایناسورها در این جهان بیشتر به دورانی محو شده بر روی زمین ارتباط داده شود اما در استان کرمان گورستانهای متعدد دایناسورها و جانوران ماقبل تاریخ وجود داشته و نشان از دوران اوج زندگی این جانداران در گذشته دور دارد.

نکته جالب اینکه در چارچوب همان نگاه غالب در خصوص محو این جانداران از روی زمین مسئولان استان کرمان تاکنون نتوانسته یا نخواسته اند برای ساماندهی حدود ۲۵۰ هزار فسیل در کرمان کاری انجام دهند.

از همه جالب تر در میان سکوت مسئولان استان کرمان یکی از معدود جاپاهای عظیم الجثه دایناسورها که سالها قبل در ده علیرضا در نزدیکی شهر زرنند کرمان کشف شده بود چندی قبل از کرمان به خراسان رضوی منتقل شد و هیچ کس نیز در این خصوص توضیح خاصی ارائه نداد. با این وجود همچنان چندین جا پای دایناسور در کرمان وجود دارد که بیشتر در معرض تحقیقات علمی قرار گرفته اند و این بار دیگر به صورت عمومی جای آنها اعلام نشده است.

همچنان تخته سنگی متشکل از جای پای دایناسورهای کوچک که چندی قبل در روستای دشت خاک زرنند کشف شد نیز هم اینک در سازمان زمین شناسی استان کرمان نگهداری می شود.

جالب تر اینکه در برخی مناطق از جمله روستای دشت خاک که از جمله گورستانهای غنی موجودات ماقبل تاریخ محسوب می شود بسیاری از روستاییان در هنگام کشاورزی فسیلهای متعددی از این جانوران را پیدا می کنند و به عنوان یادگاری و جسمی زیبا در خانه هایشان نگهداری می کنند، آنقدر این سنگواره ها در دشت خاک فراوانی دارد که تخته سنگی که جای پای چندین دایناسور بود به وسیله یکی از اهالی این روستا به عنوان سنگی تخت برای ساخت حوضی در میان یک خانه مسکونی استفاده شده بود.

در این میان در همان زمانی که کمترین توجه هم برای

وی گفت: این فسیلها زیر نظر متخصصان در کرمان اسکن شده اند و یافته‌های نرمی که فسیل شده اند در آنها به خوبی نمایان شده است و حتی مورد تأیید محققان دانشگاه‌های اروپایی و آمریکایی نیز قرار گرفته است. تجربه کار به سفر هیات فرانسوی به کرمان و مشاهده این فسیلها اشاره کرد و افزود: در این سفر کارشناسان فرانسوی به صورت خاص از فسیل‌های کرمان بازدید کردند و این فسیلها بسیار مورد توجه قرار گرفت اما به دلیل مشکلاتی که در سالهای اخیر پیش آمد تحقیقات در این خصوص کم‌رنگ شد اما قرار است به زودی رئیس آکادمی علوم فرانسه به پیشنهاد ژان کلود محقق فرانسوی که قبلا از این فسیلها بازدید کرده است به کرمان سفر کند.

تجربه کار در حالی پس از گذشت سالها همچنان امید دارد فسیل‌های جالب توجه اش مورد توجه مسئولان نیز قرار گیرد و بر حفاظت و حراست از آنها تأکید ویژه دارد که هیچ گاه گامی عملی برای به ثمر نشستن زحماتش و تبدیل شدن کرمان به مرکز توجه در این زمینه از سوی مسئولان برداشته نشده است.

گویی دردسرها و دل مشغولی‌های مسئولان برای اجرای پروژه‌های دیگر برایشان سهل‌الوصول تر است و این موضوع جذاب هنوز نتوانسته است مسئولان کرمان را برای ساماندهی این فسیلها به خود جذب کند.

وی گفت: برای رفع این مشکل باید نگاهها عوض شود باید قابلیت زمان شناسی کرمان به گردشگران شناسانده شود و گردشگر را برای دیدن این داشته‌هایمان به کرمان بیاریم اما در عمل این مسئله روی نداده است بلکه در حال حذف این داشته‌هایمان هستیم.

وی گفت: موزه فسیل شناسی در برخی از استانهای کشور وجود دارد که هیچ زمینه‌ای برای داشتن فسیل ندارند اما کرمان مرکز وجود فسیل‌های جانوران ماقبل تاریخ است و همه این داشته‌ها وجود دارد.

● فسیلها باید ثبت ملی شوند

تجربه کار افزود: قرار است به زودی کارشناسان از این فسیلها بازدید و برخی از آنها را ثبت ملی کنند که زمینه حفاظت و نگهداری از این آثار را فراهم می‌کند اما در کرمان ما همچنان با نبود موزه‌ای مجزا و امکانات برای کاوش در گورستانهای دایناسورها مواجه هستیم. وی از کشف عقیق در کویر شهداد خبر داد و افزود: در منطقه ای از این کویر تحقیقاتی انجام دادم و تعداد قابل توجهی عقیق از بدن جانوران دریایی که میلیونها سال قبل در این منطقه زندگی می‌کردند کشف کرده‌ام.

وی گفت: در گذشته بخشهای وسیعی از کرمان زیرآب بوده و به همین دلیل تعداد جانوران آبی فسیل شده‌ای که در کرمان کشف می‌شود بسیار قابل توجه است.

اختیار دارم نیز طبق اعلامی که شده احتمالا به دلیل انتقال بخشی از میراث فرهنگی به موزه هرندی از من گرفته خواهد شد که امیدوارم مسئولان از این کار جلوگیری کنند زیرا مجبورم در این صورت فسیلها را به انبار خانه ام منتقل کنم و همان سرنوشت سالهای قبل برای این فسیلها بار دیگر تکرار می‌شود.

تجربه کار از بد قولی‌ها و وعده‌های مکرر و بی‌ثمر مسئولان کرمان گلّه مند است و می‌گوید: بارها در خصوص انتقال این فسیلها به استانهای دیگر به من پیشنهاد شده است و اگر این انتقال انجام شود همان سرنوشتی که برای فسیل ردهای روستای ده علیرضا روی داد رخ می‌دهد و هیچ کس ناراحت نمی‌شود و همه فسیل‌های کرمان را فراموش می‌کنند این درحالی است که من تمام دوران جوانی و زندگی ام را برای کشف و شناساندن این قابلیت منحصر به فرد در کرمان گذاشته‌ام و نمی‌خواهم از دست برود.

این محقق افزود: در استان کرمان چندین گورستان دایناسور وجود دارد و قطعات مختلف بدن آنها را می‌توان مشاهده کرد و حتی سرهم کرد و فسیل کامل را ساخت اما متأسفانه هر چه گفتیم کسی نشنید و یکی از این مناطق به کلی ویران شد و دیگری نیز تا ۹۵ درصد زیر آب سد فرو رفت و نمی‌دانم تا کی باید بنشینیم و نظاره‌گر این وضعیت باشیم.

ثبت طولانی‌ترین دیوار گلی ۲۵۰۰ ساله در گینس

«دارابگرد» فارس جهانی می‌شود

هادی فتحی

«دارابگرد» نام یکی از پنج شهر ستان ایالت پارس در ایران قدیم بوده که به نام «دارابجرد» نیز معروف است. این شهر در فاصله شش کیلومتری شهر داراب فعلی قرار گرفته و نخستین پایتخت سلسله ساسانیان و یکی از قدیمی‌ترین شهرهای باستانی ایران و جزو پنج شهر تاریخی استان فارس است.

ثبت این دیوار در کتاب رکوردهای گینس نیز پیگیری‌هایی در دست انجام است. رئیس انجمن دوستداران میراث فرهنگی داراب گفت: با اینکه شهر دارابگرد عنوانی چون نخستین شهر مدور فلات ایران و طولانی‌ترین دیوار گلی دو هزار و ۵۰۰ ساله دنیا را یدک می‌کشد اما هنوز در ابعاد بین‌المللی و حتی ملی معرفی نشده است.

محمدباقر مهاجر با بیان اینکه شهر دارابگرد به دستور داریوش اول هخامنشی ساخته شده و تا قرن پنجم هجری نیز زندگی در آن جریان داشته، ادامه داد: راه دسترسی به این شهر باستانی فارس به نسبت دیگر شهرهای تاریخی کشور بسیار آسان است و می‌توان مسیر گردشگری هم برای آن تعریف کرد، اما هنوز این اثر تاریخی در بسته‌های سفر گردشگران داخلی و خارجی جای ندارد.

رئیس انجمن دوستداران میراث فرهنگی داراب با اشاره به اینکه آثار متعددی از تاسیسات تاریخی در محوطه و اطراف این شهر دیده می‌شود، گفت: در این خصوص می‌توان به وجود دیوارهای قلعه و راه‌های دسترسی و پلکان سنگی و سازه‌های نگهبانی و انبار آذوقه و پناهگاه در کوه‌های اطراف این شهر اشاره کرد.

مهاجر با اشاره به اینکه نه تنها شهر دارابگرد بلکه دیوار گلی آن قابلیت ثبت در فهرست جهانی را دارد، اظهار داشت: طبق برنامه ریزی‌های به عمل آمده، در تلاشیم تا دیوار

قدمت این شهر به دوره هخامنشیان می‌رسد و نخستین شهر مدور فلات ایران محسوب می‌شود. پیرامون این شهر، دیوار مخروطی عظیمی از گل رس و سنگ و ملاط آهک ساخته شده که ارتفاع آن به بیش از ۱۰ متر می‌رسد.

هرچند که قسمت‌هایی از این دیوار دچار فرسایش شده و ارتفاع کنونی آن به ۷ متر کاهش یافته اما وجود ماده چسبنده‌ای در میان ملات و گل به کار رفته در دیوار سبب شده با گذشت بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ سال این دیوار با تخریب کم، پابرجا و استوار باقی بماند.

طبق اسناد تاریخی موجود، پشت این دیوار خندقی بزرگ برای حفاظت بیشتر از شهر ایجاد شده بود که دسترسی به شهر را در مواقع خطر بسیار مشکل می‌کرده است.

عمق این خندق بیش از ۱۰ متر و عرض آن حدود ۵۰ متر بوده که این منطقه نیز دچار فرسایش شده است. این خندق پیوسته ملو از آب بوده و به گفته مورخین، در این خندق گیاهانی وجود داشته که به دور پای افرادی که وارد آن می‌شدند می‌پیچیده و مانع از شناکردن آنها می‌شده و البته آب مورد نیاز خندق نیز از رودخانه‌های اطراف تأمین می‌شده است.

دیوار گلی شهر دارابگرد به عنوان طولانی‌ترین و عریض‌ترین دیوار ۲۵۰۰ ساله دنیا هنوز در فهرست آثار جهانی قرار ندارد و آن طور که کارشناسان می‌گویند این شهر نه تنها قابلیت ثبت در فهرست یونسکو را دارد بلکه برای

یکی از مسائلی که به صورت ویژه در دستور کار است پیگیری تخصیص اعتبار برای فنس کشی اطراف شهر است که تاکنون اعتبار ویژه‌ای اختصاص نیافته است.

وی با بیان اینکه با فنس کشی اطراف شهر حریم عرصه مشخص می‌شود، اظهار داشت: در این خصوص پیگیری تخصیص اعتبار در دستور کار است البته در حال حاضر به خاطر جلوگیری از تجاوز و تخریب آن اقدامات خوبی انجام شده است.

پرویزی بر لزوم پیگیری جهانی شدن این شهر تأکید کرد و گفت: با توجه به شاخص‌های تاریخی دارابگرد ضروری است که موضوع جهانی شدن آن به صورت جد پیگیری شود زیرا بزرگترین دیوار خشتی جهان است که حتی قابلیت ثبت در کتاب گینس هم دارد.

این مجموعه تاریخی با توجه به مشخصه‌های بی‌نظیری که دارد می‌تواند عنصر خوبی برای معرفی در سطوح ملی و فراملی باشد تا گردشگران زیادی را به شهرستان داراب جذب کند.

در این خصوص پیگیری جدی برای ثبت جهانی و ثبت در کتاب رکوردهای گینس می‌تواند در معرفی بهتر این مجموعه میراثی موثر واقع شود.

اطراف این شهر هخامنشی که طولش به شش کیلومتر می‌رسد را در کتاب رکوردهای گینس به ثبت برسانیم. وی با اعلام اینکه پرونده ثبت جهانی محور ساسانی در حال تکمیل و تهیه است، گفت: در این راستا ضروری است پایگاه پژوهشی دارابگرد در این شهرستان هرچه سریعتر راه اندازی شود.

مسئول میراث فرهنگی شهرستان داراب نیز در این رابطه گفت: شهرستان داراب به دلیل تعدد جاذبه‌های گردشگری و میراثی که مربوط به سه دوره هخامنشی، ساسانی و اسلامی است، جایگاه مناسبی دارد.

علیرضا پرویزی با بیان اینکه شهر دارابگرد نخستین شهر مدور فلات ایران است، بیان کرد: طی چند سال گذشته کارهای زیادی برای حفاظت و مرمت این شهر انجام شده که در این خصوص می‌توان به تقویت انجمنها و بهره‌گیری از توان افراد مجرب استفاده کرد. وی ادامه داد: در این راستا به منظور نگهداری و حفاظت از این مجموعه، گشت‌های شبانه روزی در اطراف آن فعال هستند و فضا برای حفاران غیرمجاز نامن شده است.

مسئول میراث فرهنگی شهرستان داراب در خصوص مشکلات این شهر تاریخی بیان کرد:

روستای «ابر» سمنان همچنان می لرزد زندگی در سایه ترس و اضطراب

محمدحسین
عابدی

غروب نوزدهمین روز از مردادماه بود که مرکز ژئوفیزیک دانشگاه تهران زمین لرزه‌ای به بزرگی ۴.۲ درجه در مقیاس ریشتر را در حوالی علی آباد کتول در استان گلستان ثبت کرد. زمین لرزه ای که در عمق ۱۰ کیلومتری زمین آنقدر شدت داشت که برخی روستاهای شهرستان همجوار خودرابی نصیب نداشتند و در این بین خانه های خشتی روستای ابر شاهرود نیز دچار خسارات شد.

تعداد منازل خسارت دیده در روستای ابر قابل توجه است

بخشدار بسطام نیز ضمن اشاره به ارسال گزارش اولیه و ثانویه حادثه، گفت: غروب دوشنبه متأسفانه زلزله ای به بزرگی ۴.۲ ریشتر به مرکزیت علی آباد کتول، متأسفانه در روستاهای ابر و قلعه نو خرقان شاهرود احساس می شود که در روستای قلعه نو خرقان خوشبختانه آسیبی گزارش نشده اما تعداد قابل توجهی از منازل روستا نشینان ابری دچار خسارات شده است. مهدی استیری در توضیح خسارات وارده به این روستا، بیان داشت: طبق گزارش ارسالی از سوی دهیار ابر، ۴۰ واحد مسکونی حدود ۳۰ درصد، ۲۰ واحد مسکونی دیگر بین ۳۰ تا ۶۰ درصد و همچنین مساجد، حمام و اموال دولتی بین پنج تا ۲۰ درصد دچار تخریب و خسارات شده اند.

وی افزود: بلافاصله پس از وقوع زلزله کارشناسان، مسئولان، مدیرکل بنیاد مسکن استان و مدیر این نهاد در شاهرود و کارشناسان بخشداری به محل اعزام شده اند و از منازل بازدید صورت گرفته است لذا امیدواریم بتوانیم با مساعدت بانک ها و بنیاد مسکن همچنین ستاد مدیریت بحران بودجه مناسبی برای مردم خسارت دیده اخذ کنیم.

بخشدار بسطام در ادامه گفت: ۱۵ میلیون تومان وام و پنج میلیون تومان کمک بلاعوض توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی پرداخت خواهد شد.

استیری در پاسخ به این سوال که آیا این مبلغ برای تعمیرات مورد نیاز کافی است یا خیر، بیان داشت: از لحاظ قانونی، بنیاد مسکن خانه های خشتی را در زمره منازل مسکونی روستایی قرار نمی دهد تا شاید با این ترفند مردم به سوی ساخت منازل با کیفیت و با استحکام بالا بروند اما در هر

بوسه فعلی زمانی با اشاره به سقف انبار خود، می گوید: قسمتی از سقف ریزش کرده است و برای اینکه کاملاً تخریب نشود پایه ای چوبی در زیر آن قرار داده ام. وی ادامه می دهد: حمام عمومی و مسجد جامع روستا نیز به شدت آسیب دیده اند اما نمی دانم چرا مدیرکل بنیاد مسکن در این باره گفته، فقط پنج میلیون تومان بلاعوض و ۱۵ میلیون تومان وام می توانیم به شما بدهیم، مگر می شود با ۲۰ میلیون تومان خانه ساخت.

این دامدار اهل روستای ابر در ادامه می گوید: قیمت مصالح در شهر و روستا با هم متفاوت نیستند که مسئولان می گویند در روستا خانه ساختن ارزان تمام می شود و بدتر آنکه مسئولان بنیاد مسکن چاره کار را از ما جویا می شوند.

فرزند ۲۵ ساله این دامدار نیز، سخن پدر را قطع کرده و می گوید: مسئولان بیابند با این مبالغ یک سرویس حمام با دو دوش استاندارد در روستا بسازند تا ما یک منزل کامل برای زندگی بسازیم.

سعید زمانی ادامه می دهد: البته من معتقدم عمر دست خداست و شب ها نیز در منزل می خوابم اما مادر و پدرم شب را در حیاط صبح می کنند لیکن در نهایت چه؟ این وضعیت یک زمانی باید پایان پذیرد. متولی مسجد جامع ابر نیز درباره خسارات وارد آمده به این بنای سی ساله، می گوید: عمده خسارات به مسجد روستا شکافتن دیوارها و مخصوصاً کف آشپزخانه است که امروز شرایط نامناسبی دارد.

محمدرضا خداوردی ادامه می دهد: کف آشپزخانه باید مجدداً ساخته شود لذا با این شرایط هم خطرناک است و هم با توجه به آغاز فصل سرما در روزهای آتی و فرارسیدن محرم، قطعاً مشکل ساز می شود.

آخرین باری که مردم روستای ابر زمین لرزه های سریالی را تجربه کرده بودند، بهار سال ۶۸ بود و امروز ثبت بیش از ۱۰ زمین لرزه خرد و کلان در پنج روز گذشته، خواب را از چشمان مردم روستای ابر ربوده است.

روستای گردشگری ابر در فاصله ۳۸ کیلومتری شمالشرقی شاهرود را شاید به واسطه جنگل پرمهرش باید شناخت اما متأسفانه اگر مسئولان به فکر شکاف های سقف منازل روستایی مردم نباشند آسیب فراوان به واحدهای مسکونی شاید از ابر، بمی دیگر بسازد.

وقتی وارد روستا می شوی شاید آثاری از زمین لرزه نبینی. خانه های پلکانی که حیاط یکی پشت بام دیگری است از در به شما خوشامد می گویند، اما کافی است در دالان یکی از ده ها منزل مسکونی خسارت دیده پای بگذار، شکاف هایی به بلندی قد یک انسان و به پهنای انگشت اشاره نخستین چیزی است که به شما خوش آمد می گویند.

۵ روز است در حیاط منزل می خوابیم

یکی از اهالی روستای ابر که خانه اش در پی زلزله خسارات قابل توجهی دیده است در این باره می گوید: خودتان شکاف های وارد شده در سقف و دیوارها را ببینید و قضاوت کنید آیا این منزل مسکونی برای زندگی امن است یا خیر؟ به همین دلیل پنج روز اخیر را در حیاط خوابیده ایم.

فاطمه آشوری ادامه می دهد: ابر روستایی سرد سیر است و بیرون خوابیدن های مکرر باعث شده تا سرما سینه مان را اذیت کند و از امروز سرماخوردگی نیز بر روی مشکلاتمان آمده است.

وی می افزاید: از امروز پسرم گوسفندان را به منزل برادرش برده تا بتواند آغل را برای خوابیدن ما مهیا کند.

این پسرزن ابری که اهالی روستا، عمه می خواندند و فرزندش را تقدیم انقلاب اسلامی کرده است، در ادامه می گوید: از مسئولان چند تایی آمدند حرف هایی هم زدند و رفتند، فعلاً من مانده ام و این خانه ویرانه که پسرانم می گویند باید از نو ساخته شود چرا که دیگر نمی توان درون آن زندگی کرد.

حاجیه خانم آشوری تأکید دارد: اگر این منزل دیوارهای قطور قدیمی نداشت فکر نمی کنم احدی از ما زنده می ماند درست یاد هست نماز مغرب و عشا بود که ناگهان همه چیز در لحظه ای به لرزه درآمد.

با لحظه ای خنده اما از روی اجبار می گوید: تا آمدیم فرار کنیم تمام شد اما وقتی هوا روشن شد و شکاف ها را در دیوارها دیدیم خنده بر لبانمان خشک شد.

نمی توانیم منازلمان را بسازیم

دیگر روستا نشین ابری با اشاره به اینکه همراه با دو خانوار دیگر در حیاط منزل دخترش چندین شب را صبح کرده است، گفت: دیگر در منازل نمی توان خوابید. امنیت ندارد هر لحظه ممکن است باز زلزله بیاید مثل همین دیروز صبح کسی هم نمی داند چه وقت تمام می شود.

حال این سقف پرداخت به مردم خسارت دیده است.

وی ادامه داد: با وجود خسارت دیدن خانه های خشتی و گلی بازهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی وجوهی را پرداخت می کند که امیدواریم با عنایت ویژه بانک ها بتوانیم شاهد تسهیل در پرداخت ها باشیم. بخشدار بسطام درباره آمار ۲۰۰ خانوار آسیب دیده منتشر شده از سوی مردم ابر، می گوید: نمی توانیم این آمار را تا بررسی و راستی آزمایی کارشناس هایمان تأیید کنیم اما تعداد منازل و حجم خسارات به واحد های مسکونی قابل توجه است.

استیری در پاسخ به سوال دیگر خبرنگار ما که چه اقداماتی برای اسکان این روستا نشینان انجام شده است، افزود: هلال احمر نسبت به توزیع چادر در بین این افراد اقدام کرد اما مورد استقبال شورای اسلامی روستا قرار نگرفت و چادرها باز پس فرستاده شد چراکه این چادرها بهای قابل توجهی دارند و به اشخاص اعطا نمی شوند لذا باید شخصیتی حقوقی مانند دهیار با امضای تعهد نامه آنها را تحویل بگیرد که گویا این امر در ابر انجام نشده است. وی در پاسخ به این سوال که چند منزل مسکونی دچار تخریب شدید شده اند، افزود: متأسفانه چند منزل مسکونی در این بین شرایط اصلاً خوبی برای سکونت ندارد و شکاف های موجود در سقف و دیوارها هر لحظه ممکن است خانه را ویران سازد.

۲۰۰ خانه در این زلزله آسیب دیده اند

عضو شورای اسلامی بخش بسطام و عضو شورای اسلامی روستای ابر نیز درباره این واقعه گفت: متأسفانه ۲۰۰ منزل مسکونی در این حادثه آسیب دیده اند که طبق بازرسی شورای اسلامی روستای ابر، از پنج تا ۳۰ درصد دچار خسارت شده اند.

علی اکبر آشوری درباره وضعیت اسکان روستائیان خسارت دیده، ابراز داشت: متأسفانه از روز وقوع زلزله با وجود وقوع حدود ۱۰ پس لرزه دیگر، مردم در حیاط، آغل گوسفندان یا خانه های باغی خود می خوابند یا به شاهرود و نزد آشنایانشان رفته اند.

وی افزود: امیدوارم مسئولان به زودی شرایطی را فراهم آورند که مردم ابر با وجود مشکلات فراوان به منازل خود با اطمینان بازگردند.

ابر همچنان می لرزد

در حالی که پس لرزه های زلزله دوشنبه هفته گذشته همچنان میهمان روزها و شب های ابری هاست، مردم این روستا در دل کوهستان های البرز شرقی و در دامنه دشت ابر، چشم انتظار کمک های مسئولان هستند.

زلزله ۴.۲ ریشتری علی آباد کتول، حال مسئولان شاهرود را نیز تکانی داد تا فرصتی دیگر برای خدمت به مردم را غنیمت شمرند. مسئولان با توجه به این مهم که فصل سرمای استخوان سوز روستای ابر از میانه شهریور ماه آغاز و تا پایان فروردین ادامه دارد، قطعاً فرصت کمی برای رفع مشکلات عیدیه مردم این روستا دارند.

■ کاج نام یکی از پر جمعیت ترین روستاهای استان چهارمحال و بختیاری است که مدتی است به شهر ارتقاء یافته است. شهر کاج دارای جمعیت حدود پنج هزار نفر است. یکی از ویژگی هایی این شهر که موجب شده شهرت این شهر روز به روز بیشتر شود و موجب توسعه گردشگری این شهر شود، عرضه گوشت قرمز با کیفیت گوسفند و بز در این منطقه است. با ماسری بز نید به این منطقه.

■ کنار بزرگراه و محورهای اصلی ورودی شهر اردبیل کامیون ها و وانت ها صف کشیده اند و هندوانه و خربزه شیرین به عابران تعارف می کنند. قیمت نازل این محصولات که در برخی مناطق به ۲۰۰ الی ۲۵۰ تومان در هر کیلو رسیده، در حالی است که کمبود آب صدای مسئولان متولی را در سال های اخیر در آورده و کم آبی را در لیست دغدغه های ثابت مدیریت بحران این استان قرار داده است. محصولات کشاورزی از جمله هندوانه و خربزه که اغلب با واسطه از دست کشاورز به مصرف کننده نهایی می رسد در سر مز رعه به قیمت های نازل که گفته می شود تا ۳۰ تومان در هر کیلو می رسد؛ خریداری شده و در نهایت نیز با صعود ۱۰ تا ۱۵ برابری به دست مشتری می رسد. گزارش مارادرباره این کسب و کار از دست ندهید.

■ طبق آماري که از سوی مسئولان بیان می شود، هم اکنون ۶۰ درصد صنعت کفش ایران مخصوص شهر تبریز بوده و همین رقم برای برجسته بودن این شهر در عرصه کفش کشور و حتی جهان کافی است. و همین بهانه ای برای گشت و گذار مادر بازار کفش تبریز بود.

■ تعطیلی ۲۰ درصد واحدها در گلستان، این یک حقیقت تلخ و قابل تامل است و گزارشی خواندنی در این باره پیش رویتان گشوده ایم.

■ این تیتراژ اگر توجیهتان را جلب کرد گزارش مادر همین صفحات پیش رو مقابل رویتان است: بهداشت در پنجشنبه بازار کرج ذبح می شود.

■ قاچاق کالا پدیده شوم اقتصادی که امروز ابعاد آن مرزهای فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی کشورها به خصوص ایران و آذربایجان غربی را در نور دیده مهر و موم ها به عنوان یک معضل لاینحل ضربه های سهمگینی را متحمل دولت و تولید کنندگان کرده است. حالا گزارشی داریم از مبارزه با این پدیده در آذربایجان غربی.

■ راه آهن غرب که قرار بود یک کریدور و نقطه اتصال شرق کشور به غرب و پس از آن مرز خسروی و مسیر زائران عتبات عالیات باشد، از سال ۸۰ کلید خورد و پس از ۱۴ سال انتظار و وعده و وعیدهای مختلف در سال جاری به نقطه ای رسید که حتی یک ریال هم تخصیص اعتبار نداشت. گزارش ما را بخوانید.

اقتصاد ایران

اینجا کاج است؛ پر جمعیت ترین روستای چهار محال و بختیاری ماجرای شهری که مردمش قصاب شدند

گوشت گوسفندی این منطقه به واسطه پرورش گوسفندان در شرایط آب و هوایی منحصر به فرد و تغذیه گوسفندان از گیاهان مرغوب و دارویی منطقه است.

وی اظهار داشت: ما در هر زمانی که به همراه خانواده به این منطقه سفر می کنیم برای مصرف حدود دو ماه خانواده ام گوشت خریداری می کنیم.

حدود ۴۰ قصابی در شهر کاج فعالیت می کند که از هر فامیلی در این شهر حدود پنج الی شش نفر در این صنف فعال است

رئیس شورای اسلامی شهر کاج نیز گفت: شهر کاج بزرگ ترین روستای منطقه بوده است که مدتی است به شهر ارتقا پیدا کرده است.

بهنام باقری با اشاره به اینکه حدود ۴۰ قصابی در شهر کاج فعالیت می کند، اظهار داشت: از هر فامیلی در این شهر حدود پنج الی شش نفر در این صنف فعالیت می کند. وی اظهار داشت: حداقل روزانه ۲۰۰ تا ۴۰۰ گوسفند در این شهر برای عرضه گوشت به گردشگران و مسافران ذبح می شود.

باقری با اشاره به ویژگی عرضه گوشت گوسفندی و ذبح جلوی مشتری در این روستا، ادامه داد: این ویژگی موجب شده است که شهر کاج توسعه پیدا کند و جوانان بیکار منطقه به سمت شغل قصابی روی آورند و بیکاری منطقه کمتر شود.

رئیس شورای اسلامی شهر کاج ادامه داد: روزانه مسافران و گردشگران بسیاری برای خرید گوشت قرمز به این شهر سفر می کنند که ورود مسافر و گردشگر موجب توسعه منطقه شده است.

وی افزود: بسیاری از اهالی دیگر منطقه نیز در حال ساخت مغازه برای دایر کردن قصابی هستند که این ویژگی منحصر به فرد شهر کاج، آینده خوبی را برای توسعه شهر کاج به وجود خواهد آورد.

بهنام باقری تاکید کرد: با توجه به اینکه دام های منطقه اکثر در ارتفاعات منطقه که دارای پوشش گیاهان دارویی و مرغوب است چرا می کنند، گوشت گوسفندی این منطقه از کیفیت بالایی برخوردار است و بازار پسنندی بالایی دارد. رئیس شورای اسلامی شهر کاج در ادامه با اشاره به ظرفیت های گردشگری منطقه، گفت: پل سنگی، حاشیه رودخانه بهشت آباد، مراتع سرسبز منطقه و ... از جاذبه های گردشگری منطقه است که مسافران بسیاری روزانه به این مناطق سفر می کنند.

وی افزود: اولین مغازه قصابی در شهر کاج که پیش از این روستا بود برای تامین گوشت مردم توسط یکی از اهالی دایر شد.

وی ادامه داد: ورود گردشگران و استقبال از محصولات دامی این منطقه مانند گوشت گوسفندی موجب شد که مغازه های قصابی بیشتر برای فروش گوشت دایر شود و هم اکنون نیز استقبال روز به روز در حال افزایش است و مغازه های دیگری نیز برای فروش گوشت در شهر توسط اهالی در حال ایجاد است.

دامداری، کشاورزی و قصابی هستند. عسگری اظهار داشت: مسافران بسیاری روزانه به این منطقه سفر می کنند و شهر کاج در حال تبدیل شدن به یک شهر توریستی و گردشگری است.

وی افزود: عرضه گوشت قرمز گوسفند با کیفیت بالا در این منطقه یکی از ویژگی شهر کاج به شمار می رود که مسافران بسیاری را به منطقه کشانده است.

وی ادامه داد: جدا از مسافران و گردشگران، بسیاری از اهالی شهرهای استان به علت پایین بودن قیمت گوشت و کیفیت بالای گوشت گوسفند این منطقه به شهر کاج می آیند و گوشت مصرفی خود را از این شهر تامین می کنند.

این شهروند کاج اظهار داشت: روزانه ما بین شش تا ۱۰ گوسفند و بز را در قصابی خود برای عرضه به مردم ذبح می کنیم که در روزهای تعطیل فروش گوشت بسیار بیشتر از روزهای دیگر است.

● گوشت گوسفندی شهر کاج کیفیت بسیار بالایی دارد

یکی از گردشگران منطقه نیز که از استان اصفهان به این منطقه سفر کرده بود در گفتگو با خبرنگار ما اظهار داشت: گوشت این منطقه کیفیت بسیار بالایی دارد و ما سالانه چندین مرتبه برای خرید گوشت به این منطقه سفر می کنیم.

علی دهقانی نژاد عنوان کرد: گوشت گوسفندی که در این منطقه عرضه می شود طعم بسیار لذیذی دارد و طعم لذیذ

کاج نام یکی از پر جمعیت ترین روستاهای استان چهارمحال و بختیاری است که مدتی است به شهر ارتقاء یافته است. شهر کاج دارای جمعیت حدود پنج هزار نفر است.

سیده محمدرضا موسوی

این شهر در کنار رودخانه بهشت آباد شهرستان اردل استان چهارمحال و بختیاری قرار گرفته است.

قرار گرفتن در ساحل زیبایی رودخانه بهشت آباد شهرستان اردل و عرضه گوشت با کیفیت در این شهر، این منطقه را به نقطه توریستی و گردشگری تبدیل کرده است که مسافران بسیاری روزانه به این منطقه سفر می کنند. یکی از ویژگی هایی این شهر که موجب شده شهرت این شهر روز به روز بیشتر شود و موجب توسعه گردشگری این شهر شود، عرضه گوشت قرمز با کیفیت گوسفند و بز در این منطقه است.

هنگامی که وارد شهر کاج می شویم با مغازه های کوچک و بزرگ قصابی روبرو می شویم. قیمت پایین گوشت و کیفیت بالای عرضه گوشت موجب شده که این شهر کوچک پنج هزار نفری به منطقه ای برای خرید گوشت گردشگران و مسافران منطقه تبدیل شود.

ماجرای گرایش مردم شهر کاج به شغل قصابی اینگونه است که اولین مغازه قصابی توسط یکی از اهالی برای عرضه گوشت در این شهر که پیش از این روستا بود دایر می شود. به واسطه وجود جذابیت های گردشگری مانند وجود چشمه و رودخانه در منطقه، مسافران بسیاری وارد منطقه شدند و برای خرید گوشت خود به این مغازه قصابی مراجعه کردند.

کیفیت بالای گوشت این منطقه و قیمت پایین آن موجب استقبال گردشگران از گوشت این مغازه قصابی شد و دیگر اهالی شهر نیز با مشاهده ورود گردشگران بسیار منطقه و استقبال از گوشت گوسفندی منطقه به سمت این شغل گرایش پیدا کردند و هم اکنون حدود ۴۰ مغازه قصابی در شهر کوچک کاج دایر شده است که بیشترین مغازه های شهر را به خود اختصاص داده است.

● ذبح شش تا ۱۰ گوسفند توسط هر قصابی در روز یکی از قصابان منطقه در گفتگو با خبرنگار ما اظهار داشت: کاج شهری کوچک است که مردم آن بیشتر دارای شغل

کنار بزرگراه و محورهای اصلی ورودی شهر اردبیل کامیون ها و وانت ها صف کشیده اند و هندوانه و خربزه شیرین به ابران تعارف می کنند.

قیمت نازل این محصولات که در برخی مناطق به ۲۰ تا ۲۵۰ تومان در هر کیلو رسیده، در حالی است که کمبود آب صدای مسئولان متولی رادر سال های اخیر در آورده و کم آبی رادر لیست دغدغه های ثابت مدیریت بحران این استان قرار داده است.

ونوس بهنود

حراج محصولات آبر در بحران آبی اردبیل

فروش با یک دهم قیمت تولید

محصولات کشاورزی از جمله هندوانه و خربزه که اغلب با واسطه از دست کشاورز به مصرف کننده نهایی می رسد در سر مزرعه به قیمت های نازل که گفته می شود تا ۳۰ تومان در هر کیلو می رسد؛ خریداری شده و در نهایت نیز با صعود ۱۰ تا ۱۵ برابری به دست مشتری می رسد. اما در این میان قیمت خرید و فروش این محصولات هر چند نازل است، با قیمت تولید و مشقتی که پشت آن به همراه دارد نه تنها همخوان نیست بلکه موجب شده هزینه - فایده این گروه از محصولات همخوانی نداشته باشد.

مسئولان این استان البته در تغییر رویه کلیشه ای که طی سال های اخیر حاکم شده معتقدند باید الگوی کشت کشاورزی را تغییر داد و به جای هندوانه محصولی کاشت که تولید و فروش آن بیارزد، هر چند این تاکیدات در وهله اول قابل توجه است اما بررسی های بیشتر نشان می دهد بی توجه به برخی اقتضائات عنوان شده و به منزله پاک کردن صورت مسئله، به جای حل آن است.

● ناتوانی در ساماندهی محصولات تولید شده

محمدرضا کشاورز است در مزارع خود هندوانه می کارد و امسال با بهبود وضعیت بارش ها محصولاتش افزایش یافته است اما نمی توانم رضایت رادر چهره اش ببینم. هندوانه ها را در فصل برداشت بار و انت ها می کنند و با قیمت نازل از وی خریداری می کنند. معتقد است این نحوه خرید و فروش به زبان کشاورز است؛ سود چندان

برای وی به همراه ندارد. این کشاورز که ماه ها برای کاشت، داشت و برداشت مزرعه خود تلاش کرده دلان و واسطه ها را مانعی برای سود بردن کشاورز می داند؛ دلانانی که معلوم نیست از کجا پیدایشان می شود و چه کسی مسئول وضعی است که آن ها به وجود آورده اند. هندوانه های محمدرضا با دست چندم واسطه کنار بزرگراه زیر آفتاب داغ تلمبار شده و منتظر مشتری است. تمام تلاش هایی که برای به بار نشستن آن صورت گرفته به بهای نازل به فروش می رسد. نه بازار قاعده دارد و نه راه برای فروش بهینه همواره شده است. هر فروشنده ای برای رقابت هم که شده قیمت ها را کاهش می دهد و تمام این ها در حالی است که اردبیل از کمبود منابع آبی رنج می برد.

مدیر عامل آبفای شهری استان اردبیل در اظهارات اخیر خود به ضرورت اصلاح تعرفه فروش آب در اردبیل اشاره می کند. علی خاک نژاد با بیان اینکه قیمت تولید و توزیع آب ۱۰ هزار ریال برای هر متر مکعب است، اضافه کرد: این در حالی است که آب را به قیمت سه هزار ریال به فروش می رسانیم.

دغدغه خاک نژاد البته محدود به مصرف خانگی نیست، چرا که تعرفه آب در بخش های مختلف تفاوت محسوسی ندارد و در وضعیتی که کشاورزی نزدیک به ۹۰ درصد از منابع آبی را سر می کشد آب به قیمت پایین در این بخش نیز توزیع می شود؛ تا جایی که مدیر عامل آب منطقه ای استان اردبیل نیز بارها به ضرورت اصلاح

تعیمه رستگار مهندس کشاورزی است و تاکید دارد برای مدیریت آبی باید اقدامات زیربنایی صورت گیرد و اینکه صرفا آب گرانتر در اختیار کشاورز قرار گیرد پاسخگو نیست.

وی در گفتگو با خبرنگار ما افزود: بسیاری از کشاورزان به کشت محصولات خاصی عادت دارند و حتی به سبک های خاص کشاورزی عادت کرده اند و باید با آموزش مداوم نسبت به تغییر رویه ها اقدام کرد. رستگار افزود: از سویی منابع آبی در صورتی که به شکل هدایت شده در اختیار کشاورزان قرار گیرد شاید حتی به تغییر تعرفه نیز نیاز پیدا نکنیم.

قیمت آب به ویژه در حوزه های پر مصرف تاکید داشته است.

نکته اینجا است که خلا تعرفه ها به شکلی اصلاح شده که نه یاری گر کشاورز بوده و نه در سبک کشاورزی تغییر ایجاد کرده است.

هر چند حجم عمده محصولات آب بر را آب تشکیل می دهد و این به این معنی است که ما به جای فروش این محصولات منابع آبی را به قیمت نازل به فروش می رسانیم اما به عقیده کارشناسان صرف اصلاح قیمت نمی تواند مشکلات موجود را رفع کند.

● تغییر الگوی کشت ضرورت یا قهر مدیرانه

مهندس کشاورزی در خصوص ایده تغییر الگوی کشت در اردبیل گفت: این تغییرات نیز مناسفانه بی توجهی به حوزه فروش است و شتابزده عنوان می شود و بیشتر پاک کردن صورت مسئله است تا حل آن. وی افزود: مگر ما به محصولات آب بر نیاز نداریم و بر فرض مثال اگر تمامی این محصولات را از تولید باز داریم آیا این بار مجبور به تهیه آن از خارج از استان خواهیم شد؟

سوال بی پاسخ این کارشناس که به نظر نمی رسد تاکنون در هیچ یک از برنامه ریزی های تغییر الگوی کشت پاسخی به خود اختصاص داده باشد، در وضعیتی طرح می شود که به نظر می رسد سیل تولید برخی محصولات در اغلب استان ها برای خروج از بن بست های کم آبی به راه افتاده و دولت نیز حامی این دیدگاه کلان است.

تا جایی که رئیس جهاد کشاورزی استان اردبیل با اشاره به مشکلات کم آبی در

حوزه کشاورزی منطقه، بر لزوم توجه به الگوی کشت با محوریت کاشت محصولات کم آب بر تاکید دارد. عدیل سروری در گفتگو با خبرنگار ما با بیان اینکه از سال گذشته در قالب سه کارگروه به این بحث وارد شده ایم، ادامه داد: در واقع به دنبال الگوی هستیم تا در قالب آن به دنبال کشت محصولات کم آب برویم و آن را در استان ترویج و فرهنگ سازی کنیم.

وی اقتصادی کردن تولیدات کشاورزی را از مهمترین اهداف الگوی کشت توصیف کرد و متذکر شد: امروز باید تلاش کنیم که با توجه به بحران آبی کشور و نیز هشدارهای کم آبی در استان محصولاتی را کشت کنیم که نیاز آبی کمتری داشته باشند.

رئیس جهاد کشاورزی استان کشت سنتی محصولات آب بر مثل هندوانه را دارای صرفه اقتصادی برای کشاورز و استان ندانست و بیان داشت: فعالیت های خوبی در زمینه تغییر الگوی کشت استان اردبیل انجام شده که متعاقب آن کشت محصولاتی مانند زعفران، پسته، گیاهان دارویی... در مناطق مختلف استان را در سالهای اخیر شاهد هستیم.

مناسب بود.

وی با اشاره به افزایش تولید گندم در این استان طی فصل زراعی جدید تاکید کرد: علاوه بر این ارقام جدید کشت شده در مقایسه با ارقام قبلی به دو نوبت آب دهی کمتر نیاز داشت که این مسئله در بحث کشت گندم و در شرایط کم آبی فعلی بسیار حائز اهمیت است.

رئیس جهاد کشاورزی استان با بیان اینکه این استان امسال توانسته است در بحث تولید کلزا رتبه برتر کشور را کسب کند، عنوان کرد: این مهم با توجه به استفاده از هشت رقم جدید کلزا در استان محقق شده چرا که با استفاده از ارقام جدید تولید این محصول در فصل زراعی جاری دو برابر شد.

وی کشت پاییزه سیب زمینی را از دیگر برنامه های جهاد کشاورزی در این استان برشمرد و متذکر شد: این استان هم اکنون دومین تولید کننده سیب زمینی کشور

به بیش از ۱۲۵ گونه افزایش دهد. هر چند سروری توسعه باغات کشت پسته را از الگوهای جدید استان می داند اما باید تاکید داشت توسعه تولید این محصول در بسیاری از استان ها به گوش می رسد و این نگرانی را به وجود آورده است که بالاخره تدبیری برای بازار فروش این محصولات جدید که قرار است کشاورزی اردبیل را نجات دهد اندیشیده شده است و یا اینکه پسته اردبیل به حال و روز سیب زمینی آن که در کیفیت حتی مورد توجه بازارهای جهانی است اما عملا ماه ها در انبارها نگه داری شده و راه به بازار نمی یابد، گرفتار خواهد شد؟

● صنایع تبدیلی سهمی که تزئینی است

استفاده بهینه از محصولات پر مصرف آبی و اینکه با سود اقتصادی در استان تبدیل شود، منوط به هدایت صحیح مراحل تولید

می شود و بارها از زبان مسئولان شنیده شده اما در برنامه های جهاد کشاورزی استان، نجات تولید سالانه ۸۶۰ هزار تن سیب زمینی در اولویت است.

رئیس جهاد کشاورزی استان در این خصوص به لزوم سرمایه گذاری در صنایع تبدیلی محصول سیب زمینی اشاره کرد و یادآور شد: در این بخش به تبدیل سیب زمینی به پودر تاکید داشته ایم چرا که با توجه به شرایط بازار و عدم ماندگاری طولانی سیب زمینی این صنعت می تواند ارزش اقتصادی تولیدات این محصول را حفظ کند.

وی با بیان اینکه محصول سیب زمینی بیش از عماه نمی تواند در انبارها نگهداری شود، تاکید کرد: این در حالی است که ماندگاری پودر سیب زمینی بیشتر از دو سال است.

سروری افزایش انبارهای سیب زمینی استان را از دیگر بخش های مورد سرمایه

جذب مشارکت بخش خصوصی که طی سال های اخیر به عنوان راهکار برون رفت از مشکلات اقتصادی قلمداد شده با وضعیت فعلی پروژه های سرمایه گذاری به حدی کند پیش می رود، که موجب شد بازار امسال نیز به مانند سال های قبل با شیب نزولی قیمت محصولات آب بر، بار دیگر اثبات کند تدابیر اتخاذ شده فاصله محسوسی با تحقق خود دارد!

● نگرانی از فرجام کاشت پسته

وی با اشاره به توزیع ۷۲ تن پيازچه زعفران و ۲۵ هزار اصله نهال پسته در بین زارعان مناطق مستعد تصریح کرد: این محصولات به عنوان زراعت جدید در استان مطرح و در حال توسعه است و با فراگیری آن می توان امیدوار بود که بخش مهمی از مشکلات کم آبی را در بخش کشاورزی می توان پست سر گذاشت.

سروری مهمترین اقدام جهاد کشاورزی را در زمینه تغییر رویکرد کشت محصولات کم آب در استان استفاده از ارقام جدید در کاشت گندم و کلزا به عنوان دو محصول استراتژیک عنوان کرد و ادامه داد: امسال پنج رقم جدید گندم در بین گندمکاران استان توزیع شد که نتایج آن فوق العاده

و فروش است. موضوعی که این روزها در برنامه ریزی ها با تاکید به مرحله تولید تمام شده قلمداد می شود.

این در حالی است که همین محصولات پر مصرف آبی و سازگار با اقلیم منطقه در صورت هدایت صحیح می توانست آمار و آرزوهای سودآفرینی را به دنبال داشته باشد. یکی از حلقه های گم شده که به اظهارات تزئینی مدیران نیز اضافه شده موضوع صنایع تبدیلی است.

صنایع تبدیلی میوه و صیفی جات به حدی در اردبیل کم جان و بی رمق است که موجب شده همین دلالت بی نام و نشانی که به کشاورزان دسترسی دارند، محصولات کشاورزی را به قیمت های نازل از استان خارج کرده و مواد اولیه کارخانه های استان های دیگر را تغذیه کنند.

هر چند ایجاد صنایع تبدیلی که بتواند ارزش افزوده به دنبال داشته باشد تاکید

شناخته می شود، بنابراین برای افزایش و ایجاد فاصله در تولید این محصول با هدف ماندگاری بیشتر کشت پاییزه را مورد تاکید قرار دادیم و امسال برای اولین بار در ۱۱ سایت کشت سیب زمینی پاییزه را به اجرا گذاشتیم.

سروری ادامه داد: در واقع علاوه بر اهداف ذکر شده مهمترین نگرش ما در این خصوص کاهش نوبت آب دهی به محصول با توجه به بارش های پاییزه است، این می تواند بخشی از مصرف آب حوزه کشاورزی را کاهش دهد.

وی همچنین به توجه این سازمان در زمینه ترویج کشت گیاهان دارویی به عنوان یکی از استعدادهای کشاورزی منطقه اشاره کرد و افزود: در این زمینه مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی اردبیل با مطالعات و پژوهش های خود توانسته طی دو سال اخیر گونه های شناخته شده گیاهان دارویی استان را از ۵۵ گونه

گذاری در بخش صنایع کشاورزی خوانند و افزود: هم اکنون با وجود تولید سالانه ۸۶۰ هزار تن سیب زمینی، ظرفیت انبار فنی و مکانیزه استان تنها ۵۰ هزار تن است، این یعنی ۶ درصد محصول تولید شده را می توانیم در انبار نگه داریم.

جذب مشارکت بخش خصوصی که طی سال های اخیر به عنوان راهکار برون رفت از مشکلات اقتصادی قلمداد شده با وضعیت فعلی پروژه های سرمایه گذاری به حدی کند پیش می رود، که موجب شد بازار امسال نیز به مانند سال های قبل با شیب نزولی قیمت محصولات آب بر، بار دیگر اثبات کند تدابیر اتخاذ شده فاصله محسوسی با تحقق خود دارد.

این در حالی است که کشاورزی درآمد جمعیت قابل توجهی از استان را شامل می شود اما در مجموع به تعبیر مدیران صنعت و معدن استان تاثیر چندانی در تولید ناخالص و درآمد سالانه این استان ندارد.

طبق آماری که از سوی مسئولان بیان می‌شود، هم‌اکنون ۶۰ درصد صنعت کفش ایران مخصوص شهر تبریز بوده و همین رقم برای برجسته بودن این شهر در عرصه کفش کشور و حتی جهان کافی است.

فانزه زنجانی

یکی از کارشناسان عرصه کفش با اشاره ای به نبود طراحی مناسب در صنعت کفش تبریز به خبرنگار ما می‌گوید: در بحث طراحی نتوانسته ایم پاسخگوی نیازهای مشتری باشیم و تنوع بالای اجناس خارجی نظر مشتریان را به خود جلب کرده و برای جلب نظر دوباره این افراد باید دست به تولیدات متنوع بزنیم.

علی محمدی با بیان اینکه باید سلیقه مخاطب را در تولید کفش در نظر گرفت، می‌گوید: تنوع محصول چه در طرح و رنگ، نیاز امروزی کفش‌های تولیدی داخل است زیرا قشر جوان به دنبال رنگ‌های شاد و جوان‌پسندانه هستند و نمی‌توان سلیقه مخاطب را در این موضوع در نظر نگرفت.

وی با تأکید بر ضرورت ورود دانشگاهیان برای به روز کردن طراحی‌های این صنعت می‌گوید: باید از علم روز برای طراحی‌های جدید کفش بهره ببریم که در این میان انتظار ایجاد رشته‌ای مرتبط در دانشگاه‌های استان و در پی آن انجام تحقیقات به روز برای یافتن الگویی خوب در جهت طراحی کفش را از این قشر داریم. فعالان عرصه کفش تبریز پا به سن گذاشته‌اند

محمدی از پا به سن گذاشتن فعالان این عرصه اظهار نگرانی کرده و ادامه می‌دهد: اساتید مجربی در حوزه کفش تبریز فعالیت می‌کنند اما این اساتید به تدریج روبه سن گذاشته و مجبور هستیم برای سال‌های آینده به تربیت نیرو در عرصه تولید کفش اقدام کنیم.

کارشناس حوزه کفش می‌گوید: سال‌های نه‌چندان دور از تجربیات اساتید تبریزی در حوزه کفش استفاده می‌کردند اما هم‌اکنون بعد از گذشت چند سال مجبوریم به سراغ ترکیه‌ای‌ها برویم و از تجربیات اساتید و فعالان حوزه کفش آن‌ها بهره

صنعت سنتی تبریز به خطر افتاد

هجوم ترک‌ها و چینی‌ها به بازار کفش

وی ادامه می‌دهد: اگر خواستار برند شدن در صنعت کفش هستیم باید در مقابل، تولیدی‌های خود را افزایش و تنوع جنس‌ها را بالا ببریم که البته بسیاری از تولیدکنندگان نیز از کمبود مواد اولیه و برخی مشکلات اقتصادی در کارگاه خود گله کرده و آن را عاملی برای کاهش تولیدات خود می‌دانند.

● اجناس خارجی، شاد و جوان‌پسندانه تر از اجناس تولید داخل است

کارشناسان حوزه کفش تبریزی یکی از علل رکود بازار این محصول برند را کم شدن تنوع در طرح و رنگ کفش‌های تولید داخل می‌دانند و شاید بتوان با گشتی کوتاه در بازار کفاشان تبریز و دیدن رنگ‌های قهوه‌ای و سیاه کفش‌های تولید داخل متوجه نظرات این کارشناسان شد. این در حالی است که کفش‌های تولیدی کشور همسایه یعنی ترکیه با توجه به تنوع بالا و رنگ‌های شاد و جوان‌پسندانه، توانسته مشتری خود را در بازار تبریز بیابد.

این فروشندگان با سابقه تبریزی همچنین از نبود فرهنگ خرید محصول داخلی انتقاد کرده و ادامه می‌دهد: از طرف دیگر فرهنگسازی خوبی در راستای خرید محصول داخلی در بین مردم ایجاد نشده است و حتی اگر به دنبال محصول با کیفیت نیز باشیم همواره جنس خارجی را به جنس تولید داخل ترجیح می‌دهیم در حالی که هم‌اکنون تمامی جهانیان از کیفیت بالای کفش تبریز خبر دارند و بسیاری از گردشگران خارجی در هنگام خرید سراغ کفش تبریز را از فروشندگان می‌گیرند و آن را خریداری می‌کنند و این در حالی است که خود مردم کشور و شهر تبریز از کیفیت این کفش غافل هستند.

● وقتی کارگاه‌های تولید کفش تبریز یک به یک تعطیل می‌شوند

کریم زاده همچنین از کمبود کارگاه‌های تولیدکننده کفش در تبریز خبر داده و می‌گوید: در سالیان نه‌چندان دور کارگاه‌ها و تولیدکنندگان بزرگی در شهر تبریز مشغول به کار بودند و این امر سبب شده بود تا میزان تولیدی کفش و تنوع آن بسیار بالا باشد و در تمامی فروشگاه‌ها و مغازه‌های کفش فروشی چندین نوع کفش دست‌دور داخل یافت شود.

فروشندگان با سابقه بازار کفاشان تبریز اشاره ای به تعطیلی یک به یک کارگاه‌های تولیدی کفش کرده و ادامه می‌دهد: اما هم‌اکنون بسیاری از فروشندگان تنها کالای خارجی به فروش می‌رسانند که البته در این میان فروشندگان نیز تقصیری ندارند زیرا به دلیل بسته شدن برخی کارگاه‌ها و کاهش آن‌ها به تعداد انگشتان دست به طور یقین از حجم تولیدات و تنوع کفش‌های تولید داخل کاسته شده است.

زمانی که نام کفش را می‌شنویم بلافاصله پس از آن منتظر آمدن نام شهر تبریز هستیم زیرا کمتر کسی است که برند کفش را به جایی جز این شهر نسبت دهد. رغوبیت و کیفیت کفش تبریز از دیرباز بر سر زبان‌ها جاری بوده و از سال‌های دور وقتی مسافری وارد تبریز می‌شد، برای خرید سوغات ابتدا وارد بازار کفاشان این شهر شده و کفش تبریز را به عنوان سوغاتی از بازار شهر اولین‌ها به یادگار می‌برد، روندی که هم‌اکنون با کمی تغییر روبرو شده است.

فروشندگان با سابقه کفش تبریز این روزها از راکد بودن بازار کفش در تبریز و خودنمایی کفش‌های چینی و ترکیه‌ای می‌گویند و از روزهایی که بازار خرید این کفش‌ها پر از مشتری بوده و خریداران همواره سراغ کفش تبریز را از این فروشندگان می‌گرفتند به خوشی یاد می‌کنند.

● ترکیه‌ای‌ها و چینی‌ها در بازار کفش تبریز خودنمایی می‌کنند

یکی از فروشندگان کفش تبریز در گفتگویی با خبرنگار ما از ورود کفش‌های ترکیه‌ای و چین به بازار کفش استان خبر داده و می‌گوید: این کفش‌ها به دلیل قیمت کم خود مشتری بالایی دارند و وقتی خریداری به بازار مراجعه می‌کند کمتر سراغ کفش‌های چرمی و دست‌دوز داخل می‌رود.

محمد کریم زاده به تمایل مردم برای خرید کفش‌های ارزان اشاره کرده و می‌گوید: هم‌اکنون مردم به دلیل برخی مشکلات اقتصادی تنها به دنبال جنسی ارزان هستند و در این میان کیفیت کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد که البته این امر فقط در خصوص صنعت کفش صادق نیست بلکه در خرید دیگر اجناس نیز شاهد این روند هستیم.

تعطیلی ۲۰ درصد واحدها در گلستان

صنایع کوچک آب می رود

مشکلات بعد از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها آغاز شد. کاهش ظرفیت تولید، اخراج کارگران، کاهش شیفت‌های کاری و حتی تعطیلی برخی کارگاه‌ها. چراغ صنایع کوچک یکی خاموش شد تا موتور محرک اقتصاد داخلی که بار توسعه کشور را در زمان تحریم بر دوش می کشید، کم از کم از حرکت بایستد. آنچه بر سر صنایع کوچک و متوسط گذشته، گواهی این موضوع است که دولت بیشتر توجه‌اش به سمت صنایع بزرگ بوده، این در حالی است که صنایع کوچک در پیبند و وضعیت اقتصادی کشور موثر هستند و باید پیش از این مورد توجه قرار بگیرند.

زهرا خورشید کلانی

وی تصویب قانونی برای حمایت از صنایع کوچک و در نظر گرفتن زمان تنفس طولانی در بازپرداخت تسهیلات برای صنعت گران، بخشودگی جرایم تاخیری وام‌ها، کم کردن سود تسهیلات تا ۷ و ۴ درصد و استمهال ۱۲ تا ۱۵ ساله برای تسهیلات را از جمله نیازهای کنونی صنعت گلستان عنوان کرد. صنایع کوچک موتور محرک توسعه

واحدهای تولیدی کوچک اهمیتی انکارناشدنی در شکوفایی اقتصاد ملی دارند و از این رو توجه به ارتقاء کیفیت و کمیت این واحدها دارای اهمیت است. اما سهم این گروه در اشتغال، نرخ تولید ناخالص داخلی و سایر شاخص‌های اقتصادی در توسعه کشور مشخص نیست.

بر اساس آمارهای موجود ۹۲ درصد از صنعت کشور را صنایع کوچک تشکیل می‌دهند و یک میلیون اشتغال که حدود ۴۵ درصد می‌شود در اختیار صنایع کوچک است. کارشناسان معتقدند که در سالهای گذشته به غلط بر این باور بودند که با ایجاد شهرک‌های صنعتی به صنعتی شدن منطقه کمک می‌کنند این در حالی است که شهرک‌های صنعتی تنها ابزاری برای سرمایه‌گذاری است.

منطقه آزاد ظرفیت مناسبی برای صنایع گلستان است

معاون صنایع کوچک شرکت شهرک‌های صنعتی کشور هم در سفری که به گلستان داشت، از صنایع کوچک به عنوان موتور محرک توسعه یاد کرد و گفت: ساخت ۹۴۱ شهرک صنعتی در کشور ضروری نبوده است و یک سوم شهرک‌های صنعتی کشور مازاد است.

علی سلیمانی درباره وضعیت ایجاد شهرک‌های صنعتی در استان گلستان هم گفت: در بیشتر نقاط کشور برای ایجاد شهرک صنعتی مشکلات و محدودیت‌هایی در حوزه آب و برق وجود دارد اما در گلستان چنین محدودیت‌هایی نیست. آب و صنایع انرژی با توجه به وجود دریای خزر و کشورهای همسایه

بررسی‌ها نشان داده است که صنایع کوچک با ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش درآمد بر اقتصاد جهانی تاثیر گذارند؛ به علاوه شدت یافتن رقابت جهانی، افزایش بی اطمینانی و تقاضای فزاینده برای محصولات متنوع باعث شده است اقبال به این صنایع بیشتر شود.

طی این سال‌ها در گلستان نیز چرخ ۲۲۷ واحد صنعتی به دلایل رکود، تورم، هدفمندی غلط در بخش تولید و اشتغال از حرکت ایستاد. این در حالی است که تنها در سه درصد صنایع استان بیش از ۱۵۰ نفر اشتغال دارند و ۹۷ درصد مابقی صنایع کوچک هستند.

صنعتگران گلستانی می‌گویند که مدیران استان راهبردی ویژه برای صنعت استان تعریف نکرده‌اند. در این میان صنایع کوچک استان هم زیر بار مشکلات اقتصادی و نداشتن سرمایه در گردش و نبود قانون‌های حمایتی یکی پس از دیگری از گردونه صنعت استان خارج می‌شوند.

به اعتقاد مدیران صنایع، امروز در شرایطی که صنایع استان با ظرفیت بسیار پایینی مشغول تولید هستند، نیاز است که واحدهای کوچک در استان دیده شوند تا شاغلین در این بخش امید بیشتری به آینده کاری خود داشته باشند.

راهبرد استان حمایت از صنایع کوچک باشد

یکی از مدیران واحدهای صنایع کوچک استان «راهبرد صنعت استان را ایجاد صنایع جدید می‌داند» و می‌گوید: در حالی که احیاء صنعت موجود با مشکلات فراوانی دست و پنجه نرم می‌کند مسئولین استانی باید صنایع کوچک را در دستور کار خود قرار دهند.

علی سعادت با بیان اینکه نرخ سودهای بانکی کمر تولید را شکسته است، می‌افزاید: ارائه تسهیلات با نرخ ۲۷ درصد و سپرده‌های بانکی ۲۰ درصد کمر تولید را شکسته است و این مقدار هزینه در بخش انرژی و افزایش هزینه‌ها برای صنایع کوچک قابل تحمل نیست.

ببریم که این روند جای تعجب و البته تاسف دارد.

دولت برای حمایت از صنعتگران حوزه کفش وارد میدان شود

رئیس اتحادیه کفاشان تبریز نیز در این میان از نبود حمایت‌های دولتی در حوزه کفش تبریز گلّه مند بوده و سهم تولیدکنندگان کفش از تسهیلات دولتی را صفر می‌داند.

علیرضا جباریان فام در این خصوص به خبرنگار ما گفت: اگر این عدم حمایت‌ها همچنان ادامه داشته باشد در آینده نه چندان دور، تبریز عنوان تولیدکننده بزرگ کفش ایران و حتی جهان را از دست داده و به عنوان یک واردکننده بزرگ مطرح خواهد شد که این خطری برای کل تولیدکنندگان، فروشندگان و حتی مسئولان اقتصادی کشور و استان است.

وی در ادامه از راه اندازی موزه کفش تبریز نیز خبر داده و می‌گوید: این امر تا سال آینده به وقوع می‌پیوندد، همچنین از سوی دیگر در پی ثبت جهانی کفش تبریز در سازمان جهانی یونسکو هستیم.

بانک‌ها باید به فکر تولیدکنندگان داخلی باشند

نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی نیز با بیان اینکه با درصد سود کنونی تسهیلات بانکی نمی‌توان از تولیدکنندگان حمایت کرد، می‌گوید: بانک‌ها با درصد بالای سود تسهیلات خود راه را برای تولیدکنندگان تنگ تر کرده‌اند و شاید به جرات گفت که با این درصد بالای تسهیلات هیچ تولیدکننده‌ای نمی‌تواند از آن بهره‌برد.

رضا رحمانی ادامه می‌دهد: تولیدکنندگان صنعت کفش تبریز هم همانند دیگر صنایع مهم استان دچار مشکلات بزرگی در نقدینگی شده‌اند که باید به داد این تولیدکنندگان رسید.

وی همچنین به ضرورت برندسازی برای کفش تبریز نیز اشاره‌ای کرده و می‌گوید: با وجود اینکه سالیان سال قطب کفش و چرم کشور و حتی جهان به دست تبریزی‌ها بوده است اما از سال‌های دور نسبت به موضوع برندسازی غافل بوده‌ایم که در این خصوص از تمامی صنعتگران این حوزه می‌خواهیم در این خصوص گام بردارند.

دیدن انبارهای پر از کفش تولید داخل و از سوی دیگر خودنمایی کفش‌های چینی و ترکیه‌ای در اکثر مغازه‌های کفش فروشی تبریز شاید برای فهمیدن مشکلاتی که کفش تبریز در سال‌های اخیر با آن مواجه شده است کافی باشد.

کفش تبریز که زمانی به عنوان برند این شهر معروف بوده، هم اینک به جای جولان دادن بیشتر در بازارهای خارجی در تلاش برای رقابت با کفش‌های چینی و ترکیه‌ای در بازار داخلی است و در این میان تمامی مسئولان، صنعتگران و حتی خود مردم باید به داد این صنعت بزرگ کشور برسند.

وی با اشاره به قانون مهم خروج از رکود برای رفع موانع تولید تصریح می‌کند: اولین جلسه ستاد تسهیل را با محور عبور از موانع تولید اختصاص داده ایم و امیدوار هستیم بتوانیم مشکل اصلی صنایع کوچک ما که سرمایه در گردش است را با افزایش تسهیلات دهی بانک‌ها رفع کنیم.

با توجه به اهداف کلی توسعه اعم از فقرزدایی، ایجاد رفاه عمومی، عدالت اجتماعی، تعادل‌های منطقه‌ای و استقلال اقتصادی لازم است سیاست‌هایی اتخاذ گردد که دستیابی به این اهداف را میسر سازد.

در واقع صنایع کوچک با توانمندی‌های خود می‌توانند با از میان برداشتن مشکلاتی همچون بیکاری و توزیع ناعادلانه درآمد، نقش مهمی به عهده گیرند.

در تمام دنیا، صنایع کوچک عامل ایجاد اشتغال هستند در حالی که در ایران هرچا حرف از ارائه تسهیلات به صنایع کوچک و زودبازده به میان می‌آید، دید منفی به آن به وجود آمده و آذهان بر این مساله گرایش دارد که صنایع کوچک فقط پول را هدر می‌دهند.

علیرغم اهمیت و ضرورت توجه جدی و هدفمند به مقوله توسعه صنایع کوچک در کشور، هنوز داشتن ساختار سنتی از جنبه‌های مختلف مدیریتی، نیروی انسانی و ماشین‌آلات، در کنار محدود بودن عرضه به بازارهای کوچک و بسته محلی و در اختیار نداشتن منابع مالی لازم و کافی برای توسعه این امر، از مسائل و مشکلات بزرگی هستند که گریبان تولید ما را گرفته‌اند.

پایین بودن نرخ سرمایه‌گذاری‌های جدید را هم نباید فراموش کرد چرا که ضعف بازار سرمایه و توان پایین جذب سرمایه‌ها، عاملی است که اقتصاد ایران را فلج کرده است. علاوه بر موارد فوق، وجود قوانین انعطاف ناپذیر کار و تامین اجتماعی و مالیاتی و آسیب‌پذیر بودن این صنایع در مشکلات و بحران‌های اقتصادی در روبرویی با تورم تا کنون بسیاری از صنایع و محیط کسب و کار ما را با چالش مواجه کرده است، هر چند پایین بودن نرخ ورود صنایع کوچک به بازار و مشخص نبودن نرخ واقعی خروج از آن نبود نظام پشتیبانی از کارآفرینی و نوآوران را هم نباید فراموش کرد.

کمبود تخصص در حوزه‌های مختلف، تامین مالی، غیرشبکه‌ای عمل کردن، نبود بخش‌های تحقیقات و توسعه را می‌توان از جمله مشکلات صنایع کوچک عنوان کرد که نیاز به حمایت بیشتری در این بخش وجود دارد. در این میان بیشتر مدیران صنایع کوچک چشم انتظار طرحی مانند خروج از رکود هستند تا با تصویب نهایی آن بتوانند از چالش‌های کنونی که در صنعت و تولید با آن درگیر هستند خارج شوند.

گلستان می‌افزاید: به نظر می‌رسد برای حل اساسی مشکل این واحد‌ها دولت می‌بایست کار گروهی متشکل از اداره صنعت، شرکت شهرک‌ها، تامین اجتماعی، اداره کار، بهداشت، دامپزشکی و دیگر ادارات زیر مجموعه را تشکیل دهد و در کنار آن واحدهای دارای مشکل را نیز دعوت کرده و نسبت به رفع مشکل آن‌ها با همیاری دستگاه‌های مرتبط اقدام کند.

مسلمی تصریح می‌کند: سال گذشته از محل کمک‌های فنی و اعتباری و طرح نوسازی و تجهیز ۷۰ میلیارد ریال به واحدهای صنعتی استان کمک صورت گرفت. ولی برای حل مشکل اساسی واحدهای تولیدی استان ۸۰۰ میلیارد تومان اعتبار هزینه است تا بتوانیم نقدینگی واحدهای کوچک و متوسط را حل کنیم.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت گلستان هم در رابطه با وضعیت صنایع کوچک استان می‌گوید که صنایع کوچک می‌توانند با سرمایه‌گذاری کم اشتغال ایجاد کنند که این نقطه قوت است و از طرفی با فشارهای اقتصادی ممکن است زود دچار چالش شوند.

حسینقلی قوانلو اولین هدف در صنایع کوچک استان را راه اندازی دوباره واحدهای متوقف عنوان می‌کند و می‌افزاید: سال گذشته ۵۰ واحد از ۲۲۷ واحد متوقف صنایع ما مجدد راه اندازی شد و در نظر داریم امسال با کمک بانک‌ها و لایحه خروج از رکود ۱۰۰ واحد صنعتی دیگر را مجدد راه اندازی کنیم، برای این منظور پایش را شهرک به شهرک در استان آغاز کرده ایم و در نظر داریم ظرف دو سال آینده این اقدام را به اتمام برسانیم.

هم چون ترکمنستان و قزاقستان قابل تأمین است. سلیمانی هم چنین وجود منطقه آزاد در استان را یک ظرفیت بسیار مناسب برای گلستان دانست و ادامه داد: در گلستان ساخت تنها ۵ شهرک بزرگ کافی بود که در آن صورت راحت‌تر می‌توانستیم زیرساخت‌های باقی مانده را تکمیل کنیم.

معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی کشور، توسعه نگاه‌های کوچک را از اولویت‌های کشور دانست و اعلام کرد: برای این منظور ۵ هزار میلیارد توسط ۳ بانک برای خروج از رکود واحدهای کوچک شهرک‌های صنعتی در نظر گرفته شده است که در صورت تخصیص به گلستان هم سهمی می‌رسد.

● اشتغال ۱۷ هزار نفر در صنایع کوچک گلستان

به واحدهای زیر ۵۰ نفر اشتغال، صنایع کوچک و به واحدهای زیر ۱۵۰ نفر صنایع متوسط گفته می‌شود. ۹۱۴ واحد صنعتی در گلستان داریم که ۸۹۷ واحد آن صنایع کوچک و متوسط هستند.

بر اساس آمارها، بیش از ۹۷ درصد صنایع استان صنایع کوچک است. از نظر اشتغال در کل استان ۲۱ هزار و ۵۶۰ نفر در حوزه صنعت فعال هستند که ۱۷ هزار و ۴۵۸ نفر در بخش صنایع کوچک مشغول هستند. از نظر فراوانی، صنایع غذایی و شیمیایی بیشترین صنایع کوچک استان را شامل می‌شود.

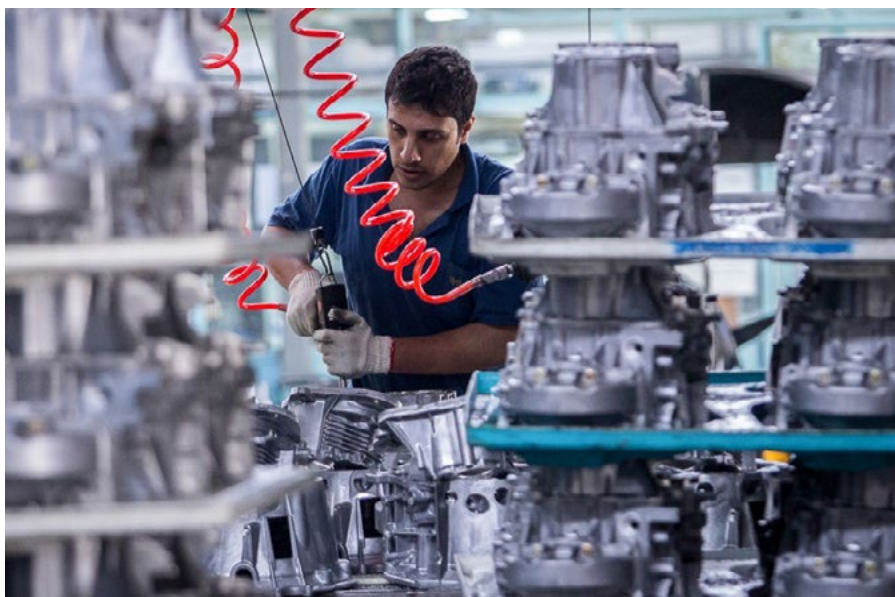
اما شواهد نشان می‌دهد که حدود ۲۰ درصد واحدهای صنعتی استان تعطیل است. معاون صنایع کوچک شرکت شهرک‌های صنعتی گلستان هم در رابطه با وضعیت صنایع کوچک استان به خبرنگار ما می‌گوید: در حال حاضر ۱۸۲ واحد صنعتی تعطیل در استان داریم واحدهای تعطیل نیز به واحدهایی گفته می‌شود که حدود یک سال از تعطیلی آن‌ها می‌گذرد.

سید رضا مسلمی عقیلی می‌افزاید: این واحدها یا در رهن بانک هستند، یا اختلاف شرکایی دارند و یا بازار ثابت نداشته و تکنولوژی آن‌ها ضعیف است. نداشتن نقدینگی و سرمایه در گردش هم از مشکلات دیگر این واحدهای تعطیل است.

مسلمی در پاسخ به این که چه اقداماتی برای رونق این صنایع در استان در نظر گرفته شده است، می‌گوید: کمیته فعال سازی واحدهای غیرفعال در استان تشکیل شده است و واحدهایی که بانک برای آنها اجرائیه صادر کرده است توسط این کمیته شناسایی و در جهت رفع مشکل اقداماتی صورت می‌گیرد. ضمن اینکه اگر سرمایه‌گذاری اعلام آمادگی برای سرمایه‌گذاری در استان داشته باشد ابتدا این واحدهای غیرفعال به آن‌ها معرفی می‌شوند.

● ۸۰۰ میلیارد تومان برای احیا صنعت گلستان نیاز است

معاون صنایع کوچک شرکت شهرک‌های صنعتی

بهداشت در پنجشنبه بازار کرج ذبح می شود بازگشت عصر باج بگیران

خدیجه ساززاده

فروشنندگان روز بازار باغستان غربی می گویند نامش «حسن» است، هیکل درشتی دارد روز پنجشنبه که می شود دفتر به دست در بازار می گردد و برای هر متر زمین از فروشنندگان دوره گرد از ۲ هزار تا ۱۰ هزار تومان پول دریافت می کند. وقتی از فروشنندگان نشانی از حسن می گیریم، می گویند؛ شاید مامور شهرداری باشد.

حسن جاوید فر ساماندهی روز بازار باغستان غربی در پنجشنبه ها و دیگر بازارها را منوط به طی شدن سیکل اداری می داند و در پاسخ به پرسش مهر که این سیکل اداری به چه میزان زمان نیاز دارد، مختصر و مفید می گوید مشخص نیست.

مدیر ساماندهی و مشاغل مزاحم شهری سازمان میادین شهرداری کرج در پاسخ به این پرسش که چرا افرادی سودجو در این بازارها از کسبه مبالغی پول دریافت می کنند، می گوید: شهرداری از فروشنندگان این روز بازارها پولی دریافت نمی کند و افرادی که مبلغی را از این فروشنندگان دریافت می کنند تخلف کرده و غیرقانونی مبادرت به چنین کاری می کنند.

اما در خصوص بهداشت کالاهای عرضه شده در این بازار با اداره بهداشت و محیط شهرستان کرج تماس گرفتیم؛ جعفر صالحی کارشناس مسئول بهداشت محیط اداره بهداشت کرج هم در پاسخ به سوال خبرنگار ما مبنی بر اینکه آیا نظارتی بر بهداشت این بازارها صورت می گیرد یا خیر، می گوید: فروشنندگان این بازارها دوره گرد محسوب می شوند به همین علت این اداره نظارتی بر دوره گردها ندارد و کنترل و نظارت بر آنها بر عهده شهرداری است.

در پایان گفتنی است؛ این بازارچه هر هفته به طور منظم حد فاصل باغستان غربی و شهرک ظفر با حضور ۳۰۰ الی ۳۵۰ فروشنده برگزار می شود. فروشنندگان و به قول کارشناس بهداشت محیط اداره بهداشت کرج دوره گردها در این بازار اقدام به فروش کالای خود می کنند و هر هفته نیز مبلغی را به شخصی که معلوم نیست وابسته به کدام نهاد یا سازمانی است پرداخت می کنند. حال سوالی که بدون پاسخ می ماند این است که؛ نظارت و بازرسی از این روز بازارها به عهده کدام نهاد و اداره است؟

سازمان میادین و تره بار شهرداری کرج گفتگویی ترتیب می دهیم. غلامرضا عسگری در پاسخ به پرسش خبرنگار ما در خصوص اینکه آیا پنجشنبه بازار باغستان غربی توسط شهرداری نظارت و ساماندهی می شود یا خیر، می گوید: شهرداری هیچ نظارتی بر این نوع بازارها ندارد و تحت پوشش شهرداری نیست.

در ادامه مدیر ساماندهی و مشاغل مزاحم شهری سازمان میادین شهرداری کرج نیز می گوید: در حال حاضر ساماندهی این بازار به عهده ما نیست و قرار است در آینده ساماندهی این بازارها تحت نظارت سازمان میادین میوه و تره بار باشد.

مایحتاج خود را به صورت هفتگی از این بازارها تهیه کنند ولی ارمغان این بازارها به جز مشکلات بهداشتی معضلاتی از قبیل ترافیک در منطقه است. وجود بیمارستان البرز در منطقه باغستان غربی باعث شده است روزهای پنجشنبه ترافیک ناشی از وجود بازار روز موجب اختلال در رسیدن آمبولانس های حامل بیماران به بیمارستان می شود. درگیری و کشمکش بین دستفروش ها بر سر جای بساط، و تولید زباله به میزان زیاد از دیگر معضلات این بازار روز است.

برای روشن تر شدن مباحث مربوط به این روز بازار با مدیر اطلاع رسانی

کمی میان ماشین های وانتی که حالا تبدیل به یک باب مغازه سیار شده اند می گردم تا شاید «حسن» پیدایش شود. یکی از فروشنندگان برای بازار گرمی فریاد می زند «از شیر مرغ تا جان آدمیزاد این ور بازار». سری که بچرخانید انواع میوه و سبزیجات، لبنیات در باز، مواد غذایی، داروهای گیاهی و عطاری، پوشاک، کیف و کفش، لوازم خانگی، پارچه، لباس های دست دوم و گاهی حیواناتی مانند جوجه و اردک و خرگوش را می توانید ببینید.

اولین چیزی که در بدو ورود به این بازار توجه را جلب می کند و با اصول بهداشتی همخوانی ندارد وجود بساط فروشنندگان در زمینی خاکی است. اینجا نبود بهداشت سلامتی شهروندان را تهدید می کند. در حین گشت و گذار در بازار؛ کمی جلوتر یکی از فروشنندگان مقدار زیادی از پنیر را در سینی گذاشته و با چرب زبانی مردم را ترغیب به خرید می کند قیمت پنیر این فروشنده با قیمت های بیرون از بازار خیلی متفاوت است.

کمی جلوتر صدای خنده فروشنندگان شنیده می شود اقدام یک فروشنده بساط خنده دیگر فروشنندگان را فراهم کرده است وی که با یک فرغان پر از میوه در حال عبور از میان جمعیت است با داد و فریاد آمیخته با خنده به همتایان خود در بازار می گوید «کنار کنار عجله دارم».

همان مسیر را که رفته ام بر می گردم و منتظر آقا حسن داستان می شوم. یکی از فروشنده ها در حالی که با اشاره به شخصی که با فروشنده دیگری در حال صحبت است می گوید «آمد». منتظر می شوم صحبت هایش تمام شود. وی که به نظر می آید گرمای هوا هم کلافه اش کرده در حال قدم زدن است. خودم را به او می رسانم و پس از معرفی به وی می گوید خبرنگارم و در مورد وضعیت بازار در حال تهیه گزارش هستم. نگاهی به دور و بر می اندازد و می گوید «فرمایش». از وی در خصوص اینکه با مجوز کدام نهاد از بساط کنندگان پول دریافت می کند سوال می کنم. با رفتاری که اصلا شایسته نیست می گوید: «من خودم هستم و برای خودم کار می کنم خبرنگار کیه و خبرنگار چیه».

با رفتار این شخص یاد برخی از فیلم های سینما می افتم که شخصیت منفی فیلم با زور بازویی که دارد برای خود قلمرویی دست و پا می کند و برخی را مورد اذیت و آزار قرار می دهد به اصطلاح باج می گیرد.

فلسفه وجودی روز بازارها در نقاط مختلف شهر رفع نیاز شهروندان و تهیه مایحتاج آنها است چرا که وجود تورم و پدیده ای به نام گرانی مردم را راهی این بازارها می کند و دست فروشان نیز فرصت را غنیمت دانسته و به فروش کالاهایی اقدام می کنند که بیشترین نیاز مردم را تشکیل می دهد و اغلب کیفیت لازم را ندارند.

قیمت پایین بسیاری از کالاهای در بازار روزها برای شهروندان جذابیت دارد به همین منظور بسیاری سعی می کنند

آذربایجان غربی | خط مقدم مبارزه

قاچاق کالا تجارتی که پایان ندارد

سکینه اسمی

قاچاق کالا پدیده شوم اقتصادی که امر و زباعت آن مرزهای فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی کشورها به خصوص ایران و آذربایجان غربی را در نوردیده مهر و مومها به عنوان یک معضل لاینحل ضربه های سهمگینی را متحمل دولت و تولید کنندگان کرده است.

آذربایجان غربی استان هم مرز با سه کشور خارجی همه ساله ضمن تقدیم شهدا و جانبازان زیادی در بحث مقابله با این پدیده شوم ضربات جبران ناپذیری در بخش تولیدات داخلی اقتصاد، بیکاری و سایر حوزه ها متحمل شده ضربه هایی که تبعات منفی آن امر و زمتوجه اصالت های فرهنگی نیز شده است.

نمی شود گفت: یکی از مهم ترین اهداف قاچاق در استان ضربه زدن و زیر سؤال بردن اصالت فرهنگی است.

حجت الاسلام محمدباقر کریمی بایان اینکه قاچاق کالاها یکی از رده های پنج تا ۹ سودآورترین قاچاق در دنیا به شمار می رود افزود: داللود، سرقت های ادبی، کپی رایت های مختلف به خصوص نرم افزارهای تهیه شده در کنار قاچاق لوازم آرایشی و مشروبات الکی به همراه سایر اقلام قاچاق در حوزه فرهنگی محسوب می شود.

وی ادامه داد: چون قاچاق فرهنگی به خصوص در بخش های سرقت های ادبی و کپی رایت مملوس نیست جامعه و مردم نیز در خصوص این نوع قاچاق واکنش نشان نمی دهند چرا که پدیده شوم قاچاق چه در بخش فرهنگی و در تمامی موارد قاچاق به صورت یک مدیریت بی نقض صورت می گیرد.

حجت الاسلام کریمی با تأکید بر اینکه مبارزه با پدیده شوم قاچاق نیازمند برنامه و نگاه جامع و کلی است اظهار داشت: پدیده شوم قاچاق به دلیل سود سرشار آن موضوعی است که تمام کشورهای دنیا به خصوص کشورها را توسط برخی افراد سودجو تحت شعاع قرار داده است پدیده های به صورت برنامه ریزی شده و با یک عقبه دارای مدیریت انجام می شود.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی با اشاره به اینکه در حال حاضر ۵۴ نوع کالا در دنیا در لیست کالاها قاچاق قرار دارد گفت: اگر در سال های گذشته مهمات، مواد مخدر، مشروبات الکی و ارز مهم ترین کالاها قاچاق شده در دنیا محسوب می شدند ولی امروزه دیگر تعداد کالاها قاچاق خدمتوری ندارد.

وی بایان اینکه برخی لوازم مورد نیاز کالاها قاچاق به صورت رسمی و از طریق مرزها وارد کشور می شود عنوان کرد: امروزه تهیه مواد مخدر صنعتی و قاچاق آن یکی از سودآورترین کالای قاچاق به شمار می رود که مواد پیش ساز آن که در صنایع کاربرد دارد به صورت رسمی وارد کشور و استان می شود.

آذربایجان غربی از استان های سرآمد در بحث قاچاق نیست حجت الاسلام کریمی بایان اینکه آذربایجان غربی نزدیک هزار کیلومتر مرز مشترک با سه کشور حساس ترکیه، عراق و جمهوری آذربایجان دارد و همواره مسیر ترانزیت و قاچاق انواع کالا بود گفت: امروز قاچاق کالا به دلیل تنوع و اهداف مختلف به استان های مرکزی کشور نیز سرایت کرده است و نمی توان گفت آذربایجان غربی به دلیل مرزی بودن سرآمد سایر استان هاست.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی بر اساس اعلام نهادهای نظامی استان هم اکنون بالای ۸۵ درصد مرزهای استان تحت پوشش طرح انسداد مرزی است گفت: مقوله قاچاق در تمامی ابعاد سال های اخیر با اجرای این طرح و نیز طرح های ضربتی متفاوت در استان کاهش چشمگیری دارد اما به دلیل وضعیت نامن آن استان های مرزی کشورهای همسایه نمی توان این پدیده را به صورت کامل کنترل کرد.

وی طولانی بودن مرزهای استان را یکی دیگر از دلایل وجود قاچاق در استان عنوان کرد و اظهار داشت: با وجود تنوع و گستردگی مرزهای استان با برنامه ریزی مناسب بحث قاچاق در استان به شدت کاهش یافته اما هنوز حجم های فرهنگی با ورود لوازم آرایشی، مواد مخدر و مشروبات الکی چشمگیر است.

حجت الاسلام کریمی در خصوص قوانین تدوین شده در بحث مقابله با قاچاق افزود: قوانین به اندازه کافی در این بخش جوابگو است اما به دلیل اینکه قاچاقچیان در بحث مصادره اموال

فرهنگ سازی های مناسب در راستای از بین بردن ریشه های قاچاق را می توان از مهم ترین عوامل برای عمل به منویات رهبری و پیشبرد اقتصاد مقاومتی دانست.

سرهنگ غفوری گفت: از بین بردن ریشه های قاچاق در جامعه عزم ملی می خواهد و باید تمامی دستگاه های درگیر در این موضوع نهایت همکاری و همدلی را با هم داشته تا بتوان گام بزرگی در انجام این وظیفه خطیر و کمک به اقتصاد کشور برداشته باشیم.

● سالانه ۵۰ میلیارد دلار قاچاق کالا در آذربایجان غربی منهدم می شود

رئیس اداره مبارزه با قاچاق کالای پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی آذربایجان غربی سهم ایران در تجارت قاچاق را ۲۰ الی ۲۵ میلیارد دلار عنوان کرد و اظهار داشت: متأسفانه آذربایجان غربی نیز سهم قابل توجهی در این تجارت غیررسمی دارد. وی با خودداری از ارائه آمار ارزش ریالی کشفیات کالاها قاچاق در استان گفت: میزان کشفیات پرونده های قاچاق بالای ۱۰۰ میلیون تومان در استان سال گذشته ۱۳۰ درصد رشد داشت که نشان از بالا بودن میزان بالای قاچاق و نیز عملکرد مناسب انتظامی استان در مقابله با این پدیده شوم است.

سرهنگ غفوری با اعلام اینکه رویکرد سال جاری انتظامی استان در بحث قاچاق مقابله با دانه درشت هاست اظهار داشت: سالانه ۵۰ میلیارد دلار قاچاق کالا در استان منهدم می شود که امسال تلاش شده دانه درشت های قاچاق استان شناسایی و متلاشی شود.

وی کشف ۱۸۵ مورد جاسازی مواد قاچاق به همراه ۱۵۴ مورد انبار دپوی کالای قاچاق را از دیگر اقدامات این اداره در سال گذشته اعلام و اضافه کرد: با اجرای طرح انسداد مرزی نسبت به پنج الی هشت سال گذشته قاچاق کالا در استان کاهش چشمگیری داشته است.

سرهنگ غفوری مرزی بودن استان و نیز غیرقابل کنترل بودن همه جانبه پدیده قاچاق را از دلایل وجود پدیده شوم قاچاق همچنان در استان ذکر کرد و گفت: مقابله با تبعات منفی این پدیده نیازمند همکاری و مشارکت همه دستگاه های اجرایی، مردم و رسانه هاست.

رئیس اداره مبارزه با قاچاق کالای پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی آذربایجان غربی اختلال در اقتصاد رسمی، گسترش اقتصاد زیرزمینی، فرار مالیاتی، بیکاری و ضربه به تولید ملی را از مهم ترین تبعات منفی پدیده شوم قاچاق کالا دانست و گفت: متأسفانه در سال های اخیر رویکرد کالاها قاچاق به سمت تخریب فرهنگی در استان صورت می گیرد.

وی رواج استفاده بیش از اندازه از لوازم آرایشی، استفاده از البسه دوم (بازار تاناکورا) در استان را مورد زیر سؤال بردن فرهنگ ملی و بومی در استان دانست و گفت: حمایت از تولیدات ملی و ارتقای تولیدات داخلی می تواند راهکار مناسبی برای مقابله با این حجم های فرهنگی باشد.

● همه چه فرهنگی

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی که چهار سال متوالی رئیس کمیته فرهنگی و تبلیغی ستاد مبارزه با قاچاق کالای استان نیز بوده است بایان اینکه قاچاق در کشور و به خصوص آذربایجان غربی تنها به قصد سودآوری آن انجام

اگرچه در سال های گذشته بحث قاچاق و ترانزیت مواد مخدر، مشروبات الکی و اسلحه و مهمات در استان سد راه توسعه و تعالی اقتصادی و سایر بخش های آذربایجان غربی بوده اما امروز تهدیدات فرهنگی از طریق قاچاق و ترویج استفاده از مواد آرایشی، پوشاک و البسه به خصوص البسه دست دوم به همراه سایر کالاها غیر فرهنگی نیز متوجه مردم و نسل جوان استان است.

تقدیم ۲۶ شهید به همراه ۷۱ جانباز در امر مقابله با قاچاق در استان به همراه سالانه انهدام ۵۰ یاند بزرگ بخشی از تبعات منفی قاچاق تجارت غیررسمی در این استان مرزی است که بالا بودن تعداد بیکاران به خصوص فارغ التحصیلان دانشگاهی و وضع معیشتی نامناسب موجب شده این تجارت غیررسمی امروز در استان به خصوص روستاها و نوار مرزی به عنوان شغل رسمی تبدیل شود.

هرچند اجرای طرح های متعدد از جمله طرح انسداد مرزی به میزان ۸۵ درصد از نوار مرزی و طرح صدور کارت های پیلهوری در طی سال های گذشته محقق شده است اما این مشکل همچنان لاینحل مانده است.

● مقابله با باندهای دانه درشت قاچاق در آذربایجان غربی

رئیس اداره مبارزه با قاچاق کالای پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی آذربایجان غربی در خصوص معضل قاچاق در استان و تبعات منفی آن گفت: قاچاق به عنوان یک معضل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همه ساله مانند سایر استان ها به خصوص استان های مرزی کشور آذربایجان غربی را نیز تحت شعاع قرار داده است.

سرهنگ مختار علی غفوری بایان اینکه هم اکنون ۴۰ درصد اقتصاد کشور حالت غیررسمی دارد عنوان کرد: این امر در استان مرزی آذربایجان غربی نیز نمود بیشتری داشته و اقتصاد استان به دلیل ورود و خروج قاچاق در معرض تهدید جدی قرار دارد.

وی بایان اینکه امروزه بحث قاچاق گسترده تر شده و فراوانی داشته و تنها محدود به مهمات، مواد مخدر و مشروبات الکی نمی شود اظهار داشت: مواد دامی، فرآورده های لبنی، فرآورده های نفتی و سوخت از جمله کالاها خروجی قاچاق در استان به شمار می رود.

سرهنگ غفوری لوازم بهداشتی و آرایشی، البسه به خصوص البسه دست دوم، مواد غذایی، دخانیات، را با رویکرد همه جانبه فرهنگی در کنار ترانزیت مواد مخدر و مهمات و مشروبات الکی از جمله کالاها وارداتی قاچاق به استان برشمرد.

وی با اشاره به طولانی بودن مرزهای استان با کشورهای حساس و نامن از جمله عراق و نیز ترکیه و جمهوری خودمختار نخجوان را یکی از دلایل قاچاق در استان ذکر کرد و افزود: آذربایجان غربی دارای ۹۶۷ کیلومتر مرز مشترک با سه کشور خارجی است که این امر کنترل پدیده شوم قاچاق را کمی با مشکل مواجه می کند.

سرهنگ غفوری بایان اینکه بر اساس اعلام فرماندهی هنگ مرزی آذربایجان غربی هم اکنون بیش از ۸۵ درصد از مرزهای استان تحت پوشش انسداد مرزی قرار دارد عنوان کرد: اجرای این طرح در سال های اخیر کمک شایانی به بحث کنترل قاچاق در استان کرده است.

وی فرهنگ سازی مناسب را از مهم ترین عوامل ریشه کن سازی قاچاق دانست و عنوان کرد: وابسته نبودن به وادادات کالا از کشورهای خارجی، تکیه بر تولیدات داخلی کشور و

کالا‌های قاچاق سند اموال را به فرد دیگری منتقل می‌کنند در این راستا در حوزه قضایی و برخورد با قاچاقچیان نیازمند بازنگری هستیم.

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی بیکاری، ضربه به تولید داخل، تحمیل هزینه اضافی به کشور را از مهم‌ترین تبعات منفی قاچاق برشمرد و گفت: برای مقابله با پدیده شوم قاچاق نیازمند عزم ملی و مشارکت همگانی به‌خصوص مردم هستیم.

۳۶ شهید و ۷۱ جانباز در راه مبارزه با قاچاق تقدیم انقلاب شده است

معاون سیاسی و امنیتی استاندار آذربایجان غربی نیز با اشاره به قاچاق پدیده شوم قاچاق در استان گفت: شناسایی گلوگاه‌ها و شبکه‌های قاچاق کالا در آذربایجان غربی در اولویت کاری سازمان‌ها و نهادهای قانونی مرتبط استان قرار دارد.

علیرضا رادابرایان اینکه انسداد مرزی از جمله اقدامات این ستاد است که در شمال استان کارهای خوبی انجام گرفته و در جنوب استان نیز در حال اجرا و تکمیل است افزود: کنترل و رصد شبانه‌روزی مرزها توسط نیروهای مسلح در کنار انسداد مرزی کارهای فرهنگی از جمله آگاه‌سازی مردم نیز انجام می‌شود.

وی با تأکید بر اینکه امپدوریم با تلاش همه نیروهای مسلح و با همکاری مردم و مرزنشینان پدیده قاچاق کالا را در استان به حداقل برسانیم اظهار داشت: در عین حال که مرزها را انسداد می‌کنیم از این طرف تلاش می‌کنیم تا معابر رسمی و قانونی برای افرادی که بخواهند کالا به کشور وارد کنند، باز شده و مبادله مرزی کالا بر مبنای قانون با سهولت انجام شود.

رادفر با اشاره به اینکه در مبارزه با قاچاق در سطح استان تاکنون تعداد ۳۶ شهید و ۷۱ نفر جانباز تقدیم انقلاب است گفت: به دلیل هم‌مرزی استان با سه کشور خارجی بحث مبارزه با قاچاق کالا در این استان با شدت بیشتری ادامه دارد.

وی به اقدامات کمیسیون برنامه‌ریزی و هماهنگی و نظارت ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز استان اشاره کرد و افزود: این کمیسیون ۹ کمیته دارد که کار گروه‌های اطلاعاتی، فرهنگی، مشروبات الکلی، سوخت، دخانیات، پزشکی، دام و فلزات امر مبارزه با قاچاق را دنبال و پیگیری می‌کنند.

رادفر بایان اینکه اقدامات دیگری همچون طرح پایش سوخت

در این ستاد انجام می‌شود که با فعال شدن کمیته مربوطه، ده‌ها میلیون لیتر سوخت صرفه‌جویی شده است گفت: یکی دیگر از کارهای این گروه بستن نقطه‌های کور در جنوب استان است که در این رابطه نیز کارهای خوبی انجام شده است.

قاچاق منشأ بیکاری در کشور و آذربایجان غربی است

یکی از نمایندگان مردم ارومیه در مجلس شورای اسلامی نیز معتقد است بیکاری و آسیب جدی به تولید ملی اصلی‌ترین ضربه مهلک پدیده شوم قاچاق در کشور و آذربایجان غربی است که

نادر قاضی پور بایان اینکه امروز رویکرد قاچاق در کشور بیشتر به سمت قاچاق دارو و مواد غذایی است افزود: سال ۹۲ بیش از ۵ میلیارد دلار و در سال گذشته نیز ۱۱ میلیارد دلار در بخش دارو شاهد قاچاق بودیم که اگر این پول‌ها در بانک‌های کشور گردش می‌یافت حجم زیادی از مشکلات اقتصادی برطرف می‌شد.

وی بایان اینکه در کنار ضربه اقتصادی در پدیده شوم قاچاق به‌خصوص در بخش مواد غذایی سلامت مردم نیز مورد تهدید جدی قرار می‌گیرد سالانه ورود مواد غذایی فاسد و غیر بهداشتی به کشور و به تبع آن استان موجب بروز مشکلات و تهدیدات سلامت و بهداشت مردم شده است.

قاضی پور هجمه‌های فرهنگی با ورود مواد مخدر، البسه دست‌خوش، مواد آرایشی به همراه مشروبات الکلی را از دیگر مقاصد دشمنان در بحث قاچاق کالا عنوان کرد و گفت: در کنار تحمیل هزینه‌های زیادی اقتصادی ناشی از پدیده شوم قاچاق در کشور و استان شاهد آسیب‌های جدی در حوزه فرهنگی هستیم که نیازمند توجه ویژه مسئولان است.

وی بایان اینکه آذربایجان غربی به دلیل هم‌مرزی با سه کشور خارجی در رأس این هجمه‌های فرهنگی قرار دارد افزود: امروز الگوی جوانان ایرانی به‌خصوص در آذربایجان غربی در بحث پوشش و... از الگوهای غربی نشأت می‌گیرد که یکی از تبعات منفی قاچاق به شمار می‌رود.

نماینده مردم ارومیه در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر تقویت تولید ملی و حمایت از تولیدکنندگان داخل به همراه

ارتقای کیفیت را یکی از راهکارهای کاهش تبعات و مقابله با بحث قاچاق کالا ذکر کرد و اظهار داشت: در مرزهای کشور به‌خصوص آذربایجان غربی ایجاد واحدها و کارگاه‌های تولیدی برای ایجاد اشتغال جوانان نیز می‌تواند کمک شایانی به کاهش و مقابله با بحث قاچاق کالا کند.

وی مشکل معیشتی، نبود اشتغال و محرومیت در استان‌های مرزی را یکی از دلایل وجود قاچاق بیان کرد و افزود: جوانان و عشایر غیور در نوار مرزی و روستائیان مرزنشین تاکنون در صیانت از مرزهای کشور اقدامات ارزنده‌ای انجام داده و شهدای زیادی را تقدیم انقلاب اسلامی کرده‌اند این وضعیت معیشتی شایسته این بخش نیست و باید مورد توجه قرار گیرد.

مبارزه با قاچاق کالا از اجزای مهم اقتصاد مقاومتی است

مدیر کل صداوسیما آذربایجان غربی و رئیس کمیته فرهنگی و تبلیغ ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز آذربایجان غربی نیز باینکه چند هفته از آغاز به کارش در این بخش نگذشته است معتقد است مبارزه با قاچاق کالا از اجزای مهم اقتصاد مقاومتی است. مسعود محر به بخشی از بیانات رهبر معظم انقلاب در رابطه با مبارزه با قاچاق اشاره کرد و گفت: رهبر معظم انقلاب بر جدیت مبارزه با قاچاق توسط دستگاه‌های متولی تأکید داشته و آن را واجب شمرده‌اند و به تبلیغات متناسب و هوشمندانه در این زمینه نیز اشاره فرموده‌اند.

مدیر کل صداوسیما آذربایجان غربی مبارزه با قاچاق کالا را از اجزای مهم اقتصاد مقاومتی خواند و افزود: اشتغال و رکود در جامعه از معضلات قاچاق است و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز نقش ارزنده و مهم در تحقق اقتصاد مقاومتی دارد.

مجرد بیان کرد: هر کار فرهنگی و تبلیغی متکی به عناصر اصلی است و رسانه، دانشگاهیان و فرهنگیان از عناصر اصلی مبارزه با قاچاق هستند.

آنچه قابل تأمل است اینکه هرچند قاچاق تجارتی است که نکته پایان ندارد اما با برنامه‌ریزی و توجه به تولیدات داخل، ارتقای سطح کیفیت محصولات تولید داخل در کنار توجه به معیشت مردم به‌خصوص جوانان می‌تواند بخش قابل توجهی از تبعات منفی این تجارت را پایان بخشد.

راه آهن غرب در کرمانشاه همچنان اسیر وعده‌ها

پروژه‌ای که امسال هم اعتبار نگرفت

دلارهای ۷ تومانی برای ساخت و ساز عقب مانده بود، این بار نیز در پس وعده‌های مسئولان از ریل پیشرفت بازمانده است.

امسال یک ریال هم به راه آهن غرب تخصیص داده نشد / پروژه قزوین - رشت ۱۷۰ میلیارد تومان گرفت

مجتبی نیک کردار در گفتگویی با خبرنگار ما، با بیان اینکه اعتبار مصوب راه آهن کرمانشاه برای امسال ۱۶۸ میلیارد تومان است، از عدم تخصیص آن تا این لحظه انتقاد کرد و گفت: طی ۵ ماهه امسال تا کنون تخصیصی به راه آهن کرمانشاه داده نشده است و این در حالی است که راه آهن قزوین - رشت ۱۷۰ میلیارد تومان تخصیص گرفته است.

معاون عمرانی استاندار کرمانشاه گفت: این نوع تخصیص اعتبار که در آن ریالی به ما داده نشده است، خلل ایجاد می‌کند و در واقع زمانیکه نقدینگی به صندوق دولت و به تبع آن به وزارت مربوطه می‌آید، باید

رئیس‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به کرمانشاه سفر کرده‌اند، تنها وعده اتمام آن را در پایان سال ۹۴ یا پایان سال مالی ۹۴ (تیر ۹۵) به کرمانشاهیان دادند و علی‌رغم این وعده‌ها برای اجرا و بهره‌برداری از آن، از ۱۱۳ میلیارد تومان اعتبار مصوب سال گذشته و ۱۶۸ میلیارد تومان اعتبار مصوب امسال، ریالی

راه آهن غرب که قرار بود یک کریدور و نقطه اتصال شرق کشور به غرب و پس از آن مرز خسروی و مسیر زائران عتبات عالیات باشد، از سال ۸۰ کلید خورد و پس از ۱۴ سال انتظار و وعده و وعده‌های مختلف در سال جاری به نقطه‌ای رسید که حتی یک ریال هم تخصیص اعتبار نداشت.

طیبه‌غفاری

این راه آهن پس از کلید خوردن، به دوفاز مالایر - کرمانشاه و کرمانشاه - خسروی تقسیم شده و به گفته مسئولان امر هم‌اکنون در فاز «مالایر - کرمانشاه» از پیشرفت ۹۰ درصدی زیرساخت‌ها و ۱۰ فاز «کرمانشاه - خسروی» از پیشرفت ۱۰ درصدی برخوردار است.

با توجه به اولویت بندی دولت یازدهم در اجرای پروژه‌های عمرانی بالای ۷۰ درصد باید فاز اول این پروژه نیز در اولویت اجرا و بهره‌برداری قرار می‌گرفت و تاکنون به بهره‌برداری می‌رسید اما تاکنون و طی دو سال اخیر که مسئولان متعدد از جمله مسئولان وزارت راه و شهرسازی، معاون اول

فرقی دارد که استاندار کرمانشاه یا معاون استاندار نتوانند حق استان را در این زمینه مطالبه کند.

عبدالرضا مصری افزود: مصوبه اعتبارات امسال راه آهن غرب (کرمانشاه) در بودجه و مصوبه بودجه آمده است و مرحله سازمانی آن را انجام داده ایم و از نظر قانونی در لایحه بودجه تصویب شده است، حال اگر استان های دیگر نتوانند از سازمان مدیریت و برنامه ریزی پول بگیرند و مسئولان آن فعال هستند، مسئولان ما نباید صرف اعلام آن از طریق رسانه ها اقدام کنند، بلکه باید بروند و مطالبه کنند.

مصری تأکید کرد: رسانه، کار نمایندگان است و نمایندگان باید مصاحبه کنند و بگویند که چرا دولت پول نمی دهد، دولت که خودش برای خودش مصاحبه نمی کند، دولت باید جوابگو باشد.

وی افزود: مسئولان استان نباید از لفظ انتظار داریم که دولت به قول هایش عمل کند استفاده کند، اگر آقایان نامه ای در این رابطه و مطالبه حق استان نوشته اند، بنده طی دو هفته گذشته به حضور وزیر راه و شهرسازی رفتم و پیگیر این موضوع شدم.

نماینده مردم کرمانشاه در مجلس تصریح کرد: دو هفته گذشته که من مراجعه و پیگیری کردم یک ریال به پروژه های عمرانی در کشور تخصیص داده نشده بود. وی افزود: استانداری کرمانشاه این موضوع را که به راه آهن قزوین - رشت اعتباری تخصیص داده شده و به کرمانشاه داده نشده را رصد کند و اگر مستندات در دست دارند که به پروژه راه آهن دیگری در کشور پول داده شده و خزانه پولی را به جای دیگر تخصیص داده و به کرمانشاه نداده است، سریع آن مستندات را در اختیار ما قرار دهند که ما پیگیر باشیم.

مصری تأکید کرد: وزیر راه و شهرسازی به ما قول داد که اگر پولی از سوی خزانه تخصیص یابد استان کرمانشاه و راه آهن غرب در اولویت است، بنابراین چنانچه چنین اتفاقی افتاده باشد، با ارائه مستندات ما حتم آن را پیگیر خواهیم شد.

که با توجه قول صریح دکتر جهانگیری، معاون اول رئیس جمهور برای اتمام راه آهن غرب (فاز ملایر - کرمانشاه) تا سال ۹۴ و سال مالی ۹۴ که تیر ۹۵ است این پروژه به سرانجام برسد.

وی یادآور شد: ما امیدوار هستیم که طبق قول آقای جهانگیری، معاون اول رئیس جمهور، آقای نوبخت، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و آقای آخوندی این پروژه در زمان اعلام شده به نتیجه برسد.

● وزیر راه و شهرسازی قول داد در صورت تخصیص اعتبار به پروژه ها راه آهن غرب در اولویت باشد

نماینده مردم کرمانشاه در مجلس شورای اسلامی نیز در خصوص اعطای ۱۷۰ میلیارد تومان اعتبار به پروژه راه آهن قزوین - رشت و بی نصیب ماندن راه آهن کرمانشاه از اعتبار در این تخصیص ها گفت: مگر استاندار قزوین با استاندار کرمانشاه چه

● تشکیل ۵ کمیته برای پیگیری راه آهن غرب

معاون عمرانی استاندار افزود: طبق گفته مدیر پروژه، وزیر راه و شهرسازی دستور تشکیل ۵ کمیته را برای راه آهن غرب کشور داده است که بنا بر آن کمیته هایی چون مالی، قراردادی، اجرایی و... تشکیل شده و تمام مسائل راه آهن غرب کشور در این ۵ کمیته بررسی شود و گزارش واحدی از آن ارائه دهند و وزیر نیز مصر بر این است که با توجه به این گزارش ها اقدام کنند. راه آهن غرب را دنبال کند.

وی ابراز امیدواری کرد که وزیر راه و شهرسازی با توجه به گزارش های این کمیته ها در مورد راه آهن غرب کشور سریع تصمیم بگیرند.

● انتظار ما تحقق قول مسئولان کشوری در اجرای راه آهن غرب است

معاون عمرانی استانداری کرمانشاه در پایان تأکید کرد: انتظار ما و استان این است

به همه طرح ها به نسبت تخصیص داده شود.

وی افزود: بنابراین زمانیکه به راه آهن قزوین - رشت اعتباری تخصیص داده می شود باید به استان کرمانشاه نیز تخصیص داده شود. نیک کردار یادآوری و تأکید کرد: اعتبارات باید به نسبت بین استان های مختلف تخصیص داده شود و به این صورت که یک استان تخصیص داده شده و به دیگری ندهند، نباشد.

وی پیشرفت زیرسازي فاز اول راه آهن کرمانشاه (قطعه ملایر - کرمانشاه) را ۹۵ درصد اعلام کرد و گفت: خود دولت نیز پیش از این راه آهن ملایر - کرمانشاه را جزو راه آهن های در اولویت اعلام کرده است و باید بنابر اینکه اولویت دار اعلام کرده است اعتبار کافی را بدهد تا به اتمام برسد.

معاون عمرانی استاندار کرمانشاه تصریح کرد: البته هم اکنون نیز دولت اعتباری را مصوب کرده اما تخصیص داده نشده است و اعتقاد ما این است که اگر نقدینگی کم آمده به همه به نسبت داده شود و صرف کمبود نقدینگی به راه آهن قزوین - رشت ۱۷۰ میلیارد داده نشود و راه آهن کرمانشاه بی نصیب بماند.

● راه آهن غرب جزو اولویت ها اعلام شده و باید با اولویت اعتبار بگیرد

وی گفت: زمانی که نقدینگی به خزانه دولت وارد می شود، تخصیص عمرانی صورت می گیرد و طبق گفته خود دولت، راه آهن کرمانشاه جزو پروژه های در اولویت است، بنابراین باید در تخصیص اعتبارات نیز در اولویت باشد.

نیک کردار تأکید کرد: ما به این موضوع اعتراض داریم و معتقدیم اگر پول نیست باید برای قزوین - رشت هم نباشد و اگر پول است باید برای ما هم باشد.

وی از پیگیری این موضوع توسط معاون عمرانی و استاندار خبر داد و گفت: در کنار این موضوع ما دائم با مدیر پروژه راه آهن غرب در تماس هستیم.

گزارش های متنوع تصویری که در طول دو ماه از اقصی نقاط کشور توسط عکاسان و خبرنگاران خبرگزاری منتشر می شود آنقدر گسترده هست که دست به انتخاب زدن از میانشان کاری دشوار باشد اما نگاه ما در این آلبوم تصویری بیش از نگاهی خبری به رویدادهای دو ماه گذشته، قائل به نگاهی هنرمندانه بوده و اینکه در همین فرصت کوتاه چند صفحه نگاه شما به اقلیم ایران بچرخد.

بارش باران شدید باعث سیلاب و خسارات مالی به منازل و جاده و مزارع کشاورزی در منطقه زیر آباز توابع شهر استان سوادکوه مازندران شد.

بارش باران شدید باعث سیلاب و خسارات مالی به منازل و جاده و مزارع کشاورزی در منطقه سوادکوه مازندران شد.

زمین های بایری که در میان ساختمان های شهری رها شده اند پس از جمع آوری سنگ ها و کلوخ توسط کودکان و نوجوانان تبدیل به زمینی برای بازی فوتبال می شود. آنها با کمترین امکانات در این زمین ها بازی می کنند.

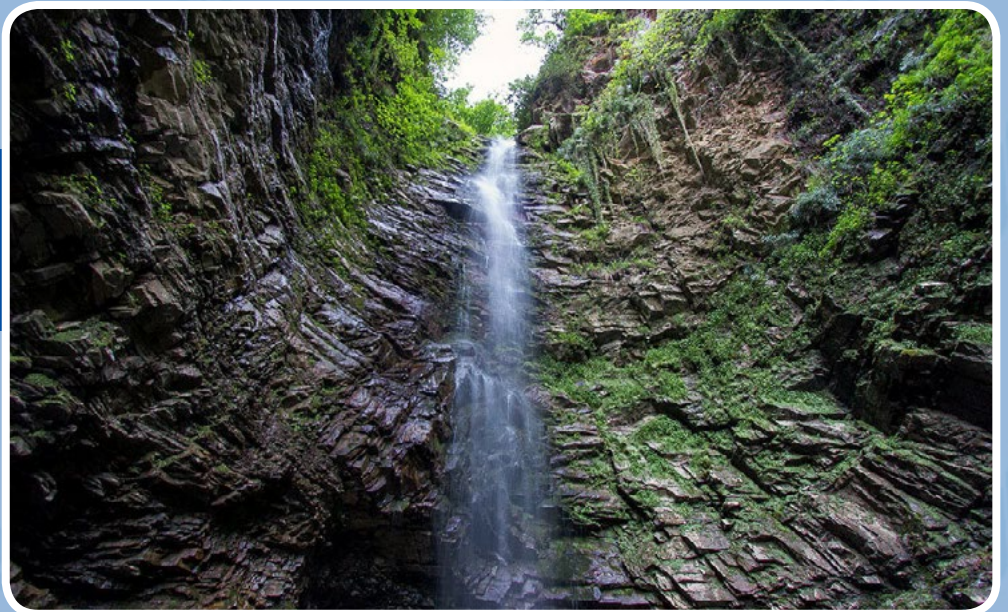

بارش باران شدید باعث سیلاب و خسارات مالی و جانی در جاده چالوس شد.

دریاچه مهارلو یکی از مهمترین دریاچه های استان فارس است که با افزایش گرما و روند پیشرفت خشکسالی بصورت کامل خشک شده است. این دریاچه علاوه بر ارزش گردشگری، محل تولید نمک خوراکی و صنعتی نیز میباشد.

استان مازندران در کرانه های جنوبی دریای مازندران واقع و از لحاظ جاذبه های گردشگری و جذب توریست رتبه یک را در ایران داراست و از جنگل، دشت، کوه و دریا سود بسزایی می برد.

اقامه نماز عید سعید فطر با حضور گسترده مردم در استانهای سراسر کشور برگزار شد.

روستای امیرآباد در دامنه کوه دنا و مجاور رودخانه ماربر از توابع شهر یاسوج قرار دارد.

برج تاریخی رادکان (خراسان) توانایی تعیین چهار فصل، سال کبسیه و آغاز نوروز را دارد. تاریخ نوشته شده بر کتیبه‌ها سال ۶۶۰ قمری را نشان می‌دهد که هم‌زمان با اتمام ساخت بناهای واسطه به رصدخانه مراغه است.

کسبه قدیمی بازار تاریخی تبریز با ارائه اجناس و کالاهای مورد نیاز مردم هر روز در محل کار خود برای کسب روزی حلال تلاش می‌کنند.

مراسم تشییع شهدای غواص
با حضور گسترده مردم در
همدان برگزار شد.

علی اکبر کودک ده ساله ساکن
روستای ولامده شهر ستان نکا پنج سال
است بادللی بزرگ و دستهای کوچک با
سرطان دست و پنجه نرم میکند.

شهر بوشهر دارای یک بافت تاریخی است
که شامل چهار محله کوتی، بهبهانی، شنیدی،
دهدشتی می باشد. مدت هاست این
معماری زیبا و تاریخی به امان خود رها شده و
رو به فرسودگی و تخریب نهاده است.

نمایشگاه عکس حرم علوی با ۲۶ اثر از حرم مطهر حضرت علی (ع) حاصل تلاش عکاس هنرمند محمد خوشرو، در همدان برگزار شد.

کارگاه سنتی رنگرزی با بیش از نیم قرن قدمت همچنان با حفظ سنت کاری مشغول رنگ کاری نخهای فرش دستبافتبریز هستند.

اجرای نمایش خرده جنایت های زن و شوهری به کارگردانی مجتبی محمدیان و لیلا تهمتن زاد در سالن شهید خاتمی شهرستان جم استان بوشهر به روی صحنه رفت.

حشواره بادبادکها با همت هیئت ورزشهای همگانی و انجمن حمایت از بیماران سرطانی آراین عصر جمعه در روستای ساحلی خشت سر محمود آباد برگزار شد.

روستاهای شهرستان سردشت در دامنه کوه قرار دارد و نبود راه ارتباطی مناسب باعث شده است تا این روستاها با وجود ظرفیت های مناسب گردشگری و کشاورزی همچنان در محرومیت باقی بمانند.

در سطح استان فارس سه هزار هکتار بافت فرسوده وجود دارد که یک هزار و ۷۰۰ هکتار آن در شهر شیراز قرار گرفته است.

